

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

KAZAKİSTAN'IN MADDİ KAYNAKLAR ÇERÇEVESİNDE
SOSYOKÜLTÜREL TARİHİ -ERKEN DEMİR ÇAĞI-

EMRE SEVİNÇ

TARİH ANABİLİM DALI
GENEL TÜRK TARİHİ BİLİM DALI

HAZİRAN 2019

KAZAKİSTAN'IN MADDİ KAYNAKLAR ÇERÇEVESİNDE SOSYOKÜLTÜREL TARİHİ
-ERKEN DEMİR ÇAĞI-

Emre SEVİNÇ

YÜKSEK LİSANS
TARİH ANABİLİM DALI
GENEL TÜRK TARİHİ BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN 2019

Emre Sevinç tarafından hazırlanan “Kazakistan’ın Maddi Kaynaklar Çerçevesinde Sosyokültürel Tarihi -Erken Demir Çağı-” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Tarih Anabilim Dalı Genel Türk Tarihi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Konuralp ERCİLASUN

Tarih, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Başkan: Prof. Dr. Süleyman Yücel ŞENYURT

Tarih, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Üye: Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU

Tarih, Ankara Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Tez Savunma Tarihi: 24/06/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Dr. Figen ZAİF

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

3.

Emre SEVİNÇ

24/06/2019

KAZAKİSTAN'IN MADDİ KAYNAKLAR ÇERÇEVESİNDE SOSYOKÜLTÜREL TARİHİ

-ERKEN DEMİR ÇAĞI-

(Yüksek Lisans)

Emre SEVİNÇ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Haziran 2019

ÖZET

Kazakistan'ın Maddi Kaynaklar Çerçevesinde Sosyokültürel Tarihi -Erken Demir Çağı- adlı bu araştırma Kazakistan'ın maddi kaynaklar çerçevesinde Erken Demir Çağı sosyokültürel durumunu ele almış, bu anlatımdan yararlanarak çeşitli sonuç ve çıkarımlara varmıştır. Kazakistan'ın maddi kaynaklar çerçevesinde Erken Demir Çağı araştırmalarında bazı problemler söz konusudur. Bu problemler tarihlendirme, coğrafya kaynakları ve siyasi grupları dağıtma, kaynakların araştırılmasındaki aktüel durumlar ile farklı görüşler ve kaynaklara ulaşım gibi problemlerdir. Sakalar MÖ 8. ile MÖ 2. yüzyıllar arasında Kazakistan coğrafyasının batı kısımları haricindeki büyük bölümüne hakim olmuştur. Bu dönemin ardından Sakalar Kazakistan coğrafyasından çekilmiş ve onlardan miras kalan topraklarda Yüeh-Chihler, Wu-Sunlar, Kanglılar, Hsiung-Nular gibi gruplar bölük bölük olmuştur. Savromat-Sarmatlar ise MÖ 8 ile MS 4/5. yüzyıllar aralığında Mangıstav Dağları, Yayık Irmağı bölgesinde hakim olmuştur. Araştırma MÖ 8 ile MÖ 2/1. yüzyıllar arasına odaklanmıştır. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmalarına Pers, Grek ve Çin yazılı kaynakları yoğunlukla siyasi bilgiler sunmaktadır. Yazılı kaynaklara ek olarak maddi kaynaklardan da dönemin özellikle sosyokültürel tarihine yönelik önemli veriler çıkarılmaktadır. Bu maddi kaynaklar kurgan, yerleşim, inanç yapısı ve kayaresim buluntu ortamlarında ortaya çıkmaktadır. Söz konusu buluntu ortamları Kazakistan'ın sosyokültürel tarihi ve seviyesi hakkında bilgiler vermektedir. Bu bilgiler, araştırmada yoğunluk sırasına göre buluntu yapılarının dış kurulumu, buluntu yapılarının iç kurulumu, giyim parçaları, süs eşyaları, at koşum takımları ve süsleri, ev ve yaşam eşyaları, saldırı, savunma ve iş aletleri, insan biçimli taş heykeller, kayaresimleri gibi kategoriler çerçevesinde görseller ile aktarılmıştır. Kazakistan coğrafyası, en belgili özellikleri hayvan üslubu, demirin verimli olarak kullanımı, atın yaşamın ve toplumsal geleneklerin bir parçası olması, altın giyimli adamlar olan ve özellikle kurgan ile kayaresim buluntu ortamları aracılığı ile günümüz araştırmacıları tarafından şekillendirilmiş Bozkır Uygarlığı'nın bir bölümü durumundadır.

Bilim Kodu : 111303
Anahtar Kelimeler : Kazakistan, erken demir çağı, saka, sarmat, kurgan
Sayfa Adedi : 286
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Konuralp ERCİLASUN

THE SOCIOCULTURAL HISTORY OF KAZAKHSTAN IN THE FRAMEWORK OF MATERIAL

SOURCES: EARLY IRON AGE

(M. Sc. Thesis)

Emre SEVİNÇ

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES

June 2019

ABSTRACT

This research called “*The Sociocultural History of Kazakhstan in the Framework of Material Sources: Early Iron Age*” discussed the socio-cultural status of the Early Iron Age within the framework of the material resources of Kazakhstan and by making use of this narrative, it has reached various findings and conclusions. There are some problems in researching the Early Iron Age within the framework of the material resources of Kazakhstan. These problems are dating, geography resources and distribution of political groups, the actual situation in researching the resources and reaching the different opinions and resources. Sakas dominated the large part of the geography of Kazakhstan from the 8th to the 2nd centuries BC except for the western parts. After this period, Sakas were taken from the geography of Kazakhstan and the lands that were inherited from them, the groups such as Yuezhis, Wusuns, Kanglys, Huns were lived seperately. Sauromat-Sarmats, between BC 8 to AD 4/5 centuries, dominated the regions of Mangystau Mountains and the Ural River. The research was focused between 8th BC and BC 2/1. centuries. In the Early Iron Age surveys of Kazakhstan; Persian, Greek and Chinese written sources provide intense political information. In addition to the written sources, important data about the socio-cultural history of the period are also extracted from the physical sources. These material resources are found in the environments of the kurgan, settlement, place of worship and petroglyphs. These finding places provide information on the socio-cultural history and level of Kazakhstan. This information, in this research, such as the external installation of finds structures in order of density, internal installation of finds structures, clothing pieces, ornaments, horse harnesses and ornaments, home and living goods, assault, defense and work tools, human-shaped stone sculptures, rock formations were transferred in the framework of those mentioned categories as visual. The geography of Kazakhstan, the most important characteristics of the animal style, the efficient use of iron, the horse's as a part daily life and social traditions, the golden-dressed men, and especially through the kurgan and rock-painting environments are shaped by today's researchers is a region of the Steppe Civilization.

Science Code : 111303
Key Words : Kazakhstan, early iron age, saka, sarmat, kurgan
Page Number : 286
Supervisor : Prof. Konuralp ERCİLİSUN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xiii
RESİMLERİN LİSTESİ.....	xiv
HARİTALARIN LİSTESİ	xxxiv
SİMGELER VE KISALTMALAR	xxxv
GİRİŞ	1

1. BÖLÜM

PROBLEMLER, COĞRAFYA VE SİYASİ DURUM

1.1. Araştırmanın Karşılaştığı Problemler ve Çözüm Önerileri.....	23
1.1.1. Kronoloji Problemi.....	23
1.1.1.1. Tarihlendirme yöntemleri	23
1.1.1.2. Maddi kaynaklar ve tarihlendirme yöntemleri	24
1.1.1.2.1. Kesin tarihlendirme yöntemi ile tarihlendirilebilen buluntu türleri.....	24
1.1.1.2.2. Göreceli tarihlendirme yöntemi ile tarihlendirilebilen buluntu türleri.....	24
1.1.2. Tarihi Coğrafya Problemi	25
1.1.3. Buluntuları Siyasi Gruplara Dağıtma Problemi	25
1.1.4. Kaynakların Sürekli Yenilenme Problemi.....	26
1.1.5. Kaynaklar Hakkında Farklı Yorumların Fazlalığı Problemi	26
1.1.6. Anakronizm Problemi	26
1.1.7. Kaynaklara Ulaşımındaki Problemler.....	27
1.1.7.1. Arkeolojik çalışmaların durumu problemi.....	27

	Sayfa
1.1.7.2. Arkeolojik çalışma anında yaşanabilen problemler	27
1.1.7.3. Defineciler yüzünden bozulan, kaybedilen, saklanan buluntular.....	27
1.1.7.4. Arkeolojik çalışmaların çeşitli yerlerde yoğunlaşmış olması problemi.....	28
1.1.7.5. Arkeolojik çalışmaların raporlanmasında yaşanan problemler..	28
1.2. Kazakistan Coğrafyasına Genel Bakış	28
1.2.1. Kazakistan'ın Konumu ve Sınırları	28
1.2.1.1. Araştırmada kullanılacak coğrafi bölüm sistemleri.....	29
1.2.1.1.1. Yöne göre tayin edilmiş coğrafi bölümler	30
1.2.1.1.2. İdari coğrafi bölümler.....	30
1.2.1.1.3. Tarihi coğrafya bölümleri.....	30
1.2.2. Kazakistan'ın Fiziki Coğrafya Varlıkları	32
1.2.2.1. Kazakistan'ın dağları.....	32
1.2.2.1.1. Altay Dağları	32
1.2.2.1.2. Tanrı Dağları	32
1.2.2.1.3. Savr-Tarbagatay Dağları.....	32
1.2.2.1.4. Sarıarka Tepeleri	32
1.2.2.1.5. Ural ve Muğaljar dağları.....	32
1.2.2.1.6. Mangıstav Dağları	33
1.2.2.2. Kazakistan'ın gölleri.....	33
1.2.2.2.1. Hazar Gölü.....	33
1.2.2.2.2. Aral Gölü	34
1.2.2.2.3. Balkaş Gölü ve Alaköl	34
1.2.2.2.4. Zaysan Gölü.....	34
1.2.2.3. Kazakistan'ın ırmakları	34

	Sayfa
1.2.2.3.1. Ertis Irmağı	34
1.2.2.3.2. İle Irmağı	34
1.2.2.3.3. Yayık Irmağı	35
1.2.2.3.4. Şu Irmağı	35
1.2.2.3.5. Talas Irmağı	35
1.2.2.3.6. Sirderya Irmağı	35
1.2.2.3.7. Etil Irmağı	35
1.3. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı Tarihine Genel Bir Bakış.....	36
1.3.1. Sakalar	37
1.3.2. Savromat-Sarmatlar	39
1.3.3. Yüeh-Chihler	40
1.3.4. Wu-Sunlar.....	42
1.3.5. Kanglılar	44
1.3.6. Hsiung-Nular	45

2. BÖLÜM

BULUNTU ORTAMLARININ TANITIMI

2.1. Yedisu Buluntu Sahası	49
2.1.1. Jalavlı Gömüsü	49
2.1.2. Bessatır Kurgan Bölgesi	50
2.1.3. Esik Kurgan Bölgesi	51
2.1.4. Tömengi Kamenka Kurgan Bölgesi	53
2.1.5. Tenlik Kurgan Bölgesi.....	53
2.1.6. Karğalı Mezarı	53
2.1.7. Tamgalı Kayaresim Bölgesi	55
2.1.8. Kuljabası Kayaresim Bölgesi	56

	Sayfa
2.1.9. Bayanjürek Kayaresim Bölgesi.....	57
2.1.10. Eşkiölmes Kayaresim Bölgesi.....	58
2.2. Tarbagatay Buluntu Sahası.....	59
2.2.1. Şilikti Kurgan Bölgesi.....	59
2.2.2. Eleke Sazı Kurgan Bölgesi	61
2.2.3. Urjar Kurganı.....	62
2.2.4. Tarbagatay Kayaresim Bölgesi.....	64
2.3. Altay Buluntu Sahası.....	64
2.3.1. Mayemer Kurgan Bölgesi.....	64
2.3.2. Berel Kurgan Bölgesi.....	65
2.3.3. Kulajorğa Kurgan Kültürü	68
2.4. Sarıarka Buluntu Sahası.....	70
2.4.1. Tasmola Kurgan Kültürü	70
2.4.2. Tasmola Kurgan Bölgesi.....	71
2.4.3. Taldı Kurgan Bölgesi	73
2.4.4. Nurken Kurgan Bölgesi	73
2.4.5. Ak-Bulak Kurgan Bölgesi	74
2.4.6. Botakara Kurgan Bölgesi.....	74
2.4.7. Nurmanbet Kurgan Bölgesi.....	75
2.4.8. Birlik Kurgan Bölgesi	75
2.4.9. Karamurın Kurgan Bölgesi	76
2.4.10. Ulıbay-Tasmola Kurgan Alt Kültürü	77
2.4.11. Sarıarka İnsan Biçimli Taş Heykelleri	77
2.4.12. Baykonır Kayaresim Bölgesi.....	78
2.4.13. Terekti-Avlie Kayaresim Bölgesi	78

	Sayfa
2.5. Aral Ve Sirderya Buluntu Sahası	80
2.5.1. Ontüstik Tügisken Kurgan Alanı.....	80
2.5.2. Üyğarak Kurgan Bölgesi	80
2.5.3. Şirik-Rabat Yerleşimi	81
2.5.4. Balandı 1 Yerleşim Alanı	82
2.5.5. Bebiş Molda Yerleşimi	83
2.5.6. Arpaözen Kayaresim Bölgesi	83
2.5.7. Saviskandık Kayaresim Bölgesi	84
2.6. Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası	85
2.6.1. Taksay Kurgan Bölgesi	85
2.6.2. Elekşar Kurgan Bölgesi.....	86
2.6.3. Sintas Kurgan Bölgesi.....	87
2.6.4. Besoba Kurgan Bölgesi	87
2.6.5. Esen Amantav Kurgan Bölgesi	88
2.6.6. Kırıkoba Kurgan Bölgesi	89
2.6.7. Oblavka Kurgan Bölgesi	90
2.7. Mangıstav Buluntu Sahası	90
2.7.1. Kızılıyık İnanç Yapısı	90
2.7.2. Beittöbe Kurganı.....	91
2.7.3. Dikiltas Kurgan Bölgesi	91
2.7.4. Meretsay Kurgan Bölgesi.....	92
2.7.5. Beyte İnanç Yapısı Bölgesi	93
2.7.6. Tübejik İnanç Yapısı Bölgesi.....	94
2.7.7. Şağatay Kurganı	94
2.7.8. Araltöbe Kurgan Bölgesi	95

	Sayfa
2.7.9. Teren İnanç Yapısı.....	96
2.7.10. Sırlıtam Kurganı	97
2.7.11. Kaynar Kurgan Bölgesi	98
2.7.12. Mangıstav İnsan Biçimli Taş Heykelleri	99

3. BÖLÜM

SOSYOKÜLTÜREL TARİHE YÖNELİK BULUNTULARIN TANITIMI

3.1. Buluntu Yapılarının Dış Kurulumu	103
3.2. Buluntu Yapılarının İç Kurulumu.....	120
3.3. Giyim Parçaları.....	138
3.4. Süs Eşyaları	166
3.5. At Koşum Takımları ve Süsleri	177
3.6. Ev ve Yaşam Eşyaları.....	189
3.7. Saldırı, Savunma ve İş Aletleri	205
3.8. İnsan Biçimli Taş Heykeller	214
3.9. Kayaresimleri	221

4. BÖLÜM

BULUNTU SAHALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. Buluntu Sahalarının Oluşumu.....	231
4.1.1. Buluntu Sahalarının Oluşumunda Etkili Sebepler.....	231
4.1.2. Buluntu Sahalarının Belirlenmesinde Etkili Özel Etkenler	232
4.2. Buluntu Sahaları	232
4.2.1. Yedisu Buluntu Sahası.....	232
4.2.2. Tarbagatay Buluntu Sahası	234
4.2.3. Altay Buluntu Sahası	237
4.2.4. Sarıarka Buluntu Sahası	239

	Sayfa
4.2.5. Aral ve Sirderya Buluntu Sahası.....	241
4.2.6. Yayık ve Muğaljar Buluntu Sahası İle Mangıstav Buluntu Sahası	244
4.2.6.1. Yayık ve Muğaljar Buluntu Sahası	244
4.2.6.2. Mangıstav Buluntu Sahası	246
4.3. Buluntu Sahalarının Ortak Özellikleri	248
4.3.1. Buluntu Ortamlarının Yapısı	249
4.3.2. Hayvan Üslubu.....	249
4.3.3. Altın Giyimli Adamlar	249
4.3.4. At ve At Koşum Takımlarının Kullanımı	249
4.3.5. Demir ve Altın Kullanımı	249
4.4. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı ve Bozkır Uygarlığı	250
SONUÇ.....	251
KAYNAKLAR	259
EKLER.....	269
EK-1. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı Maddi Kaynaklar ile Siyasi Grupları Tarihlendirme ve Mensubiyetlendirme Tablosu	270
EK-2. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı Maddi Kaynaklar ve Buluntu Sahaları Haritası....	279
EK-3. Araştırmaya Ait Bazı Tanım, Terim Ve Kavramları Okuma Kılavuzu	280
EK-4. Tablo Okuma Kılavuzu	283
EK-5. Alfabe Çevirim Tablosu	284
ÖZGEÇMİŞ	285

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 1.1. Kazakistan'ın yöne göre, idari yapıya göre, buluntu sahalarına göre coğrafi bölüm sistemleri.....	31
Çizelge 3.1. Resim Okuma Kılavuzu	102
Çizelge 3.2. Buluntu yapılarının dış kuruluşu albümü	103
Çizelge 3.3. Buluntu yapılarının iç kuruluşu albümü	120
Çizelge 3.4. Giyim parçaları albümü.....	138
Çizelge 3.5. Süs eşyaları albümü	166
Çizelge 3.6. At koşum takımları ve süsleri albümü	177
Çizelge 3.7. Ev ve yaşam eşyaları albümü.....	189
Çizelge 3.8. Saldırı, savunma ve iş aletleri albümü	205
Çizelge 3.9. İnsan biçimli taş heykeller albümü	214
Çizelge 3.10. Kayaresimleri albümü	221
Çizelge 4.1. Yedisu Buluntu Sahası tablosu.....	233
Çizelge 4.2. Tarbagatay Buluntu Sahası tablosu	236
Çizelge 4.3. Altay Buluntu Sahası tablosu	238
Çizelge 4.4. Sariarka Buluntu Sahası tablosu	240
Çizelge 4.5. Aral ve Sirderya Buluntu Sahası tablosu	243
Çizelge 4.6. Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası tablosu	245
Çizelge 4.7. Mangıstav Buluntu Sahası tablosu	247

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Besşatır Kurgan Bölgesi kurgan kurulumunun görünümünün çizimi.....	51
Resim 2.2. Esik Kurganı'nın iç kurulumunun çizimi.....	52
Resim 2.3. Karğalı Mezarı'nda buluntulara ulaşılan kaya çatlağının görüntüsü	54
Resim 2.4. Bayanjürek Kayaresim Bölgesi'nde kayaresim alanlarının yerleşimini gösteren görünüm	58
Resim 2.5. Şilikti Kurgan Bölgesi'ne ait genel bir görünüm	61
Resim 2.6. Eleke Sazı Altın Giyimli Adam'ın kazı anındaki görünümü	62
Resim 2.7. Urjar Altın Giyimli Kadın'ın genel görünümü	63
Resim 2.8. Berel Kurgan Bölgesi'ne ait genel görünüm.....	67
Resim 2.9. Berel Kurgan Bölgesi'nin alanlarının görünümünün haritası	68
Resim 2.10. Bıyıklı kurgan rekonstrüksüyon çizimi.....	71
Resim 2.11. Terekti-Avlie Kayaresim Bölgesi kayaresim alanlarının yerleşimini gösteren harita	79
Resim 2.12. Şirik-Rabat Yerleşimi'nin rekonstrüksüyon çizimi	82
Resim 2.13. Arpaözen Kayaresim Bölgesi kayaresim bölgesinin planı	84
Resim 2.14. Taksay Kurgan Bölgesi kazı dönemine ait görünüm.....	86
Resim 2.15. Teren İnanç Yapısı'nda bulunan insan biçimli taş heykellerin çizimi	97
Resim 3. 1. Resim okuma kılavuzu	102
Resim 3.2. Dış kurulumun genel görünümü	103
Resim 3.3. Dış kurulumunun tepeden görünümü	104
Resim 3.4. Dış kurulumun genel görünümü	104
Resim 3.5. Bulunduğu mağaranın genel görünümü	104
Resim 3.6. Dış kurulumun genel görünümü	104
Resim 3.7. Dış kurulumunun taştan yapılmış mezar yapısı parçasının görünümü	105
Resim 3.8. Dış kurulumunun ağaçtan yapılmış mezar yapısı parçasının görünümü	105

Resim	Sayfa
Resim 3.9. Dış kurulumunun ağaçtan yapılmış mezar yapısı parçasının yakından görünümü	105
Resim 3.10. Dış kurulumunun ağaçtan yapılmış mezar yapısı parçasının ayrıntılı görünümü	105
Resim 3.11. Dış kurulumunun taştan yapılmış mezar yapısı parçasının görünümü	106
Resim 3.12. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	106
Resim 3.13. Dış kurulumun genel görünümü	106
Resim 3.14. Dış kurulumunun tepeden görünümü	106
Resim 3.15. Dış kurulumun genel görünümü	107
Resim 3.16. Kazı dönemine ait görünüm	107
Resim 3.17. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	107
Resim 3.18. Dış kurulumun genel görünümü	107
Resim 3.19. Dış kurulumun genel görünümü	108
Resim 3.20. Dış kurulumun genel görünümü	108
Resim 3.21. Dış kurulumun genel görünümü	108
Resim 3.22. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	108
Resim 3.23. Dış kurulumun genel görünümü	109
Resim 3.24. Dış kurulumun genel görünümü	109
Resim 3.25. Dış kurulumun genel görünümü	109
Resim 3.26. Dış kurulumun genel görünümü	109
Resim 3.27. Dış kurulumun genel görünümü	110
Resim 3.28. Dış kurulumun genel görünümü	110
Resim 3.29. Dış kurulumun genel görünümü	110
Resim 3.30. Dış kurulumun genel görünümü	110
Resim 3.31. Dış kurulumun genel görünümü	111
Resim 3.32. Dış kurulumun genel görünümü	111

Resim	Sayfa
Resim 3.33. Dış kurulumun genel görünümü	111
Resim 3.34. Dış kurulumun genel görünümü	111
Resim 3.35. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	112
Resim 3.36. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	112
Resim 3.37. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	112
Resim 3.38. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	112
Resim 3.39. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	113
Resim 3.40. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	113
Resim 3.41. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	113
Resim 3.42. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	113
Resim 3.43. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	114
Resim 3.44. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	114
Resim 3.45. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	114
Resim 3.46. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	114
Resim 3.47. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	115
Resim 3.48. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	115
Resim 3.49. Dış kurulumunun tepeden genel görünümü	115
Resim 3.50. Dış kurulumunun duvar parçasının görünümü	115
Resim 3.51. Dış kurulumun genel görünümü	116
Resim 3.52. Dış kurulumunun tepeden genel görünümü	116
Resim 3.53. Dış kurulumunun kazı sırasındaki genel görünümü	116
Resim 3.54. Kurgan bölgesine genel bakış	116
Resim 3.55. Dış kurulumunun tepeden görünümü	117
Resim 3.56. Dış kurulumun genel görünümü	117
Resim 3.57. Dış kurulumunun temizlenmiş görünümü	117

Resim	Sayfa
Resim 3.58. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	117
Resim 3.59. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	118
Resim 3.60. Dış kurulumun genel görünümü	118
Resim 3.61. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi	118
Resim 3.62. Dış kurulumun genel görünümü	118
Resim 3.63. Dış kurulumun genel görünümü	119
Resim 3.64. Dış kurulumun genel görünümü	119
Resim 3.65. Dış kurulumunun temizlenmiş tepeden görünümü	119
Resim 3.66. Dış kurulumun genel görünümü	119
Resim 3.67. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	120
Resim 3.68. İç kurulumda kullanılan ağaç parçaları	121
Resim 3.69. İç kurulumu ait görünüm	121
Resim 3.70. İç kurulumun genel görünümü	121
Resim 3.71. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	121
Resim 3.72. İç kurulumun genel görünümü	122
Resim 3.73. İç kurulumun genel görünümü	122
Resim 3.74. İnsan iskeletinin bir parçasının görünümü	122
Resim 3.75. İç kurulumun genel görünümleri	122
Resim 3.76. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	123
Resim 3.77. İç kurulumun genel görünümü	123
Resim 3.78. İç kurulumun genel görünümü	123
Resim 3.79. İç kurulumun genel görünümü	123
Resim 3.80. İç kurulumun tabut bulunan bölümünün görünümü	124
Resim 3.81. Ağaç yastık ile gömülmüş insan iskeletinin görünümü	124
Resim 3.82. İskeletin takma saçının kalıntısı	124

Resim	Sayfa
Resim 3.83. Kurulumun üst katındaki at iskeletlerinin görünümünün çizimi.....	124
Resim 3.84. Kurulumun alt katındaki at iskeletlerinin görünümünün çizimi.....	125
Resim 3.85. At iskeletinin bir nesne ile vurularak zarar verilmiş kafatasının görünümü	125
Resim 3.86. İç kurulumun genel görünümü.....	125
Resim 3.87. İç kurulumun genel görünümü.....	125
Resim 3.88. İç kurulumun genel görünümü.....	126
Resim 3.89. İç kurulumun genel görünümü.....	126
Resim 3.90. İç kurulumun genel görünümü.....	126
Resim 3.91. İç kurulumun genel görünümü.....	126
Resim 3.92. İç kurulumun genel görünümü.....	127
Resim 3.93. İç kurulumun genel görünümü.....	127
Resim 3.94. İç kurulumun genel görünümü.....	127
Resim 3.95. İç kurulumun genel görünümü.....	127
Resim 3.96. İç kurulumun genel görünümü.....	128
Resim 3.97. İç kurulumun genel görünümü.....	128
Resim 3.98. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	128
Resim 3.99. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	128
Resim 3.100. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	129
Resim 3.101. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	129
Resim 3.102. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	129
Resim 3.103. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	129
Resim 3.104. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	130
Resim 3.105. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	130
Resim 3.106. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	130
Resim 3.107. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	130

Resim	Sayfa
Resim 3.108. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	131
Resim 3.109. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	131
Resim 3.110. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	131
Resim 3.111. Savunma duvarının iç görüntüsü	131
Resim 3.112. Yerleşimdeki mezarların görünümü	132
Resim 3.113. Yerleşimdeki ibadethanenin görünümü	132
Resim 3.114. Savunma delikleri	132
Resim 3.115. Demir ocağı	132
Resim 3.116. Demir ocağının yakından görünümü	133
Resim 3.117. Çömlek atölyesi	133
Resim 3.118. Çömlek atölyesi	133
Resim 3.119. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	133
Resim 3.120. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	134
Resim 3.121. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	134
Resim 3.122. İç kurulumuna ait görünüm	134
Resim 3.123. İç kurulumuna ait görünüm	134
Resim 3.124. İç kurulumun genel görünümü	135
Resim 3.125. İç kurulumdaki ateş yakılmış yerin görünümü	135
Resim 3.126. Temizlenmesinden sonra duvarların ve iç kurulumun görünümleri	135
Resim 3.127.. İnsan iskeletinin dağılmış kemiklerinin görünümü	135
Resim 3.128. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	136
Resim 3.129. İç kurulumu merdiven bölümünün görünümü	136
Resim 3.130. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	136
Resim 3.131. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	136
Resim 3.132. İç kurulumun genel görünümünün çizimi	137

Resim	Sayfa
Resim 3.133. İnsan iskeletinin dağılmış kemiklerinin görünümü	137
Resim 3.134. Kartal iskeletinin görünümü	137
Resim 3.135. İç kurulumun genel görünümü	137
Resim 3.136. Altın giyim parçası	138
Resim 3.137. Altın giyim parçası	139
Resim 3.138 Dağ koyunu ile süslü altın giyim parçası.....	139
Resim 3.139. Çift geyik ile süslü giyim parçası	139
Resim 3.140. Antilop ile süslü giyim parçası	139
Resim 3.141. Dağ koyunu ile süslü kemer tokasına ait kalıntı	140
Resim 3.142. Altın giyimli adamın kazı sırasındaki tüm görünümü	140
Resim 3.143. Dağ koyunu ile süslü başlığa ait giyim parçası	140
Resim 3.144. Kuş ile süslü başlığa ait giyim parçası	140
Resim 3.145. Ok ile süslü başlığa ait giyim parçası	141
Resim 3.146. Kanatlı çift at ile süslü başlığa ait giyim parçası	141
Resim 3.147. Dağ tepesindeki pars ile süslü başlığa ait giyim parçası.....	141
Resim 3.148. Pars ile süslü başlığa ait giyim parçası.....	141
Resim 3.149. Şerit altın giyim parçası	142
Resim 3.150. Şerit altın giyim parçası	142
Resim 3.151. Şerit altın giyim parçası	142
Resim 3.152. Altın giyimli adamın başlığının kazı sırasındaki tüm görünümü.....	142
Resim 3.153. Yırtıcı hayvan ile süslü altın giyim parçası	143
Resim 3.154. Tam bükülmüş kurt ile süslü altın giyim parçası	143
Resim 3.155. Pars başı ile süslü altın giyim parçası	143
Resim 3.156. Altın giyim parçası	143
Resim 3.157. Altın giyim parçası	144

Resim	Sayfa
Resim 3.158. Altın giyim parçası	144
Resim 3.159. Altın giyim parçası	144
Resim 3.160. Altın giyim parçası	144
Resim 3.161. Altın giyim parçası	145
Resim 3.162. Altın giyim parçası	145
Resim 3.163. Altın giyim parçası	145
Resim 3.164. Altın giyim parçası	145
Resim 3.165. Altın giyim parçası	146
Resim 3.166. Altın giyim parçası	146
Resim 3.167. Şerit altın giyim parçası	146
Resim 3.168. At ve geyikler ile süslü altın kemer parçası	146
Resim 3.169. Altın kemer parçası	147
Resim 3.170. Altın giyim parçası	147
Resim 3.171. Altın giyim parçası	147
Resim 3.172. Atı ile birlikte atlı ile süslü altın giyim parçası	147
Resim 3.173. Şerit altın giyim parçası	148
Resim 3.174. Altın giyim parçası	148
Resim 3.175. Altın giyim parçaları	148
Resim 3.176. Altın giyim parçası	148
Resim 3.177. Dağ keçileri ile süslü altın giyim parçası	149
Resim 3.178. Dağ keçisi ile süslü altın giyim parçası	149
Resim 3.179. Altın giyim parçası	149
Resim 3.180. Altın giyim parçaları	149
Resim 3.181. Altın ve değerli taşlar ile süslenmiş giyim parçası	150
Resim 3.182. Altın ve değerli taşlar ile süslenmiş giyim parçası	150

Resim	Sayfa
Resim 3.183. Dağ koyunu ile süslü altın giyim parçası.....	150
Resim 3.184. Dağ koyunu/keçisi, yırtıcı bir hayvan ve bir kuş ile süslü altın giyim parçası	150
Resim 3.185. Yıldız ile süslü altın giyim parçası	151
Resim 3.186. Çift geyik ile süslü altın giyim parçası.....	151
Resim 3.187. Kartal ile süslü altın giyim parçası	151
Resim 3.188. Kurt veya ayı yavrusu ile süslü altın giyim parçası	151
Resim 3.189. Altın giyim parçaları	152
Resim 3.190. Altın giyim parçaları	152
Resim 3.191. Altın giyim parçaları	152
Resim 3.192. Altın giyim parçaları	152
Resim 3.193. Altın giyim parçaları	153
Resim 3.194. Altın giyim parçaları	153
Resim 3.195. Çift geyik ile süslü altın giyim parçası.....	153
Resim 3.196. Kartal ile süslü altın giyim parçası	153
Resim 3.197. Geyik ile süslü altın giyim parçası.....	154
Resim 3.198. Keçi/dağ koyunu ile süslü altın giyim parçası.....	154
Resim 3.199. Kartal ile süslü altın giyim parçası	154
Resim 3.200. Kartal ile süslü altın giyim parçası	154
Resim 3.201. Balık? İle süslü altın giyim parçası	155
Resim 3.202. Balık? İle süslü altın giyim parçası	155
Resim 3.203. Ayı ile süslü altın giyim parçası.....	155
Resim 3.204. Altın giyimli kadının başlığının kazı sırasındaki tüm görünümü	155
Resim 3.205. Dağ koyunu ile süslü düğmeler	156
Resim 3.206. Değerli taş ve altın giyim parçası.....	156
Resim 3.207. Yırtıcı hayvanlar ile süslü altın giyim parçaları	156

Resim	Sayfa
Resim 3.208. Kemere ait parçaların çizimi.....	156
Resim 3.209. Altın giyim parçası	157
Resim 3.210. Kartal ile süslü altın giyim parçaları	157
Resim 3.211. Dağ koyunu/keçisi, yırtıcı bir hayvan ve bir kuş ile süslü altın giyim parçası	157
Resim 3.212. Bükülmüş yırtıcı hayvan ile süslü altın giyim parçası	157
Resim 3.213. Altın giyim parçaları	158
Resim 3.214. Pars ile süslü giyim parçaları	158
Resim 3.215. Stilize edilmiş geyik başı ile süslenmiş altın giyim parçası	158
Resim 3.216. Altın giyim parçası	158
Resim 3.217. Dört yanı yırtıcı kediler ile süslü altın giyim parçaları	159
Resim 3.218. Altın giyim parçaları	159
Resim 3.219. Altın giyim parçaları	159
Resim 3.220. Altın giyim parçaları	159
Resim 3.221. Altın giyim parçaları	160
Resim 3.222. Altın kemere ait kemer parçaları	160
Resim 3.223. Altın giyim parçaları	160
Resim 3.224. Kemere ait parçaların çizimi.....	160
Resim 3.225. Kemere ait parçaların çizimi.....	161
Resim 3.226. Düğme	161
Resim 3.227. Düğme	161
Resim 3.228. Horoz ile süslü altın giyim parçası	161
Resim 3.229. Altın giyimli kadının başlığının ve diğer giyim parçalarının görünümü	162
Resim 3.230. Başlığın altın kısmının görünümü	162
Resim 3.231. Dağ koyunu/dağ keçisi ile süslü altın başlığın ucu	162
Resim 3.232. Dağ koyunu ile süslü altın giyim parçası.....	162

Resim	Sayfa
Resim 3.233. Dört yanı grifon ile süslü altın giyim parçası	163
Resim 3.234. Deve ile süslü bronz giyim parçası	163
Resim 3.235. Yırtıcı kedi ile süslü altın giyim parçası	163
Resim 3.236. Altın giyim parçaları	163
Resim 3.237. Altın giyim parçaları	164
Resim 3.238. Altın giyim parçası	164
Resim 3.239. Altın giyim parçası	164
Resim 3.240. Altın giyim parçası	164
Resim 3.241. Altın giyim parçası	165
Resim 3.242. Altın yüzük.....	166
Resim 3.243. İnsan başı ile süslü altın yüzük	167
Resim 3.244. Pars başı ile süslü altın yüzük	167
Resim 3.245. Altın ve değerli taştan yapılmış küpe	167
Resim 3.246. Bronz ayna.....	167
Resim 3.247. Altın küpeler	168
Resim 3.248. Altın küpeler	168
Resim 3.249. Gümüş küpeler	168
Resim 3.250. Altın tacın genel görünümü.....	168
Resim 3.251. Altın tacın yakından görünümü	169
Resim 3.252. Deve ile süslü altın yüzük	169
Resim 3.253. Altın küpe	169
Resim 3.254. Çoğunluğu altın süs eşyası buluntular.....	169
Resim 3.255. İskelet boynundaki boyunluk	170
Resim 3.256. Altın ve değerli taştan yapılmış küpe	170
Resim 3.257. Bronz ayna.....	170

Resim	Sayfa
Resim 3.258. Altın küpeler	170
Resim 3.259. Deri kaplanmış bronz ayna	171
Resim 3.260. Çeşitli süs eşyaları	171
Resim 3.261. Altın ve değerli taşlardan yapılmış küpe	171
Resim 3.262. Boncuklar.....	171
Resim 3.263. Değerli taşlardan yapılmış kolye	172
Resim 3.264. Değerli taşlardan yapılmış kolye	172
Resim 3.265. Değerli taşlardan yapılmış kolye	172
Resim 3.266. Gövdesine kompozisyon kazınmış tarak	172
Resim 3.267. Altın ve bronzdan yapılmış ayna	173
Resim 3.268. Kurt azı dişi ile süslü kolye.....	173
Resim 3.269. Otçul bir hayvan ile süslü Altın bilezik.....	173
Resim 3.270. Altın Küpe	173
Resim 3.271. Altın boyunluk	174
Resim 3.272. Altın küpeler	174
Resim 3.273. Altın boncuklar	174
Resim 3.274. Altın küpeler	174
Resim 3.275. Altın boncuktan yapılmış bileklik	175
Resim 3.276. Altın küpe	175
Resim 3.277. Altın boyunluk	175
Resim 3.278. Çeşitli hayvanlar ile süslü bronz ayna	175
Resim 3.279. Altın küpe	176
Resim 3.280. Eyerin genel görünümü	177
Resim 3.281. Dağ keçisinin boynuzu şekilli at maskesi parçası	178
Resim 3.282. Eyer süsü	178

Resim	Sayfa
Resim 3.283. Eyer süsü	178
Resim 3.284. At koşum takımı süsü	178
Resim 3.285. Bronz ağızlık.....	179
Resim 3.286. Dağ koyunu ve başka figürler ile süslü at koşum takımı parçaları	179
Resim 3.287. Kurt derisinden yapılmış eğer örtüsünün kalıntısı	179
Resim 3.288. Eyer.....	179
Resim 3.289. Eyer.....	180
Resim 3.290. Horoz ile süslü eğer örtüsü	180
Resim 3.291. Kancasına kalkan bağlı eğer	180
Resim 3.292. At koşum takımının baş kısmı süsü	180
Resim 3.293. At koşum takımı süsü	181
Resim 3.294. Çift geyik başı ile süslü at koşum takımı parçası	181
Resim 3.295. Ağızlık parçası	181
Resim 3.296. Kanatları açık samurık ile süslü at koşum takımı süsü	181
Resim 3.297. İki tarafı samurık başı ile süslü ağızlık parçası	182
Resim 3.298. Yırtıcı kedi başı ve belgisiz iki hayvan ile süslü at koşum takımı süsü.....	182
Resim 3.299. Samurıkların başı ile süslü at koşum takımı süsü	182
Resim 3.300. Samurık başı ile süslü ağızlık parçası	182
Resim 3.301. Samurık başı ile süslü ağızlık parçası	183
Resim 3.302. Geyik başları ile süslü ağızlık parçası	183
Resim 3.303. Geyik başı ile süslü ağızlık parçası kalıntısı	183
Resim 3.304. Dağ koyunu başı ile süslü ağızlık parçası	183
Resim 3.305. Dağ koyunları ile süslü at koşum takımı parçaları.....	184
Resim 3.306. Dağ koyunu başı ile süslü ağızlık parçası	184
Resim 3.307. Pars başı ile süslü at koşum takımı süslerinin parçaları	184

Resim	Sayfa
Resim 3.308. Pars ve üç samurık ile süslü at koşum takımı parçası.....	184
Resim 3.309. Fantastik bir hayvan ile süslü at koşum takımı süsü	185
Resim 3.310. Ağızlıklar	185
Resim 3.311. Ağızlık	185
Resim 3.312. Bronz at koşum takımı parçası	185
Resim 3.313. Bir tarafı at başı, bir tarafı deve başı ile süslü gümüş ağızlık	186
Resim 3.314. Deve ile süslü bronz at koşum takımı parçası	186
Resim 3.315. Yırtıcı hayvanlar ile süslü bronz at koşum takımı parçası	186
Resim 3.316. Bronz eğer parçası.....	186
Resim 3.317. Bronz ağızlık parçası	187
Resim 3.318. Üç yırtıcı hayvanın bir otobur hayvanı parçalamasını anlatan bir kompozisyon ile süslü at koşum takımı parçası.....	187
Resim 3.319. Balık süslü gümüş at koşum takımı parçası.....	187
Resim 3.320. Üç ceylan süslü gümüş at koşum takımı	187
Resim 3.321. Bronz ağızlık.....	188
Resim 3.322. İç kurulumdaki mutfak eşyalarının kazı sırasındaki görünümü.....	189
Resim 3.323. Gümüş kaşık	190
Resim 3.324. Ağaç kepçe	190
Resim 3.325. Üç ayaklı bakır kazan	190
Resim 3.326. Üç ayaklı bakır kazan	190
Resim 3.327. Üç ayaklı bakır kazan	191
Resim 3.328. Bakır kazan	191
Resim 3.329. Bakır kazan	191
Resim 3.330. Bakır kazan	191
Resim 3.331. Üç ayaklı bakır kazan	192
Resim 3.332. Üç ayaklı bakır kazan	192

Resim	Sayfa
Resim 3.333. Üç ayaklı kazan	192
Resim 3.334. Üç ayaklı bakır kazan	192
Resim 3.335. Bakır kazan	193
Resim 3.336. Bakır kazan	193
Resim 3.337. Bakır kazan	193
Resim 3.338. Bakır kazan	193
Resim 3.339. Bakır kazan	194
Resim 3.340. Bakır kazan	194
Resim 3.341. Bakır kazan	194
Resim 3.342. Bakır kazan	194
Resim 3.343. Bakır kazan	195
Resim 3.344. Bakır kazan	195
Resim 3.345. Demir kazan.....	195
Resim 3.346. Demir kazan.....	195
Resim 3.347. Bakır kazan	196
Resim 3.348. Bir dağ keçisi, iki kurt, iki karga ve çok sayıda parstan oluşan kompozisyon içeren bronz kandil	196
Resim 3.349. Bir insan ve bir attan oluşan kompozisyon içeren bronz kandil	196
Resim 3.350. Dört kanatlı parstan oluşan kompozisyon içeren bronz	196
Resim 3.351. Seramiklere ait genel görünüm.....	197
Resim 3.352. Boya yapmak için kap	197
Resim 3.353. Noktalı kabartmalar ile süslü özel kullanım amaçlı bir kap.....	197
Resim 3.354. Geniş karınlı bir kap.....	197
Resim 3.355. Geniş karınlı, boynu uzun bir kap.....	198
Resim 3.356. Boyun kısmında şerit kabartma ile süslü geniş karınlı bir kap	198
Resim 3.357. Boyun kısmında şerit kabartma ile süslü geniş karınlı bir kap	198

Resim	Sayfa
Resim 3.358. Tasmola Kültürü'ne ait bileği taşları.....	198
Resim 3.359. Tasmola Kültürü'ne ait kurban taşları	199
Resim 3.360. Geniş karınlı, kulplu bir testi.....	199
Resim 3.361. Geniş karınlı bir matara	199
Resim 3.362. Gövdesinde dairesel şeritler ve ip deliği bulunan geniş karınlı bir matara.....	199
Resim 3.363. Geniş ağızlı küçük bir kâse.....	200
Resim 3.364. Bileği taşı	200
Resim 3.365. Bileği taşı	200
Resim 3.366. Ağırşak.....	200
Resim 3.367. Ağırşak.....	201
Resim 3.368. Kemik muska	201
Resim 3.369. Kandil.....	201
Resim 3.370. Boyalı kap parçası.....	201
Resim 3.371. Bronz kazan	202
Resim 3.372. Kemik kaşık.....	202
Resim 3.373. Kurban taşı	202
Resim 3.374. Kurban taşı	202
Resim 3.375. Bronz kazan	203
Resim 3.376. Kurban taşı	203
Resim 3.377. Kurban taşı	203
Resim 3.378. Kurban taşı	203
Resim 3.379. Üzerlerinde yanık izleri bulunan üç geniş karınlı kap ve bir kâse.....	204
Resim 3.380. Demir hançer.....	205
Resim 3.381. Demir ve altından yapılmış kılıç kalıntısı	206
Resim 3.382. Ok uçları	206

Resim	Sayfa
Resim 3.383. Ok uçları	206
Resim 3.384. Dallar ile yapılmış kalkan	206
Resim 3.385. Kemik ok uçları	207
Resim 3.386. Dallar ile yapılmış kalkan	207
Resim 3.387. Dallar ile yapılmış kalkan	207
Resim 3.388. İnsanların beline tutturulmuş dallar ile yapılmış kalkanlar	207
Resim 3.389. Ağaç kürek parçası	208
Resim 3.390. Dallar ile yapılmış kalkan	208
Resim 3.391. Ağaç kürek	208
Resim 3.392. Geyik boynuzu çekiç ve kazık	208
Resim 3.393. Ağaç sap parçası ile çıkarılmış demir kazma ucu	209
Resim 3.394. Tasmola Kültürü kurganlarına ait ok uçlarının genel görünümü	209
Resim 3.395. Bronz hançer	209
Resim 3.396. Bronz ok ucu	209
Resim 3.397. Bronz ok ucu	210
Resim 3.398. Kılıç kalıntısına ait görüntü	210
Resim 3.399. Taş ok ucu	210
Resim 3.400. Bronz ok ucu	210
Resim 3.401. Bronz ok ucu	211
Resim 3.402. Bronz ok ucu	211
Resim 3.403. Bronz ok ucu	211
Resim 3.404. Demir ok ucu	211
Resim 3.405. Sapı altın ile kaplanmış demir hançer	212
Resim 3.406. Kemik ok ucu	212
Resim 3.407. Bronz ok ucu	212

Resim	Sayfa
Resim 3.408. Ok ucu	212
Resim 3.409. Demir ok ucu	213
Resim 3.410. Demir kılıç.....	213
Resim 3.411. Çoğunluğu kesici ve delici aletler olan buluntulara ait görünüm	213
Resim 3.412. İnsan biçimli taş heykel	214
Resim 3.413. İnsan biçimli taş heykelin iki yandan çizimi.....	215
Resim 3.414. İnsan biçimli taş heykelin üç yandan çizimi.....	215
Resim 3.415. İnsan biçimli taş heykelin iki yandan çizimi.....	215
Resim 3.416. İnsan biçimli taş heykel	215
Resim 3.417. İnsan biçimli taş heykelin iki yandan çizimi.....	216
Resim 3.418. İnsan biçimli taş heykel parçasının çizimi.....	216
Resim 3.419. İnsan biçimli taş heykelin üç yandan çizimi.....	216
Resim 3.420. İnsan biçimli taş heykel	216
Resim 3.421. İnsan biçimli taş heykel	217
Resim 3.422. İnsan biçimli taş heykel	217
Resim 3.423. İnsan biçimli taş heykellerin dört yandan çizimi	217
Resim 3.424. İnsan biçimli taş heykel	217
Resim 3.425. İnsan biçimli taş heykelin dört yandan çizimi	218
Resim 3.426. İnsan biçimli taş heykelin farklı yanlardan görünümü	218
Resim 3.427. İnsan biçimli taş heykel	218
Resim 3.428. İnsan biçimli taş heykelin dört yandan görünümü.....	218
Resim 3.429. İnsan biçimli taş heykel	219
Resim 3.430. İnsan biçimli taş heykelin üç yandan görünümü.....	219
Resim 3.431. İnsan biçimli taş heykelin iki yandan görünümü	219
Resim 3.432. İnsan biçimli taş heykellere ait baş parçaları	219

Resim	Sayfa
Resim 3.433. İnsan biçimli taş heykelin baş parçasının iki yandan görünümü	220
Resim 3.434. İnsan biçimli taş heykelin gövde parçası	220
Resim 3.435. İnsan biçimli taş heykelin gövde parçası	220
Resim 3.436. Oturur pozisyonda üç geyik.....	221
Resim 3.437. Keçiler	222
Resim 3.438. At, geyik ve keçi.....	222
Resim 3.439. Geyikler ve dağ keçileri	222
Resim 3.440. Bir at ve ayna biçimli nesnenin bulunduğu resimler grubu	222
Resim 3.441. Ellerinde saldırı/iş aleti olan iki adam	223
Resim 3.442. Av sahnesi.....	223
Resim 3.443. Farklı dönemlere tarihlenen resimler içindeki yaban domuzu resmi	223
Resim 3.444. Yaban domuzu resminin yakından görünümü	223
Resim 3.445. Atlı avcı ve köpeğinin hayvanları avlama sahnesi	224
Resim 3.446. Keçi resmi	224
Resim 3.447. Dağ keçileri	224
Resim 3.448. Geyik, keçi ve dağ koyunları	224
Resim 3.449. üç kartal ve bir dağkeçisi kompozisyonu.....	225
Resim 3.450. Birçok kayaresim motifinden oluşan kompozisyon	225
Resim 3.451. Kartallar ve dağ koyunu	225
Resim 3.452. Dağ keçileri	225
Resim 3.453. Geyik resmi.....	226
Resim 3.454. Geyik resmi.....	226
Resim 3.455. Kurt resmi.....	226
Resim 3.456. Kurt resmi.....	226
Resim 3.457. Geyik resmi.....	227

Resim	Sayfa
Resim 3.458. Geyik resmi.....	227
Resim 3.459. Çeşitli dönemlere tarihlenen resimler arasında Erken Demir Çağı geyiklerinin görünümü	227
Resim 3.460. Çeşitli dönemlere tarihlenen resimler arasında Erken Demir Çağı geyiğinin görünümü	227
Resim 3.461. Yabani domuz.....	228
Resim 3.462. Çift hörgüçlü deve	228
Resim 3.463. Farklı dönemlere tarihlenen kayaresimleri arasında Erken Demir Çağı at resmi	228
Resim 3.464. Dağ keçisi resmi.....	228
Resim 3.465. At resmi	229
Resim 3.466. At ile birlikte insan resmi.....	229
Resim 3.467. Çift hörgüçlü deve resmi	229
Resim 3.468. At resmi	229
Resim 3.469. Yırtıcı hayvanlar ve iki geyiğin görünümü	230

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita	Sayfa
Harita 1.1. Kazakistan'ın önemli konumlarının görünümü	29
Harita 1.2. Kazakistan'ın oblısları	30
Harita 1.3. Kazakistan'ın dağlarının genel görünümü	33
Harita 1.4. Kazakistan'ın su kaynaklarının genel görünümü	36
Harita 1.5. Kazakistan coğrafyasında Sakalar'ın yerleşimini gösteren harita	39
Harita 1.6. Kazakistan coğrafyasında Savromat-Sarmatlar'ın yerleşimini gösteren harita	40
Harita 1.7. Yüeh-Chihler'in göçünü anlatan harita	42
Harita 1.8. Kazakistan coğrafyasında Wu-Sunlar'ın yerleşimini gösteren harita	43
Harita 1.9. Wu-Sunlar'ın göçünü anlatan harita	44
Harita 1.10. Kazakistan coğrafyasında Kanglılar'ın yerleşimini gösteren harita	45
Harita 1.11. Kazakistan coğrafyasında Hsiung-Nular'ın yerleşimini gösteren harita	47

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar

Açıklamalar

BS	Buluntu sahası
bs.	Baskı
Ed.	Editör
MÖ	Milattan önce
MS	Milattan sonra
NU	Numara
s.	Sayfa
s.s.	Sayfa sayısı
y.y.	Yıl yok

GİRİŞ

Kazakistan'ın Maddi Kaynaklar Çerçevesinde Sosyokültürel Tarihi -Erken Demir Çağı- adlı bu araştırma günümüz Kazakistan coğrafyasında bulunan Erken Demir Çağı maddi kaynaklarını kullanarak söz konusu coğrafyanın Erken Demir Çağı'nda sosyokültürel tarihinin durumunu açıklamayı ve analiz etmeyi içermektedir.

Araştırmanın problemi Kazakistan coğrafyasının Erken Demir Çağı'nda tarihi hakkında var olan yazılı kaynaklar çerçevesinde çözülemeyen durumlara yöneliktir. Araştırma bu problemin çözümü için söz konusu yazılı kaynaklara ek olarak maddi kaynakları da kullanarak bu problemi çözmeyi veya çözülebileceğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma bu problemin çözümü çerçevesinde söz konusu zaman diliminde, birbirine paralel olarak bölgenin coğrafyasını, siyasi durumunu, buluntu bölgelerini, buluntuları ve buluntuların özelliklerini vermiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünde birbirine paralel olarak verilenler bir sütuna dizilip karşılaştırarak sunulmuş, sonrasında çeşitli sonuç ve çıkarımlar oluşturulmuştur.

Araştırmanın en genel amacı, Kazakistan'ın Erken Demir Çağı maddi kaynaklarını kullanarak bölgenin sosyokültürel durumuna yönelik çeşitli sonuç ve çıkarımlara varmaktır. Araştırmanın daha özel amaçları bölümlerin başındaki giriş kısımlarında ayrıca verilmektedir.

Araştırmanın yöntemi buluntu sahaları tabanında siyasi gruplar, buluntu sahaları, buluntu ortamları, coğrafya gibi etkenleri bir sütunda dizerek buluntu sahalarının Kazakistan'ın Erken Demir Çağı'ndaki etkisini ve sosyokültürel özelliklerini ortaya koymaktır. Araştırmanın daha özel yöntemleri bölümlerin başındaki giriş kısımlarında ayrıca verilmektedir.

Araştırmanın mekân olarak sınırı Kazakistan coğrafyasıdır. Araştırmanın zaman olarak sınırı genel olarak MÖ 8. ile MÖ 1. yüzyıllar arasındadır. Buna ek olarak buluntu sahalarının özel durumlarına göre bu zaman sınırı değişiklik göstermektedir. Bu sebeple araştırmada her buluntu sahası kendi içinde bir zaman sınırına sokulmuştur. Bu zaman sınırları bölümlerin başındaki giriş kısımlarında ayrıca verilmektedir.

Araştırmada kullanılan terim, kavram, ifade gibi teknik ve mesleki sözcük ve sözcük gruplarının anlamları ve açıklamaları ekler bölümündeki *Araştırmaya Ait Bazı Tanım, Terim Ve Kavramları Okuma Kılavuzu*'nda ayrıca verilmektedir.

Araştırmacı, araştırma boyunca araştırmalarını *Gazi Üniversitesi* ve *Kazakistan Al-Farabi Atındağı Kazak Ulttık Üniversitesi* imkânları ile gerçekleştirmiştir. Araştırmacı El-Farabi Atındağı Kazak Ulttık Ünivesitesi'nde araştırmaları boyunca çeşitli özel derslere katılmıştır.

Bu dersler ve eğitimcileri şu şekilde listelenebilir:

- ✓ Kazakstannın Köne Taypalarının Adet-Ğurıptarı, Abdeş Tolevbaev
- ✓ Kazakstannın Ejelgi Jene Ortağasırlar Tarixi, Mendigül Nogaybaeva
- ✓ Kazakstannın Erte Temir Deviri, Rinat Jumataev
- ✓ Erte Temir Deviri, Rinat Jumataev
- ✓ Kazakstannın Kola Deviri, Samat Sapataev

Alınan özel derslerin araştırmacıya Kazakistan tarihi hakkında genel bilgi edinme, Kazakistan'ın erken dönemlerindeki kültürel tarih hakkında bilgi edinme, Kazakistan'ın Erken Demir Çağı maddi kaynakları hakkında bilgi edinme, Erken Demir Çağı'nın özellikleri ve dünyanın diğer coğrafi bölgelerindeki durumu hakkında bilgi edinme, Kazakistan'ın Bronz Çağı hakkında bilgi edinme gibi kazanımları olmuştur.

Prof. Dr. Konuralp Ercilasun bu araştırmının asıl ve resmi danışmanlığını gerçekleştirmiştir. Rinat Jumataev araştırmının *Kazakistan Al-Farabi Atındağı Kazak Ulttık Üniversitesi* Arkeoloji, Etnoloji ve Müzecilik bölümünde resmi danışmanlığını gerçekleştirmiştir. Akjamal Maşrupovna araştırmının *Kazakistan Al-Farabi Atındağı Kazak Ulttık Üniversitesi* Kazakistan Tarihi bölümünde resmi danışmanlığını gerçekleştirmiştir. Çalışmanın asıl danışmanlarına ek olarak araştırmaya Abdesh Tölebayev, Zainolla Samashev, Gani Omarov, Akan Ongar, Edil Noyanov gibi araştırma konusunun uzmanı bilim adamları da katkıda bulunmuşlardır.

Araştırmacı, araştırma boyunca araştırma konusu ile ilgili buluntular içeren bazı müzelerde gözlemde bulunmuştur. Bu müzeler *Kazakistan Respublikası Ulttık Müzesi*, *Kazakistan Respublikasının Memlekettik Ortalık Müzesi*, *«Esik» Memlekettik Tarixi-Medeni Müzesi*, *Zaysan Avdanının Tarixi-Ölketanu Müzesi* müzeleridir.

Araştırmacı, araştırma boyunca araştırma konusu ile ilgili *Şilikti Tarbagatay Arkeoljik Ekpeditsiyası*'nda bazı arkeolojik kazılara katılmıştır. Bu kazılar çerçevesinde *Şığıs Kazakistan Oblısı-Zaysan avdanı-Aynabulak köyü*, *Şığıs kazakistan Oblısı-Tarbagatay avdanı-Kökjira köyü*, *Almatı Oblısı-Alaköl avdanı-Üşaral şehri* gibi yerlerde arkeolojik alanlarda görev yapmıştır.

Araştırmacı, araştırma boyunca araştırma konusu ile ilgili bazı arkeolojik alanlarda alan araştırması gerçekleştirmiştir. Söz konusu araştırma çerçevesinde *Esik Kurgan Bölgesi*, *Tanbalı Kayaresim Bölgesi*, *Tamgalı-Tas Kayaresim Bölgesi* maddi kaynak ortamlarında alan araştırması gerçekleştirmiştir.

Araştırmada kullanılması gereken araştırma eserlerin tamamına yakını Rusça ve Kazakçadır. Ayrıca İngilizce ve Türkçe bazı araştırma eserler de araştırmada kullanılmıştır. Araştırmacı bu dört araştırma eser diline ait araştırma eserleri kullanmıştır. Araştırmada ulaşılabilen ve gerekli görülen tüm Kazakça araştırma eserler kullanılmıştır. Araştırmacı Rusça okuma yetkinliğine sahip değildir. Bu sebeple araştırma tüm Rusça araştırma eserlerden yararlanamamıştır. Bununla birlikte kritik Rusça araştırma eserler teknik yardım alınarak kullanılmıştır. Araştırmada ulaşılabilen ve gerekli görülen tüm İngilizce ve Türkçe araştırma eserler kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan araştırmalar dört kategoriye ayrılarak anlatılabilir. Bu kategoriler genel araştırmalar, bölgesel araştırmalar, özel araştırmalar ve Türkiye'de yapılmış araştırmalardır.

Genel araştırmalar Kazakistan'ın bütününe yönelik bir veya birden fazla buluntu ortamı hakkında bilgilere ulaşılabilen araştırmalardır. Bu kategoride kullanılan ansiklopedi gibi bazı araştırmaların maddelerine/makalelerine diğer kategorilerde de yer verilebilmektedir. Bu araştırmalar şu şekilde sıralanabilir:

'Kazakistan'. *Ultık Entsiklopediya* adlı araştırmanın türü ansiklopedidir. Araştırmada Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntu ortamlarının çoğunluğu ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Bu araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmalarına giriş açısından ilk başvurulacak eser durumundadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından düşük düzeydedir.

K. Baypakov ve J. Taymağambetov tarafından hazırlanmış olan *Kazakistan Arxeologiyası* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma genel olarak Taş Çağı ile Orta Çağ'ın sonu arası dönemi incelemektedir. Araştırma Kazakistan'ın söz konusu zaman aralığında özellikle kurgan, inanç yapısı, yerleşim buluntu ortamlarının tamamına ayrıntılı olarak yer vermesi sebebi ile Kazakistan maddi kaynak araştırmalarının en başat kaynağı niteliğindedir. Araştırmada kayaresim buluntu ortamları dışındaki Erken Demir Çağı buluntu ortamlarının tamamı hakkında bilgi edinilebilmektedir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Baypakov ve Taymağambetov, 2009).

K. Baypakov, K. A. Akışev, O. İsmagulov ve B. Kömekov tarafından hazırlanan *Kazakistan Tarixi Köne Zamannan Büginge Deyin(Tört Tomdıq)* adlı araştırmanın türü kitaptır. Dört ciltlik, Kazakistan tarihini başlangıcından günümüze açıklayan bu araştırmanın Erken Demir Çağı kısmı Kazakistan'ın Erken Demir Çağı tarihini hem yazılı kaynaklar hem de maddi kaynaklar çerçevesinde detaylı olarak açıklamaktadır. Bu açıdan en kapsamlı araştırma niteliğindedir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından düşük düzeydedir (Baypakov, Akışev, İsmagulov ve Kömekov, 1996).

Editörlüğünü J. Clottes'in yaptığı *Rock Art In Central Asia: A Thematic Study* adlı çalışmanın içerisindeki A. Rogozhinskiy tarafından yazılmış olan *Rock Art Sites in Kazakhstan* adlı kitapta bölüm Kazakistan'ın Erken Demir Çağı açısından bir başka önemli araştırmadır. Kitabın bütünü Orta Asya boyunca bulunan kayaresim bölgelerini tanıtmaktadır. Söz konusu bölüm ise Kazakistan'da bulunan kayaresim bölgelerinin çoğunluğunu ansiklopedik bilgiler ile tanıtmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından düşük düzeydedir (Rogozhinskiy, 2011).

E. Töleubaev, T. Sadıkov, Ğ. Xalidullin ve B. Sersekeev tarafından hazırlanmış olan *Ejelgi Kazakistan Tarixi: Jalpı Bilim Beretin Mekteptin 6-Sınıbına Arnalğan Okulık* adlı araştırmanın türü ders kitabıdır. Araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı tarihini yazılı ve maddi kaynaklar çerçevesinde verimli bir şekilde açıklamaktadır. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmaları açısından güncel, verimli ve etkili araştırma eserlerden birisi olması bakımından önemlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Töleubaev, Sadıkov, Xalidullin ve Sersekeev, 2011).

N. Elimbay tarafından hazırlanmış olan *Kazakstannın Ejelgi Köşpeliler Medenieti: Arxeologiyalık Kolleksiya* ile *Kazakstan Respublikası Memlekettik Ortalık Muzeyinin Arxeologiyalık Kolleksiya: Saktar Men Üysinder Medenieti* adlı araştırmaların türü albüm kitaptır. Bu araştırmalar Kazakistan'ın arkeolojik kazılarına ait genel bilgiler sunmaktadır ve bu arkeolojik kazılara ait resimleri sistematik olarak göstermektedir. Albüm kitaplar Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntularının resimlerine ulaşım açısından en başat kaynaklardır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından oldukça yukarı düzeydedir (Elimbay, 2009), (Elimbay, 2011).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı üç ciltlik araştırmanın türü ansiklopedidir. Araştırmada Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntu ortamlarının önemlileri ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Bu ansiklopedideki maddeler Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmaları açısından ayrıntılı ve önemli veriler sunmaktadır. Araştırma güncel olması açısından da değerlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir.

A. Ongar ve P. Tenam'ın editörlüğünü yaptığı *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* adlı araştırmanın türü editoryal kitaptır. Araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmacılarının en önemlilerinin kendi araştırma alanlarında yazdıkları makaleleri içeren sistematik bir kitaptır. Araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı kurgan buluntu ortamları açısından en güncel, verimli ve etkili araştırma eseridir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir. Araştırmada Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntularını görsel açıdan gösteren bölümler bulunması sebebi ile de önemlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir.

K. Baypakov tarafından hazırlanan *Kazakstannın Ejelgi Kalaları* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma genel olarak Erken Demir Çağı ile Orta Çağ'ın sonu arası dönemi yerleşim buluntu ortamları açısından incelemektedir. Araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı yerleşim buluntuları açısından başat kaynaklardan birisidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Baypakov, 2007a).

K. Baypakov tarafından hazırlanan Kazakistan *Section of the Great Silk Road in the Serial World Heritage Nomination* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma değişik çağlara ait İpek Yolu boyunca bulunan yerleşim buluntu ortamlarının çerçevesini çizmektedir. Araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı yerleşim buluntuları açısından başat kaynaklardan birisidir. Araştırmada kurgan buluntu ortamlarına ait de kısmen bilgiler bulunmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Baypakov, 2012).

Editörlüğünü Kazakistan İlimler Akademisi'nin yaptığı *Eski Devirlerden Günümüze Kazakistan Ve Kazaklar* adlı çalışmanın içerisindeki K. Baypakov tarafından yazılmış olan *Eskiçağda Kazakistan* adlı kitapta bölüm bir başka önemli araştırmadır. Editoryal kitabın bütünü başlangıcından günümüze Kazakistan tarihini açıklamaktadır. Söz konusu bölüm Kazakistan'ın Erken Demir Çağı tarihinin dar bir çerçevesini çizmektedir. Araştırma Türkçe olarak yayınlanması açısından Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmalarına giriş seviyesinde önemli bir orundadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından düşük düzeydedir (Baypakov, 2007b).

Z. Samaşev tarafından hazırlanan *Kazakistan Beyneleu Onerinin Tarixi-Ejelgi Jene Orta Fasırlar Kezenderi* adlı araştırma Taş Çağı'ndan Orta Çağ'ın sonuna kadar Kazakistan maddi kaynaklarını estetik açıdan değerlendirmektedir. Araştırmada Erken Demir Çağı açısından Kazakistan'ın Erken Demir Çağı sanatı genel olarak değerlendirilmiş, sonrasında hayvan üslubu, insan biçimli taş heykeller ve kayaresimler üzerinden özel bir değerlendirme yapılmıştır. Bu araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmalarının açıklayıcı anlatımı aşarak, tartışmacı anlatıma sokarak değerlendirme derecesine sokması açısından oldukça önemlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından oldukça yukarı düzeydedir (Samaşev, 2013).

B. Xasenova ve Ş. Mukataeva tarafından hazırlanan *Ğasırlar Altını* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Bronz Çağ'dan Orta Çağ'ın sonuna kadar Kazakistan arkeolojisini buluntular üzerinden değerlendirmektedir. Bu araştırma buluntular üzerinden değerlendirme yapması açısından oldukça önemlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından oldukça yukarı düzeydedir (Xasenova ve Mukataeva, 2016).

K. Altınbekov tarafından hazırlanan *Vozrojdeniie Sokrovişça Kazaxstana: Opit Nauçnoy Restavratsii* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Kazakistan ve kısmen Avrasya bölgesi maddi kaynaklarının rekonstrüksüyonlarını ele alan geniş bir araştırma eserdir. Araştırmanın yazarı Kazakistan'ın –başta altın elbiseli adamlar olmak üzere- önemli maddi kaynaklarının rekonstrüksüyonlarını yapan bir araştırmacıdır. Bu araştırmada da bu rekonstrüksüyonlar tanıtılmaktadır ve buluntu ortamları ile alakalı bilgiler verilmektedir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Altınbekov, 2014).

Bölgesel araştırmalar Kazakistan'ın bir bölümüne yönelik bir veya birden fazla buluntu ortamı hakkında bilgilere ulaşılabilen araştırmalardır. Bu kategoride kullanılan ansiklopedi gibi bazı araştırmaların maddelerine/makalelerine diğer kategorilerde de yer verilebilmektedir. Bu araştırmalar şu şekilde sıralanabilir:

K. Baypakov ve T. Savel'eva tarafından hazırlanan *Almatı men Jetisudın Köne Kazınaları* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma genel olarak Bronz Çağ ile Orta Çağ'ın sonu arası dönemi incelemektedir. Söz konusu dönem aralığında Yedisu Buluntu Sahası'ndaki kurgan, yerleşim, kayaresimleri tanıtmış ve değerlendirmiştir. Erken Demir Çağı açısından da durum aynı şekildedir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Baypakov ve Savel'eva, 2004).

A. Beysenov ve A. Mar'yaşev tarafından hazırlanan *Petroglifi Rannego Jeleznogo Veka Jetisu* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Yedisu Buluntu Sahası'ndaki Erken Demir Çağı kayaresim bölgelerini incelemekte ve kapsamlı olarak değerlendirmektedir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Beysenov ve Mar'yaşev, 2014).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Jetisu Kömbeleri* adlı maddesinde Yedisu Buluntu Sahası'nda yer alan buluntu gömüleri ve bir buluntu ortamından çıkmayan ancak Erken Demir Çağı'na tarihlendirilen buluntular tanıtmakta ve değerlendirmektedir.

Araştırma buluntularının resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Jetisu kömbeleri”, 2011).

K. A. Akişev tarafından hazırlanan *Kazakstannın Köne Altını* adlı araştırmanın türü albüm kitaptır. Araştırma genel olarak Bronz Çağ ile Orta Çağ arası dönemi incelemektedir. Araştırma dar kapsamlı olmasına rağmen yayınlandığı dönemin şartları ve buluntulara ait resimleri net olarak sunuyor olması açılarından oldukça değerlidir. Erken Demir Çağı açısından genellikle Yedisu Buluntu Sahası’na ait buluntular kullanılmıştır. Araştırma buluntularının resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Akişev, 1983).

Ğ. Omarov tarafından hazırlanan *Şığıs Kazakstannın Erte Temir Dauri* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Şığıs Kazakistan Oblısı boyunca bulunan kurgan buluntu ortamlarını tanıtmakta ve değerlendirmektedir. Araştırmada söz konusu buluntu ortamları hakkında oldukça kapsamlı ve verimli bilgiler bulunmaktadır. Araştırmada ayrıca Doğu Kazakistan’ın siyasi tarihi, coğrafyası, bölge ve bölgenin maddi kaynakları hakkında yapılan araştırmalar, buluntu ortamlarının tarihlendirilmesi ve mensubiyetlendirilmesi konularında kapsamlı bilgiler sunulmuş ve Doğu Kazakistan’ın Erken Demir Çağı’na kapsamlı bir bakış gerçekleştirilmiştir. Araştırma buluntularının resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Omarov, 2015).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Tarbağatay Petroglifleri* adlı maddesi Tarbagatay dağları boyunca bulunan kayaresim alanlarını tanıtmakta ve değerlendirmektedir. Araştırma buluntularının resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Tarbağatay petroglifleri”, 2011).

Z. Samaşev, A. Ermolaeva ve G. Kuşç tarafından hazırlanan *Kazak Altayının Köne Kazınaları* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Altay Buluntu Sahası buluntu ortamlarını bir arada değerlendirmektedir. Araştırma buluntularının resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Samaşev, Ermolaeva ve Kuşç, 2007).

M. Kadirbaev, A. Margulan, K. A. Akişev ve A. Orazbaev tarafından hazırlanan *Drevnyaya Kul’tura Tsentral’nogo Kazaxstana* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Sariarka

Buluntu Sahası kurgan buluntu ortamlarının 1966 yılına kadar gerçekleşen araştırmaları arasında başat kaynak durumundadır. Araştırma oldukça önemli bilgiler sunmaktadır. Erken Demir Çağı açısından Tasmola Kurgan Kültürü'nn erevesi bu araştırmada oldukça sistematik olarak çizilmiştir. Araştırma akademik değerini hala korumaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Kadırbayev, Margulan, Akişev ve Orazbayev, 1966).

A. Beysenov tarafından hazırlanan *Sarıarkanın Köne Jedigerleri* adlı araştırma Sarıarka Buluntu Sahası kurgan buluntu ortamları hakkında sistematik ve kapsamlı bilgiler sunmaktadır. Bu araştırma çağımızda kazı ve araştırmaları yapılan buluntu ortamlarını içermesi sebebiyle oldukça güncel ve önemlidir. Ayrıca kapsamlı bir değerlendirme de yapılmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Beysenov, 2014).

A. Beysenov tarafından hazırlanan *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* adlı editoryal kitabın içinde bulunan *Ortalık Kazakstandağı Tasmola Medenietinin Elitalık Obaları* adlı araştırma Sarıarka Buluntu Sahası kurgan buluntu ortamları hakkında sistematik ve kapsamlı bilgiler sunmaktadır. Bu araştırma çağımızda kazı ve araştırmaları yapılan buluntu ortamlarını içermesi sebebiyle oldukça güncel ve önemlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Beysenov, 2018).

M. Bedel'baeva, V. Novojenov ve N. Novojenova tarafından hazırlanan *İzobrazitel'nie pamyatniki Kazaxskogo Melkosoponika* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Karagandı Oblısı boyunca bulunan tüm kayaresim bölgelerini tanıtılmaktadır. Söz konusu coğrafyadaki kayaresim bölgelerini Bronz ağ ile Orta ağ arası dönemde analiz etmiştir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Bedel'baeva, Novojenov ve Novojenova, 2015).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Tasmola Medenietinin Korımdarı* adlı maddesi Sarıarka Buluntu Sahası kurgan buluntu ortamları hakkında kapsamlı bilgiler

sunmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Tasmola medenietinin korımdarı”, 2011).

J. Utubaev tarafından hazırlanan *Osedlo-Zemledel’çeskaya Kul’tura Vostoçnogo Priaral’ya* adlı araştırmanın türü lisansüstü tezdır. Araştırma Aral Ve Sırderya Buluntu Sahası boyunca bulunan yerleşim buluntu ortamlarını tanıtmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yüksek düzeydedir (Utubaev, 2018).

Kazakstan Respublikasının Tarixi Jene Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Batıs Kazakstan Oblısı adlı araştırmanın türü ansiklopedidir. Araştırmada Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası Erken Demir Çağı buluntu ortamlarının çoğunluğu ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Bu araştırmadaki maddeler Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası Erken Demir Çağı araştırmalarına giriş açısından önemli veriler sunmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir.

A. Ongar tarafından hazırlanan *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* adlı editoryal kitabın içinde bulunan *Batıs Kazakstannın Dala Emirşileri (J.S.D. VI Ğasır Ayağı–IV Ğasırı)* adlı araştırma Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası Erken Demir Çağı kurgan buluntu ortamları hakkında bilgi vermektedir. Verilen bilgiler güncel ve ayrıntılı olmaları açısından önemlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Ongar, 2018a).

Kazakstan Respublikasının Tarixi-Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Manğıstau Oblısı adlı araştırmanın türü ansiklopedidir. Araştırmada Mangıstav Buluntu Sahası Erken Demir Çağı buluntu ortamlarının çoğunluğu ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Bu araştırmadaki maddeler Mangıstav Buluntu Sahası Erken Demir Çağı araştırmalarına giriş açısından önemli veriler sunmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir.

Z. Samaşev, K. Kuşerbaev, A. Astaf’ev ve E. Amanşaevev tarafından hazırlanan *Sokrovişça Ustıurta í Mankıstau* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma genel olarak Bronz Çağ ile Orta Çağ’ın sonu arası dönemi Mangıstav Buluntu Sahası buluntu ortamlarını incelemektedir. Konusu bakımından başat kaynaklardandır. Araştırma buluntuların resim

ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Samaşev, Kuşerbaev, Astaf'ev ve Amanşae, 2007).

Z. Samaşev, A. Ongar, E. Oralbay ve Ğ. Kiyasbek tarafından hazırlanan *Kızılıyık Ğibadatxanası* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma genel olarak Kızılıyık İnanç Yapısı üzerine hazırlanmıştır. Ancak Mangıstav Buluntu Sahası boyunca bulunan önemli tüm Erken Demir Çağı inanç yapıları hakkında da ayrıntılı bilgi vermiştir. Konusu bakımından başat kaynaklardandır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Samaşev, Ongar, Oralbay ve Kiyasbek, 2011).

Altaydan Kaspiyge Deyin kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Üstirttegi Sarmat Ğibadatxanaları* adlı maddesi Mangıstav Buluntu Sahası boyunca bulunan önemli tüm Erken Demir Çağı inanç yapıları hakkında temel bilgiler vermektedir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Üstirttegi sarmat Ğibadatxanaları”, 2011).

Özel araştırmalar tek bir buluntu ortamı hakkında bilgilere ulaşılabilinen araştırmalardır. Bu araştırmalar şu şekilde sıralanabilir:

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Besşatır korımı* adlı maddesi Besşatır Kurgan Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kurgan bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Besşatır korımı”, 2011).

K. A. Akişev tarafından hazırlanan *Kurgan İssık. İskusstvo Sakov Kazaxstana* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Esik Kurgan Bölgesi ile ilgili ilk yayın niteliğini taşımaktadır. Oldukça kapsamlı olan araştırma akademik değerini hala taşımaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Akişev, 1978).

Z. Samaşev, E. Töleubaev ve G. Jumabekova tarafından hazırlanan *Dala Kösemderinin Kazınası* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırmada Esik Kurgan Bölgesi, Şilikti Kurgan Bölgesi, Berel Kurgan Bölgesi, Araltöbe Kurgan Bölgesi buluntu ortamları genel hatları ile

tanıtılmış ve bu ortamlara ait resimler sunulmuştur. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Samaşev, Töleubaev ve Jumabekova, 2004).

G. Jumabekova, Ğ. Bazarbaeva ve A. Ongar tarafından hazırlanan *Esik* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Esik Kurgan Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Konuya günümüz seviyesinden bakarak yeni bir bakış ile değerlendirmesi açısından önemlidir. Araştırma ayrıca Kazakistan'ın Erken Demir Çağı ile ilgili kapsamlı analizleri içermesi sebebi ile bu konuda da başvurulabilecek önemli bir araştırma niteliği taşımaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Jumabekova, Bazarbaeva ve Ongar, 2011).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Esik Korğanı* adlı maddesi Esik Kurgan Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kurgan bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir ("Esik korğanı", 2011).

A. Ongar tarafından hazırlanan *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* adlı editoryal kitabın içinde bulunan *Jetisudağı Sak Xanzadasının Obası* adlı araştırma Esik Kurgan Bölgesi ile ilgili kapsamlı bilgiler sunmaktadır. Konuya günümüz seviyesinden bakarak yeni bir bakış ile değerlendirmesi bakımından önemlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Ongar, 2018b).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Tanbalı Keşeni* adlı maddesi Tamgalı Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kayaresim bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir ("Tanbalı keşeni", 2011).

A. Mar'yaşev ve B. Jeleznyakov tarafından hazırlanan *Drevnosti Kuljabası* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Kuljabası Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler ve yapılan değerlendirme oldukça kapsamlıdır. Araştırma

buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Mar'yaşev ve Jeleznyakov, 2013).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Kuljabası Petroglifleri* adlı maddesi Kuljabası Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kayaresim bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir ("Kuljabası petroglifleri", 2011).

Z. Samaşev tarafından hazırlanan *Jetisu Jartas Suretteri. Bayanjürek* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Bayanjürek Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler ve yapılan değerlendirme oldukça kapsamlıdır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Samaşev, 2012).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Bayanjürek Petroglifleri* adlı maddesi Bayanjürek Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kayaresim bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir ("Bayanjürek petroglifleri", 2011).

K. Baypakov, A. Mar'yaşev, S. Potapov ve A. Goryaçev tarafından hazırlanan *Petroglifi v gorax Eşkiölmes* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Eşkiölmes Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler ve yapılan değerlendirme oldukça kapsamlıdır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Baypakov, Mar'yaşev, Potapov ve Goryaçev, 2005).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Eşkiölmes keşeni* adlı maddesi Eşkiölmes Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kayaresim bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir ("Eşkiölmes keşeni", 2011).

E. Töleubaev tarafından hazırlanan *Rannesaks kaya Şiliktinskaya Kul'tura* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Şilikti Kurgan Bölgesi'ni tanıtmaktadır. Verilen bilgilerin oldukça kapsamlı olması ve geniş bir değerlendirme içermesi açısından oldukça önemlidir. Şilikti Kurgan Bölgesi ile ilgili başat kaynaktır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Ebdeş Töleubaev, 2018a).

E. Töleubaev tarafından hazırlanan *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* adlı editoryal kitabın içinde bulunan *Şiliktidegi Beygetöbe Altın Obası* adlı araştırma Şilikti Kurgan Bölgesi Beygetöbe Kurganı ile ilgili kapsamlı bilgiler sunmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Töleubaev, 2018b).

Z. Samaşev, A. Ongar, A. Çotbaev, A. Nuskabay, A. Kairmagambetov, G. Kiyasbek ve M. Kızırhanov tarafından hazırlanan *Kul'tura Rannix Sakov Tarbagataya* adlı araştırmanın türü sempozyum bildiri metnidir. Araştırma Eleke Sazı Kurgan Bölgesi ile ilgili ilk önemli yayın olması açısından önemlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Samaşev ve diğerleri, 2018).

Z. Samaşev tarafından hazırlanan *Berel* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Berel Kurgan Bölgesi'ni tanıtmaktadır. Verilen bilgilerin oldukça kapsamlı olması ve geniş bir değerlendirme içermesi açısından oldukça önemlidir. Berel Kurgan Bölgesi ile ilgili başat kaynaktır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından oldukça yukarı düzeydedir (Samaşev, 2011).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Berel Korımı* adlı maddesi Berel Kurgan Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kurgan bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir ("Berel korımı", 2011).

Z. Samaşev, D. Baytileu ve J. Kurmankulov tarafından hazırlanan *Terekti Eulie Petroglifleri* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Terekti-Avlie Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler ve yapılan değerlendirme oldukça kapsamlıdır.

Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Samaşev, Baytileu ve Kurmankulov, 2013).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Şirik-Rabat Kalaşığı* adlı maddesi Şirik-Rabat Yerleşimi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler yerleşimin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Şirik-rabat kalaşığı”, 2011).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Karatau Petroglifleri* adlı maddesi Arpaözen Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kayaresim bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırmada Arpaözen Kayaresim Bölgesi haricinde de Aral Ve Sırderya Buluntu Sahası kayaresim bölgelerine ait genel bilgiler mevcuttur. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Karatau petroglifleri”, 2011).

Z. Samaşev, S. Murgabaev ve M. Eleuov tarafından hazırlanan *Sauiskandık Petroglifleri* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Savıskandık Kayaresim Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler ve yapılan değerlendirme oldukça kapsamlıdır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Samaşev, Murgabaev ve Eleuov, 2014).

Ya. Lukpanova tarafından hazırlanan *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* adlı editoryal kitabın içinde bulunan *Mengi Altın Şuğılalı Eysel* adlı araştırma Taksay Kurgan Bölgesi ile ilgili kapsamlı bilgiler sunmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Lukpanova, 2018).

K. Altınbekov tarafından hazırlanan *Vozrojdenaya İz Pepla. Rekonsruktsiya Po Materialam Pogrebeniya Jritsı İz Kompleksa Taksay İ* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Taksay Kurgan Bölgesi buluntularının rekonstrüksüyon sürecini ele alan bir araştırma eserdir. Ayrıca söz konusu kurgan bölgesi hakkında da bilgiler verilmiştir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Altınbekov, 2013).

Kazakistan Respublikasının Tarixi Jene Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Batıs Kazakistan Oblısı adlı ansiklopedinin *Lebedevka II Oba Keşeni* adlı maddesi Esen Amantav Kurgan Bölgesi ile ilgili kapsamlı bilgiler sunmaktadır. Verilen bilgiler söz konusu kurgan buluntu ortamının yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Lebedevka II Oba Keşeni”, 2011).

Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Lebedyovka Korımı* adlı maddesi Esen Amantav Kurgan Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kurgan bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Lebedyovka korımı”, 2011).

Kazakistan Respublikasının Tarixi Jene Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Batıs Kazakistan Oblısı adlı ansiklopedinin *Kırıkoba II Oba Keşeni* adlı maddesi Kırıkoba Kurgan Bölgesi ile ilgili kapsamlı bilgiler sunmaktadır. Verilen bilgiler söz konusu kurgan buluntu ortamının yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Kırıkoba II Oba Keşeni”, 2011).

Altaydan Kaspiyge Deyin kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası adlı ansiklopedinin *Kırıkoba korımı* adlı maddesi Kırıkoba Kurgan Bölgesi ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırmada verilen bilgiler kurgan bölgesinin yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Kırıkoba korımı”, 2011).

Kazakistan Respublikasının Tarixi Jene Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Batıs Kazakistan Oblısı adlı ansiklopedinin *Oblavka Oba Keşeni* adlı maddesi Oblavka Kurgan Bölgesi ile ilgili kapsamlı bilgiler sunmaktadır. Verilen bilgiler söz konusu kurgan buluntu ortamının yapısını anlamada yeterlidir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (“Oblavka Oba Keşeni”, 2011).

Z. Samaşev tarafından hazırlanan *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* adlı editoryal kitabın içinde bulunan *Araltöbe* adlı araştırma Araltöbe Kurgan Bölgesi ile ilgili kapsamlı bilgiler

sunmaktadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Samaşev, 2018).

Türkiye'deki araştırmaların durumu, bu araştırmaların ayrı bir kategoride sıralanmasına sebep olmuştur. Bu araştırmalar şu şekilde sıralanabilir:

B. Ögel tarafından hazırlanan *İslamiyetten Önce Türk Kültür Tarihi (Orta Asya Kaynak ve Buluntularına Göre)* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma İslamiyet öncesi dönemde Türkler ve onların atalarının arkeolojik kaynaklar çerçevesinde tarihini anlatmaktadır. Araştırmada Altay Kültür Çevresi-Berel, Kazakistan Kültür Çevresi, Kazakistan'ın Demir Çağı gibi konu başlıkları ile Kazakistan'ın Erken Demir Çağı ile alakalı ayrıntılı bilgiler mevcuttur. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından düşük düzeydedir (Ögel, 1984).

N. Diyarbakirli tarafından hazırlanan *Kazakistan'da Bulunan Esik Kurganı* adlı araştırmanın türü kitapta bölümdür. Araştırma Esik Kurganı ve kazısını ayrıntılı olarak anlatmıştır. Kalemle alındığı yıl itibari ile oldukça özgün bir çalışmadır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Diyarbakirli, 1973).

E. Esin tarafından hazırlanan *İslâmiyetten Önceki Türk Kültür Târîhi Ve İslama Giriş* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Esik Kurganı'nı ayrıntılı olarak ele almıştır. Ayrıca Mayemer Kurgan Bölgesi hakkında da bilgiler mevcuttur. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından düşük düzeydedir (Esin, 1978).

M. Arık tarafından hazırlanan *Esik Kurganı, Buluntuları Ve Kültür Tarihi Açısından Değerlendirilmesi* adlı araştırmanın türü lisansüstü tezdır. Araştırma Esik Kurganı buluntuları, Esik Altın Elbiseli Adamı ve Esik Yazıtı'nı ayrıntılı olarak anlatmış ve geniş olarak değerlendirmiştir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Arık, 2008).

B. Sızdıkov tarafından hazırlanan *Kazakistan Ve Çevresindeki İskit Ve Sarmat Silahları* adlı araştırmanın türü lisansüstü tezdır. Araştırma Kazakistan ve çevresinde bulunan, İskit(Saka) ve Sarmatlar'a ait buluntulardaki ok-yay, kılıç, mızrak, balta, zırh, miğfer, kalkan gibi silahları

tanıtmış ve değerlendirmiştir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Sızdıkov, 2012).

B. Sızdıkov tarafından hazırlanan *Batı Kazakistan'daki Sarmat Topluluklarına Ait Silahlar* adlı araştırmanın türü lisansüstü tezdır. Bu araştırmaya ait erişim 30.12.2019 tarihine kadar kısıtlandığı için değerlendirme yapılamamıştır (Sızdıkov, 2016).

M. Gürsoy tarafından hazırlanan *Doğu Kazakistan Demir Çağı Kurganları* adlı araştırmanın türü lisansüstü tezdır. Araştırma Şıgıs Kazakistan Oblısı'nda bulunan Mayemer Kurgan Bölgesi, Şilikti Kurgan Bölgesi, Berel Kurgan Bölgesi Ve Kulajorga Kurgan Kültürü kurgan buluntu ortamlarını tanıtmış ve genel değerlendirmelerini yapmıştır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Gürsoy, 2012a).

M. Gürsoy tarafından hazırlanan *Doğu Kazakistan Tarbagatay Yamacındaki Şilikti Baygetöbe Kurganı* adlı araştırmanın türü makaledir. Araştırmada Baygetöbe Kurganı anlatılmış ve değerlendirilmiştir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Gürsoy, 2012b).

M. Gürsoy tarafından hazırlanan *Batı Kazakistan'daki Sarmat Topluluklarının Ölü Gömme Gelenekleri* adlı araştırmanın türü lisansüstü tezdır. Bu araştırmaya ait erişim 28.12.2019 tarihine kadar kısıtlandığı için değerlendirme yapılamamıştır (Gürsoy, 2016).

Y. Çoruhlu tarafından hazırlanan *Hun Sanatı'nın Bir Şaheseri: Kargalı Diademi* adlı araştırmanın türü bildiri metnidir. Araştırma Karğalı Mezarı'nı anlatılmış ve geniş olarak değerlendirmiştir. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından düşük düzeydedir (Çoruhlu, 2013).

Y. Çoruhlu tarafından hazırlanan *Eski Türklerin Kutsal Mezarları: Kurganlar* adlı araştırmanın türü kitaptır. Araştırma Avrasya coğrafyası boyunca bulunan ve araştırmacı tarafından gerek görülen kurganları tanıtmış ve değerlendirmiştir. Araştırmada Kazakistan'ın Erken Demir Çağı açısından Besşatır Kurgan Bölgesi, Esik Kurgan Bölgesi, Kargalı Mezarı, Şilikti Kurgan Bölgesi, Berel Kurgan Bölgesi, Araltöbe Kurgan Bölgesi buluntu ortamlarını ele

almıştır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından düşük düzeydedir (Çoruhlu, 2016).

D. Kussainova tarafından hazırlanan *Orta Kazakistan'daki Tasmola Kültürü Kurganları* adlı araştırmanın türü lisansüstü tezdır. Araştırma Tasmola Kültürü'ne ait Tasmola I-II-III-IV-VI, Nurmanbet I, II, IV, Botakara, Ak-Bulak I-II, Karamurun I-II, Birlik, Tegizjol, Kosoba, Nurken II, Taldı II kurgan buluntu ortamlarını tanıtmış ve genel değerlendirmelerini yapmıştır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından yukarı düzeydedir (Kussainova, 2017).

A. Toraman tarafından *Arkeolojik Veriler Işığında Altaylarda At Koşumları Ve Savaş Aletleri (İlk Zamanlardan IX. Yüzyıla Kadar)* adlı araştırmanın türü lisansüstü tezdır. Araştırma Altay Dağları boyunca at koşum takımları ve savaş aletlerini incelemektedir. Araştırmada Altay Dağları'nın Kazakistan kısmı açısından veri azdır. Araştırma buluntuların resim ile gösterilmesi açısından orta düzeydedir (Toraman, 2018).

Kazakistan'ın Maddi Kaynaklar Çerçevesinde Sosyokültürel Tarihi -Erken Demir Çağı- adlı bu araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı maddi kaynaklarını bütün coğrafyayı hedefleyerek geniş kapsamlı bir şekilde incelemiştir. Araştırmada maddi kaynaklar tabanında yöntemsel durumlar, yazılı kaynaklar, coğrafi durum gibi unsurlar da problem çözümünü etkileyecek verilenler olarak kullanılmış ve bu çerçevede bir analiz yapılmıştır.

Araştırmanın kullandığı kaynaklar genel olarak Kazakça, Türkçe ve İngilizcedir. Araştırmada gerekli görüldüğü yerde aslında en önemli kaynakların olduğu Rusçaya ait kaynaklar da kullanmıştır.

Araştırma buluntuların görsel ile gösterilmesine geniş yer ayırmıştır. Bu durum okuyucunun anlatılan maddi kaynakların görselini görebilmesi açısından önemlidir.

Araştırmacı araştırmasını gerçekleştirirken teorik tecrübeler ile beraber pratik tecrübeler de yaşamıştır. Araştırmacı araştırma sürecinin büyük kısmında araştırma sahası olan Kazakistan'da bulunmuştur. Araştırmacı araştırmada ele alınan buluntu ortamlarının bir kısmında alan araştırması gerçekleştirmiş, bazılarının bulunduğu bölgede arkeolojik

çalışmalara katılmış, çoğunda arkeolojik çalışma gerçekleştirmiş arkeologlardan danışmanlık ve ders almıştır.

Günümüzde Kazakistan'ın Erken Demir ağı ile alakalı Kazakistan'da çok kapsamlı kazılar ve araştırmalar gerçekleştirilmektedir. Araştırma, günümüz araştırmalarını ve kazı çalışmalarında elde edilen materyalleri de göz önünde bulundurmuştur. Bu sebeple araştırma güncellik özelliğini taşımaktadır.

Araştırmanın Buluntu Sahalarının Değerlendirilmesi adlı bölümünde araştırma konusuna yönelik özgün çıkarımlar yapılmaya çalışılmıştır. Bu sebeple araştırma özgün bir karaktere sahiptir.

Araştırma sürecinde ve sonucunda ulaşılan bazı problemlerin araştırmayı olumsuz etkilediği saptanmıştır. Araştırmanın Kazakistan coğrafyası içinde sınırlandırılması araştırmayı olumsuz etkilemiştir. Erken Demir ağı'nda mevcut siyasi yapılar ve bu siyasi yapılara ait sınırlar bugün olduğu gibi olmamış ve bazı noktalarda bu siyasi yapıların sınırları Kazakistan sınırlarını aşmıştır. Bu durum ortaya bir anakronizm sorunu çıkarmıştır. Bu sorun araştırmayı olumsuz etkilemiştir.

Araştırmacı, araştırma konusunun en önemli araştırmalarının dili olan Rusayı kullanacak yeterliliğe sahip değildir. Bu sınırlılık farklı yöntemlerle aşılmaya çalışılsa da bazı önemli araştırma eserler tam anlamı ile kullanılamamıştır. Bu sorun, araştırmayı olumsuz etkilemiştir.

Araştırmada Sariarka Buluntu Sahası buluntularının işlenmesi diğer buluntu sahalarının işlenmesine göre geri planda kalmıştır. Bu sorun, araştırmayı olumsuz etkilemiştir.

Araştırma tarih, arkeoloji ve sanat tarihi bilimlerinin yöntem ve tekniklerinin kullanılmasını gerektirmektedir. Tarih bilimi, araştırmacının asıl bilim dalıdır. Araştırmacı El-Farabi Atındağı Kazak Ulttık Üniversitesi'ndeki çalışmaları sırasında Kazakistan arkeolojisi alanında özel dersler olarak ve arkeolojik kazılara katılarak bu gerekliliği de kısmen yerine getirmiştir. Araştırmacı sanat tarihi biliminde ilk iki bilim dalı kadar bilgi birikimine sahip değildir. Bu sorun, araştırmayı olumsuz etkilemiştir.

Araştırma dört bölümden oluşmaktadır. Araştırmanın birinci bölümünün başlığı *Problemler, Coğrafya Ve Siyasi Durum*'dur. Bu bölümde araştırmacının karşılaştığı problemler ve bu problemlerin bazı çözümleri, Kazakistan'ın önemli coğrafi kaynakları ve Erken Demir Çağı'ndaki siyasi grupları anlatılmaktadır. Araştırmanın ikinci bölümünün başlığı *Buluntu Ortamlarının Tanıtımı*'dir. Bu bölümde Kazakistan coğrafyası çeşitli buluntu sahalarına ayrılarak, bu buluntu sahalarındaki buluntu ortamları anlatılmaktadır. Araştırmanın üçüncü bölümünün başlığı *Sosyokültürel Tarihe Yönelik Buluntuların Tanıtımı*'dir. Bu bölümde buluntu ortamlarındaki buluntuların fotoğrafları sunulmuş ve bilgileri verilmiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünün başlığı *Buluntu Sahalarının Değerlendirilmesi*'dir. Bu bölümde buluntu sahalarının oluşumundaki sebepler ve etkenler ile bu buluntu sahalarının coğrafi, tarihi ve buluntu özellikleri analiz edilmektedir.

1. BÖLÜM

PROBLEMLER, COĞRAFYA VE SİYASİ DURUM

Araştırmanın birinci bölümünün adı *Problemler, Coğrafya Ve Siyasi Durum*'dur. Bu bölümün amacı okuyucuya araştırmanın arka planında yatan problemlerin, mekânsal etkenlerin ve siyasi durumun tanıtılmasıdır. Söz konusu amaç çerçevesinde, bu bölüm üç kısımda aktarılmıştır.

Birinci kısımda Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmalarında karşılaşılan bazı problemler açıklanmış ve bunlardan bazılarına çözüm önerileri sunulmuştur. İkinci kısımda Kazakistan coğrafyasının araştırma konusu açısından önemli olan coğrafi etkenleri sunulmuştur. Üçüncü kısımda Kazakistan coğrafyasında Erken Demir Çağı'nın çerçevesi çizilmiş ve bu coğrafyada hâkim olmuş siyasi gruplar anlatılmıştır.

1.1. Araştırmanın Karşılaştığı Problemler ve Çözüm Önerileri

1.1.1. Kronoloji Problemi

1.1.1.1. Tarihlendirme yöntemleri

Maddi kaynakların tarihlendirmesinde iki ana yöntem söz konusudur. Bunlardan ilki kesin tarihlendirme yöntemi, ikincisi göreceli tarihlendirme yöntemidir (Durmuş, 2009, s. 130), (Kızgut, 2009, s. 5).

Kesin Tarihlendirme hedef kaynağın tarihinin yazılı belgelere veya teknolojik yöntemlere dayanarak tarihlendirilmesidir. Bu tarihlendirme yönteminde sonuç kesin veya kesine yakın olmaktadır (Kızgut, 2009, s. 5). Kesin tarihlendirme yönteminin teknikleri radyokarbon tekniği, dendrokronoloji tekniği, termoluminesans tekniği, elektron spin rezonans tekniği gibi tekniklerdir (Durmuş, 2009, s. 132-133).

Kesin tarihlendirme yönteminin yapılamadığı dönem ve durumlarda göreceli tarihlendirme yöntemi uygulanmak zorundadır. Bu tarihlendirme yöntemi eserlerin karşılaştırılması ile

gerçekleştirilmektedir (Kızgut, 2009, s. 6). Ancak bu karşılaştırmanın yapılmasında bir çıkış noktası bulabilmek için kesin tarihlendirme yönteminde uygulanan tekniklerden yararlanılması da söz konusudur.

1.1.1.2. Maddi kaynaklar ve tarihlendirme yöntemleri

1.1.1.2.1. Kesin tarihlendirme yöntemi ile tarihlendirilebilen buluntu türleri

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı ile ilişkilendirilen kurgan, inanç yapısı, yerleşim buluntularına yönelik tarihlendirmeler hem kesin tarihlendirme yöntemi hem de göreceli tarihlendirme yöntemi ile gerçekleştirilebilmektedir. Ancak kesin tarihlendirme yöntemi teknikleri zaman, masraf, imkân gibi sınırlılıklar yaratan sebeplerden dolayı yoğun olarak kullanılamamaktadır. Bu tarihlendirmeler hem net olması hem de tarihlendirmeler açısından göreceli tarihlendirme yöntemine de köşe taşları oluşturarak yardım etmesi açısından oldukça yararlıdır.

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı ile ilişkilendirilen insan biçimli taş heykel buluntuları genel olarak göreceli tarihlendirme yöntemi ile tarihlendirilebilmektedir. Ancak bu heykeller buldukları kurgan ya da inanç yapısı komplekslerinin bir parçası olması ve bu heykellerin kompleksler ile çağdaş olduğunun kanıtlanmış olması sebebiyle kesin tarihlendirme yöntemi ile de tarihlenebilmektedir.

1.1.1.2.2. Göreceli tarihlendirme yöntemi ile tarihlendirilebilen buluntu türleri

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı ile ilişkilendirilen kayaresim buluntuları sadece göreceli tarihlendirme yöntemi ile tarihlendirilebilmektedir. Bu durum kayaresim buluntularının tarihlendirilmesinin güvenilirliğini ve araştırmalarda kullanımını düşürmektedir.

Araştırmada bu problem göz önünde bulundurularak kesin tarihlendirme yapılabilen maddi buluntular ön planda tutulacaktır. Kayaresimler gibi sadece göreceli tarihlendirme yapılabilen maddi buluntular da ikinci derece buluntular olarak değerlendirilecektir.

1.1.2. Tarihi Coğrafya Problemi

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı'nın sosyal-siyasi haritasını net bir şekilde çizmek zordur. Söz konusu dönemdeki sosyal-siyasi grupların hangi vakitlerde hangi coğrafi kısımlarda yaşadıkları hakkındaki yazılı bilgiler tam değildir. Bu konuda araştırmacılar bilgi parçalarından yararlanarak, çeşitli coğrafi harita veya sınıflandırmalar oluşturarak bir tarihi coğrafya ortaya çıkarmışlardır. Coğrafi sınıflandırma veya harita oluşturmadan sonra da bu sorun aşılabiliyor durumda değildir. Maddi kaynakların coğrafi konumları net olsa da tarihlendirme problemlerinden dolayı maddi kaynakları bu tarihi coğrafya içine dağıtma problemi söz konusudur.

Araştırmada Kazakistan'ın coğrafi durumu ve Erken Demir Çağı siyasi-sosyal durumu ayrıca anlatılmıştır. Bu iki unsur bir arada değerlendirilerek Kazakistan'ın Erken Demir Çağı tarihi coğrafyası ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Buna ek olarak çalışmada zaman aralıkları geniş tutulmuş ve söz konusu maddi kaynaklar sosyal-siyasi gruplara dağıtılırken farklı seçenekler de göz önünde bulundurulmuştur.

1.1.3. Buluntuları Siyasi Gruplara Dağıtma Problemi

Araştırmaya konu olan maddi kaynakların Erken Demir Çağı'ndaki hangi siyasi gruba ait olduğu problemi karşılaşılan başka bir problemdir.

Araştırmada elde edilmiş olan maddi kaynakların çoğunun tarihlendirilmesi göreceli tarihlendirme yöntemleri ile yapılmıştır. Erken Demir Çağı'ndaki siyasi grupların yüzyıllara göre buldukları coğrafya da dolaylı yollardan yorumlanarak saptanmaktadır. Bu iki öncül ile bir değerlendirme yapılacak olursa, bu maddi kaynakların siyasi gruplara dağıtımı bazı soru işaretlerini beraberinde getirmektedir. Bu da ortaya bir problem çıkartmaktadır.

Bu problemi aşabilmek için araştırma maddi buluntular çerçevesinde sosyokültürel unsurlara dayanarak bazı buluntu sahaları oluşturmuş ve bu grupların Kazakistan coğrafyasına dağılımını sosyokültürel açıdan değerlendirmeyi amaçlamıştır.

1.1.4. Kaynakların Sürekli Yenilenme Problemi

Maddi kaynaklar yapılan arkeolojik araştırmalar ile sürekli bir yenilenme içerisinde. Bu maddi kaynak literatürünün sürekli yenilenmesi ulaşılan sonuçların hızlı değişebilmesi problemine yol açmaktadır.

Bu problemi aşmak için bu araştırma kapsadığı maddi kaynaklar ile alakalı güncel yayınları yakından takip etmiştir. Araştırmada ayrıca bu maddi kaynaklar ile alakalı popöler yayınlar da kullanılacaktır.

1.1.5. Kaynaklar Hakkında Farklı Yorumların Fazlalığı Problemi

Maddi kaynak araştırmalarında tarihlendirme ve mensubiyetlendirme problemleri ile de bağlantılı olarak araştırma sonuçları ile ilgili olarak araştırmacıların çok farklı sonuçlara ulaşabilmesi problemi söz konusudur. Bu çalışmada da söz konusu problem ile karşılaşılan durumlar olmuştur.

Bu problemi aşmak için araştırmada tüm bu görüşler karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Ayrıca birden fazla seçenek olan durumlarda bu iki seçenek de araştırmada sunulmuştur.

1.1.6. Anakronizm Problemi

Kazakistan coğrafyası günümüzde belli bir sınır ile çevrelenmiştir. Bu coğrafyada günümüzde farklı bir sosyal yapı, idari birim yapısı bulunmaktadır. Oysa geçmişte hem coğrafi sınırlar günümüzdeki gibi olmamiş hem de sosyal yapı farklı olmuştur. Araştırmanın günümüze ait bir coğrafi sınır ile sınırlandırılmış olması araştırmanın konunun geçmiş ile bağını kurmasında çeşitli problemler yaratmıştır.

Bu problemi aşmak için araştırmanın belli bölümlerinde söz konusu coğrafi sınırın dışına çıkılmış ve Kazakistan coğrafyasının tarihi havzasından örnekler verilmiştir. Ancak ulaşılan sonuç bu çözüme rağmen araştırmanın anakronizm içerdiği şeklinedir.

1.1.7. Kaynaklara Ulaşımındaki Problemler

1.1.7.1. Arkeolojik çalışmaların durumu problemi

Var olan ve araştırılmayı bekleyen arkeolojik kaynaklar ile araştırılan kaynakların sayılarının karşılaştırılmasında ortaya var olan ve araştırılmayı bekleyen kaynakların sayısının oldukça fazla olduğu sonucu çıkmaktadır. Yani var olan arkeolojik kaynakların çoğunluğuna ulaşamaması problemi söz konusudur. Bu problemi aşabilmek için arkeolojik çalışmaların sayısının artırılması gerekmektedir.

1.1.7.2. Arkeolojik çalışma anında yaşanabilen problemler

Arkeolojik çalışmaların pratik bölümünde çeşitli problemler yaşanabilmektedir. Bu problemler pratik çalışma sırasında eserlerin kaybolması, kırılması, raporlanmaması, yanlış raporlanması gibi aksaklıklar olarak sıralanabilir. Bu gibi durumlar arkeolojik kaynaklara ulaşmada problemler yaşatmaktadır.

1.1.7.3. Defineciler yüzünden bozulan, kaybedilen, saklanan buluntular

Arkeolojik kaynaklar defineciler yüzünden bozulmakta, kaybedilmekte ve saklanmaktadır. Defineciler yüzünden gerçekleşen problemler iki dönemde ortaya çıkmıştır.

Bu dönemlerden ilki maddi kaynakların oluşturulduğu dönemdir. Bu kaynakların çağdaş dönemde mezar hırsızları söz konusu definecilik faaliyetlerini gerçekleştirmiş ve maddi kaynaklara zarar vermişlerdir. Bu dönemdeki verilen zararın oranının oldukça yüksek olduğunu belirtmek gerekmektedir. Bu dönemde yapılan definecilik faaliyetlerini tarihin doğal akışı içerisinde göstermek gerekmektedir.

İkincisi ise modern dönemde gerçekleşen definecilik faaliyetleridir. Günümüz definecileri alınan yasal, idari ve hukuki önlemlere rağmen bu faaliyetlerini devam ettirmektedirler. Bu definecilik faaliyetleri var olan arkeolojik kaynaklara ulaşımı engellemekte ve araştırmaların aksamasına sebep olmaktadır. Bu problemin bundan sonraki aşamalarını çözebilmek için Kazakistan devlet kurumlarının önlem alması gerekmektedir.

1.1.7.4. Arkeolojik çalışmaların çeşitli yerlerde yoğunlaşmış olması problemi

Geçmişte ve günümüzde, Kazakistan'da arkeolojik çalışmaların bazı coğrafyalarda yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durumun sebepleri ekonomik yardımların belli coğrafyaları hedeflemesi, çalışma yapılacak alanın kolay ulaşılabilir veya kolay çalışma yapılabilir coğrafyalardan seçilmesi gibi sebeplerdir. Bu durum araştırmaların belli yerlere odaklanıp bazı yerlerin araştırılmaması ya da az araştırılması problemine sebep olmaktadır.

1.1.7.5. Arkeolojik çalışmaların raporlanmasında yaşanan problemler

Arkeolojik çalışmaların raporlanmasında çeşitli problemler yaşanmaktadır. Bu problemlerden ilki raporlanmayan veya eksik raporlanan arkeolojik çalışmalardır. Bir arkeolojik çalışmanın başından sonuna her aşamasının tüm ayrıntıları ile raporlanması gerekmektedir. Hiç raporlanmayan ya da eksik raporlanan arkeolojik çalışmalar kaynaklara ulaşımında problemlere sebep olmaktadır.

Arkeolojik çalışmaların raporlanmasında ikinci problem, çıkan eserlerin fotoğraflanması ve bu fotoğrafların yayımlanması problemidir. Kazakistan'ın maddi kaynaklarının araştırılmasının erken aşamalarındaki teknoloji, fotoğraflama imkânı sunmamıştır. Orta dönem ise fotoğraflama imkânı sunmasına rağmen bunları yayımlama imkânlarının az olduğu dönemlerdir. Bu durumlar bazı maddi kaynakların fotoğraflarına ulaşamamasına sebep olmaktadır. Bu problem günümüzde de kısmen devam etmektedir. Tüm bunlar da araştırmacıların bazı arkeolojik kaynaklara ulaşamamasına sebep olmaktadır.

Bu problemlerin aşılması için Kazakistan maddi kaynak araştırmalarının devlet kurumları tarafından tek bir programda araştırılması ve çeşitli kurallara bağlanması gerekmektedir.

1.2. Kazakistan Coğrafyasına Genel Bakış

1.2.1. Kazakistan'ın Konumu ve Sınırları

Kazakistan Asya kıtasında bulunan bir devlettir. Yüzölçümü 2.724.900 kilometrekaredir (Konca, 2012, s. 3), (Saray, Söylemez, Ramazanoğlu ve Küçük, y.y.). Kazakistan'ın su

sınırlarını Aral Gölü ve Hazar Gölü belirlemektedir. Kazakistan'ın güneybatısında Aral Gölü'ne 1070 kilometrelik ve batıda Hazar Denizi'ne 1894 kilometrelik sınırı bulunmaktadır (Konca, 2012, s. 3). Kazakistan'ın idari sınırlarını güneydoğuda Çin, güneyde Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan, kuzey ve kuzeybatısında Rusya ile olan sınırları belirlemektedir.

Harita 1.1. Kazakistan'ın önemli konumlarının görünümü
Yazar tarafından national geographic mapmaker aracında oluşturulmuştur

1.2.1.1. Araştırmada kullanılacak coğrafi bölüm sistemleri

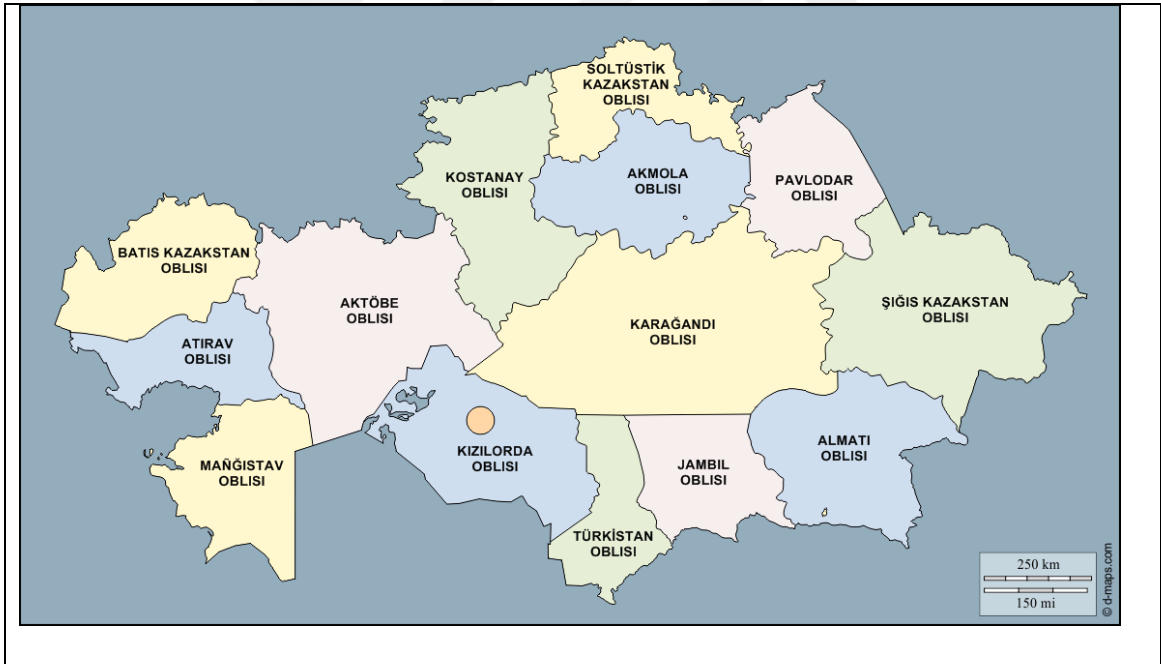
Kazakistan coğrafyası bölümlere ayrılırken bazı kriterlere göre farklı coğrafi bölümlendirme sistemleri kullanılmaktadır. Bu farklı coğrafi bölümlendirme sistemleri Kazakistan maddi kaynak araştırmalarında etkin şekilde kullanılmaktadır. Bu araştırmada da söz konusu yöntemlerden yararlanılacaktır. Bu coğrafi bölüm sistemleri şu şekildedir:

1.2.1.1.1. Yöne göre tayin edilmiş coğrafi bölümler

Kazakistan'ın yöne göre tayin edilmiş coğrafi bölümleri klasik düzendedir. Buna göre ülkenin yönüne göre doğu, batı, kuzey, güney ve orta olarak bölümler oluşturulmuştur. Bunlara ek, istisnai olarak ülkenin güneydoğu kısmı bu yön sistemi içerisinde Yedisu olarak belirlenmiş ve adlandırılmıştır. Bu coğrafi bölüm sistemi araştırmalarda kullanılmaktadır.

1.2.1.1.2. İdari coğrafi bölümler

Kazakistan idari olarak 14 obliya bölünmüştür. Bu idari bölümler araştırmalarda etkin şekilde kullanılabilir. Söz konusu obliya özellikle maddi kaynakların konumlarının belirtilmesinde kullanılmaktadır.

Harita 1.2. Kazakistan'ın obliyalrı

Yazar tarafından d-maps.com haritası temel alınarak oluşturulmuştur

1.2.1.1.3. Tarihi coğrafya bölümleri

Araştırma mekân olarak Kazakistan'ın sınırlarını belirlemiştir. Ancak bu sınırlar Erken Demir Çağı'nda doğal olarak günümüzdeki şeklinden farklı idi. Araştırma bir mekân sınırı içerisine

sokulmuştur. Bu durumun ortaya çıkmasına sebep, Erken Demir Çağı'nda Kazakistan coğrafyasından başka coğrafyalardaki bilimsel çalışmaların dil, yöntem, ulaşılabilirlik gibi problemlerdir.

Mekan sınırındaki anakronizm, araştırma açısından bir eksiklik. Bu eksiklik tarihi coğrafya oluşturulduktan sonra bu tarihi coğrafyaya bir coğrafi havza oluşturularak azaltılmaya çalışılmıştır. Buna rağmen bu havza ile ilgili verilecek bilgilerin ve yapılacak yorumların yüzeysel olacağını belirtmekte fayda vardır.

Kazakistan tarihi araştırmacıları çalışmalarının türü, zaman aralığı, siyasi grup türlerine göre çalışmalarında çeşitli tarihi coğrafya bölümü sistemleri oluşturmuşlardır. Bu araştırma kendi şartlarına yönelik farklı bir tarihi coğrafya oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu tarihi coğrafya özgünlüğü amaçlamakla birlikte daha önce oluşturulmuş örneklerden yararlanmış ve bu örneklerle benzerlik göstermektedir. Söz konusu coğrafi tarih sistemi özellikle Araştırmanın Analizi bölümünde işlenecektir. Ancak bu bölümün bütünlüğü açısından yüzeysel olarak bu bölüme de eklenmiştir.

Çizelge 1.1. Kazakistan'ın yöne göre, idari yapıya göre, buluntu sahalarına göre coğrafi bölüm sistemleri

Doğu	Şiğis Kazakistan Oblısı	Altay Buluntu Sahası
		Tarbagatay Buluntu Sahası
Orta	Karağandı Oblısı	Sarıarka Buluntu Sahası
Kuzey	Pavlodar Oblısı	
Kuzey	Akmola Oblısı	
Kuzey	Kostanay Oblısı	
Kuzey	Soltüstik Kazakistan Oblısı	
Batı	Mangıstav Oblısı	Mangıstav Buluntu Sahası
Batı	Atırav Oblısı	
Batı	Aktöbe Oblısı	
Batı	Batıs Kazakistan Oblısı	Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası
Yedisu	Almatı Oblısı	Yedisu Buluntu Sahası
Güney	Jambıl Oblısı	
Güney	Türkistan Oblısı	Aral Ve Sırderya Buluntu Sahası
Güney	Kızılorda Oblısı	
Yazar tarafından oluşturulmuştur.		

1.2.2. Kazakistan'ın Fiziki Coğrafya Varlıkları

1.2.2.1. Kazakistan'ın dağları

1.2.2.1.1. Altay Dağları

Altay Dağları'nın Kazakistan kısmı Kazakistan'ın doğu ve kuzeydoğu kısmında bulunmaktadır. Bu dağların Kazakistan kısmına Kendi Altay denilmektedir. Kazakistan sınırlarındaki en yüksek tepesi 4506 metre yüksekliğindeki Muztavı adlı zirvedir (Esnazarova, 1997, s. 40).

1.2.2.1.2. Tanrı Dağları

Tanrı Dağları'nın Kazakistan kısmı Kazakistan'ın doğu ve güney doğu kısmında bulunmaktadır. Kazakistan sınırlarındaki en yüksek tepesi 6995 metre yüksekliğindeki *Xan Töniri* adlı zirvedir (Esnazarova, 1997, s. 39).

1.2.2.1.3. Savr-Tarbagatay Dağları

Savr-Tarbagatay Dağları Kazakistan'ın doğu tarafında bulunmaktadır. Savr kısmının en yüksek tepesi 3816 metre, Tarbagatay kısmının en yüksek tepesi 3134 metredir (Esnazarova, 1997, s. 40)

1.2.2.1.4. Sarıarka Tepeleri

Sarıarka kuzeyde Batıs Sibir Ovası, güneyde Balkaş Gölü, batısında Torğay Üstirti, doğuda Savr-Tarbagatay Dağları'nın çevrelediği geniş bir alan içerisindeki tepelerden oluşmaktadır. Bu tepelerin yükseklikleri 250-400 metre aralığındadır (Esnazarova, 1997, s. 37-38).

1.2.2.1.5. Ural ve Muğaljar dağları

Ural ve Muğaljar Dağları Kazakistan'ın kuzeybatı kısmındadır. Ural Dağları'nın büyük kısmı günümüz Rusya sınırları içerisinde. Sıradağların Kazakistan'daki devamı Muğaljar

Dağlarıdır. Muğaljar Dağları kuzeyden güneye 100 kilometredir. Kazakistan sınırlarındaki en yüksek nokta 657 metrelik ülken Bektıbay Dağı'dır (Esnazarova, 1997, s. 38).

1.2.2.1.6. Mangıstav Dağları

Mangıstav dağları Kazakistan'ın batı kısmında Hazar Gölü havzasında bulunmaktadır. En yüksek noktası Karatav bölümünde ve 556 metredir (Esnazarova, 1997, s. 39).

Harita 1.3. Kazakistan'ın dağlarının genel görünümü
wikimedia.org haritası temel alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur

1.2.2.2. Kazakistan'ın gölleri

1.2.2.2.1. Hazar Gölü

Hazar Gölü Kazakistan'ın batı tarafı sınırının büyük kısmını oluşturmaktadır. Kazakistan coğrafyasını batısında bulunan coğrafyadan ayıran temel etkidir. Hazar Gölü Kazakistan coğrafyasının batı kısmında kuzeyden güneye bir doğal sınır konumundadır. Bu göl Kazakistan coğrafyasını ekonomik, siyasi, askeri, iklim vb. açıdan etkileyen en önemli faktörlerin başında gelmektedir (Esnazarova, 1997, s. 74-77).

1.2.2.2. Aral Gölü

Aral Gölü Kazakistan'ın güneybatı kısmında yer almaktadır. Aral Gölü ve Aral Gölünün havzasındaki nehirler Kazakistan coğrafyasının güneyi ile doğal sınır havzası oluşturmuştur (Esnazarova, 1997, s. 78-80).

1.2.2.3. Balkaş Gölü ve Alaköl

Balkaş Gölü ve Alaköl Kazakistan'ın doğu kısmında yer almaktadır ve Kazakistan'ın doğusunu ikiye bölmektedirler. Balkaş Gölü ve Alaköl Kazakistan'ın Yedisu ve doğu Kazakistan bölgelerini oluşturan temel faktörlerin başındadır. Balkaş Gölü ve doğusunda bulunan Alaköl ile Tanrı Dağları arasında kalan bölge Yedisu adı verilen coğrafyanın oluşmasına zemin hazırlamıştır. Aynı şekilde bu göller ile Altaylar arasında kalan havza doğu Kazakistan coğrafyasını oluşturmaktadır (Esnazarova, 1997, s. 81-83).

1.2.2.4. Zaysan Gölü

Zaysan Gölü Kazakistan'ın en doğu kısmında bulunmaktadır. Zaysan Gölü ve Ertis Irmağı; Altay ve Tarbagatay bölgesini ekonomik, siyasi, askeri, iklim gibi çeşitli açılardan etkilemektedir (Esnazarova, 1997, s. 70).

1.2.2.3. Kazakistan'ın ırmakları

1.2.2.3.1. Ertis Irmağı

Ertis Irmağı Çin, Kazakistan ve Rusya'dan geçmektedir. 4248 km uzunluğundadır. Bunun 1698 kilometresi Kazakistan coğrafyasından geçmektedir. Altay Dağları'nın Çin kısmından doğmakta ve Rusya sınırlarında Ob Irmağı ile birleşmektedir ("Eptic", 2005).

1.2.2.3.2. İle Irmağı

İle Irmağı Çin ve Kazakistan'dan geçmektedir. 1439 kilometre uzunluğundadır. Bunun 815 kilometresi Kazakistan topraklarındadır. Tanrı Dağları'nın Çin kısmında doğmaktadır ve Balkaş Gölüne dökülmektedir (Esnazarova, 1997, s. 67).

1.2.2.3.3. Yayık Irmağı

Yayık Irmağı Rusya ve Kazakistan topraklarından geçmektedir. 2428 kilometre uzunluğundadır. Bunun 1107 kilometresi Kazakistan coğrafyasındadır. Ural Dağlarından doğmaktadır ve Hazar Gölüne dökülmektedir (Esnazarova, 1997, s. 65), ("Yayık", 2005).

1.2.2.3.4. Şu Irmağı

Şu Irmağı Kırgızistan ve Kazakistan topraklarından geçmektedir. Uzunluğu 1186 kilometredir. Tanrı Dağlarından doğmaktadır ("Şu", 2005).

1.2.2.3.5. Talas Irmağı

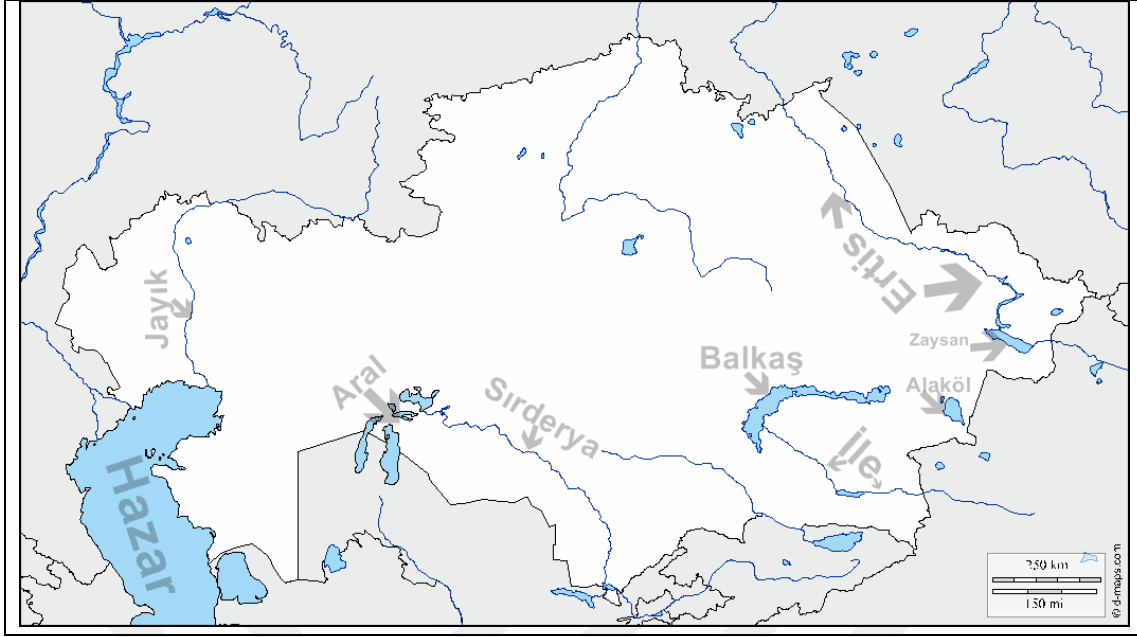
Talas Irmağı Kırgızistan ve Kazakistan topraklarından geçmektedir. Uzunluğu 661 kilometredir. Tanrı dağlarından doğmaktadır ("Talas", 2005).

1.2.2.3.6. Sırderya Irmağı

Sırderya Irmağı Kırgızistan ve Kazakistan topraklarından geçmektedir. Uzunluğu 2219 kilometredir. Kazakistan'daki uzunluğu 1400 kilometredir. Tanrı dağlarından doğmaktadır ve Aral Gölüne dökülmektedir ("Sırdariya", 2005).

1.2.2.3.7. Etil Irmağı

Etil Irmağı Rusya sınırları içerisinde. Uzunluğu 3530 kilometredir. Volday tepelerinden doğmaktadır ve Hazar Gölü'ne dökülmektedir. Kazakistan sınırlarından geçmemekle beraber Kazakistan coğrafyasını önemli derecede etkilemektedir (Micklin ve Kuzin, y.y.).

Harita 1.4. Kazakistan'ın su kaynaklarının genel görünümü
Yazar tarafından d-maps.com haritası temel alınarak oluşturulmuştur

1.3. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı Tarihine Genel Bir Bakış

Erken Demir Çağı başlangıcı araştırılan coğrafyada demir madeninin insanlar tarafından kullanıldığı ilk dönem ile ilişkilendirilmektedir. Ancak bu dönemin sonu ile alakalı net bir sınır bulunmamaktadır. Kazakistan coğrafyası açısından da söz konusu durum bu şekildedir. Bu araştırma, araştırmaya giriş bölümünde bu doğrultuda bir genel zaman sınırlılığı koymuştur. Buna ek olarak araştırmada kullanılacak her bir buluntu sahası için de farklı zaman sınırlılıkları kullanılacaktır.

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı iki ayrı döneme ayrılarak incelenmektedir. Bu dönemlerden birincisi "*Savromat-Sarmat-Saka Dönemi*" olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemin başlangıcı MÖ 8. yüzyıldır. Dönemin sona ermesi Yüeh-Chihler'in Kazakistan coğrafyasına kütleli bir şekilde gelerek Sakalar'ı bölgeden çıkarıp bölge demografisini değiştirdiği MÖ 2. yüzyıldır. Bu dönemde Kazakistan coğrafyasında Saka ve Savromat-Sarmat grupları hakim olmuşlardır. Söz konusu dönemlerden ikincisi "*Savromat-Sarmat-Hun Dönemi*" olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemin başlangıcı MÖ 2. yüzyıl, sona ermesi MS 4/5. yüzyıldır. Bu dönemde Kazakistan coğrafyasında Yüeh-Chihler, Wu-Sunlar, Kanglılar, Hsiung-Nular hakim olmuştur.

Araştırma bu dönemlerden birincisi üzerinde daha yoğun duracaktır. İkinci dönemin de başlangıç dönemi kısmen ele alınacaktır.

1.3.1. Sakalar

Sakalar Karadeniz'in kuzey ve kuzeydoğu havzası, günümüz Kazakistan coğrafyası ve Kazakistan coğrafyasının güneyindeki çeşitli bölgelerde MÖ 8. ve MÖ 2. yüzyıllar arası hüküm sürmüş bir devlettir. Bu devlet topraklarının Ural Dağları'nın batısında olan kısmı Avrupalı Sakalar, Ural Dağları'nın doğusunda olan kısmı Asyalı Sakalar olarak adlandırılmaktadır (Baypakov, 2007, s. 18). Kazakistan coğrafyasındaki Sakalar MÖ 8. ve MÖ 2. yüzyıllar arasında Kazakistan coğrafyasının büyük bölümünde yer almıştır (Kan, 2018, s. 377).

Sakalar ile ilgili bilgilere Grek, Pers, Çin kaynaklarından ve maddi kaynaklardan ulaşılmaktadır. Grek kaynaklarından en yoğun bilgileri sunan kaynak Herodotos'tur (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 156), (Töleubaev, Sadıkov, Xalidullin ve Sersekeev, 2011, s. 59). Pers kaynaklarından en yoğun bilgileri sunanları Daryus ve Kserkses'in yazıtları ile Avesta adındaki dini metindir (Baypakov, Akışev, İsmagulov ve Kömekov, 1996, s. 159), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 156), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 59). Sakalar ile ilgili bilgilere bu tarihi kaynaklar dışında da çeşitli Pers, Grek ve Çin kaynaklarında rastlanılmaktadır.

Sakalar'ın adı bu tarihi kaynaklarda farklı şekillerde geçmektedir. Sakalar'ı Pers kaynakları Saka ve Tur, Grek kaynakları Skif/Skyth/İskit, Çin kaynakları Sai/Se olarak belirtmişlerdir (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 161), (Esnazarova, 1997, s. 18), (Baypakov, 2007b, s. 54), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 156). Kazakistan'daki Sakalar Herodotos'un eserinde Asyalık İskitler olarak geçmektedir (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 158), (Esnazarova, 1997, s. 18), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 60).

Sakalar'ın Kazakistan coğrafyası havzasındaki varlıkları MÖ 8. yüzyılda başlamaktadır. Bu tarih maddi kaynaklar kanıt gösterilerek belirlenmektedir. Sakalar'ın söz konusu coğrafyadan kütleli olarak çıkışları ise milattan önce 2. yüzyılda gerçekleşmiştir (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 158). Sakalar'ın Kazakistan coğrafyası havzasından çıkışları

hakkındaki bilgiler Çin kaynakları kanıt gösterilerek belirlenmektedir. Sakalar'ın Kazakistan coğrafyasından çıkışı Yüeh-Chihler'in Kazakistan coğrafyasına olan göçleri sonucu gerçekleşmiştir.

Sakalar Kazakistan coğrafyasında Muğaljar ve tartışmalı olarak Mangıstav bölgeleri dışındaki topraklara çok uzun bir dönem boyunca hakim olmuşlardır.

Kaynaklar Sakalar'ın buldukları coğrafyada çeşitli gruplar halinde yaşadıkları yönünde bilgiler vermektedir. Bu gruplar Pers kaynaklarında da geçmektedir. Pers kaynakları üç farklı gruptan bahsetmektedir. Bu gruplar Paradarayya, Haumavarga Sakalar, Tigrakhauda Sakalar adlı gruplardır (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 158), (Baypakov, 2007b, s. 55), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 156). Grek kaynaklarından Herodotus bu konuda oldukça sistematik bilgiler vermektedir. Herodotus'a göre Karadeniz'in kuzeyinde İskitler, İskitlerin doğusunda Sarmatlar, Sarmatlar'ın doğusunda Massagetler, Massagetlerin doğusunda İssedonlar, İssedonların doğusunda Arimasplar, en doğu kısımda Altın Küzetvşi Grifter bulunmaktadır (Kan, 2018, s. 377). İki farklı dile ait bu kaynaklardaki grup isimlerinin farklı grupları mı aynı grupları mı kapsadığı tartışmalı bir konudur. Ayrıca bu grupların haritaya dağılımı noktasında da bilgiler eksiktir. Bu sebeple bu grupların haritalarda yerleşimi meselesinin özel araştırmalar üzerinden belirlenmesi gerekmektedir.

Sakalar'ın araştırma için önemi Kazakistan coğrafyasında MÖ 8. ile MÖ 2. yüzyıllar arasında oluşturdukları yapıya özellikle maddi buluntular çerçevesinde ulaşılabilir olmasıdır. Sakalar ile ilgili yazılı kaynaklara ek olarak bu maddi kaynakların değerlendirilmesi Erken Demir Çağı'nda Kazakistan coğrafyasının tarihi hakkındaki bilgileri genişletecektir.

Harita 1.5. Kazakistan coğrafyasında Sakalar'ın yerleşimini gösteren harita (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 60) kaynağından alınmıştır

1.3.2. Savromat-Sarmatlar

Savromat-Sarmatlar MÖ 8/7 ile MS 4/5. yüzyıllar arasında Hazar Gölü'nün çevresi ve Karadeniz'in kuzey havzasında hakimiyet kurmuş bir devlettir.

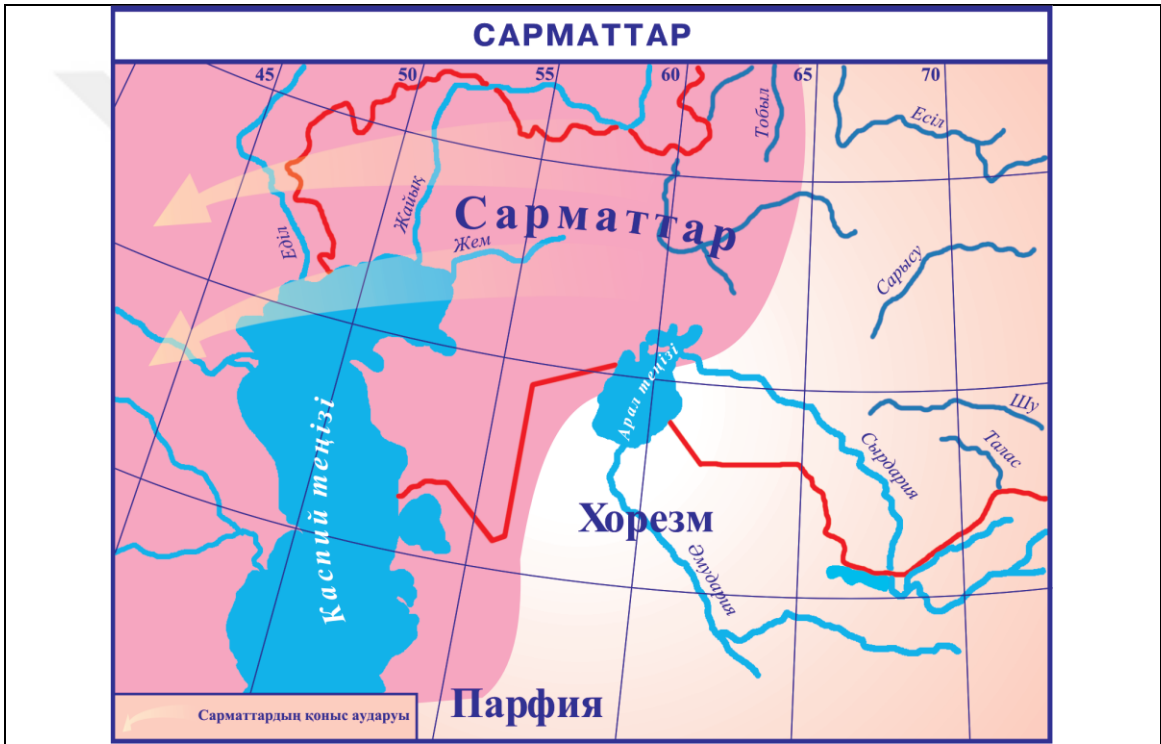
Savromat-Sarmatlar ile ilgili bilgilere genel olarak Grek kaynakları ve maddi kaynaklar aracılığı ile ulaşılmaktadır. (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 163), (Töleubaev, Sadıkov, Xalidullin ve Sersekeev, 2011, s. 127).

Savromat-Sarmatlar MÖ 8/7. ile MS 4/5. yüzyıllar arasında Kazakistan'ın batı bölgeleri, Hazar Gölü'nün kuzeyi, batısı ve kısmen Karadeniz havzasında hüküm sürmüş bir devlettir (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 166-167), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, 127-128).

Savromat-Sarmatlar Kazakistan coğrafyasında Ural dağlarının güney kısmı, Muğaljar Dağları havzası, Etil ve Yayık ırmakları arası bölgede hakim olmuşlardır. Savromat-Sarmatlar'ın hakim olduğu bir başka nokta Mangıstav bölgesidir. Ancak bu bölgedeki hakimiyet ile ilgili farklı yorumlar da vardır. Bu yorumlar bu bölgeye Sakalar'a ait Dax/Day/Dag veya Massaget gruplarının hakim olduğuna yöneliktir (Töleubaev ve diğerleri, 2011, 127-129). Söz konusu

üç grubun bu bölgede dönem dönem hakim olduğuna yönelik bir durumu da göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Savromat-Sarmatlar'ın araştırma için önemi, Kazakistan coğrafyasında MÖ 8/7. ile MS 4/5. yüzyıllar arasında oluşturdukları yapıya özellikle maddi kaynaklar çerçevesinde ulaşılabilir olmasıdır. Savromat-Sarmatlar ile ilgili yazılı kaynaklara ek olarak bu maddi kaynakların değerlendirilmesi Erken Demir Çağı'nda Kazakistan coğrafyasının tarihi hakkındaki bilgileri genişletecektir.

Harita 1.6. Kazakistan coğrafyasında Savromat-Sarmatlar'ın yerleşimini gösteren harita (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 127) kaynağından alınmıştır

1.3.3. Yüeh-Chihler

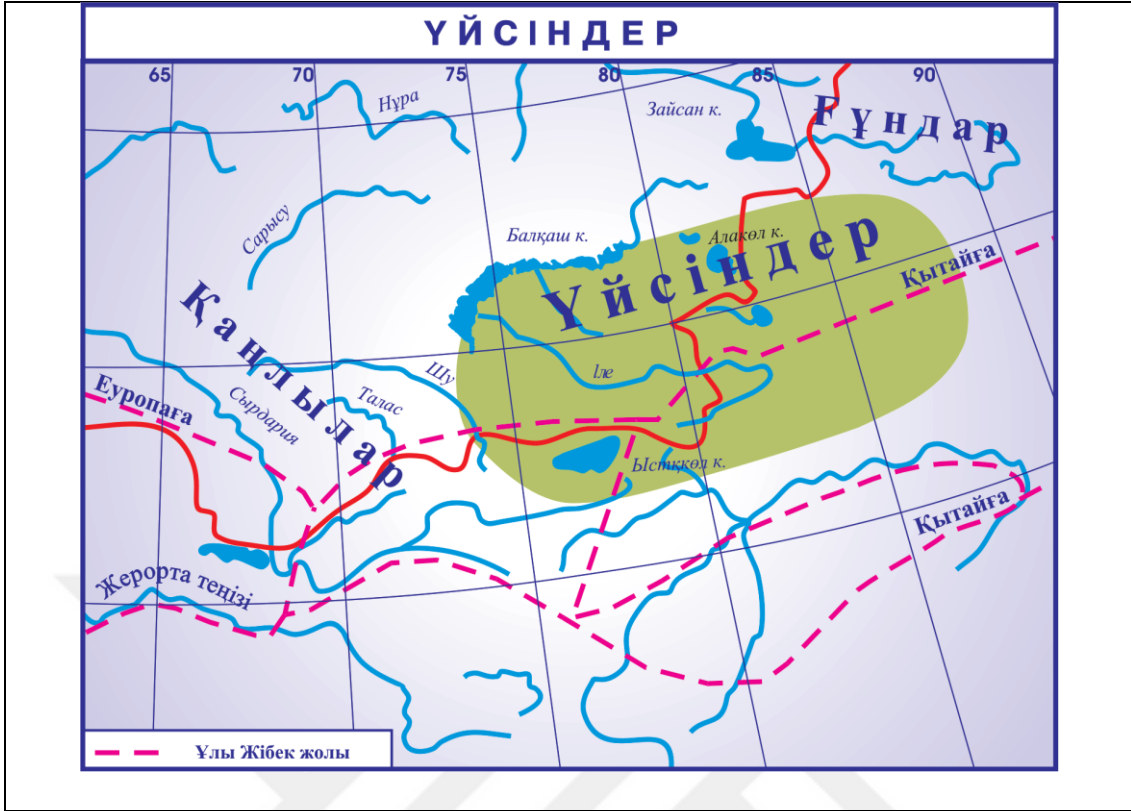
Yüeh-Chihler ile ilgili ilk bilgilerin ulaşıldığı Çin kaynaklarına göre Yüeh-Chihler MÖ 3. yüzyılda Kansu bölgesinde bulunmaktadır. Bu dönemden sonra iki önemli göç hareketi gerçekleştirmişlerdir. Bunlardan ilki bilinen ilk yurtları olan Kansu bölgesinden uzun Yüeh-Chih-Hsiung-Nu mücadelesi sonucu Yedisu'ya olan göçleridir. İkincisi ise Yedisu bölgesinden Wu-Sun ve Hsiung-Nu baskısı sonucu Baktirya bölgesine olan göçleridir.

Yüeh-Chihler hakkında bilgilere Çin kaynaklarından ulaşılmaktadır. Yüeh-Chih adı Çin kaynaklarında bu şekilde geçmekle beraber farklı transkripsiyonları mevcuttur. Yüeh-Chihler birinci göçlerinden önce Kansu merkezli olarak Chilien dağlarından Tanrı ve Altay dağlarının doğu kısımlarına kadar ulaşan bir devlet durumunda olmuştur (Onat, 1991, s. 72), (Mızrak, 2014, s. 383).

Yüeh-Chihler'in birinci göçü Hsiung-Nular ile mücadeleleri sonucu başlamıştır. Mo-tun hükümdar olmadan önce babası Tu-man tarafından Yüeh-Chihler'e tutsak verilmiştir. Mo-tun bu tutsaklık sürecinden çıktıktan sonra babasının yönetici olduğu Hsiung-Nular devleti'nde yöneticiliği ele geçirmiştir. Yöneticilik sürecinde topraklarını genişletmek amacı ile çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Bu faaliyetlerden biri Yüeh-Chihler ile olan mücadelesidir. Bu mücadele MÖ 206'da başlamıştır (Baykuzu, 2012, s. 40-43), (Mızrak, 2014, s. 371). Hsiung-Nular ile Yüeh-Chihler'in mücadelesinde üç çarpışma olmuştur. Bu çarpışmalardan ilkini Mo-tun, ikincisini Mo-tun'un yöneticilerinden "Sağ Bilge Beyi", üçüncüsünü de Mo-tun'un oğlu Lao-shang c'hi-yu gerçekleştirmiştir (Ögel, 1957), (Mızrak, 2014, s. 371-386). Yüeh-Chihler'in bu üç çarpışmadan hangisinde Kansu bölgesinden çıkarak Yedisu'ya kaydıkları tartışmalıdır. Ancak bu kayma olayının MÖ 2. yüzyılın ortalarında gerçekleştiği yüksek olasılıktır (Onat, 1991, s. 73). Bu göç hareketi, sonucunda Sakalar'ın Kazakistan coğrafyasından kütleli olarak çıkmaları sebebi ile araştırma açısından oldukça önemlidir.

Yüeh-Chihler'in ikinci göçü Wu-Sun baskısı sonucu olmuştur. Wu-Sunlar'ın Yüeh-Chihler üzerine giderek onları Yedisu bölgesinden çıkarmaları olayı MÖ 2. yüzyılın ortalarından hemen sonra gerçekleşmiştir. Yüeh-Chihler ile beraber yaşadığı düşünülen ve göç eden Saka kütlesi ile hareket etmeyip Yüeh-Chih hâkimiyeti altında yaşayan Saka gruplarının bazılarının da bu sırada Kazakistan coğrafyasından çıktığı düşünülmektedir. Yüeh-Chihler Kazakistan coğrafyasından çıktıktan sonra Baktırya bölgesini ilerlemişlerdir (Mızrak, 2014, s. 382-392).

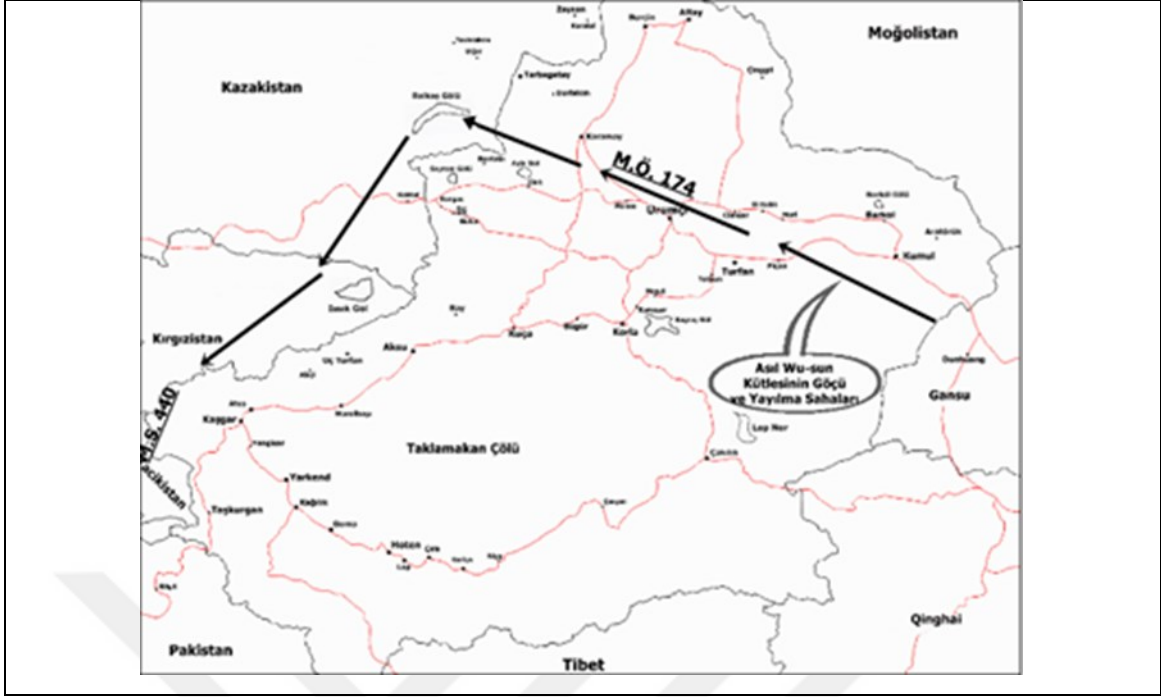
Yüeh-Chihler'in araştırma için önemi Kazakistan'ın demografisine olan etkileridir. Yüeh-Chihler'in Kazakistan'daki göç süreci sonrasında Kazakistan'daki Saka varlığı son bulmuştur. Bu durum bölgede hem yeni siyasi grupların ortaya çıkmasına hem de Wu-Sun ve Hsiung-

Harita 1.8. Kazakistan coğrafyasında Wu-Sunlar'ın yerleşimini gösteren harita (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 96) kaynağından alınmıştır

Wu-Sunlar ile ilgili ilk bilgilerin yer aldığı Çin kaynaklarına göre MÖ 2. yüzyılda Kansu bölgesinde yaşamaktadırlar. Wu-Sunlar bu dönemden sonra Yüeh-Chihler'in ardından Yedisu bölgesine ilerleyerek onları bu bölgeden çıkarıp yerleştirdikleri görülmektedir. Wu-Sunlar Yedisu bölgesine MÖ 2. yüzyılda yerleşmişlerdir. Bu bölgede MS 5. yüzyıla kadar hakim oldukları görülmektedir (Onat, 1991, s. 74), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, 95).

Wu-Sunlar'ın araştırma için önemi Kazakistan coğrafyasında ortaya çıkardıkları demografik harekettir.

Harita 1.9. Wu-Sunlar'ın göçünü anlatan harita
Kürşat Yıldırım tarafından oluşturulmuştur (Yıldırım, 2015, s. 417)

1.3.5. Kanglılar

Kanglılar MÖ 2 ile MS 5. yüzyıllar arası dönemde Sırderya bölgesinde hakim olmuş bir devlettir.

Kanglılar ile ilgili bilgilere genel olarak Çin kaynaklarından ve maddi kaynaklardan ulaşılmaktadır. Kanglı adı Çin kaynaklarında K'ang-chü olarak geçmektedir (Baypakov, 2007b, s. 76).

Kanglılar Aral gölünün batı kısmı, Sırderya'nın iki taraf havzasında MÖ 2 ile MS 5. yüzyıllar arasında hakim olmuşlardır (Esnazarova, 1997, s. 27), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 160), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 105-106).

Kanglılar'ın araştırma için önemi Kazakistan coğrafyasında ortaya çıkardıkları demografik harekettir.

Harita 1.10. Kazakistan coğrafyasında Kanglılar'ın yerleşimini gösteren harita (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 107) kaynağından alınmıştır

1.3.6. Hsiung-Nular

Hsiung-Nular varlıklarını Asya tarafında MÖ 3. yüzyıldan MS 4. yüzyıla kadar devam ettirmişlerdir. Kazakistan coğrafyasında ise MÖ 2. yüzyıldan itibaren etkili olmaya başlamışlardır. Sonraki dönemlerde çeşitli mobilize hareketler düzenleyerek Kazakistan coğrafyasında fiziki olarak bulunmuşlardır. Bunlara ek olarak merkezleri olan Baykal ile Ordos arası bölgede yaşanan çeşitli problemler sebebi ile küresel olarak Kazakistan coğrafyasına kaymışlardır.

Hsiung-Nular'ın Asya'daki kısmı ile ilgili en yoğun bilgilere Çin kaynaklarından ulaşılmaktadır (Baykuzu, 2012, s. 1-13).

MÖ 318'den önceki döneme ait farklı isimlendirmeler olmakla beraber Çin kaynakları MÖ 318'den itibaren Hsiung-Nu adını kullanmıştır. Güney Asya ve batı kaynakları ise Hun adlandırmasının çeşitli transkripsiyonlarını kullanmıştır (Baykuzu, 2012, s. 11).

Hsiung-Nular kaynaklarda MÖ 3. yüzyılda güçlü bir devlet olarak Baykal gölü ve Ordos bölgesi aralığında geçmektedir (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 117), (Baykuzu, 2012, s. 11). Bu yüzyıldan itibaren söz konusu coğrafyaya ek olarak Kazakistan, Güney Asya, Kafkaslar, Karadeniz'in kuzeyi ve Avrupa gibi coğrafyalara da kaymışlar veya göç etmişlerdir.

Hsiung-Nular'ın farklı coğrafyalarda veya gruplarda etkili olma ülküsü, göç edebilme ve mobilizelik gibi özellikleri bu bölgeden farklı coğrafyalarda da güçlü olarak bulunabilmelerini sağlamıştır. Bu coğrafyalardan araştırma açısından önemlisi Kazakistan coğrafyasında uyguladıkları göç ve mobilize hareketleridir. Hsiung-Nular Wu-Sunlar'ın Kansu'dan çıkararak Yedisu'ya kaymalarından itibaren Kazakistan coğrafyasında etkili olmaya başlamışlardır. Hsiung-Nular bu dönemden itibaren Wu-Sunlar üzerinde etkili olmuş veya etkili olmaya çalışmışlardır. Kazakistan'daki Hsiung-Nular'ın ilk büyük mobilize hareketi ise Chih-chih Ch'an-yü'nün oluşturduğu mobilize harekettir. Chih-chih Ch'an-yü devletin merkezinde yaşanan çeşitli problemlerden sonra MÖ 49'dan sonra batıya yönelerek Kazakistan coğrafyasına girmiş ve çeşitli mobilize hareketlerde bulunmuştur. Bu hareketi boyunca Wu-Sunlar ile defalarca çarpışmış ve darbeler indirmiştir. Kuzeyde Tarbagatay Dağları'na kadar hâkim olmuş, sonrasında Sırderya bölgesine yerleşmiş ve burada kendisine yapılan Çin saldırısı sonucu MÖ 36'da ölmüştür (Baypakov, 2007b, s. 81-82), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 118), (Baykuzu, 2012, s. 119-127). Kazakistan'daki Hsiung-Nular'ın ikinci büyük mobilize hareketi MS 1. yüzyıl boyunca gerçekleşmiştir. Bu hareket sonucu Sırderya, Orta ve Batı Kazakistan bölgelerine etki etmişlerdir (Baypakov, 2007b, s. 82-83), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 118). Bu ikinci hareket Kazakistan demografisini ve siyasi yapısını derinden etkilemiştir. Kazakistan'daki Hsiung-Nular'ın üçüncü büyük ve sonuçlu mobilize hareketi MS 4. yüzyılda başlayan kavimler göçüne sebep olacak harekettir (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 118-120).

Hsiung-Nular'ın araştırma için önemi Kazakistan'da oluşturdukları demografik harekettir. Hsiung-Nular MÖ 2. yüzyılda Yüeh-Chihler ve Wu-Sunlar'ı Kazakistan bölgesine kaydırmışlardır. Bu durumdan sonra da Yedisu bölgesine yerleşen Wu-Sunlar üzerinde etki etmeye çalışmışlardır. Sonraki dönemlerde MS 4. yüzyıla kadar Kazakistan coğrafyasının çeşitli yerlerinde mobilize hareketlerde bulunmuşlardır. Tüm bu siyasi olaylar sonucunda Kazakistan'ın demografik yapısı değişmiş, bölgedeki uzun Saka ve Savromat-Sarmat

hakimiyeti sona ermiştir. Bu birçok özellikte olduğu gibi Kazakistan coğrafyasının maddi kaynaklarının özelliklerini de değiştirmiştir.

Harita 1.11. Kazakistan coğrafyasında Hsiung-Nular'ın yerleşimini gösteren harita (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 16) kaynağından alınmıştır

2. BÖLÜM

BULUNTU ORTAMLARININ TANITIMI

Araştırmanın ikinci bölümünün adı *Buluntu Ortamlarının Tanıtımı*'dir. Bu bölümün amacı Kazakistan'ın Erken Demir Çağı maddi kaynaklarının bulunduğu buluntu ortamlarının tanıtımıdır.

Söz konusu amaç çerçevesinde, bu bölümde, araştırma boyunca oluşturulmuş olan Yedisu buluntu sahası, Tarbagatay Buluntu Sahası, Altay Buluntu Sahası, Sariarka Buluntu Sahası, Aral Ve Sirderya Buluntu Sahası, Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası, Mangıstav Buluntu Sahası sahaslarındaki kurgan, yerleşim, inanç yapısı, kayaresim buluntu ortamları anlatılmıştır. Her bir buluntu ortamının sırasıyla konum, tarihlendirme, mensubiyetlendirme, kurulum, araştırma ve araştırmacılar, ilginç buluntular, fotoğraf gibi unsurları bir başlık altında tanıtılmıştır.

Bu araştırma tüm buluntu ortamlarına yer vermeyi amaçlamamış olup sadece ulaşılabilen ve araştırma konusu açısından değerli görülen buluntuları ele almıştır.

2.1. Yedisu Buluntu Sahası

2.1.1. Jalavlı Gömüsü

Konum: Jalavlı Gömüsü Kazakistan, Almatı Oblısı, Kegen(Rayımbek) avdanı, Jalavlı köyü arazisinde bulunmaktadır (Baypakov ve Savel'eva, 2004, s. 12).

Tarihlendirme: Söz konusu gömü genel olarak MÖ 7 ile MS 4. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir. Buluntular kendi içinde 3 grupta tarihlenmektedir. Birinci grup MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar aralığına, ikinci grup MÖ 5 ile MÖ 3. yüzyıllar aralığına, üçüncü grup MS 3 ile MS 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir ("Jetisu kömbeleri", 2011).

Mensubiyetlendirme: Gömü tarihlendirmeler göz önüne alındığında Erken Demir Çağı'nda Sakalar ve Wu-Sunlar ile ilişkilendirilmektedir. Buluntuların en önemli grubu erken Sakalar

ile ilişkilendirilmektedir. Süslemeler, hayvan üslubunun erken dönemi ile ilişkilendirilmiştir. Bu hazine buluntularındaki süslemeler Şilikti Kurgan Bölgesi hayvan üslubu ile paralellik göstermektedir (Elimbay, 2009, s. 301).

Kurulum: Jalavlı Gömüsü Kegen Irmağı'nın sağ tarafında ve dağ eteğinde bulunmaktadır (Elimbay, 2009, s. 301). Gömü muhtemelen mezar soyguncuları tarafından oluşturulmuş ve bu bölgeye gömülmüştür. Buluntuların Yedisu'da ortaya çıkmasına rağmen hangi coğrafyaya ait oldukları belirsizdir. 649'dan fazla altın eşya bulunmaktadır ("Jetisu kömbeleri", 2011).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Jalavlı Gömüsü 1988 yılında, Jalavlı köy okulunun öğrencileri tarafından keşfedilmiştir (Elimbay, 2009, s. 301).

2.1.2. Besşatır Kurgan Bölgesi

Konum: Besşatır Kurgan Bölgesi Kazakistan, Almatı Oblısı, Almatı şehrinin, 170 kilometre kuzeydoğu tarafında bulunmaktadır (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 167), (Beysenov, 1999a), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 179), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 81), (Elimbay, 2011, s. 45), ("Besşatır korımı", 2011), (Baypakov, 2012, s. 144).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 6/5 ile MÖ 5/4. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir. Kurgan kurulumlarındaki kütükler Rusya Bilim Akademisi ve Arizona Üniversitesi tarafından yapılan radyokarbon testi sonucu MÖ 8. yüzyıla tarihlenmiştir (Beysenov, 1999a), (Elimbay, 2011, s. 45), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 82), ("Besşatır korımı", 2011), (Baypakov, 2012, s. 145).

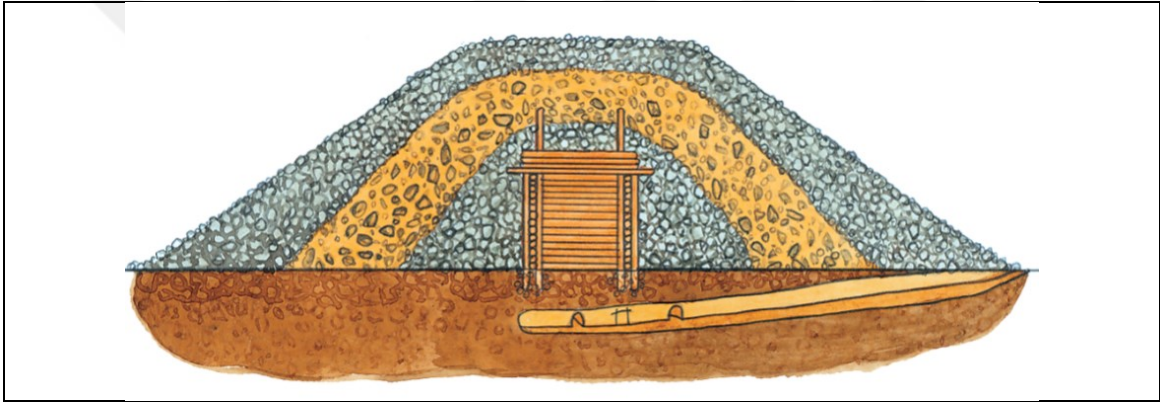
Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar ile ilişkilendirilmektedir ("Besşatır korımı", 2011), (Baypakov, 2012, s. 145).

Kurulum: Besşatır Kurgan Bölgesi 2 kilometrekare bir alanda kuruludur ("Besşatır korımı", 2011). 81'den fazla kurgan bulunmaktadır (Baypakov, 2012, s. 144). Kurganların en büyüklerinin çapı 45-105 metre, yüksekliği 6-18 metre, orta büyüklüktekilerin çapı 23-28

metre, yükseklikleri 5-6 metre, küçük büyüklüktekilerin çapı 6-18 metre, yükseklikleri 0,8-2 metre aralığındadır (“Besşatır korımı”, 2011), (Baypakov, 2012, s. 144).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Besşatır Kurgan Bölgesi 1954 yılında Kemal Akişev yönetiminde keşfedilmiş, kazı ve araştırma yapılmıştır. 1957, 1959 ve 1961 yıllarında Yedisu Arkeolojik Ekspeditsiyası tarafından, Kemal Akişev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır. Bu dönem içerisinde 18 kurganda kazı ve araştırma yapılmıştır. Bunlardan 3 tanesi büyük kurganlardandır (Beysenov, 1999a), (Elimbay, 2011, s. 45).

Fotoğraf:

Resim 2.1. Besşatır Kurgan Bölgesi kurgan kurulumunun görünümünün çizimi (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 81) kaynağından alınmıştır

2.1.3. Esik Kurgan Bölgesi

Konum: Esik Kurgan Bölgesi Kazakistan, Almatı şehrinin, 60 kilometre doğu tarafında bulunmaktadır (Esin, 1978, s. 22), (Samaşev, Töleubaev ve Jumabekova, 2004, s. 20), (Arık, 2008, s. 16), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 82). Literatüre Esik kurgan olarak geçen kurgan oldukça önemli veriler sunmaktadır.

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan genel olarak MÖ 5/4 ile MÖ 4/3. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Esin, 1978, s. 23), (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 172), (Beysenov, 1998), (Baypakov ve Savel'eva, 2004, s. 12), (Arık, 2008, s. 24), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 181), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 82), (“Esik korğani”, 2011), (Jumabekova, Bazarbaeva ve Ongar, 2011, s. 32).

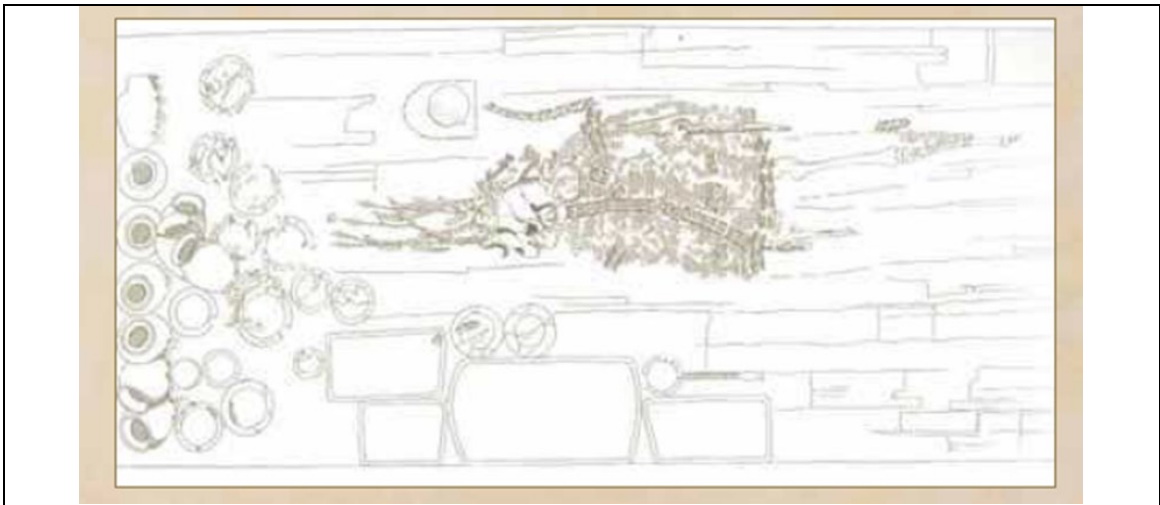
Mensubiyetlendirme: Kurgan Sakalar ve Sakalar'ın Tigrakhauda grubu ile ilişkilendirilmektedir (Beysenov, 1998), (Amonjolov, 2001), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 83), ("Esik korğanı", 2011), (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 32).

Kurulum: Esik Kurgan Bölgesi'nde 40'ın üzerinde kurgan bulunmaktadır (Baypakov ve diğerleri, 1996 s. 171), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 82). Buluntuların ortaya çıktığı Esik Kurgan'ın çapı 60 metre, yüksekliği 6 metredir (Baypakov ve Savel'eva, 2004, s. 12), (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 20), (Baypakov ve Savel'eva, 2004, s. 12), (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 18), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 82).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Esik Kurganı 1969 yılında, Yedisu Arkeolojik Ekpeditsiyası tarafından, Kemal Akişev yönetiminde keşfedilmiş, 1970 yılında kazı ve araştırma çalışmaları yapılmıştır (Amonjolov, 2001), (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 20).

İlginç Buluntular: Esik Kurgan Bölgesi, Esik Altın Giyimli Adamı ve Esik Yazıtı buluntuları özel buluntular olarak değerlendirilmektedir. Esik Altın Giyimli Adamı buluntusu altın giyimli adamların Kazakistan'ın Erken Demir Çağı arkeolojik buluntularındaki değeri açısından önemlidir. Esik Yazıtı buluntusu Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntuları arasındaki ilk yazılı metin buluntusu olması açısından önemlidir.

Fotoğraf:

Resim 2.2. Esik Kurganı'nın iç kurulumunun çizimi (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 27) kaynağından alınmıştır

2.1.4. Tömengi Kamenka Kurgan Bölgesi

Konum: Tömengi Kamenka Kurgan Bölgesi Kazakistan, Almatı şehrinin 10 kilometre batı tarafında bulunmaktadır (Elimbay, 2009, s. 361).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 4 ile MÖ 3. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Elimbay, 2009, s. 361).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar veya Wu-Sunlar ile ilişkilendirilmektedir.

2.1.5. Tenlik Kurgan Bölgesi

Konum: Tenlik Kurgan Bölgesi Kazakistan, Almatı Oblısı, Karatal Irmağı havzasında bulunmaktadır (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 186).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 3 ile MÖ 1. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Akişev, 1983, s. 14), (Baypakov ve Savel'eva, 2004, s. 72).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar veya Wu-Sunlar ile ilişkilendirilmektedir.

2.1.6. Karğalı Mezarı

Konum: Karğalı Mezarı Kazakistan, Almatı şehrinin 50 kilometre batı tarafında bulunmaktadır (Elimbay, 2009, s. 363), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 195), (Elimbay, 2011, s. 175), ("Jetisu kömbeleri", 2011).

Tarihlendirme: Söz konusu mezar MÖ 3 ile MÖ 2. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Baypakov ve Savel'eva, 2004, s. 76 ve 363), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 196), (Elimbay, 2011, s. 175).

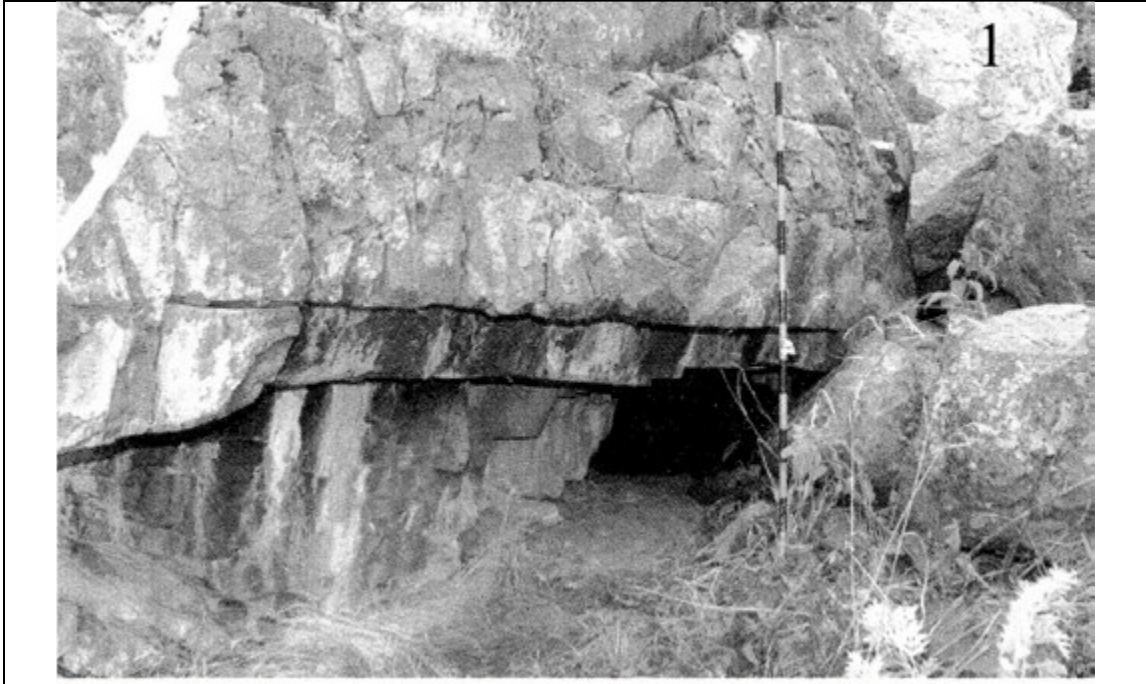
Mensubiyetlendirme: Mezar buluntulardaki süsleme tarzı Wu-Sunlar ile ilişkilendirilmektedir (Elimbay, 2009, s. 363).

Kurulum: Karğalı Mezarı ile Alatavı'nda 2300 metre yükseklikte bir taş çatlağında bulunmuştur. 300'den fazla altın buluntu ele geçirilmiştir (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 195-196), (Elimbay, 2011, s. 175). Buluntu yeri dönemin mezar tekniklerine uymamaktadır. Ancak buluntular ile beraber iskelet buluntusunun da varlığı buluntu yerinin mezar olarak kullanıldığı seçeneğini ortaya çıkartmaktadır. Aleksandr Bernshtam bu iskeletin bir kadın din adamına ait olduğu yorumunu yapmıştır (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 196), (Elimbay, 2011, s. 175).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Karğalı Mezarı 1939 yılında keşfedilmiştir (Elimbay, 2011, s. 175).

İlginç Buluntular: Karğalı Mezarı'nda, Karğalı Tacı özel buluntular içinde değerlendirilmektedir. Karğalı Tacı buluntusu bölgenin genel süsleme tekniklerinin dışında özellikler taşıyor olması sebebi ile Kazakistan'ın Erken Demir Çağı arkeolojik buluntularındaki değeri açısından önemlidir.

Fotoğraf:

Resim 2.3. Karğalı Mezarı'nda buluntulara ulaşılan kaya çatlağının görüntüsü (Yatsenko, 2017) kaynağından alınmıştır

2.1.7. Tamgalı Kayaresim Bölgesi

Konum: Tamgalı Kayaresim Bölgesi Kazakistan, Almatı şehrinin 170 kilometre kuzeybatı tarafında bulunmaktadır (UNESCO, 2003, s. 5), ("Tamgaly (Kazakhstan)", 2004), (Rogozhinskiy, 2011, s. 33), ("Petroglyphs within the Archaeological Landscape of Tamgaly", y.y.-a).

Mensubiyetlendirme: Söz konusu kayaresimleri Bronz Çağ'dan 20. yüzyıla kadar tarihlenmektedir ("Petroglyphs within the Archaeological Landscape of Tamgaly", y.y.-a). Kayaresimleri içerisinde Erken Demir Çağı'na tarihlenen çok sayıda kayaresim bulunmaktadır (UNESCO, 2003, s. 35-37), ("Tanbalı keşeni", 2011). Bu kayaresim bölgesi hakkındaki araştırmaların oldukça fazla olması sebebi ile kayaresimlerinin tarihlendirmesi noktasında daha net çıkarımlara varılabilmektedir. Bu sebeple araştırmalarda bazı kayaresimlerinin hangi Erken Demir Çağı siyasi grubuna ait olduğuna yönelik çıkarımlar da mevcuttur (UNESCO, 2003, s. 35-37), ("Tamgaly (Kazakhstan)", 2004).

Kurulum: Tamgalı Kayaresim Bölgesi Şu-ile Dağları'nın güneydoğu kısmında yer almaktadır ("Tamgaly (Kazakhstan)", 2004), (Rogozhinskiy, 2011, S. 13), ("Tanbalı keşeni", 2011). Bu bölge yarı çöl niteliğinde bir arazidir (UNESCO, 2003, s. 24). 5 ana kayaresim alanı ve çeşitli farklı küçük alanlarda 5000'in üzerinde kayaresim bulunmaktadır ("Tamgaly (Kazakhstan)", 2004), ("Petroglyphs within the Archaeological Landscape of Tamgaly", y.y.-b). Kayaresim bölgesinde kayaresimler ile beraber çok sayıda kurgan, yerleşim alanı gibi yapılar da bulunmaktadır ("Tamgaly (Kazakhstan)", 2004). Kayaresim bölgesi ile beraber tüm alanlar 900 hektarlık bir alana yayılmaktadır (UNESCO, 2003, s. 6), (Rogozhinskiy, 2011, S. 13).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Tamgalı Kayaresim Bölgesi'nde çok sayıda araştırma yapılmıştır. Bölge günümüzde turizm amaçlı ziyarete açıktır. Bu sebeple bölge hakkındaki popüler yayınların sayısı da oldukça fazladır. 1957 yılında, Anna Georgievna Maximova yönetiminde ilk araştırma yapılmıştır. 1970-1980 yılları arasında, jeologlar Medoev Alan Georgieviç ile Bolat Avbekerov ve arkeologlar Aleksey Nikolaeviç Mar'yaşev, Simón Ermoláev yönetiminde araştırma yapılmıştır. 1988-2005 yılları arasında, Aleksey Evgen'eviç Rogojinskiy yönetiminde araştırmalar devam ettirilmiştir. 1990-1994 yılları arasında,

Kazproektrestavratsiya Enstitüsü tarafından, özel bir çalışma daha başlatılmıştır. Bu çalışmalar 1998-2005 yılları arasında Aleksey Evgen'eviç Rogojinskiy tarafından sürdürülmüştür (Rogozhinskiy, 2011, S. 15). Kayaresim bölgesinin Almatı şehrine yakınlığı, kolay ulaşılabilir olması, kapsamlı veriler sunması, UNESCO listelerinde bulunması gibi sebeplerden dolayı bu bölgede anılan bu çalışmalardan başka da çok sayıda popüler ve bilimsel çalışma gerçekleştirilmiştir.

2.1.8. Kuljabası Kayaresim Bölgesi

Konum: Kuljabası Kayaresim Bölgesi Kazakistan, Jambıl Obılsı'nda, Almatı şehrinin, 200 kilometre kuzeybatı tarafında bulunmaktadır (Rogozhinskiy, 2011, s. 16), ("Kuljabası petroglifleri", 2011).

Mensubiyetlendirme: Söz konusu kayaresim bölgesinde Bronz Çağ ile Orta Çağ aralığında tüm dönemlere ait kayaresimleri bulunmaktadır. Kayaresim bölgesinde Erken Demir Çağı kayaresimleri önemli yer tutmaktadır (Mar'yaşev ve Jeleznyakov, 2013, s. 22-29).

Kurulum: Kuljabası Kayaresim Bölgesi Chu-İli dağlarının güney batı kısmında, Kuljabası Dağı boyunca bulunmaktadır (Rogozhinskiy, 2011, s. 16), ("Kuljabası petroglifleri", 2011), (Sala ve Deom, 2016, s. 73). Söz konusu bölgede çok sayıda kayaresim alanı bulunmaktadır. Bölgede farklı dönemlere ait kurganlar ile beraber Erken Demir Çağı'na ait kurganlar da bulunmaktadır.

Araştırma Ve Araştırmacılar: Kuljabası Kayaresim Bölgesi'nde 1961 yılında, Markovskiy P.-I. yönetiminde ilk araştırma yapılmıştır. 2002 yılında, Renato Sala yönetiminde araştırma yapılmıştır. 2003-2004 yılında, *Aleksey Nikolaeviç Mar'yaşev* ve *Aleksey Evgen'eviç Rogojinskiy* yönetiminde araştırma yapılmıştır. 2005-2009 yılında, *Aleksey Evgen'eviç Rogojinskiy* yönetiminde araştırma yapılmış ve kayaresim bölgesinin genel yapısı ortaya çıkartılmıştır. Bu araştırmaların her birinde kayaresim bölgesinde yeni alan ve kayaresimleri tespit edilmiştir (Rogozhinskiy, 2011, s. 16).

2.1.9. Bayanjürek Kayaresim Bölgesi

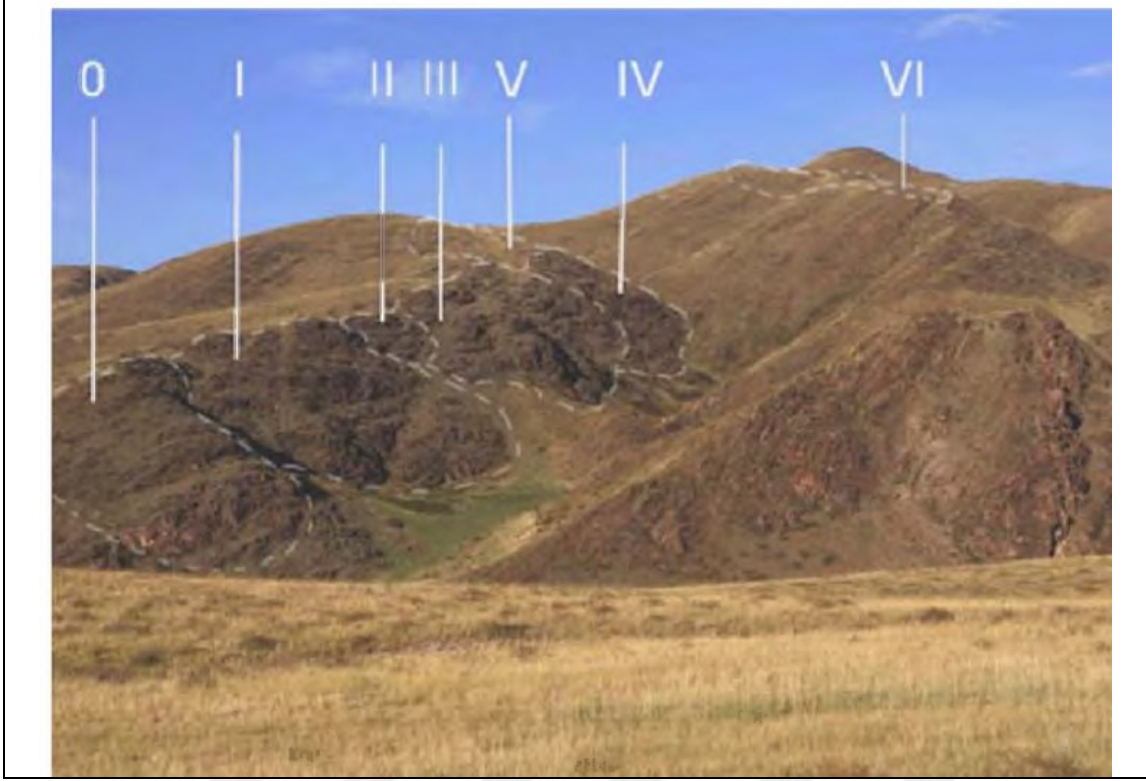
Konum: Bayanjürek Kayaresim Kölgesi Kazakistan, Almatı Oblısı, Kapal köyünün 25 kilometre kuzeydoğu tarafında Jetisu Alatavı boyunca Bayanjürek Dağı'nda bulunmaktadır (Samaşev, 1999), (Samaşev, 2012, s. 9), ("Bayanjürek petroglifteri", 2011).

Mensubiyetlendirme: Söz konusu kayaresim bölgesinde Bronz Çağ ile Orta Çağ aralığında tüm dönemlere ait kayaresimleri bulunmaktadır (Samaşev, 1999). Zaynolla Samaşev, kayaresim bölgesinde Erken Demir Çağı kayaresimlerinin sayısının az olduğunu belirtmiştir. Ancak olan kayaresimleri önemli veriler sunmaktadır (Samaşev, 2012, s. 16).

Kurulum: Bayanjürek Kayaresim Bölgesi'nde 6 kayaresim alanı tespit edilmiş ve araştırılmıştır (Samaşev, 2012, s. 17). Kayaresim bölgesinde çeşitli devirlere ait kurganlar da bulunmaktadır ("Bayanjürek petroglifteri", 2011).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Bayanjürek Kayaresim Bölgesi 1994 yılında, Beken Nürmüxanbetov yönetiminde keşfedilmiş ve Zaynolla Samaşev'e gösterilmiştir. 1995-2006 yılları arasında, Zaynolla Samaşev yönetiminde araştırmalar yapılmıştır (Samaşev, 2012, s. 9-10).

Fotoğraf:

Resim 2.4. Bayanjürek Kayaresim Bölgesi'nde kayaresim alanlarının yerleşimini gösteren görünüm
(Samaşev, 2012, s. 10) kaynağından alınmıştır

2.1.10. Eşkiölmes Kayaresim Bölgesi

Konum: Eşkiölmes Kayaresim Bölgesi Kazakistan, Almatı Oblısı, Taldıkörğan şehrinin güney tarafında Eşkiölmes Dağları'nda ve Köksu Irmağı havzasında bulunmaktadır (Rogozhinskiy, 2011, s. 20), ("Eşkiölmes keşeni", 2011), ("Petroglyphs of Eshkiolmes", y.y.).

Mensubiyetlendirme: Söz konusu kayaresim bölgesinde Bronz Çağ ile Orta Çağ aralığında tüm dönemlere ait kayaresimleri bulunmaktadır. Kayaresim bölgesinde Erken Demir Çağı kayaresimleri önemli yer tutmaktadır (Baypakov, Mar'yaşev, Potapov ve Goryaçev, 2005, s. 44), ("Petroglyphs of Eshkiolmes", y.y.).

Kurulum: Eşkiölmes Kayaresim Bölgesi'nde 20 kilometre boyunca uzanan 24 kayaresim alanı tespit edilmiştir. Kayaresimlerin sayısı on binin üzerindedir. Söz konusu bölgede Erken

Demir Çağı kurganları da bulunmaktadır (Baypakov ve diğeri, 2005, s. 45-46), (Rogozhinskiy, 2011, s. 21).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Eşkiölmes Kayaresim Bölgesi 1982 yılında, Abay Atındağı Kazak Pedagogikalık Enstitüsü-Jetisu Arxeologiyalık Ekpeditsiyası tarafından keşfedilmiştir. 1982-1988 yılları arasında, *Aleksey Nikolaevich Mar'yaşev* yönetiminde araştırma yapılmıştır. 2003-2005 yılları arasında, *Aleksey Evgen'evich Rogojinskiy* yönetiminde araştırma yapılmıştır (Baypakov ve diğeri, 2005, 44), (Rogozhinskiy, 2011, s. 20).

2.2. Tarbagatay Buluntu Sahası

2.2.1. Şilikti Kurgan Bölgesi

Konum: Şilikti Kurgan Bölgesi Kazakistan, Şığıs Kazakstan Oblısı, Zaysan avdanı, Şilikti köyü arazisinde bulunmaktadır (Elimbay, 2009, s. 323), (Omarov, 2010, s. 59), (Gürsoy, 2012, s. 36).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi genel olarak MÖ 8 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Elimbay, 2009, s. 323). Ancak sonraki döneme ait kurganlara da rastlanmaktadır. NU 11, 12, 13, 31 kurganlar MÖ 5 ile MÖ 4. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Omarov, 2010, s. 64). NU 1 kurgan alanı NU 5 kurgan MÖ 8/7 ile MÖ 7/6. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Samaşev ve diğeri, 2004, s. 127), (Omarov, 2010, s. 60). NU 1 kurgan alanı NU 7 kurgan MÖ 6 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Samaşev ve diğeri, 2004, s. 127), (Omarov, 2010, s. 60). NU 2 kurgan alanı NU 1 kurgan MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Omarov, 2010, s. 66). NU 3 kurgan alanı NU 1 kurgan MÖ 8/7 ile MÖ 6. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Baypakov ve diğeri, 1996 s. 184), (Gürsoy, 2012b). NU 3 kurgan alanı NU 1 kurgan yapılan dendrokronoloji testi sonucu kurganın kuruluşundaki ağaçlar MÖ 810 ile MÖ 760 yıllarına tarihlenmiştir (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 171), (Omarov, 2010, s. 74).

Mensubiyetlendirme: Bölge erken Saka dönemi ile ilişkilendirilmektedir (Elimbay, 2009, s. 323), (Omarov, 2010, s. 59).

Kurulum: Şilikti Kurgan Bölgesi'nde 300'den fazla kurgan bulunmaktadır (Omarov, 2010, s. 60), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 74), (Töleubaev, 2018a, s. 40). Bu kurganlardan 50 kadarı yönetici kurgandır (Baypakov ve diğerleri, 1996 s. 183), (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 126), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 74). 6 kurgan alanı bulunmaktadır. NU 1 kurgan alanında NU 5, 7, 16 kurganlar önemli veriler sunmaktadır. NU 3 kurgan alanında NU 1 kurgan önemli veriler sunmaktadır. Bu kurganda 4303 parça altın eser bulunmuştur. Bu kurgan literatüre Beygetöbe kurganı olarak geçmiştir (Omarov, 2010, s. 67), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 76-77), (Gürsoy, 2012a, s. 46).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Şilikti Kurgan Bölgesi'nde 1949, 1959, 1960, 1961, 1962, 1971 yıllarında, Sergey Sergeevič Çernikov yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Omarov, 2010, s. 60), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 74). Bu çalışmalarda Şilikti kurgan bölgesi NU 1 kurgan alanında, NU 2, 3, 4, 5, 7, 9, 35 başta olmak üzere 13 kurganda kazı ve araştırma yapılmıştır (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 126), (Elimbay, 2009, s. 323), (Omarov, 2010, s. 60). Kurgan bölgesinde bir başka çalışma grubu 2003 yılından günümüze kadar, Abdeş Töleubaev yönetiminde kazı ve araştırma yapmıştır. Bu araştırma döneminde Şilikti kurgan bölgesi NU 2 ve NU 3 alanlarında araştırmalar yapılmıştır. 2003 yılında Şilikti kurgan bölgesi NU 3 kurgan alanında kazı ve araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada NU 1 kurganda kazı ve araştırma yapılmıştır (Omarov, 2010, s. 67), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 76-77), (Gürsoy, 2012a, s. 46). 2004-2006 yılları aralığında Şilikti kurgan bölgesi NU 2 kurgan alanı NU 1 kurgan ile NU 2 kurganda araştırma yapılmıştır (Elimbay, 2009, s. 323), (Omarov, 2010, s. 66), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 74-76), (Gürsoy, 2012a, s. 44).

İlginç Buluntular: Şilikti Kurgan Bölgesi'nde, Şilikti Altın Giyimli Adamı, ağaç kabirhane, tahtaya çizilmiş geyik buluntuları özel buluntular olarak değerlendirilmektedir. Şilikti Altın Giyimli Adamı buluntusu altın giyimli adamların Kazakistan'ın Erken Demir Çağı arkeolojik buluntularındaki değeri açısından önemlidir. Ağaç kabirhane buluntusu Kazakistan coğrafyasında seyrek rastlanması açısından önemlidir. Tahtaya çizilmiş geyik buluntusu boya ile çizilmiş bir resim olması açısından önemlidir.

Fotoğraf:

Resim 2.5. Şilikti Kurgan Bölgesi'ne ait genel bir görünüm (Töleubaev, 2018a, s. 42) kaynağından alınmıştır

2.2.2. Eleke Sazı Kurgan Bölgesi

Konum: Eleke Sazı Kurgan Bölgesi Kazakistan, Şıgıs Kazakistan Oblısı, Tarbagatay avdanı, Aksuat köyüne 70 kilometre mesafede bulunmaktadır ("Tarbağataydın Eleke Sazı «Patşalar Jazığındağı» Korımında Kazba Jumıstarı Ayaktaldı", 2016).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 8 ile MÖ 6. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Samaşev ve diğerleri, 2018).

Mensubiyetlendirme: Bölgedeki Erken Demir Çağı kurganları Sakalar ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Eleke Sazı Kurgan Bölgesi'nde 7 kurgan alanı bulunmaktadır. Bu kurgan alanlarında 300'ün üzerinde kurgan bulunmaktadır. Söz konusu kurganların bir kısmında kazı ve araştırma yapılmıştır. Kazı ve araştırma yapılan kurganlardan en önemlileri NU 4 ve 7 kurganlardır ("Tarbağataydın Eleke Sazı «Patşalar Jazığındağı» Korımında Kazba Jumıstarı

Ayaktaldı”, 2016), (Samaşev ve diğerleri, 2018), (“Kazakstanda Kazınalı Sak Korğanı Tabıldı”, 2018), (Antonov, y.y.), (Erden, y.y.).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Eleke Sazı Kurgan Bölgesi’nde 2016 yılında, Erden Oralbay yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır. 2018 yılında, Zaynolla Samaşev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Samaşev, 2018).

İlginç Buluntular: Eleke Sazı Kurgan Bölgesi, Eleke Sazı Altın Giyimli Adamı özel buluntular içinde değerlendirilmektedir. Eleke Sazı Altın Giyimli Adamı buluntusu altın giyimli adamların Kazakistan’ın Erken Demir Çağı arkeolojik buluntularındaki değeri açısından önemlidir.

Resim 2.6. Eleke Sazı Altın Giyimli Adam’ın kazı anındaki görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2018) kaynağından alınmıştır

2.2.3. Urjar Kurganı

Konum: Urjar Kurganı Kazakistan, Şığıs Kazakistan Oblısı, Ürjar Avdanı, Janatilek Köyü arazisinde bulunmaktadır (Qazaqstan Tarih Portalı, 2013).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 4 ile MÖ 3. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Qazaqstan Tarih Portalı, 2013).

Mensubiyetlendirme: Kurgan, Sakalar veya Wu-Sunlar ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Urjar kurganı bölgede kazı ve araştırma yapılan tek kurgandır. Bu kurganda bir kadın iskeleti ve bu kadına ait giyim kalıntıları ile küpe bulunmaktadır. Giyim kumaşında mavi ve yeşil kumaş kalıntılarına rastlanmıştır. Kurganda iskelet ile beraber mutfak eşyaları, kurban hayvanına ait kemikler, kurban ile ilişkili olduğu düşünülen bir taş çıkmıştır (Qazaqstan Tarih Portalı, 2013).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Urjar Kurganı'nda Alkey Xakanulı Marğulan Atındağı Arkeoloji Enstitüsü tarafından, Timur Smağulov yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Qazaqstan Tarih Portalı, 2013), (Anaş, 2013).

İlginç Buluntular: Urjar Kurganı'nda, Urjar Altın Giyimli Kadını özel buluntular içinde değerlendirilmektedir. Urjar Altın Giyimli Kadını buluntusu altın giyimli adamların Kazakistan'ın Erken Demir Çağı arkeolojik buluntularındaki değeri açısından önemlidir.

Fotoğraf:

Resim 2.7. Urjar Altın Giyimli Kadını'nın genel görünümü ("Urdjarskaya 'printsessa': unikal'naya vistavka otrıklas' v Astane", y.y.) kaynağından alınmıştır

2.2.4. Tarbagatay Kayaresim Bölgesi

Konum: Tarbagatay kayaresim bölgesi Kazakistan, Şığıs Kazakistan Oblısı, Tarbagatay Dağları boyunca bulunmaktadır.

Mensubiyetlendirme: Söz konusu kayaresim bölgesinde Bronz Çağ ile Orta Çağ aralığında tüm dönemlere ait kayaresimleri bulunmaktadır.

Kurulum: Tarbagatay Kayaresim Bölgesi'nde Kızıltas, Dolankara, Moldajar, Şımaylı, Erden, Ökey kayaresim alanları bulunmaktadır. Bu alanlar Aksuat bölgesinde bulunmaktadır (Rogozhinskiy, 2011, s. 37-39), ("Tarbağatay petroglifleri", 2011).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Tarbagatay Kayaresim Bölgesi'nde Erden Oralbay ve Zaynolla Samaşev yönetiminde araştırma yapılmıştır.

2.3. Altay Buluntu Sahası

2.3.1. Mayemer Kurgan Bölgesi

Konum: Mayemer Kurgan Bölgesi Kazakistan, Şığıs Kazakistan Oblısı, Katonkarağay avdanı, Mayemer köyü arazisinde bulunmaktadır. Mayemer Kurgan Bölgesi ve çevresinde görülen kurgan geleneği Mayemer Kurgan Kültürü olarak adlandırılmaktadır. Bu kültüre ait buluntu bölgelerine Altay bölgesi ve çevresi boyunca rastlanmaktadır.

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 8. yüzyılın ikinci yarısı ile MÖ 7. yüzyılın başları aralığına tarihlenmektedir (Omarov, 2010, s. 42).

Mensubiyetlendirme: Bölge erken Saka dönemi ile ilişkilendirilmektedir (Samaşev, Ermolaeva ve Kuşç, 2007, s. 66). Mayemer Kurgan Kültürü'nün Emel Esin'in eserinde Ting-Lingler ile ilişkilendirildiği görülmektedir. (Esin, 1978, s. 15)

Kurulum: Mayemer Kurgan Bölgesi'nde 2 kurgan alanı araştırılmıştır. NU 1 kurgan alanında 1 gömü ile 2 kurgan araştırılmıştır. Mayemer gömüsü bir taşın altında bulunmuştur. Buluntuları at koşum takımı parçalarıdır. Araştırmacılar bu gömünün bölgede soyulan

kurganlara ait olduğu sonucuna varmışlardır. NU 1 kurgan alanında araştırma yapılan diğer buluntu ortamları NU 1 ve NU 2 kurganlarıdır (Omarov, 2010, s. 42). İzmaylovka Kurgan Bölgesi, Gilyovo Kurgan Bölgesi(Rusya), Soloneçniy Belok Kurgan Bölgesi kurgan bölgeleri de Mayemer Kurgan Bölgesi ile yakın özellikler taşımaktadır (Omarov, 2010, s. 45).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Mayemer Kurgan Bölgesi NU 1 alanda 1911 yılında, A. Adrianov yönetiminde keşfedilmiş, sonrasında kazı ve araştırma yapılmıştır (Omarov, 2010, s. 41). NU 2 alanda 1997 yılında Zaynolla Samaşev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 66).

2.3.2. Berel Kurgan Bölgesi

Konum: Berel Kurgan Bölgesi Kazakistan, Şıgıs Kazakistan Oblısı, Katonkarağay avdanı, Berel köyü arazisinde bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 85), (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 128), (Samaşev, 2011, s.14), ("Berel korımı", 2011).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesinin Erken Demir Çağı'nda kullanımı genel olarak MÖ 5 ile MÖ 3. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Baypakov ve diğerleri, 1996 s. 184), (Samaşev, 1999b), (Omarov, 2010, s. 78), (Samaşev, 2011, s. 37), (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 77), (Gürsoy, 2012a, s. 68) NU 11 kurgan, yapılan dendrokronoloji testi sonucu MÖ 294 yılına tarihlenmiştir. Bu kurganın MÖ 322 yılına tarihlendiği yorumlar da mevcuttur. Büyük Berel kurganı MÖ 360 yılına tarihlenmektedir (Samaşev, 2011, s. 37).

Mensubiyetlendirme: Bölge Erken Demir Çağı'ndan Türk Kağanlığı dönemine kadar kullanılmıştır (Omarov, 2010, s. 78). Erken demir Çağı'nda hangi kültüre veya devlete ait olabileceğine yönelik çeşitli fikirler vardır. En belirgin yorumda Sakalar ile ilişkilendirilmektedir (Samaşev, 2011, s. 118). Pazırık Kurgan Kültürü'nün orta ve son dönemleri ile de ilişkilendirilmektedir. Bu ilişkilendirilmeye ölü gömme adetleri ve hayvan üslubu betimlemelerinin benzerliği kanıt olarak gösterilmektedir (Samaşev, 1999b), (Omarov, 2010, s. 78), (Gürsoy, 2012a, s. 69). Yüeh-Chihler ile ilişkilendirilmektedir. Bu ilişkilendirme Pazırık Kurgan Kültürü ile olan ilişkilendirme ile bağlantılıdır (Samaşev, 2011, s. 121). Berel Kurgan Bölgesi Bahaeddin Ögel tarafından Hsiung-Nular ile ilişkilendirilmiştir. (Ögel, 1984, s. 72)

Kurulum: Berel Kurgan Bölgesi'nde 4 kurgan alanı araştırılmıştır (Omarov, 2010, s. 81). Bu alanlarda 70'in üzerinde kurgan bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 85), ("Berel korımı", 2011). Bu kurganların çoğunluğunda kazı ve araştırma yapılmıştır. Kazı ve araştırma yapılan kurganlardan en önemlileri NU 4, 9, 10, 11, 18, 23, 31, 32, 34, 36, 71, 72, 73 kurganlardır. Kurgan bölgesindeki kurganların tamamı mezar soyguncuları tarafından zarar görmüştür. Bu zarardan daha az etkilenen bölümler mevcuttur (Omarov, 2010, s. 78).

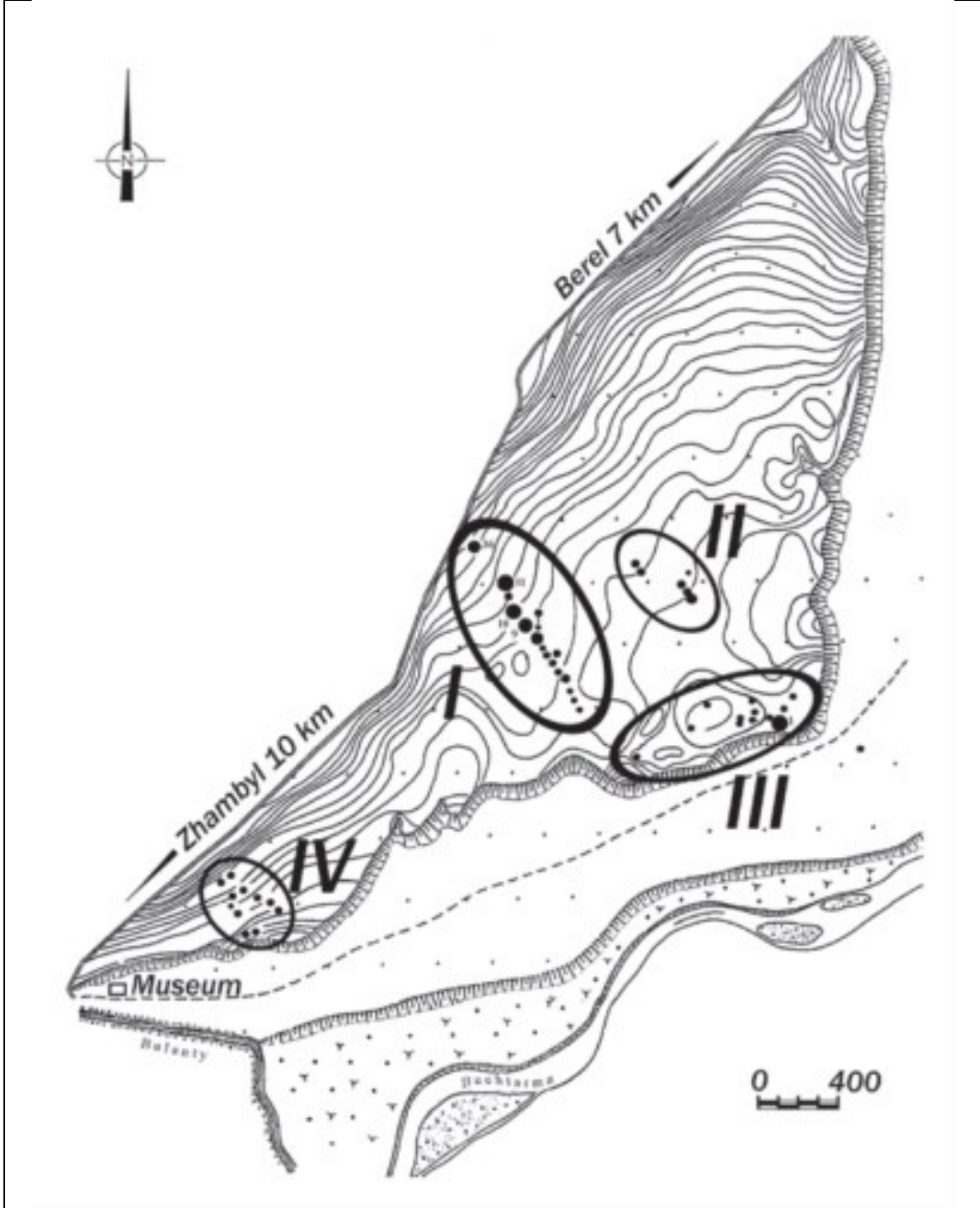
Araştırma Ve Araştırmacılar: Berel Kurgan Bölgesi'nde 1865 yılında Vasiliy Vasil'evič Radlov yönetiminde ilk kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 1999b), (Ögel, 1984, s. 71). 1959 yılında Sergey Sergeevič Sorokin yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (3 Samaşev, 1999b). Söz konusu kurgan bölgesinde 1998-1999 yıllarında, Kazak-Fransız Ekpeditsyası tarafından Zaynolla Samaşev yönetiminde başlatılan kazı ve araştırmalar, 2000 yılından itibaren Şiğis Kazakistan Arxeologiyalık Ekpeditsiyası tarafından yine Zaynolla Samaşev yönetiminde günümüze kadar devam etmiştir (Samaşev, 1999b), (Omarov, 2010, s. 78).

İlginç Buluntular: Berel Kurgan Bölgesi'nde grifon tipli buluntular, fantastik hayvan üslubu, ağaç ve kemik oymacılığı, organik eser buluntuları özel buluntular olarak değerlendirilmektedir. Grifon tipli buluntular Kazakistan coğrafyasında en önemli örneklerini vermesi açısından önemlidir. Fantastik hayvan üslubu buluntuları Kazakistan coğrafyasında seyrek rastlanması açısından önemlidir. Ağaç ve kemik oymacılığı buluntuları Kazakistan coğrafyasında en önemli örneklerini vermesi açısından önemlidir. Organik eser buluntuları Kazakistan Erken Demir Çağı buluntularında direk sonuçlara varılabilmesi açısından önemlidir.

Fotoğraf:

Resim 2.8. Berel Kurgan Bölgesi'ne ait genel görünüm (Samaşev, 2011, s. 18) kaynağından alınmıştır

Resim 2.9. Berel Kurgan Bölgesi'nin alanlarının görünümünün haritası (Samaşev, 2011, s. 16) kaynağından alınmıştır

2.3.3. Kulajorğa Kurgan Kültürü

Konum: Kulajorğa Kurgan Kültürü bu kurgan tipi ile alakalı ilk araştırılmış olan Kulajorğa Kurgan Bölgesi'nin adı ile adlandırılmıştır. Bu kültüre ait buluntu bölgelerine Kazakistan,

Şığıs Kazakistan Oblısı, Ertis Irmağı ve bölgesi boyunca rastlanmaktadır (Samaşev ve diğlerleri, 2007, s. 78).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan kùltürü MÖ 4/3 ile MÖ 1. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Baypakov ve diğlerleri, 1996, s. 186), (Samaşev ve diğlerleri, 2007, s. 78).

Mensubiyetlendirme: Kùltür Wu-Sunlar ile ilişkilendirilmektedir. Ayrıca Hsiung-Nular veya Hsiung-Nular etkisi altındaki gruplara ait olabileceği yorumları da vardır (Samaşev ve diğlerleri, 2007, s. 78).

Kurulum: Altay Buluntu Sahası'nın Ertis kısmında 80'in üzerinde kurganda Kulajorđa Kurgan Kùltürü'ne ait özelliklere rastlanmıştır (Omarov, 2010, s. 87).

Kulajorđa Kurgan Bölgesi (Onrap, 2004), (Omarov, 2010, s. 87), Batı Kurgan Bölgesi (Omarov, 2010, s. 88), (Gürsoy, 2012a, s. 72), Kurık 2 Kurgan Alanı (Omarov, 2010, s. 32 ve 89), (Gürsoy, 2012a, s. 74), Zevakino Kurgan Bölgesi (Omarov, 2010, s. 26-28), (Gürsoy, 2012a, s. 74-75), Kızıltas Kurgan Bölgesi (Omarov, 2010, s. 27 ve 91), Ubaredmet Kurgan Bölgesi (Omarov, 2010, s. 90-91), Karaşat 3 Kurgan Alanı (Omarov, 2010, s. 91), Akşı 2 Kurgan Alanı (Omarov, 2010, s. 90-91), Slavyanka Kurgan Bölgesi, Ust'Böken Kurgan Bölgesi, Jartas Kurgan Bölgesi (Omarov, 2010, s. 90-91), Kızıltu Kurgan Bölgesi (Omarov, 2010, s. 88) buluntu ortamlarındaki çeşitli kurganlar Kulajorđa Kurgan Kùltürü içerisinde gösterilmektedir.

Araştırma Ve Araştırmacılar: Kulajorđa Kurgan Kùltürü ile ilgili olarak 1937 ile 1950 yılları arasında, Sergey Sergeeviç Çernikov yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Onrap, 2004), (Omarov, 2010, s. 87). 1960 ile 1980 yılları arasında, *Arslanova Firaya* ve Zaynolla Samaşev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır. 1990 yılında, Aleksandr Aleksandroviç Tkaçev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Omarov, 2010, s. 87).

2.4. Sariarka Buluntu Sahası

2.4.1. Tasmola Kurgan Kültürü

Konum: Tasmola Kurgan kültürü oldukça geniş bir sahaya yayılmıştır. Buluntular Sariarka tepeleri ve havzası boyunca bulunmaktadır. Orta Kazakistan'da, Tasmola Kurgan Kültürü, Kuzey Kazakistan'da Ulibay–Tasmola Kurgan Alt Kültürü, Ural Dağları'nın güney sahasında Bobrov–Tasmola Kurgan Alt Kültürü olarak tanımlanmaktadır (Beysenov, 2006), (Beysenov, 2018, s. 68). Tasmola adı Mir Kadirbaev tarafından, ilk araştırmaların Tasmola coğrafyasında yapılması sebebi ile verilmiştir (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 87), (Kussainova, 2017, s. 11-12).

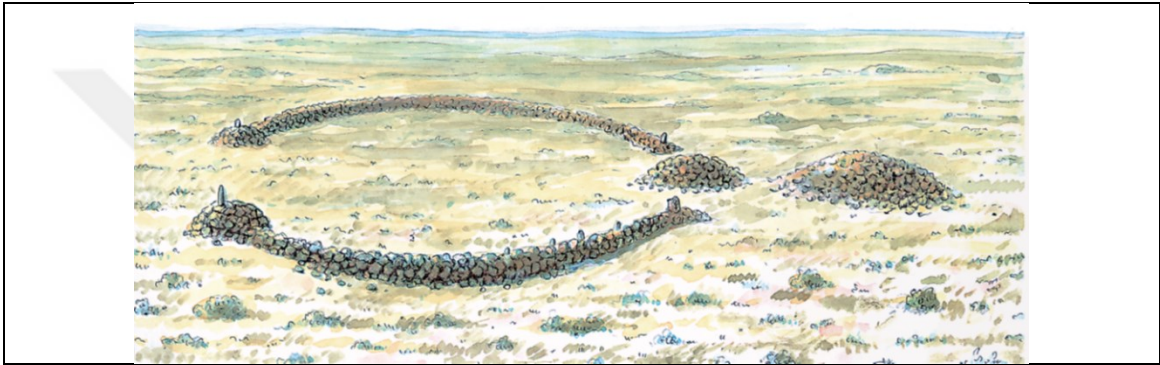
Tarihlendirme: Söz konusu kurgan kültürü MÖ 8 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Beysenov, 2014, s. 116), (Beysenov, 2018). Bu tarihlendirme çeşitli araştırmalarda MÖ 4/3 yüzyılına kadar çekilmektedir ("Tasmola medenietinin korımdarı", 2011). Tasmola Kurgan Kültürü'nün 1959-1963 yılları arasında araştırmalarını yapan Mir Kadirbaev o dönem için araştırılmış olan kurgan alanlarını bir tarihlendirme sistemi ile tarihlemiştir. Bu tarihlendirme sistemine göre Tasmola Kurgan Kültürü iki tarih aralığına ayrılmıştır. Birinci etap MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar arasına tarihlenmiştir. Bu etapta Tasmola I, Tasmola V, Tasmola VI, Nurmanbet IV, Botakara, Ak-Bulak I, II kurgan bölgeleri ve alanları bulunmaktadır. İkinci etap MÖ 5 ile MÖ 3. yüzyıllar arasına tarihlenmiştir. Bu etapta Tasmola II, Tasmola III, Karamurun I, Karamurun II, Nurmanbet I, Nurmanbet II kurgan bölgeleri ya da kurgan alanları bulunmaktadır (Kadirbaev, Margulan, Akişev ve Orazbaev, 1966, s. 311).

Mensubiyetlendirme: Kültür, Sakalar ile ilişkilendirilmiştir (Beysenov, 2014, s. 96). Bu coğrafya Sakalar'ın İssedon grubunun yaşadığı coğrafyadır (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 87).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Tasmola Kurgan Kültürü ilk örnekleri 1930 yılından itibaren belli olmaya başlamıştır. 1946 ile 1959 yılları arasında, ortalık kazakistan arxeologiyalık ekpeditsiyası tarafından, Elkey Marğulan yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 2006). 1959 ile 1963 yılları arasında, Ortalık Kazakistan Arxeologiyalık

Ekspeditsiyası tarafından, Mir Kadirbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır. Mir Kadirbaev bu çalışmalarını 1966 yılında tek bir araştırma metinde bir araya getirerek Tasmola Kurgan Kültürü'nün genel yapısını oluşturmuştur (Beysenov, 2006), ("Tasmola medenietinin korımdarı", 2011), (Töleubaev ve diğlerleri, 2011, s. 87), (Beysenov, 2014, s. 96), , (Kussainova, 2017, s. 11), (Beysenov, 2018, s. 67). Bu kültür kurganları günümüzde Arman Beysenov tarafından araştırılmaktadır.

Fotoğraf:

Resim 2.10. Bıyıklı kurgan rekonstrüksüyon çizimi (Töleubaev ve diğlerleri, 2011, s. 81) kaynağından alınmıştır

2.4.2. Tasmola Kurgan Bölgesi

Konum: Tasmola Kurgan Bölgesi Kazakistan, Pavlodar Oblısı, ekibastüz avdanı, şiderti ırmağı havzasında bulunmaktadır (Beysenov, 2006).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi Mir Kadirbaev'in oluşturduğu tarihlendirme sistemine göre 2 grupta tarihlenmiştir. Bu sisteme göre birinci grup kurganlar MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar, ikinci grup kurganlar MÖ 5 ile MÖ 3. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Kadirbaev ve diğlerleri, 1966, s. 311).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar ve Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Tasmola Kurgan Bölgesi alanlardan NU 1, 2, 3, 5, 6 kurgan alanları Tasmola Kurgan Kültürü içerisinde araştırılmıştır (Beysenov, 2006).

NU 1 kurgan alanında NU 19, 20, 22, 24 kurganlarda kazı ve araştırma yapılmış ve bu kurganlar Tasmola Kurgan Kültürü içinde ele alınmıştır (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 311-315), (Kussainova, 2017, s. 16). Bu alanda 1959 yılında, Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 2006), (Kussainova, 2017, s. 16). Mir Kadırbaev tarafından MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

NU 5 kurgan alanında NU 1, 2, 3, 4, 6 kurganlarda kazı ve araştırma yapılmış ve bu kurganlar Tasmola Kurgan Kültürü içinde ele alınmıştır (Kussainova, 2017, s. 17-19). Bu alanda 1961 yılında, Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 2006), (Kussainova, 2017, s. 17). Mir Kadırbaev tarafından MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

NU 6 kurgan alanında NU 1 ve 2 kurganlarda kazı ve araştırma yapılmış ve Tasmola Kurgan Kültürü içinde ele alınmıştır. Bu alanda 1959 ile 1963 yılları arasında, Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 2006), (Kussainova, 2017, s. 17). Mir Kadırbaev tarafından MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

NU 2 kurgan alanında NU 1, 2 kurganlarda kazı ve araştırma yapılmış ve bu kurganlar Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmiştir. Bu alanda 1960 ve 1961 yıllarında, Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 2006). Mir Kadırbaev tarafından MÖ 5 ile MÖ 3. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

NU 3 kurgan alanında NU 2, 3, 4, 5, 6 kurganlarda kazı ve araştırma yapılmış ve bu kurganlar Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmiştir (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 352-355), (Kussainova, 2017, s. 22-23). Bu alanda 1960 ve 1961 yıllarında, Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 2006), (Kussainova, 2017, s. 22-23). Mir Kadırbaev tarafından MÖ 5 ile MÖ 3. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Tasmola Kurgan Bölgesi'nde 1959 ile 1963 yılları arasında Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 2006).

2.4.3. Taldı Kurgan Bölgesi

Konum: Taldı Kurgan Bölgesi Kazakistan, Karağandı Oblısı, Karkaralı avdanı arazisinde bulunmaktadır (Beysenov, Tairov, Zaykov ve Blinov, 2011), (Beysenov, 2014, s. 107), (Kussainova, 2017, s. 34).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Beysenov ve diğerleri, 2011), (Beysenov, 2014, s. 107).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar ve Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmektedir (Beysenov, 2014, s. 107).

Kurulum: Taldı Kurgan Bölgesi'nde kazı ve araştırma yapılan NU 2 alandaki 7 kurgandan NU 2 ve NU 5 kurganlar önemli veriler sunmaktadır (Beysenov ve diğerleri, 2011), (Kussainova, 2017, s. 35).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Taldı Kurgan Bölgesi'nde 2009 ve 2010 yıllarında, Arman Beysenov yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Kussainova, 2017, s. 34).

İlginç Buluntular: Taldı Kurgan Bölgesi'nde, Taldı Altın Giyimli Adamı özel buluntular içinde değerlendirilmektedir. Taldı Altın Giyimli Adamı buluntusu altın giyimli adamların Kazakistan'ın Erken Demir Çağı arkeolojik buluntularındaki değeri açısından önemlidir.

2.4.4. Nurken Kurgan Bölgesi

Konum: Nurken Kurgan Bölgesi Kazakistan, Karağandı Oblısı, Karkaralı avdanı, Nurken köyü arazisinde bulunmaktadır ("Tasmola medenietinin korımdarı", 2011), (Kussainova, 2017, s. 32).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Bazarbaeva, 2018, s. 495).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar ve Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Nurken Kurgan Bölgesi'nde 16 kurganda araştırma yapılmıştır (Kussainova, 2017, s. 32). Araştırılan kurganlardan NU 1, 2 ve 6 kurganlar Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmiştir (Kussainova, 2017, s. 32).

Araştırma ve Araştırmacılar: Nurken Kurgan Bölgesi'nde 2000'li yılların başında, Elkey Xakenulı Marğulan Atındağı Arxeologiya Enstitüsü'nün Sarıarka Ekspeditsiyası tarafından, Arman Beysenov yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Kussainova, 2017, s. 32).

2.4.5. Ak-Bulak Kurgan Bölgesi

Konum: Ak-Bulak Kurgan Bölgesi Kazakistan, Karağandı Oblısı, Osakarovekiy avdanı arazisinde bulunmaktadır.

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi Mir Kadirbaev tarafından MÖ 7. ile MÖ 6. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir (Kadirbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar ve Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Ak-Bulak Kurgan Bölgesi 2 kurgan alanı araştırılmıştır.

Araştırma Ve Araştırmacılar: Ak-Bulak Kurgan Bölgesi'nde 1959 yılında, Mir Kadirbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır.

2.4.6. Botakara Kurgan Bölgesi

Konum: Botakara Kurgan Bölgesi Kazakistan, Karağandı Oblısı, Karağandı şehrinin kuzeydoğu tarafında bulunmaktadır (Kadirbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi Mir Kadirbaev tarafından MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir (Kadirbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar ve Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Botakara Kurgan Bölgesi'nde farklı zamanlara ait toplam 58 kurgan bulunmaktadır. Erken Demir Çağı'na ait kurganlar NU 1, 48a ve 48b numaralı kurganlardır (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 345-346).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Botakara Kurgan Bölgesi'nde 1959 yılında, Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 345).

2.4.7. Nurmanbet Kurgan Bölgesi

Konum: Nurmanbet Kurgan Bölgesi Kazakistan, Pavlodar Oblısı, Ekibastüz avdanı, Nurmanbet bölgesinde, Şiderti Irmağı havzasında bulunmaktadır (Beysenov, 2005).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesindeki NU 4 kurgan alanı Mir Kadırbaev tarafından MÖ 7 ile MÖ 6. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir. NU 1 ve NU 2 kurgan alanları Mir Kadırbaev tarafından MÖ 5 ile MÖ 3. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar ve Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Nurmanbet Kurgan Bölgesi'nde NU 1, 2, 4 kurgan alanları Erken Demir Çağı çerçevesinde araştırılmıştır. NU 4 kurgan alanında NU 1, 2, 3, 4 kurganlar araştırılmıştır. NU 1 kurgan alanında NU 2, 3, 4 kurganlar araştırılmıştır. NU 2 kurgan alanında NU 2, 4, 6, 15 kurganlar araştırılmıştır (Kussainova, 2017, s. 19-20).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Nurmanbet Kurgan Bölgesi'nde 1958 ile 1962 yılları arasında, Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 2006).

2.4.8. Birlik Kurgan Bölgesi

Konum: Birlik Kurgan Bölgesi Kazakistan, Pavlodar Oblısı, Bayanavıl avdanı, Bayanavıl köyü arazisinde bulunmaktadır ("Birlik", 2012), (Beysenov ve Minasyan, 2015), (Kussainova, 2017, s. 29), ("Birlik (kurganı)", y.y.).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesindeki NU 29 kurgan MÖ 5 ile MÖ 4. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Kussainova, 2017, s. 29).

Mensubiyetlendirme: Bölgedeki kurganlar çeşitli dönemlere ilişkilendirilmektedir. Bu dönemlerden birisi de Sakalar ve Tasmola Kurgan Kültürü dönemidir (“Birlik”, 2012), (“Birlik (kurganı)”, y.y.).

Kurulum: Birlik Kurgan Bölgesi farklı dönemlere tarihlenen 40’tan fazla kurgan bulunmaktadır. Bu kurganlardan 29 tanesi araştırılmıştır. 27 tanesi Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmiştir (“Birlik”, 2012), (“Birlik (kurganı)”, y.y.).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Birlik Kurgan Bölgesi’nde 1988 ile 1992 yılları arasında, Soltüstik kazakistan arkeolojik eskpeditsiyası tarafından, *Arman Beysenov* yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (“Birlik”, 2012), (Kussainova, 2017, s. 29), (“Birlik (kurganı)”, y.y.).

2.4.9. Karamurun Kurgan Bölgesi

Konum: Karamurun Kurgan Bölgesi Kazakistan, Pavlodar Oblısı, Ekibastüz avdanı, Şiderti Irmağı havzasında bulunmaktadır (Kussainova, 2017, s. 23).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesindeki NU 1 ve NU 2 kurgan alanları Mir Kadırbaev tarafından MÖ 5 ile MÖ 3. yüzyıllar arasına tarihlenen kurgan alanları içerisinde gösterilmiştir (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 311).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar ve Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Karamurun Kurgan Bölgesi’nde 2 kurgan alanı araştırılmıştır. NU 1 kurgan alanında 10’un üzerinde kurgan araştırılmıştır. NU 2 kurgan alanında 6 kurgan araştırılmıştır (Kussainova, 2017, s. 26).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Karamurun Kurgan Bölgesi’nde 1962 yılında, Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Kussainova, 2017, s. 23).

2.4.10. Ulıbay-Tasmola Kurgan Alt Kültürü

Konum: Ulıbay-Tasmola Kurgan Alt Kültürü Kazakistan Akmola Obılsı ve Soltüstik Kazakistan Obılsı obılsıları boyunca görülen Tasmola Kurgan Kültürü'n n alt bir kültürüdür (Beysenov, 2007).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan alt kültürü M  8/7 ile M  3. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir ("Birlik", 2012), ("Birlik (kurganı)", y.y.).

Mensubiyetlendirme: Kurgan alt kültürü Sakalar ve onların içerisindeki Tasmola Kurgan Kültürü ile ilişkilendirilmektedir (Omarov ve Sagındıkova, 2015).

Kurulum: AlıpkaŐ, Pokrovka, Bekteniz, Ulıbay kurgan bölgeleri Ulıbay-Tasmola Alt Kültürü'n n önemli kurgan bölgeleridir (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 91-92), (Omarov ve Sagındıkova, 2015).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Ulıbay-Tasmola Kurgan Alt Kültürü'nde 1930 ile 1950 yılları arasında ilk kazı ve araştırmalar yapılmıştır (Omarov ve Sagındıkova, 2015). 1950 yılında, Kamel Akışev ile Mixail Petroviç *Gryaznov* yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır. 1970 ile 1994 yılları arasında, Maral Xabdulina yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov, 2007).

2.4.11. Sarıarka İnsan Biçimli Taş Heykelleri

Konum: Sarıarka Buluntu Sahası'nın bazı kurganlarında insan biçimli heykeller ile karŐılaŐılmaktadır.

Tarihlendirme: İnsan biçimli heykellere kurgan kuruluşlarının bir parçası olarak ulaşılmıştır (Beysenov, 2018, s. 78). Bu sebeple insan biçimli heykeller ile kurganların tarihleri ve mensubiyetlendirilmeleri aynı olarak değerlendirilebilir.

Araştırma Ve Araştırmacılar: Sarıarka buluntu sahası araştırmalarının erken dönemlerinde insan biçimli heykellere rastlanmamıŐtır. Bu heykeller ilgili bilgilere günümüzdeki

araştırmalarda ulaşılmıştır (Beysenov, 2014, s. 115), (Beysenov, 2018, s. 78). Söz konusu sahadaki insan biçimli heykellerin sayısı 20'ye yakındır. Bunlardan 5'i Arman Beysenov'un kazıları sırasında Karkaralı bölgesinde ortaya çıkarılmıştır (Beysenov, 2014, s. 115). Ayrıca Torğay bölgesinde de insan biçimli taş heykellere rastlandığına yönelik bilgiler mevcuttur (Beysenov, 2018, s. 78).

2.4.12. Baykonır Kayaresim Bölgesi

Konum: Baykonır Kayaresim Bölgesi Kazakistan, Karağandı Oblısı, Ulitav avdanı, Ulitav Dağı'nın güneybatı kısmında bulunmaktadır (Bedel'baeva, Novojenov ve Novojenova, 2015, s. 33).

Mensubiyetlendirme: Söz konusu kayaresim bölgesinde Bronz ağ ile Orta ağ aralığında tüm dönemlere ait kayaresimleri bulunmaktadır. Kayaresim bölgesinde Erken Demir ağı kayaresimleri önemli yer tutmaktadır.

Kurulum: Baykonır Kayaresim Bölgesi 48 alanda 518'den fazla kayaresim bulunmaktadır (Bedel'baeva ve diğeri, 2015, s. 37).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Baykonır Kayaresim Bölgesi'nde 20. yüzyılın başında, Kanış Satpaev ve Elkey Marğulan yönetiminde araştırma yapılmıştır. 1980'li yıllarda, Karağandı Memlekettik Üniversitesi-Ekspeditsiyalık bölümü tarafından, araştırma yapılmıştır (Bedel'baeva ve diğeri, 2015, s. 33).

2.4.13. Terekti-Avlie Kayaresim Bölgesi

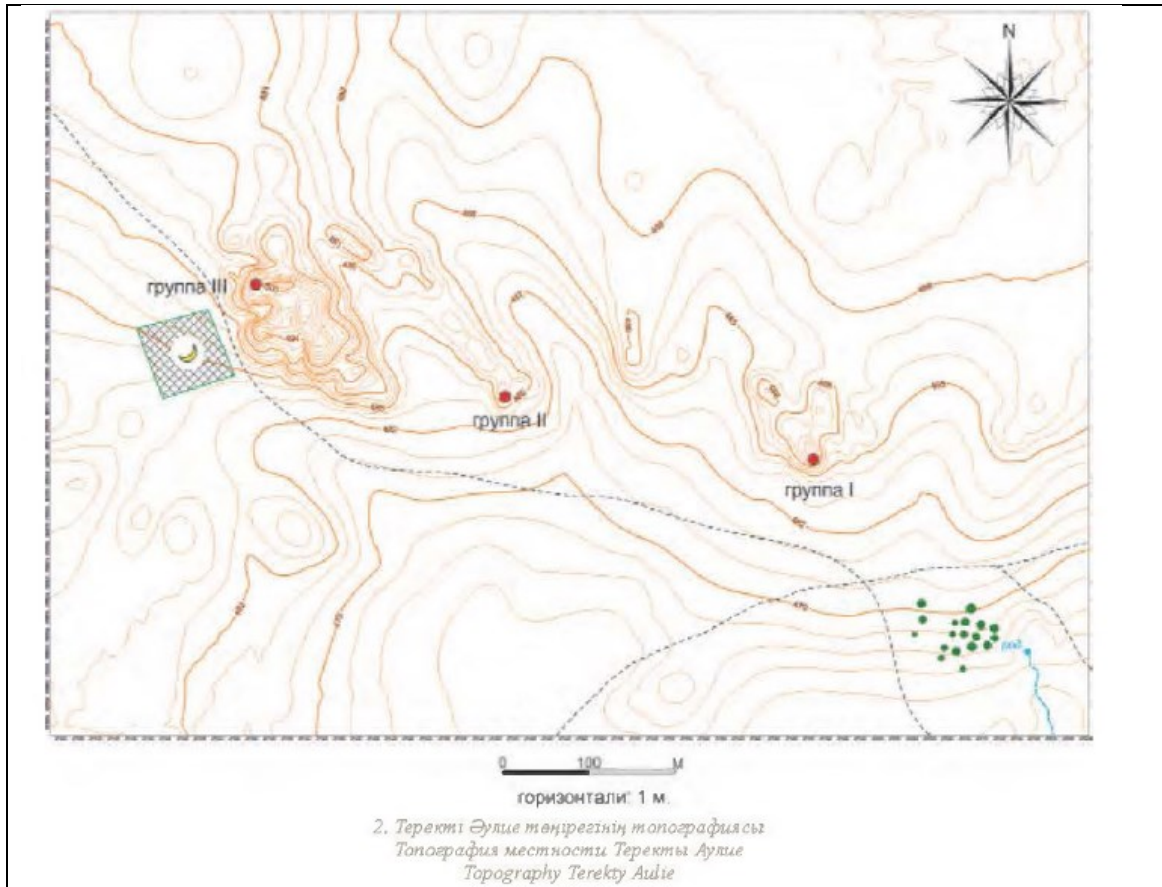
Konum: Terekti-Avlie Kayaresim Bölgesi Kazakistan, Karağandı Oblısı, Ulitav avdanı, arazisinde bulunmaktadır (Samaşev, Baytileu ve Kurmankulov, 2013, s. 8), (Bedel'baeva ve diğeri, 2015, s. 37).

Mensubiyetlendirme: Söz konusu kayaresim bölgesinde Bronz ağ ile Orta ağ aralığında tüm dönemlere ait kayaresimleri bulunmaktadır. Kayaresim bölgesinde Erken Demir ağı kayaresimleri önemli yer tutmaktadır.

Kurulum: Terekti-Avlie Kayaresim Bölgesi 4 alanda incelenmiştir (Bedel'baeva ve diğerleri, 2015, s. 37). Söz konusu bölgede Erken Demir Çağı kurganları da bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2013, s. 9).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Terekti-Avlie Kayaresim Bölgesi 1946 yılında, Ortalık Kazakistan Arxeologiyalık Ekspeditsiyası tarafından keşfedilmiştir. 1996 ile 2013 yılları arasında, Zaynolla Samaşev yönetiminde araştırılmıştır (Samaşev ve diğerleri, 2013, s. 9).

Fotoğraf:

Resim 2.11. Terekti-Avlie Kayaresim Bölgesi kayaresim alanlarının yerleşimini gösteren harita

(Samaşev ve diğerleri, 2013, s. 10) kaynağından alınmıştır

2.5. Aral Ve Sırderya Buluntu Sahası

2.5.1. Ontüstik Tügisken Kurgan Alanı

Konum: Ontüstik Tügisken Kurgan Alanı Kazakistan, Kızılorda Oblısı, Tügisken bölgesinde bulunmaktadır (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 174).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan alanı MÖ 8 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 174).

Mensubiyetlendirme: Alan Sakalar ile ilişkilendirilmektedir. Söz konusu dönemde bu sahada Sakalar'a ait Massaget grubu bulunmuştur (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 174).

Kurulum: Ontüstik Tügisken Kurgan Alanı'nda 50 kurgan bulunmaktadır. Söz konusu kurganlar iki farklı bölümde incelenmiştir. Birinci bölümde 9, ikinci bölümde 27 kurgan bulunmaktadır (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 174), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 197).

2.5.2. Üyğarak Kurgan Bölgesi

Konum: Üyğarak Kurgan Bölgesi Kazakistan, Kızılorda Oblısı, Üyğarak bölgesinde bulunmaktadır (Beysenov ve Bedelbaş, 2007).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 7 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Beysenov ve Bedelbaş, 2007).

Mensubiyetlendirme: Bölge Sakalar ile ilişkilendirilmektedir. Söz konusu dönemde bu sahada Sakalar'a ait Massaget grubu bulunmuştur (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 174).

Kurulum: Üyğarak Kurgan Bölgesi'nde 80 kurgan bulunmaktadır. 80 kurgandan 70'inde kazı ve araştırma yapılmıştır (Baypakov ve diğerleri, 1996, s. 174), (Beysenov ve Bedelbaş, 2007).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Üyğarak Kurgan Bölgesi 1960 yılında, Xorezm Arxeologiyalık Ekspeditsisi tarafından, Sergey Pavloviç Tolstov yönetiminde keşfedilmiştir. 1960 yılında,

Xorezm Arxeologiyalik ekspeditsiyası tarafından, Ol'ga Pavlovna Vişnevskaya yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov ve Bedelbaş, 2007).

2.5.3. Şirik-Rabat Yerleşimi

Konum: Şirik-Rabat Yerleşimi Kazakistan, Kızılorda Oblısı, Karmakşı avdanı, Komekbaev köyünün 100 kilometre güneybatı tarafında, kızılorda şehrine 300 kilometre mesafede, Kızılkum Çölü havzasında bulunmaktadır (Esnazarova, 1997, s. 20), ("Şirik-rabat kalaşığı", 2011), (Baypakov, 2012, s. 134), (Utubaev, 2018, s. 44).

Tarihlendirme: Söz konusu yerleşim Erken Demir Çağı'nda MÖ 5/4 ile MÖ 2. yüzyıllar aralığında kullanılmıştır (Elimbay, 2009, s. 285), (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 204), ("Şirik-rabat kalaşığı", 2011), (Baypakov, 2012, s. 134), (Utubaev, 2018, s. 44).

Mensubiyetlendirme: Yerleşim Erken Demir Çağı'nda Sakalar ile ilişkilendirilmektedir (Esnazarova, 1997, s. 19).

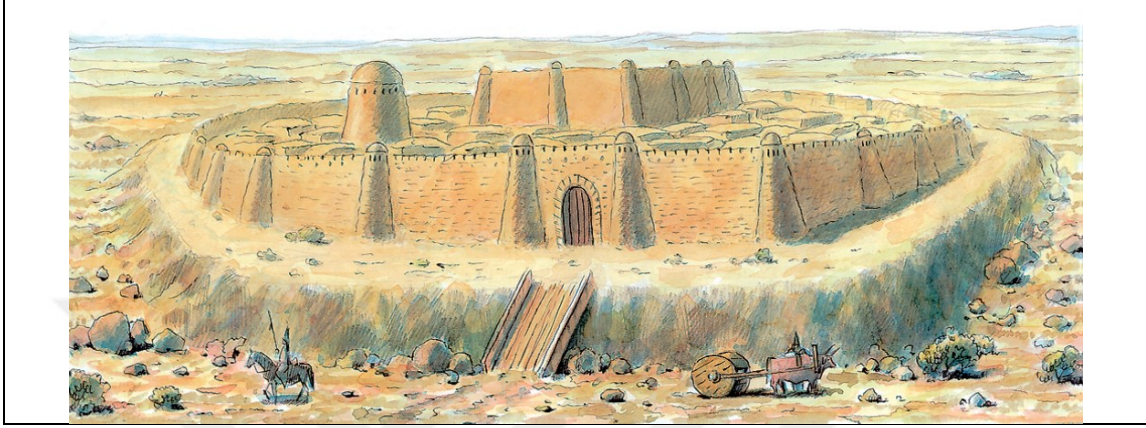
Kurulum: Şirik-Rabat Yerleşimi'nin uzunluğu 850, eni 650 metredir. 51 hektar bir alanda kuruludur ve küçük bir şehir niteliğindedir (Esnazarova, 1997, s. 20), (Utubaev, 2018, s. 44).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Şirik-Rabat Yerleşimi 1946 yılında, Xorezm Arxeologiya-Etnografiya Ekspeditsiyası tarafından, Sergey Pavloviç Tolstov yönetiminde keşfedilmiştir ve bu yerleşimde ilk araştırmalar yapılmıştır ("Şirik-rabat kalaşığı", 2011), (Baypakov, 2012, s. 134), (Utubaev, 2018, s. 44). 1957-1958 ve 1960-1962 yıllarında, Yuriy Aleksandroviç *Rapoport* ve Sof'ya Andreevna Trvdnovskaya yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır ("Şirik-rabat kalaşığı", 2011), (Utubaev, 2018, s. 44). 2004 ile 2006 yılları arasında, Şirik-Rabat Arxeologiyalik Ekspeditsiyası tarafından, Joldasbek Kürmankülov yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Elimbay, 2009, s. 285 ve 353).

İlginç Buluntular: Şirik-Rabat Yerleşimi bir şehir kompleksi özelliği taşıması sebebi ile önemlidir. Şirik-Rabat Yerleşimi'nde, Şirik-rabat şehir kompleksi özel buluntular içinde değerlendirilmektedir. Şirik-Rabat Yerleşimi Kazakistan'ın Erken Demir Çağı arkeolojik

buluntuları içerisinde, tam anlamıyla şehir kompleksi özelliği taşıyan nadir buluntu ortamı olması açısından önemlidir.

Fotoğraf:

Resim 2.12. Şirik-Rabat Yerleşimi'nin rekonstrüksüyon çizimi (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 80) kaynağından alınmıştır

2.5.4. Balandı 1 Yerleşim Alanı

Konum: Balandı 1 Yerleşim Alanı Kazakistan, Kızılorda Oblısı, Karmakşı avdanında bulunmaktadır (Tokmabaev, 1999).

Tarihlendirme: Söz konusu yerleşim alanının bölgesi genel olarak MÖ 4 ile MÖ 2. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Tokmabaev, 1999). NU 1 alan Erken Demir Çağı'nda MÖ 3 ile MÖ 2. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Baypakov, 2012, s. 136).

Mensubiyetlendirme: Alan Erken Demir Çağında Sakalar ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Balandı 1 Yerleşim Alanı şehir kompleksi alanı niteliği taşımaktadır (Baypakov, 2012, s. 136).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Balandı 1 Yerleşim Alanı 1959 yılında, Xorezm Arxeologiya-Etnografiya Ekspeditsiyası tarafından, Sergey Pavloviç Tolstov yönetiminde keşfedilmiştir. 1960 ve 1961 yıllarında, Xorezm Arxeologiya-Etnografiya Ekspeditsiyası tarafından, Sergey

Pavloviç Tolstov yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Tokmabaev, 1999), (Baypakov, 2012, s. 136).

2.5.5. Bebiş Molda Yerleşimi

Konum: Bebiş Molda Yerleşimi Kazakistan, Kızılorda Oblısı, Karmakşı avdanında bulunmaktadır (Baypakov, 2012, s. 135), (Utubaev, 2018, s. 47).

Tarihlendirme: Söz konusu yerleşim Erken Demir Çağı'nda MÖ 4 ile MÖ 2. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Baypakov, 2012).

Mensubiyetlendirme: Yerleşim Erken Demir Çağı'nda Sakalar ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Küçük bir şehir niteliğindedir.

Araştırma Ve Araştırmacılar: Bebiş Molda Yerleşimi'nde 1948 ile 1950 yılları arasında, Xorezm Arxeologiya-Etnografiya Ekspeditsiyası tarafından, Sergey Pavloviç Tolstov yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Ejigali, 1999), (Baypakov, 2012, s. 136).

2.5.6. Arpaözen Kayaresim Bölgesi

Konum: Arpaözen Kayaresim Bölgesi Kazakistan, Türkistan Oblısı, Sozak avdanında bulunmaktadır ("Karatau petroglifteri", 2011), (Rogozhinskiy, 2011, s. 26).

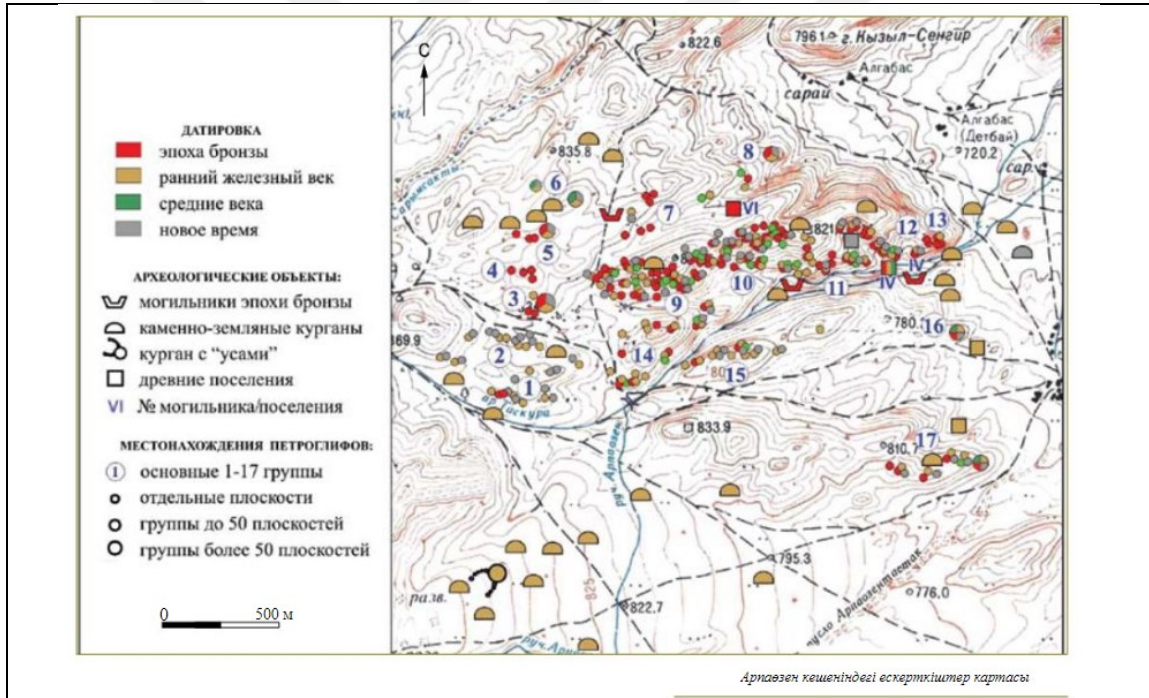
Mensubiyetlendirme: Söz konusu kayaresim bölgesinde Bronz Çağ ile Orta Çağ aralığında tüm dönemlere ait kayaresimleri bulunmaktadır. Bu kayaresimlerinde Erken Demir Çağı kayaresimlerinin oranı az olsa da var olan kayaresimlerinin değeri yüksektir. Bu kayaresimleri genel olarak erken Saka dönemine tarihlenmektedir ("Petroglyphs of Arpa-Uzen", y.y.). Kayaresim bölgesinde Erken Demir Çağı kurganları da bulunmaktadır (Rogozhinskiy, 2011, s. 28).

Kurulum: Arpaözen Kayaresim Bölgesi Ülken Karatav Dağı'nın kuzeydoğusu kısmında yer almaktadır. Aynı bölgede Koybağar Kayaresim Bölgesi de bulunmaktadır ("Karatau petroglifteri", 2011). Kayaresim bölgesinde farklı alanlarda 1970 yılında yapılan

araştırmalara gore 8 alanda 3401 olarak tespit edilmiştir. 2003-2004 yıllarındaki araştırmalar sonucunda 17 alanda, 930 kayada, 5000’den fazla kayaresim tespit edilmiştir (Rogozhinskiy, 2011, s. 26). Soz konusu bolgeде çeşitli çağlara ait kurganlar da bulunmaktadır (“Karatau petroglifleri”, 2011).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Arpaozen Kayaresim Bolgeği 1970 yılında, Aleksey Nikolaeviç Mar’yaşev, yonetiminde keşfedilmiştir. Aynı yıl Mir Kadirbaev'in katılımı ile araştırılmıştır. 2003 ile 2004 yıllarında, Aleksey Evgen’eviç Rogojinskiy yonetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Rogozhinskiy, 2011, s. 26).

Fotoğraf:

Resim 2.13. Arpaozen Kayaresim Bolgeği kayaresim bolgeğinin planı (“Karatau petroglifleri”, 2011) kaynağından alınmıştır

2.5.7. Savıskandık Kayaresim Bolgeği

Konum: Savıskandık Kayaresim Bolgeği Kazakistan, Kızılıorda Oblısı, şieli avdanı, Enbekşi koyune 50 kilometre mesafede bulunmaktadır (Rogozhinskiy, 2011, s. 28), (Samaşev, Murgabaev ve Eleuov, 2014, s. 2).

Mensubiyetlendirme: Söz konusu kayaresim bölgesinde Bronz Çağ ile Orta Çağ aralığında tüm dönemlere ait kayaresimleri bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 13). Kayaresim bölgesinde Erken Demir Çağı kayaresimleri mevcuttur (Rogozhinskiy, 2011, s. 29).

Kurulum: Savıskandık Kayaresim Bölgesi karatav Dağı'nın en batısında bulunmaktadır. Kayaresimleri Bala Savıskandık Irmağının iki yakasında 4 kilometre boyunca dizilmiştir (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 2). Zaynolla Samaşev bölgeyi 9 kayaresim alanına bölerek incelemiştir. Bölgede çeşitli devirlere ait kurgan buluntuları vardır (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 18).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Savıskandık Kayaresim Bölgesi 2004 yılında, Türk-Kazak Üniversitesi Ekspeditsiyası tarafından, Madiyar Elevov yönetiminde keşfedilmiştir (Rogozhinskiy, 2011, s. 29), (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 12). 2005 yılından itibaren Zaynolla Samaşev yönetiminde araştırılmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 12).

2.6. Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası

2.6.1. Taksay Kurgan Bölgesi

Konum: Taksay Kurgan Bölgesi Kazakistan, Batıs Kazakistan Oblısı, Terekti avdanında, Oral şehrinin 50 kilometre doğu tarafında bulunmaktadır (Lukpanova, 2018, s. 131).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesindeki NU 6 kurgan yapılan radyokarbon testi sonucu MÖ 6 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmiştir (Lukpanova, 2018, s. 152).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmektedir.

Kurulum: Taksay Kurgan Bölgesi'nde Erken Demir Çağı ile alakalı NU 1 kurgan alanı araştırılmıştır. Bu kurganlardan NU 6 kurgan en önemli verileri sunan kurgandır (Lukpanova, 2018, s. 131).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Taksay Kurgan Bölgesi'nde 1967 yılında araştırma yapılmış ve çeşitli buluntular ele geçirilmiştir. 2012 yılında, Yana Lukpanova yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Lukpanova, 2018, s. 131).

İlginç Buluntular: Taksay Kurgan Bölgesi'nde, Taksay Altın Giyimli Kadını özel buluntular içinde değerlendirilmektedir. Taksay Altın Giyimli Kadını buluntusu altın giyimli adamların Kazakistan'ın Erken Demir Çağı arkeolojik buluntularındaki değeri açısından önemlidir.

Fotoğraf:

Resim 2.14. Taksay Kurgan Bölgesi kazı dönemine ait görünüm (Altınbekov, 2013, s. 6)

2.6.2. Elekşar Kurgan Bölgesi

Konum: Elekşar Kurgan Bölgesi Kazakistan, Batıs Kazakstan Oblısı, Oral şehrinin 200 kilometre doğu tarafında bulunmaktadır (Ongar, 2018, s. 115).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesindeki NU 1 kurgan buluntularından bazıları MÖ 6 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Ongar, 2018, s. 118).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir.

Kurulum: Elekşar Kurgan Bölgesi'nde NU 1, 2 ve 3 kurgan alanları araştırılmıştır. NU 1 kurgan alanında 16 kurgan önemli veriler sunmaktadır. Bu kurganın çapı 48 m, yüksekliği 5 metredir (Ongar, 2018, s. 115).

Araştırma Ve Araştırmacılar: NU 1 kurganda 2013 yılında kazı ve araştırma yapılmıştır (Ongar, 2018, s. 115).

2.6.3. Sintas Kurgan Bölgesi

Konum: Sintas Kurgan Bölgesi Kazakistan, Aktöbe Oblısı, Aktöbe şehrinin 30 kilometre kuzeybatı tarafında Elek Irmağı havzasında bulunmaktadır (Ongar, 2018, s. 118).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi Mir Kadirbaev tarafından MÖ 6 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmiştir (Ongar, 2018, s. 118).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmektedir (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 241).

Kurulum: Sintas Kurgan Bölgesi'nde Besoba Kurgan Bölgesi ile beraber 16 kurgan araştırılmıştır (Ongar, 2018, 118).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Sintas Kurgan Bölgesi'nde 1973, 1974 ve 1976 yıllarında, Mir Kadirbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Ongar, 2018, s. 118).

2.6.4. Besoba Kurgan Bölgesi

Konum: Besoba Kurgan Bölgesi Kazakistan, Aktöbe Oblısı, Aktöbe şehrinin 30 kilometre kuzeybatı tarafında Elek ırmağı havzasında bulunmaktadır (Ongar, 2018, s. 118).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi Mir Kadirbaev tarafından, MÖ 6 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmiştir (Ongar, 2018, s. 118).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir (Ongar, 2018, s. 118).

Kurulum: Besoba Kurgan Bölgesi'nde Sintas Kurgan Bölgesi ile beraber 16 kurgan araştırılmıştır (Ongar, 2018, s. 118).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Besoba Kurgan Bölgesi'nde 1973, 1974 ve 1976 yıllarında, Mir Kadırbaev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Ongar, 2018, s. 118).

2.6.5. Esen Amantav Kurgan Bölgesi

Konum: Esen Amantav Kurgan Bölgesi Kazakistan, Batıs Kazakstan Oblısı, Şıngırlav avdanı, Oral şehrinin 200 kilometre güneydoğu tarafında bulunmaktadır (Ongar, 2018, s. 111), ("Lebedyovka korımı", 2011).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi MÖ 6 ile MÖ 2. yüzyıllar aralığına kullanılmıştır. NU 2 kurgan alanı NU 8, 9, 11 kurganlar MÖ 6 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Ongar, 2018, s. 111).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 238), ("Lebedyovka korımı", 2011).

Kurulum: Esen Amantav Kurgan Bölgesi'nde 7 kurgan alanı araştırılmıştır. Bu kurgan alanlarında 300'den fazla kurgan bulunmaktadır (Ongar, 2018, s. 111), ("Lebedevka II Oba Keşeni", 2011). NU 1 kurgan alanında 13 kurgan bulunmaktadır. Bu kurganların çapı 10-12 metre, yükseklikleri 0,5-0,7 metre aralığındadır ("Lebedevka II Oba Keşeni", 2011). NU 2 kurgan alanında 33 kurgan, 4 inanç yapısı bulunmaktadır. Kurganların çapı 12-50 metre, yüksekliği 0,2-1,5 metre aralığındadır. Bu kurgan alanındaki NU 6 kurgan önemli veriler sunmaktadır ("Lebedyovka korımı", 2011), ("Lebedevka II Oba Keşeni", 2011), (Ongar, 2018, s. 111). NU 3 kurgan alanında 25 kurgan bulunmaktadır. Bu kurganların çapı 10-15 metre, yüksekliği 0,3-0,8 metre aralığındadır. NU 4, 5, 6, 7 kurgan alanları da önemli veriler sunmaktadır ("Lebedevka II Oba Keşeni", 2011).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Esen Amantav Kurgan Bölgesi NU 2 kurgan alanında 1966 ve 1967 yıllarında, Oral Pedagogikalık Enstitüsü tarafından, Bagrikov G.I. yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır ("Lebedevka II Oba Keşeni", 2011). NU 3 ve 2 kurgan alanlarında 1979 ve 1980 yıllarında kazı ve araştırma yapılmıştır ("Lebedevka II Oba Keşeni", 2011). Bölgede 2001 yılında, Batıs Kazakstan Keşendi Arkeolojik Ekpeditsiyası tarafından Arman Bisembaev ile Sergey Gutsalov yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır ("Lebedyovka korımı", 2011).

2.6.6. Kırıkoba Kurgan Bölgesi

Konum: Kırıkoba Kurgan Bölgesi Kazakistan, Batıs Kazakistan Oblısı, Börili avdanı, Alğabas bölgesine 5 kilometre mesafede bulunmaktadır (“Kırıkoba korımı”, 2011), (“Kırıkoba II Oba Keşeni”, 2011).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi NU 2 kurgan alanı MÖ 6 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 241), (“Kırıkoba korımı”, 2011), (“Kırıkoba II Oba Keşeni”, 2011), (Kitov ve Mamedov, 2014) (Ongar, 2018a).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir (Baypakov ve Taymağambetov, 2009, s. 241). Ancak kurgan kurulumları ve buluntu özellikleri farklı yorumlar da sunmaktadır. Kırıkoba Kurgan Bölgesi kurgan kurulumu, kurgan eşyaları gibi özelliklere bakılarak Aral havzasında bulunan Massagetler ile ilişkilendirilen kurgan bölgeleri, özellikle Üğarak Kurgan Bölgesi ile ilişkilendirilmiştir (“Kırıkoba korımı”, 2011), (Ongar, 2018, s. 108). Kırıkoba kurgan bölgesindeki bazı buluntular İskit kurganları özellikleri de taşımaktadır (“Kırıkoba korımı”, 2011).

Kurulum: Kırıkoba Kurgan Bölgesi’nde birbirinden 10 kilometre uzaklıkta NU 1 ve NU 2 kurgan alanları bulunmaktadır (“Kırıkoba korımı”, 2011). Kırıkoba Kurgan Bölgesi’nde NU 2 kurgan alanı önemli veriler sunmaktadır. NU 2 kurgan alanı 40’ın üzerinde kurgandan oluşmaktadır. 5 kilometre boyunca batıdan doğuya uzanan dizi bulunmaktadır. Bu dizi Kırıkoba 1-a ve Kırıkoba 2-b olarak ikiye ayrılmıştır (“Kırıkoba korımı”, 2011), (“Kırıkoba II Oba Keşeni”, 2011). Bu dizinin en büyük kurganının çapı 80 metre, yüksekliği 7 metredir (“Kırıkoba korımı”, 2011).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Kırıkoba Kurgan Bölgesi’nde 2001 yılında, Elkey Xakenuli Marğulan Atındağı Arkeoloji Enstitüsü tarafından kazı ve araştırma yapılmıştır (“Kırıkoba korımı”, 2011). 2002 yılından itibaren, Batıs Kazakistan Oblısı’nın Tarih ve Arkeoloji Ortallığı tarafından kazı ve araştırma yapılmıştır (“Kırıkoba korımı”, 2011). 2001-2010 yılları arasında 18 kurganda kazı-araştırma yapılmıştır (Ongar, 2018, s. 106).

2.6.7. Oblavka Kurgan Bölgesi

Konum: Oblavka Kurgan Bölgesi Kazakistan, Börli avdanı arazisinde bulunmaktadır (“Oblavka Oba Keşeni”, 2011).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan bölgesi genel olarak MÖ 4. yüzyıla tarihlenmektedir (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 36). NU 1 kurgan MÖ4 ile MÖ 3. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (“Oblavka Oba Keşeni”, 2011).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir.

Kurulum: Oblavka Kurgan Bölgesi’nde 10 kurganda araştırma ve kazı yapılmıştır (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 36). NU 1 kurgan en önemli verileri sunan kurgandır. Bu kurganın çapı 20, yüksekliği 2 metredir (“Oblavka Oba Keşeni”, 2011).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Oblavka Kurgan Bölgesi’nde 2005 yılında kazı ve araştırma yapılmıştır (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 36).

2.7. Mangıstav Buluntu Sahası

2.7.1. Kızılıyük İnanç Yapısı

Konum: Kızılıyük İnanç Yapısı Kazakistan, Aktöbe Oblısı, Bayğanın avdanı arazisinde bulunmaktadır (Samaşev, Kuşerbaev, Astaf’ev ve Amanşaeve, 2007, s. 200), (Samaşev, Ongar, Oralbay ve Kiyasbek, 2011, s. 46), (“Üstirttegi sarmat ğibatxanaları”, 2011).

Tarihlendirme: Söz konusu inanç yapısı MÖ 5. ile MÖ 1. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (“Üstirttegi sarmat ğibatxanaları”, 2011).

Mensubiyetlendirme: İnanç Yapısı Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmektedir (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 200-201), (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 13), (“Üstirttegi sarmat ğibatxanaları”, 2011).

Kurulum: Kızılıyık İnanç Yapısı 10 hektarlık bir alanda kuruludur (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 201). İnanç Yapısı çeşitli bölümlerden oluşmaktadır. Bu parçalar tapınak, hendek, kurban alanı, dikilitaşlar, taş heykeller, gömüler ve hediye buluntularıdır (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 46), (“Üstirttegi sarmat ğibatxanaları”, 2011).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Kızılıyık İnanç Yapısı’nda 1999 yılında, Zaynolla Samaşev yönetiminde ilk araştırma yapılmıştır. 2000 ile 2008 yılları arasında, Zaynolla Samaşev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 8-9).

İlginç Buluntular: Kızılıyık İnanç Yapısı kompleks olarak araştırmalarda özel bir yer konumundadır. Kızılıyık İnanç Yapısı geniş çaplı bir inanç yapısı özelliği taşıması sebebi ile önemlidir.

2.7.2. Beittöbe Kurganı

Konum: Beittöbe Kurganı Kazakistan, Mangıstav Oblısı, Buzaçı Yarımadası’nın kuzeydoğu kısmında bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 149).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgan buluntularından bazıları MÖ 6 ile MÖ 5. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 149).

Mensubiyetlendirme: Kurgan Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir.

Kurulum: Beittöbe Kurganı’nda 2 sıra halinde 13 kurgan bulunmaktadır. Kurganlar genel olarak soyulmuş durumdadır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 149), (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 43).

2.7.3. Dikiltas Kurgan Bölgesi

Konum: Dikiltas Kurgan Bölgesi Kazakistan, Mangıstav Oblısı, Tüpkaragan avdanı, Fort-Şevçenko bölgesinin 30 kilometre doğu tarafında bulunmaktadır (Beysenov ve Samaşev, 2001), (Samaşev ve Ongar, 2012).

Tarihlendirme: Söz konusu bölgedeki NU 1 kurgan MÖ 5 ile MÖ 3. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Beysenov ve Samaşev, 2001).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmektedir (Beysenov ve Samaşev, 2001).

Kurulum: Dikiltas Kurgan Bölgesi NU 1 kurgan bir cenaze kompleksidir. Bu kompleks mezar, kurban kesim yeri ve dikilitaşlardan oluşmaktadır (Samaşev ve Ongar, 2012).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Dikiltas Kurgan Bölgesi'nde 1992 ile 1993 yılları arasında, Batıs Kazakistan Arkeolojik Ekpeditsiyası tarafından, Zaynolla Samaşev yönetiminde 4 mezarda kazı ve araştırma yapılmıştır (Beysenov ve Samaşev, 2001), (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 154), (Samaşev ve Ongar, 2012).

2.7.4. Meretsay Kurgan Bölgesi

Konum: Meretsay Kurgan Bölgesi Kazakistan, Mangıstav Oblısı, Tüpkaragan avdanı, Fort-Şevçenko bölgesinin 32 kilometre doğu tarafında bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 168).

Tarihlendirme: Kurgan bölgesinde NU 2 kurgan araştırılmıştır. Söz konusu kurganın oluşturulması MÖ 5 ile MÖ 4. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Astaf'ev, 2012a). Bazı buluntular MÖ 3 ile MÖ 2/1. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Astaf'ev, 2012a), (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 169).

Mensubiyetlendirme: Kurgan Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir.

Kurulum: NU 2 kurgan yuvarlak bir yapıdadır. Güney tarafından açılan bir koridor vardır. Bu koridor dörtgen bir odaya açılmaktadır. Odanın içerisinde taşlar üzerine defnedilmiş insanlar vardır. Yapı çok kez soyguna uğramıştır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 169). Yapı içinde yapının dönemine tarihlenen insan biçimli heykel kalıntıları da bulunmaktadır.

Araştırma Ve Araştırmacılar: Meretsay Kurgan Bölgesi'nde NU 2 kurgan 2006 yılında, Mangıstav Tarixi-Medeni Koriğı Memleketlik Mekemesi tarafından keşfedilmiştir (Astaf'ev, 2012a).

2.7.5. Beyte İnanç Yapısı Bölgesi

Konum: Beyte İnanç Yapısı Bölgesi Kazakistan, Mangıstav Oblısı, Ötes köyü arazisinde bulunmaktadır (Samaşev, 1999c), (Samaşev ve Ongar, 2012b).

Tarihlendirme: Beyte İnanç Yapısı Bölgesi MÖ 4 ile MÖ 3. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Samaşev, 1999c), ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011), (Samaşev ve diğlerleri, 2011, s. 13). Ancak bu inanç yapısı bölgesinin sonraki dönemlerde de kullanıldığı görülmüştür (Samaşev ve diğlerleri, 2011, s. 23).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir (Samaşev, 1999c).

Kurulum: Beyte İnanç Yapısı Bölgesi'nde 3 inanç yapısı bulunmaktadır.

Beyte NU 1 inanç yapısı kurban kesim alanı, mezarlar, insan biçimli taş heykellerden oluşmaktadır.

Beyte NU 2 inanç yapısında kazı yapılmamıştır.

Beyte NU 3 inanç yapısı 50 metrekare alanda kuruludur. Ana bölümünün yüksekliğı 3 metredir. Yapının ortasındaki direk yapıyı dörde bölmektedir. Yapıda bir adet merdiven mevcuttur. İnanç yapısının duvarlarında çeşitli çizimler mevcuttur. Damga biçimli bu çizimlerin inanç yapısının kullanıldığı döneme ait olup olmadığı konusu tartışmalı durumdadır ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Beyte İnanç Yapısı Bölgesi hakkında 1983 yılında ilk bilgiler verilmiştir (Samaşev, 1999c), (Samaşev ve diğlerleri, 2011, s. 13). 1988 yılına kadar Meskev Arkeolojik Enstitüsünün Volga-Ural Ekpeditsiyası tarafından araştırılmıştır (Samaşev, 1999c). Beyte NU 1 inanç yapısı 1984 yılında keşfedilmiştir. 1988 ile 2000 yılları arasında,

Batıs Kazakistan Arkeolojik Ekpeditsiyası tarafından kazı ve araştırma yapılmıştır (Samaşev ve Ongar, 2012b). Beyte İnanç Yapısı Bölgesinde 1990 yılından günümüze, Kazakistan Arkeoloji Enstitüsü'nün Batıs kazakistan Arkeolojik Ekpeditsiyası tarafından, Zaynolla Samaşev yönetiminde kazılmakta ve araştırılmaktadır (Samaşev, 1999c), (Samaşev ve Ongar, 2012b).

2.7.6. Tübejik İnanç Yapısı Bölgesi

Konum: Tübejik İnanç Yapısı Bölgesi Kazakistan, Mangıstav Oblısı, Tüpkaragan Avdanı, Fort-Şevçenko bölgesinin 3 kilometre kuzey tarafında bulunmaktadır ("Manğıstav oblısı ekimdiginin 2010 jılığı 28 şildedegi № 279 'Jergilikti manızı bar Tarix jene medeniet eskertkişterinin memlekettik tizimin bekitu turalı' kaulısına özgeris engizu turalı", 2010), (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 44).

Tarihlendirme: Tübejik NU 2 inanç yapısının oluşturulması MÖ 4. yüzyıla tarihlenmektedir ("Manğıstav oblısı ekimdiginin 2010 jılığı 28 şildedegi № 279 'Jergilikti manızı bar Tarix jene medeniet eskertkişterinin memlekettik tizimin bekitu turalı' kaulısına özgeris engizu turalı", 2010), ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011).

Mensubiyetlendirme: İnanç yapısı Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011).

Kurulum: Tübejik İnanç Yapısı Bölgesi'nde birbirinden 2 kilometre uzaklıkta iki inanç yapısı araştırılmıştır (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 44). Tübejik NU 1 inanç yapısındaki çıkan buluntular kurban taşı, bronz ok uçları, demir bileklikler, mutfak eşyalarıdır (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 44). Tübejik NU 2 inanç yapısında çıkan buluntular insan kemikleri, keramikler, kurban taşı buluntularıdır (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 44).

2.7.7. Şağatay Kurganı

Konum: Şağatay Kurganı Kazakistan, Mangıstav Oblısı, Tuşçıkudık avdanının 8 kilometre güney tarafında bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 179), (Astaf'ev, 2012b).

Tarihlendirme: Söz konusu kurgandaki bazı buluntular MÖ 3 ile MÖ 2. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Samaşev ve Ongar, 2012b), (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 40), (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 179).

Mensubiyetlendirme: Kurgan Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir.

Kurulum: Şağatay Kurganı soyulmuş durumdadır. Veriler oldukça dağınıktır (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 40). Genç yaştaki erkek ve kadınlara ait 15 farklı iskelete ait kemikler ele geçirilmiştir. Çıkan buluntular kemikten yapılmış kaşık, demir ve gümüş ok ucu başları, süs eşyaları ve mutfak eşyalarıdır (Samaşev ve Ongar, 2012b), (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 40).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Şağatay Kurganı Mangıstav Tarihi-Medeni Koriğı Memlekettik Mekemesi tarafından keşfedilmiştir (Samaşev ve Ongar, 2012b).

2.7.8. Araltöbe Kurgan Bölgesi

Konum: Araltöbe Kurgan Bölgesi Kazakistan, Atırav Oblısı, Jiloy avdanı, kulsarı köyünün 65 kilometre kuzeydoğu tarafında bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 160), , (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 172), (Samaşev, 2018, s. 155).

Tarihlendirme: Söz konusu bölgedeki NU 2 kurgan MÖ 2 ile MS 1. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir (Samaşev, 2018, s. 162). NU 2 kurganın bazı buluntuları Rusya Bilim Akademisi Jeoloji Enstitüsü tarafından yapılan radyokarbon testi sonucu MS 129 yılına tarihlenmiştir (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 161).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 161).

Kurulum: Araltöbe Kurgan Bölgesi'nde 3 kurgan araştırılmıştır (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 160), (Samaşev, 2018, s. 155). NU 1 kurgandaki mezarların birisi hariç hepsi bozulmuş durumdadır. Kalan mezardan kadın süs eşyaları ve savunma-saldırı eşyaları ele geçirilmiştir (Samaşev, 2018, s. 155).

NU 2 kurgan Araltöbe kurgan bölgesindeki en büyük kurgandır. Kurganın çapı 40 metre, derinliği 2 metredir (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 160), (Samaşev, 2018, s. 159). Bu kurgandaki baş mezarın içinde 45-55 yaşlarında erkek iskelet ve bir kadına ait iskeletler parçaları bulunmuştur. Erkek iskeletinde altın ile süslenmiş giyime ait buluntulara rastlanmıştır. Mezarın içinde ölümler ile beraber 2 at ve mezar eşyaları bulunmuştur (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 160), (Samaşev, 2018, s. 159). Bu kurgandaki kartal kemik buluntuları oldukça dikkat çekicidir (Samaşev, 2018, s. 160).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Araltöbe Kurgan Bölgesi 1989 yılında, Zaynolla Samaşev yönetiminde keşfedilmiştir. Bölgedeki 3 kurganda 1999 yılında, Zaynolla Samaşev yönetiminde kazı ve araştırma yapılmıştır (Samaşev, 2018, s. 155).

İlginç Buluntular: Araltöbe Kurgan Bölgesi'nde, Araltöbe Altın Giyimli Adamı ve kartal kemikleri buluntuları özel buluntular olarak değerlendirilmektedir. Araltöbe Altın Giyimli Adamı buluntusu altın giyimli adamların Kazakistan'ın Erken Demir Çağı arkeolojik buluntularındaki değeri açısından önemlidir. Kartal kemikleri buluntusu Kazakistan coğrafyasında karşılaşılan buluntular içerisindeki tek kartal buluntusu olması açısından önemlidir.

2.7.9. Teren İnanç Yapısı

Konum: Teren İnanç Yapısı Kazakistan, Mangıstav Oblısı, Üstirt bölgesinin 29 kilometre güneydoğu tarafında bulunmaktadır ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011).

Tarihlendirme: Söz konusu inanç yapısında çıkarılan iskeletler yapılan radyokarbon testi sonucu MÖ 2. ile MÖ 1. yüzyıllar arasına tarihlenmiş ve iskeletin 20-24 yaşlarında bir erkeğe ait olduğu sonucuna varılmıştır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 200), ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011).

Mensubiyetlendirme: İnanç yapısı Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011).

Kurulum: Teren İnanç Yapısı içerisinde çıkan buluntular kılıç, altın küpe, ok uçlarıdır. Ayrıca at kemiklerine de rastlanmıştır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 200). Yapı içinde inanç yapısının döneminde dik şekilde koyulmuş insan biçimli heykel kalıntıları da bulunmaktadır (“Üstirttegi sarmat ğibatxanaları”, 2011).

Fotoğraf:

Resim 2.15. Teren İnanç Yapısı'nda bulunan insan biçimli taş heykellerin çizimi (“Üstirttegi sarmat ğibatxanaları”, 2011) kaynağından alınmıştır

2.7.10. Sırlıtam Kurganı

Konum: Sırlıtam Kurganı Kazakistan, Mangıstav Oblısı, Jıngıldı avdanının 21 kilometre kuzey tarafında bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 181), (“Sırlıtam Katakombası”, 2012).

Mensubiyetlendirme: Kurgan Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir.

Kurulum: Sırlıtam Kurganı soyulmuş durumdadır. Veriler oldukça dağınıktır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 181), (“Sırlıtam Katakombası”, 2012). 4 metre derinlikte erkek, kadın ve genç erkeğe ait kemik buluntuları ele geçirilmiştir. Mezar asıl olarak kadın için yapılmıştır. Çıkan buluntular uzun demir kılıç, hançer, 15 tane ok ucu, taş kurban taşı, mutfak eşyasıdır (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 44).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Sırlıtam Kurganı 1999 yılında keşfedilmiş, aynı yıl kazı ve araştırma yapılmıştır (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 181), (“Sırlıtam Katakombası”, 2012), (Kitov ve Mamedov, 2014, s. 44).

2.7.11. Kaynar Kurgan Bölgesi

Konum: Kaynar Kurgan Bölgesi Kazakistan, Mangıstav Oblısı, Atırav Oblısı, Aktöbe Oblısı oblıslarının kesiştiği yerde, Kızılıyık İnanç Yapısı'nın 12 kilometre batı tarafında bulunmaktadır (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 23).

Mensubiyetlendirme: Bölge Savromat-Sarmatlar ile ilişkilendirilmiştir.

Kurulum: Kaynar Kurgan Bölgesi'nde 5 farklı arkeolojik alan bulunmaktadır. Bu alanlardan NU 1 kurgan alanı araştırılmıştır. NU 1 kurgan alanının üst yapısı yuvarlak biçimli iki çemberden oluşmaktadır. Dış çemberin çapı 7.90 metre, iç çemberin çapı 3.8 metredir. Duvarların yüksekliği 0.5/0.6, kalınlığı 2 metredir. Mezar yapısının içerisinde çıkan buluntuların içerisinde dışından bronz ağızlık, ok uçları, boncuk ve süslemelerdir. Ayrıca dağılmış hayvan kemikleri ve boynuzları, iskelet kafatası parçaları, parmak kemikleri bulunmuştur (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 24-25).

Araştırma Ve Araştırmacılar: Kaynar Kurgan Bölgesi'nde 2006 yılında kazı ve araştırma yapılmıştır (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 23).

2.7.12. Mangıstav İnsan Biçimli Taş Heykelleri

Konum: Mangıstav Buluntu Sahası boyunca buluntu ortamlarında insan biçimli taş heykeller bulunmaktadır (Samaşev, 2013, s. 125). Bu insan biçimli heykeller yoğun olarak kuzey ve kuzeybatı Üstirt'te bulunmaktadır (Köşerbaev, Samaşev, Astaf'ev ve Ebu, 2012).

Tarihlendirme: İnsan biçimli heykellere kurgan kuruluşlarının bir parçası olarak ulaşılmıştır. Bu sebeple insan biçimli heykeller ile kurganların tarihleri ve mensubiyetlendirilmeleri aynı olarak değerlendirilebilir. İnsan biçimli heykeller genel olarak MÖ 4. ile MÖ 2. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011), (Köşerbaev ve diğerleri, 2012), (Samaşev, 2013, s. 126).

Kurulum: İnsan biçimli taş heykeller buluntu ortamlarının bir parçası niteliğindedir. Boyları 1 metreden başlayarak 2,5 metreyi aşan şekildedir ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011), (Köşerbaev ve diğerleri, 2012).

Heykeller genel olarak buluntu ortamlarının güney ve güneybatı kısımlarına yerleştirilmiştir. Daha az olarak doğu ve güneydoğu tarafına yerleştirilmiş olanları da mevcuttur. Yüzleri kuzey ve kuzeybatıya döndürülmüştür (Köşerbaev ve diğerleri, 2012). Erkek veya kadın olarak oluşturulmuşlardır ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011), (Samaşev, 2013, s. 125). Heykellerin sağ kolları aşağı doğru salınmış, sol kolları bel bölgesine paralel bükülmüş durumda oluşturulmuştur ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011), (Köşerbaev ve diğerleri, 2012). Heykellerin bel kısmına oyulmuş bellikler boyunca hançer, kılıç, sadak gibi eşyaların oyulduğu görülmektedir. Bazı heykeller kazı ve araştırmalarda kırılmış vaziyette ortaya çıkarılmıştır ("Üstirttegi sarmat ğibatxanaları", 2011).

3. BÖLÜM

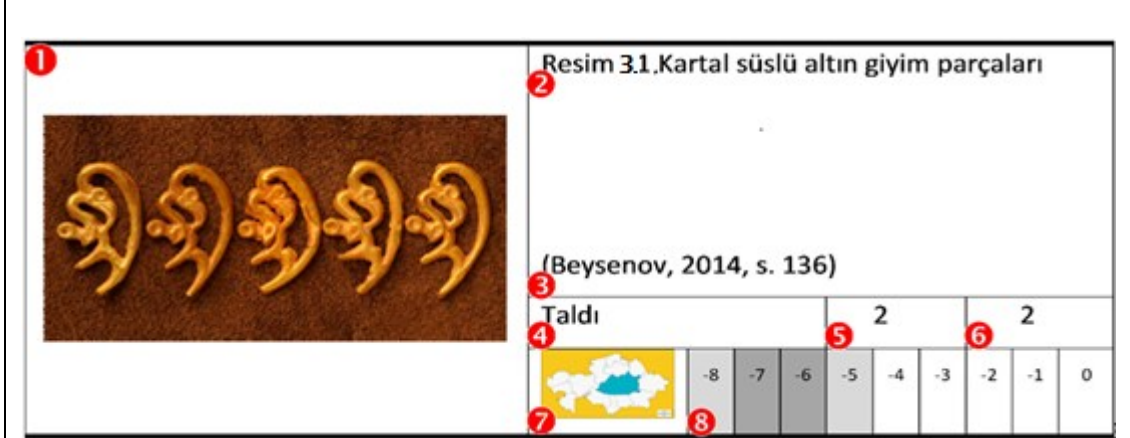
SOSYOKÜLTÜREL TARİHE YÖNELİK BULUNTULARIN TANITIMI

Araştırmanın üçüncü bölümünün adı *Sosyokültürel Tarihe Yönelik Buluntuların Tanıtımı*'dir. Bu bölümün amacı Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntuları sosyokültürel kategoriler çerçevesinde tanıtılmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda *Bulutnu Yapılarının Dış Kurulumu, Buluntu Yapılarının İç Kurulumu, Giyim Eşyaları, Süs Eşyaları, At Koşum Takımları Ve Süsleri, Ev Ve Yaşam Eşyaları, Saldırı, Savunma Ve İş Aletleri, İnsan Biçimli Taş Heykeller, Kayaresimleri* kategorileri oluşturularak buluntular bu kategorilere dağıtılmıştır. Her bir buluntuyu da tanıtmak için buluntunun görseli ve açıklaması, buluntu ortamının adı, haritada konumu ve tarih şeridinde tarihlendirmesi verilmiştir.

Bu araştırma tüm buluntulara yer vermeyi amaçlamamış olup sadece ulaşılabilen ve araştırma konusu açısından değerli görülen buluntuları ele almıştır.

Çizelge 3.1. Resim Okuma Kılavuzu

Resim 3. 1. Resim okuma kılavuzu

1	Buluntuya ait resimin yeri
2	Buluntu resminin açıklamasının yeri
3	Buluntu resminin ve/veya bilgisinin kaynağı
4	Varsa buluntunun bulunduğu buluntu bölgesinin adı
5	Varsa buluntunun bulunduğu buluntu alanının adı veya numarası
6	Varsa buluntunun bulunduğu buluntu yerinin adı veya numarası
7	Buluntunun bulunduğu oblisin haritada konumu
8	Tarih şeridinde buluntunun tarihlendiği yüzyıl veya yüzyıllar
	Güçlü olasılıklarda kullanılan renk
	Daha düşük olasılıklarda kullanılan renk

Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.1. Buluntu Yapılarının Dış Kurulumu

Çizelge 3.2. Buluntu yapılarının dış kurulumu albümü

										Resim 3.2. Dış kurulumun genel görünümü									
										("Beşşatır korımı", 2011)									
Beşşatır										Büyük									
					-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0						

	Resim 3.3. Dış kurulumunun tepeden görünümü (“Besşatır korımı”, 2011)																				
<table border="1"> <tr> <td colspan="3">Besşatır</td> <td colspan="4"></td> <td colspan="3">Büyük</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besşatır							Büyük				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Besşatır							Büyük														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.4. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 16)																				
<table border="1"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td colspan="4"></td> <td colspan="3">Esik</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik							Esik				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Esik							Esik														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.5. Bulunduğu mağaranın genel görünümü (Yatsenko, 2017)																				
<table border="1"> <tr> <td colspan="3">Kargalı</td> <td colspan="4"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kargalı											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Kargalı																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.6. Dış kurulumun genel görünümü (Töleubaev, 2018, s. 193)																				
<table border="1"> <tr> <td colspan="3">Şilikti</td> <td colspan="4"></td> <td colspan="3">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti							Beygetöbe				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Şilikti							Beygetöbe														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

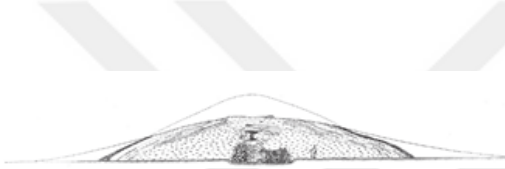

	Resim 3.7. Dış kurulumunun taştan yapılmış mezar yapısı parçasının görünümü (Töleubaev, 2018, s. 193)
	Resim 3.8. Dış kurulumunun ağaçtan yapılmış mezar yapısı parçasının görünümü (Töleubaev, 2018, s. 193)
	Resim 3.9. Dış kurulumunun ağaçtan yapılmış mezar yapısı parçasının yakından görünümü (Töleubaev, 2018, s. 192)
	Resim 3.10. Dış kurulumunun ağaçtan yapılmış mezar yapısı parçasının ayrıntılı görünümü (Töleubaev, 2018, s. 192)

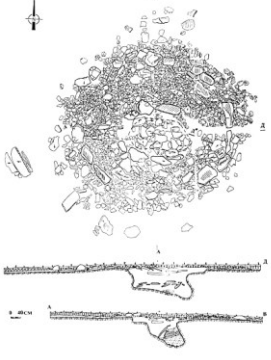

Şilikti	Beygetöbe									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	

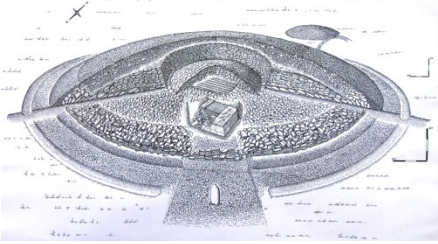

Şilikti	Beygetöbe									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	

Şilikti	Beygetöbe									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	

Şilikti	Beygetöbe									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	

	Resim 3.11. Dış kurulumunun taştan yapılmış mezar yapısı parçasının görünümü (Töleubaev, 2018a, s. 48)																				
<table border="1"> <tr> <td>Şilikti</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">16</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				1			16				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Şilikti				1			16														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.12. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Omarov, 2015, s. 203)																				
<table border="1"> <tr> <td>Şilikti</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				1			5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Şilikti				1			5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.13. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2018)																				
<table border="1"> <tr> <td>Eleke Sazı</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">4</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Eleke Sazı				1			4				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Eleke Sazı				1			4														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.14. Dış kurulumunun tepeden görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2018)																				
<table border="1"> <tr> <td>Eleke Sazı</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">4</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Eleke Sazı				1			4				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Eleke Sazı				1			4														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

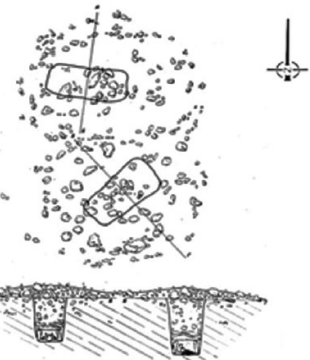

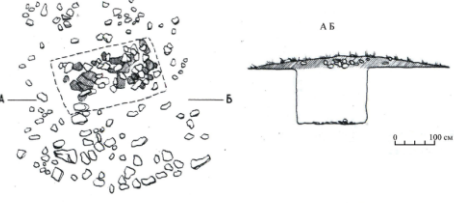

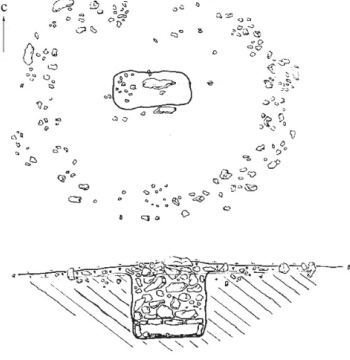

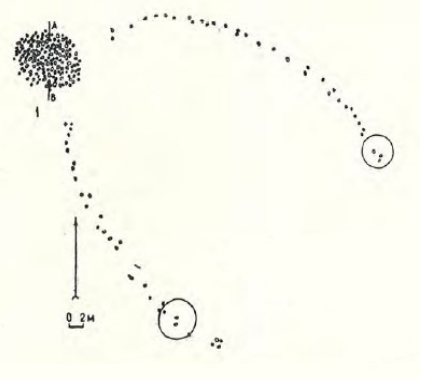

	Resim 3.15. Dış kurulumun genel görünümü (Antonov, y.y.)												
	Resim 3.16. Kazı dönemine ait görünüm (“Urdjarskaya printsessa”, 2015)												
	Resim 3.17. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Omarov, 2015, s. 199)												
	Resim 3.18. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 69)												
Eleke Sazı <table border="1" data-bbox="762 589 1385 689"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	<table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>1</td> <td>7</td> </tr> </table>	1	7
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0				
1	7												
Urjar <table border="1" data-bbox="762 1048 1385 1149"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	<table border="1" data-bbox="751 985 1385 1149"> <tr> <td>1</td> </tr> </table>	1	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0				
1													
Mayemer <table border="1" data-bbox="762 1507 1385 1608"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	<table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1608"> <tr> <td>2</td> <td>2</td> </tr> </table>	2	2
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0				
2	2												
Berel <table border="1" data-bbox="762 1966 1385 2067"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	<table border="1" data-bbox="751 1899 1385 2067"> <tr> <td>4</td> </tr> </table>	4	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0				
4													

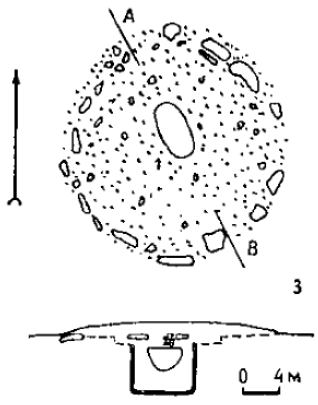
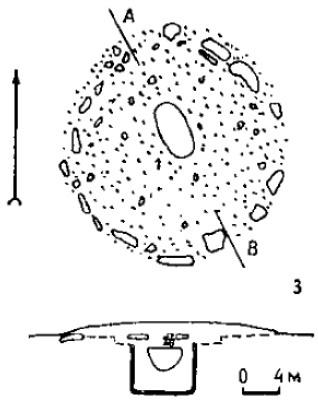
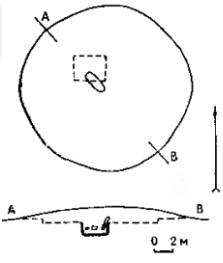
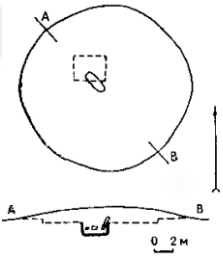
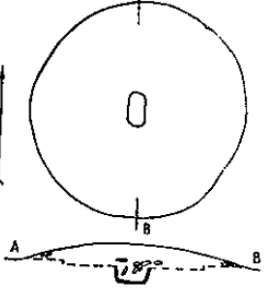
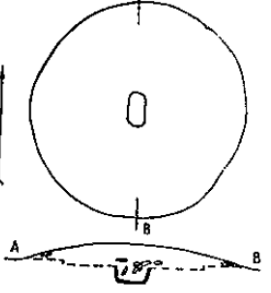
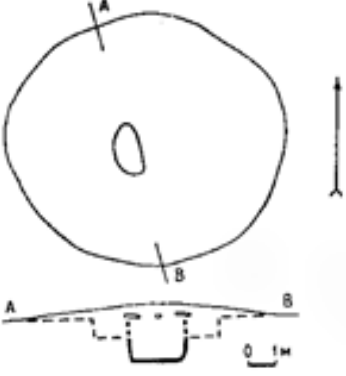
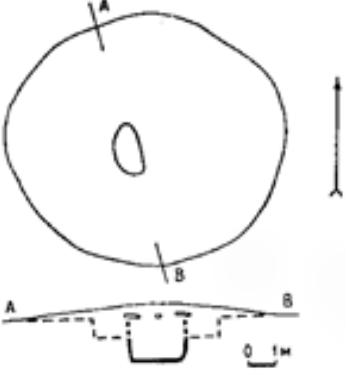
	Resim 3.19. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 72) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>8</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									8		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									8												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.20. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 54) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1146"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>10</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									10		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									10												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.21. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 40) <table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1603"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.22. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Samaşev, 2011, s. 42) <table border="1" data-bbox="751 1899 1385 2067"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

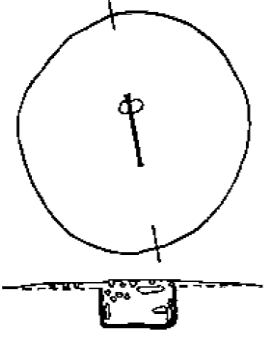

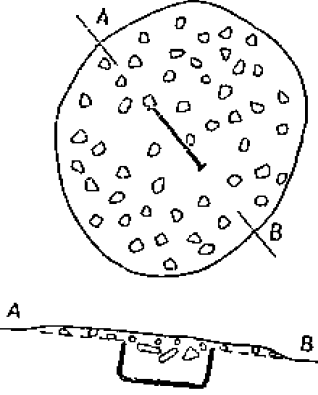

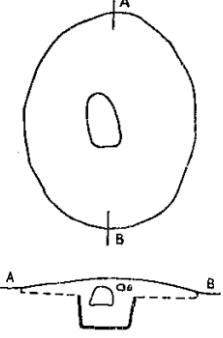

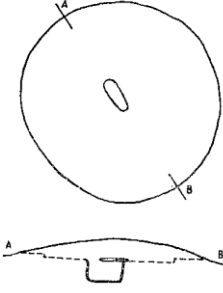

	Resim 3.23. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 94) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>18</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									18		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									18												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.24. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 97) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1146"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>23</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									23		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									23												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.25. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 105) <table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1603"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>30</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									30		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									30												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.26. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 100) <table border="1" data-bbox="751 1899 1385 2060"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>31</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									31		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									31												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

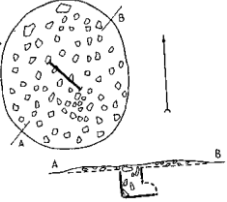

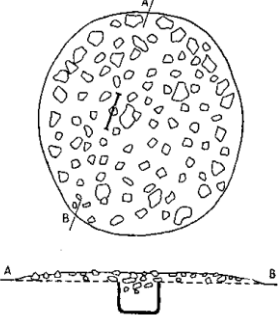

	Resim 3.27. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 102) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>32</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									32		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									32												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.28. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 84) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1146"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>36</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									36		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									36												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.29. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 110) <table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1603"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>38</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									38		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									38												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.30. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 74) <table border="1" data-bbox="751 1899 1385 2060"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>71</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									71		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									71												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

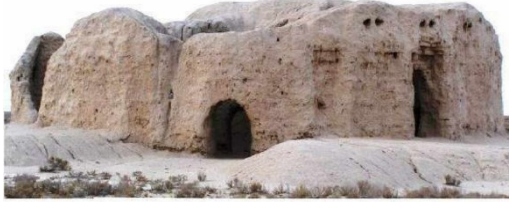

	Resim 3.31. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 76)																				
	Resim 3.32. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 78)																				
	Resim 3.33. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 79)																				
	Resim 3.34. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 81)																				
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="8"></td> <td>72</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									72		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel									72												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="8"></td> <td>73</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									73		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel									73												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="8"></td> <td>74</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									74		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel									74												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="8"></td> <td>75</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									75		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel									75												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

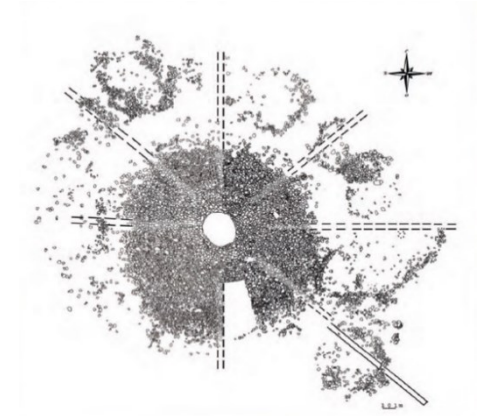

	Resim 3.35. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Omarov, 2015, s. 225)									
Kulajorğa	27-29									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.36. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Omarov, 2015, s. 226)									
Kulajorğa	52									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.37. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Omarov, 2015, s. 229)									
Kulajorğa	30									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.38. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 313)									
Tasmola	1 19									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.39. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 320)								
Tasmola	5	1							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	Resim 3.40. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 321)								
Tasmola	5	2							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	Resim 3.41. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 327)								
Tasmola	5	3							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	Resim 3.42. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 320)								
Tasmola	6	2							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.43. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 343)									
Nurmanbet	4 1									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.44. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 343)									
Nurmanbet	4 3									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.45. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 351)									
Tasmola	2 2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.46. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 351)									
Tasmola	3 2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.47. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 338)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 528 1070 589">Karamurun</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 589 922 689"> </td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Karamurun				1			5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Karamurun				1			5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.48. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 353)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 985 1070 1046">Karamurun</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">1</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 1046 922 1146"> </td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Karamurun				2			1				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Karamurun				2			1														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.49. Dış kurulumunun tepeden genel görünümü (Utubaev, 2018, s. 138)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 1442 1070 1503">Şirik-Rabat</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 1503 922 1603"> </td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şirik-Rabat											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Şirik-Rabat																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.50. Dış kurulumunun duvar parçasının görünümü (Utubaev, 2018, s. 143)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 1899 1070 1960">Şirik-Rabat</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 1960 922 2058"> </td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şirik-Rabat											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Şirik-Rabat																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.51. Dış kurulumun genel görünümü (Utubaev, 2018, s. 165)																		
	<table border="1"> <tr> <td>Balandı</td> <td colspan="2">1</td> <td colspan="6"></td> </tr> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Balandı	1								-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Balandı	1																		
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.52. Dış kurulumunun tepeden genel görünümü (Utubaev, 2018, s. 162)																		
	<table border="1"> <tr> <td>Bebiş Molda</td> <td colspan="2"></td> <td colspan="6"></td> </tr> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Bebiş Molda									-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Bebiş Molda																			
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.53. Dış kurulumunun kazı sırasındaki genel görünümü (Altınbekov, 2013, s. 6)																		
	<table border="1"> <tr> <td>Taksay</td> <td colspan="2">1</td> <td colspan="6">6</td> </tr> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taksay	1		6						-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taksay	1		6																
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.54. Kurgan bölgesine genel bakış (Ongar, 2018, s. 107)																		
	<table border="1"> <tr> <td>Kırıkoba</td> <td colspan="2"></td> <td colspan="6"></td> </tr> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kırıkoba									-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kırıkoba																			
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											

	Resim 3.55. Dış kurulumunun tepeden görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 48)									
	Resim 3.56. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 46)									
	Resim 3.57. Dış kurulumunun temizlenmiş görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 53)									
	Resim 3.58. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 52)									
Kızılıuyuk	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
Kızılıuyuk	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
Kızılıuyuk	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
Kızılıuyuk	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.59. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 157) <table border="1" data-bbox="751 528 1386 689"> <tr> <td colspan="4">Dikiltas</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Dikiltas											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Dikiltas																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.60. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 162) <table border="1" data-bbox="751 990 1386 1146"> <tr> <td colspan="4">Meretsay</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Meretsay											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Meretsay																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.61. Dış kurulumun genel görünümünün çizimi (Astaf'ev, 2012a) <table border="1" data-bbox="751 1447 1386 1603"> <tr> <td colspan="4">Meretsay</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Meretsay											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Meretsay																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.62. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 13) <table border="1" data-bbox="751 1908 1386 2060"> <tr> <td colspan="4">Beyte</td> <td colspan="3">3</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Beyte				3							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Beyte				3																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.63. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 186) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Tübejik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>1</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table>	Tübejik										1		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Tübejik										1													
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0														
	Resim 3.64. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2004, s. 162) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1146"> <tr> <td>Araltöbe</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table>	Araltöbe										2		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Araltöbe										2													
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0														
	Resim 3.65. Dış kurulumunun temizlenmiş tepeden görünümü (Samaşev, 2018, s. 156) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td>Araltöbe</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table>	Araltöbe										2		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Araltöbe										2													
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0														
	Resim 3.66. Dış kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 23) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2067"> <tr> <td>Kaynar</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table>	Kaynar												-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Kaynar																							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0														

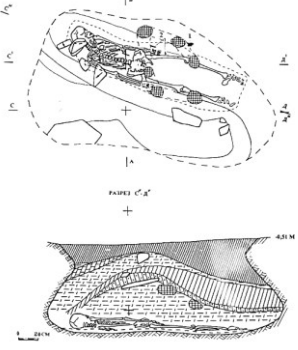

3.2. Buluntu Yapılarının İç Kurulumu

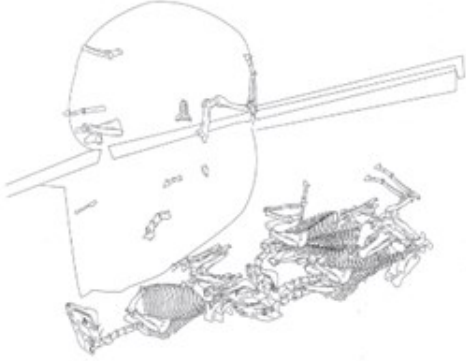

Çizelge 3.3. Buluntu yapılarının iç kurulumu albümü

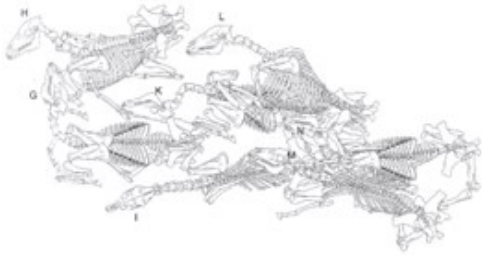

	Resim 3.67. İç kurulumun genel görünümünün çizimi								
	(“Beşşatır korımı”, 2011)								
	Beşşatır						Büyük		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.68. İç kurulumda kullanılan ağaç parçaları (Elimbay, 2011, s. 17-18) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Besşatır</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>3</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besşatır									3		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besşatır									3												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.69. İç kurulumu ait görünüm (Jumabekova ve diğerleri, 2011, 10) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1151"> <tr> <td>Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.70. İç kurulumun genel görünümü (Ongar, 2018b, s. 216) <table border="1" data-bbox="751 1449 1385 1612"> <tr> <td>Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.71. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Ongar, 2018b, s. 218) <table border="1" data-bbox="751 1910 1385 2074"> <tr> <td>Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.72. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2018) <table border="1" data-bbox="751 524 1382 685"> <tr> <td>Eleke Sazı</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>4</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Eleke Sazı									4		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Eleke Sazı									4												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.73. İç kurulumun genel görünümü (Altınbekov, 2014, s. 28) <table border="1" data-bbox="751 981 1382 1144"> <tr> <td>Urjar</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Urjar											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Urjar																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.74. İnsan iskeletinin bir parçasının görünümü (“Urdjarskaya ‘printsessa’: unikal’naya vistavka otkrilas’ v Astane”, y.y.) r* <table border="1" data-bbox="751 1440 1382 1603"> <tr> <td>Urjar</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Urjar											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Urjar																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.75. İç kurulumun genel görünümüleri (Altınbekov, 2014, s. 30) <table border="1" data-bbox="751 1899 1382 2060"> <tr> <td>Urjar</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Urjar											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Urjar																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

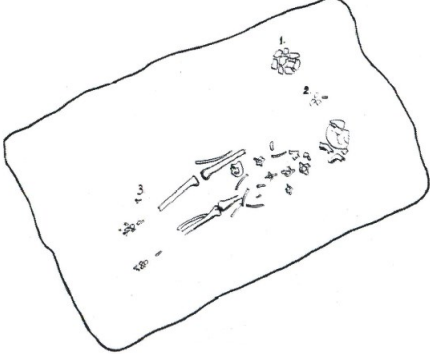

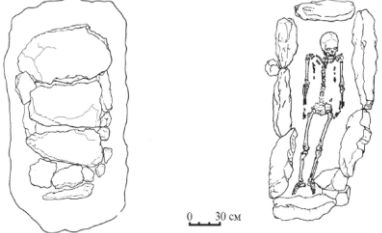

	Resim 3.76. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Omarov, 2015, s. 199)																				
<table border="1"> <tr> <td>Mayamer</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Mayamer				2			2				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Mayamer				2			2														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.77. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 71)																				
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">4</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel							4				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel							4														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.78. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 73)																				
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">8</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel							8				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel							8														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.79. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 63)																				
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">10</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel							10				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel							10														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

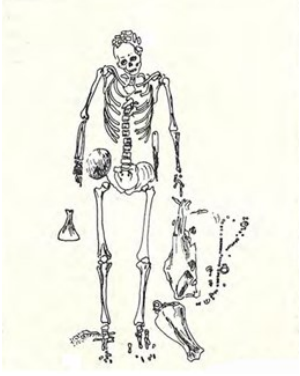

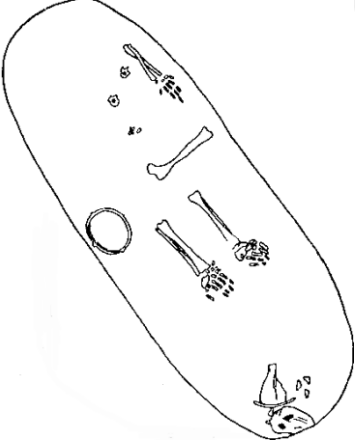

	Resim 3.80. İç kurulumun tabut bulunan bölümünün görünümü (Samaşev, 2011, s. 46) <table border="1" data-bbox="751 528 1382 689"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.81. Ağaç yastık ile gömülmüş insan iskeletinin görünümü (Samaşev, 2011, s. 47) <table border="1" data-bbox="751 992 1382 1153"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.82. İskeletin takma saçının kalıntısı (Samaşev, 2011, s. 133) <table border="1" data-bbox="751 1451 1382 1617"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.83. Kurulumun üst katındaki at iskeletlerinin görünümünün çizimi (Samaşev, 2011, s. 47) <table border="1" data-bbox="751 1904 1382 2060"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

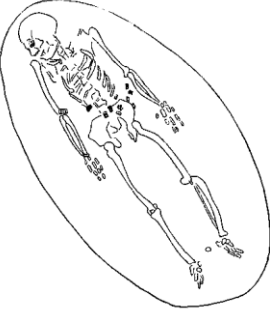

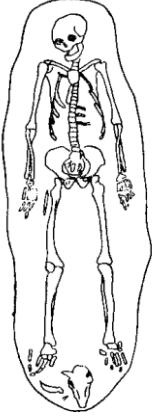

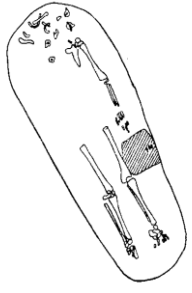

	Resim 3.84. Kurulumun alt katındaki at iskeletlerinin görünümünün çizimi (Samaşev, 2011, s. 47)																					
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="9"></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel										11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel										11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0													
	Resim 3.85. At iskeletinin bir nesne ile vurularak zarar verilmiş kafatasının görünümü (Samaşev, 2011, s. 50)																					
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="9"></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel										11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel										11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0													
	Resim 3.86. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 94)																					
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="9"></td> <td>18</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel										18		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel										18												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0													
	Resim 3.87. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 93)																					
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="9"></td> <td>23</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel										23		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel										23												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0													

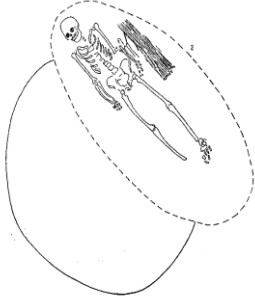

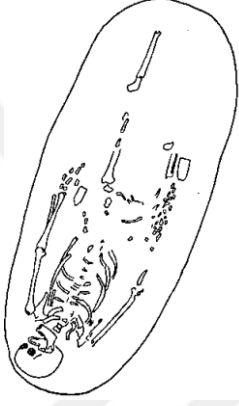

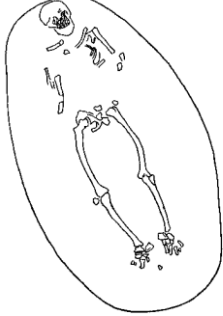

	Resim 3.88. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 105) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>30</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									30		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									30												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.89. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 100) <table border="1" data-bbox="751 992 1385 1153"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>31</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									31		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									31												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.90. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 102) <table border="1" data-bbox="751 1456 1385 1617"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>32</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									32		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									32												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.91. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 86) <table border="1" data-bbox="751 1910 1385 2078"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>36</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									36		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									36												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

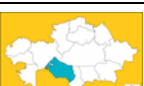
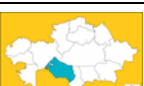
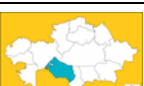
	Resim 3.92. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 75)																				
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="8"></td> <td>71</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									71		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel									71												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.93. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 77)																				
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="8"></td> <td>72</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									72		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel									72												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.94. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 79)																				
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="8"></td> <td>73</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									73		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel									73												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.95. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 80)																				
<table border="1"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="8"></td> <td>74</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									74		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel									74												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

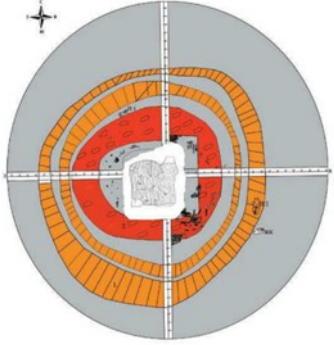

	Resim 3.96. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev, 2011, s. 81) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="8"></td> <td>75</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									75		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									75												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.97. İç kurulumun genel görünümü (Omarov, 2015, s. 225) <table border="1" data-bbox="751 992 1385 1153"> <tr> <td>Kulajorğa</td> <td colspan="8"></td> <td>54</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kulajorğa									54		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kulajorğa									54												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.98. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Omarov, 2015, s. 226) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1617"> <tr> <td>Kulajorğa</td> <td colspan="8"></td> <td>52</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kulajorğa									52		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kulajorğa									52												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.99. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Omarov, 2015, s. 229) <table border="1" data-bbox="751 1910 1385 2063"> <tr> <td>Kulajorğa</td> <td colspan="8"></td> <td>30</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kulajorğa									30		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kulajorğa									30												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

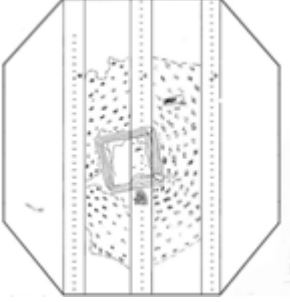

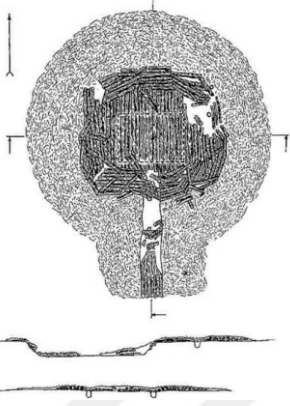

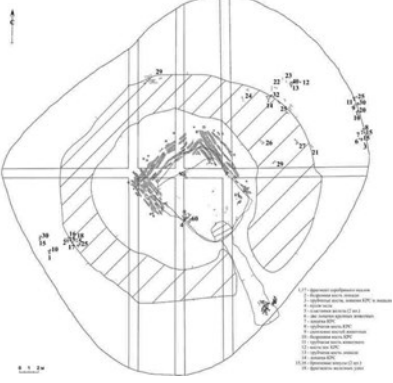

	Resim 3.100. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadirbaev ve diğerleri, 1966, s. 313)								
Tasmola	1	19							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	Resim 3.101. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadirbaev ve diğerleri, 1966, s. 320)								
Tasmola	5	1							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	Resim 3.102. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadirbaev ve diğerleri, 1966, s. 321)								
Tasmola	5	2							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	Resim 3.103. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadirbaev ve diğerleri, 1966, s. 327)								
Tasmola	6	1							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.104. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 343)								
	Nurmanbet			4			1		
		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1
	Resim 3.105. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 343)								
	Nurmanbet			4			3		
		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1
	Resim 3.106. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 351)								
	Tasmola			2			2		
		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1
	Resim 3.107. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 351)								
	Tasmola			3			2		
		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1

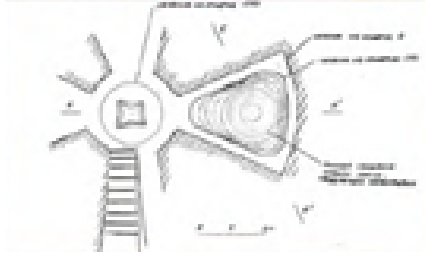

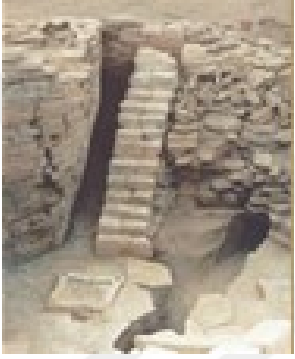

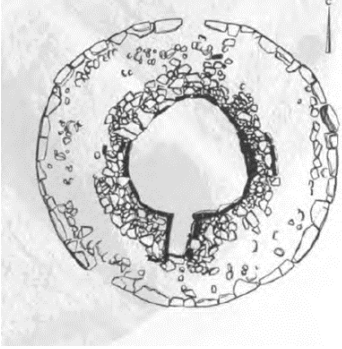

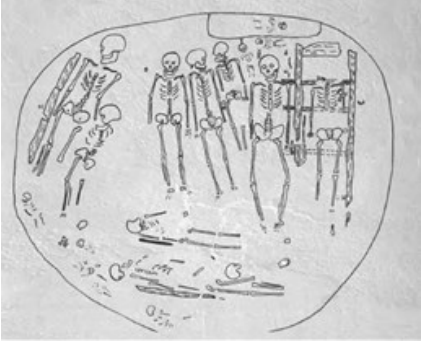

	Resim 3.108. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 338)									
Karamurun	1 5									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.109. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 353)									
Karamurun	2 1									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.110. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Kadırbaev ve diğerleri, 1966, s. 353)									
Karamurun	2 6									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.111. Savunma duvarının iç görüntüsü (Utubaev, 2018, s. 146)									
Şirik-Rabat										
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

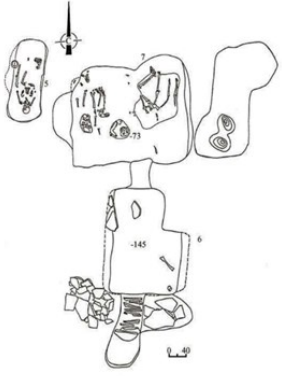

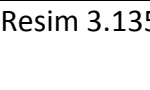
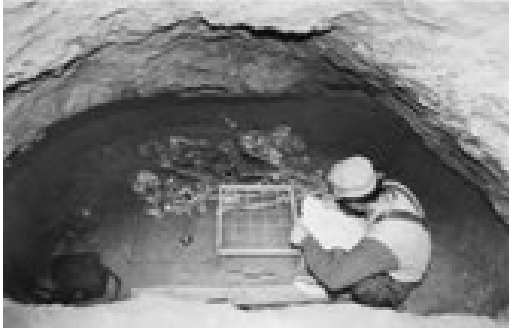

	Resim 3.112. Yerleşimdeki mezarların görünümü (Utubaev, 2018, s. 156)										
Şirik-Rabat	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.113. Yerleşimdeki ibadethanenin görünümü (Utubaev, 2018, s. 157)										
Şirik-Rabat	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.114. Savunma delikleri (Utubaev, 2018, s. 168)										
Balandı	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.115. Demir ocağı (Utubaev, 2018, s. 211)										
Bebiş Molda	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.116. Demir ocağının yakından görünümü (Utubaev, 2018, s. 211) <table border="1" data-bbox="751 526 1380 689"> <tr> <td colspan="2">Bebiş Molda</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Bebiş Molda											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Bebiş Molda																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.117. Çömlek atölyesi (Utubaev, 2018, s. 214) <table border="1" data-bbox="751 990 1380 1153"> <tr> <td colspan="2">Bebiş Molda</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Bebiş Molda											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Bebiş Molda																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.118. Çömlek atölyesi (Utubaev, 2018, s. 214) <table border="1" data-bbox="751 1451 1380 1617"> <tr> <td colspan="2">Bebiş Molda</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Bebiş Molda											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Bebiş Molda																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.119. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Lukpanova, 2018, s. 133) <table border="1" data-bbox="751 1908 1380 2060"> <tr> <td colspan="2">Taksay</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>1</td> <td></td> <td></td> <td>6</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taksay						1			6		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taksay						1			6												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.120. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Ongar, 2018a, s. 116)									
Elekşar	1									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.121. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Ongar, 2018a, s. 110)									
Besoba										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.122. İç kurulumuna ait görünüm (Ongar, 2018a, s. 112)									
Esen Amantav	2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.123. İç kurulumuna ait görünüm (Ongar, 2018a, s. 108)									
Kırıkoba	2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.124. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 68)										
Kızılıyük	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.125. İç kurulumdaki ateş yakılmış yerin görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 72)										
Kızılıyük	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.126. Temizlenmesinden sonra duvarların ve iç kurulumun görünüşleri (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 73)										
Kızılıyük	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.127.. İnsan iskeletinin dağılmış kemiklerinin görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 72)										
Kızılıyük	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.128. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 15)									
Beyte	3									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.129. İç kurulumu merdiven bölümünün görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 15)									
Beyte	3									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.130. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 190)									
Tübejik	2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.131. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 179)									
Şağatay										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.132. İç kurulumun genel görünümünün çizimi (Samaşev, 2018, s. 159)									
Araltıbe	2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.133. İnsan iskeletinin dağılmış kemiklerinin görünümü (Samaşev, 2018, s. 159)									
Araltıbe	2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.134. Kartal iskeletinin görünümü (Samaşev, 2018, s. 162)									
Araltıbe	2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.135. İç kurulumun genel görünümü (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 78)									
Sırlıtam										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

3.3. Giyim Parçaları

Çizelge 3.4. Giyim parçaları albümü

	Resim 3.136. Altın giyim parçası								
	(Samaşev, 2013, s. 135)								
Jalavlı									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.137. Altın giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 135)
	Resim 3.138 Dağ koyunu ile süslü altın giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 136)
	Resim 3.139. Çift geyik ile süslü giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 136)
	Resim 3.140. Antilop ile süslü giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 136)

Jalavlı									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Jalavlı									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Jalavlı									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Jalavlı									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.141. Dağ koyunu ile süslü kemer tokasına ait kalıntı (Samaşev, 2013, s. 136)										
Jalavlı	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.142. Altın giyimli adamın kazı sırasındaki tüm görünümü (Akişev, 1978, s. 20)										
Esik	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.143. Dağ koyunu ile süslü başlığa ait giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 143)										
Esik	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.144. Kuş ile süslü başlığa ait giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 144)										
Esik	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.145. Ok ile süslü başlığa ait giyim parçası (Akişev, 1978, s. 90)										
Esik <table border="1" data-bbox="758 593 1380 683"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.146. Kanatlı çift at ile süslü başlığa ait giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 144)										
Esik <table border="1" data-bbox="758 1041 1380 1142"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.147. Dağ tepesindeki pars ile süslü başlığa ait giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 147)										
Esik <table border="1" data-bbox="758 1512 1380 1601"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.148. Pars ile süslü başlığa ait giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 50-51)										
Esik <table border="1" data-bbox="758 1971 1380 2058"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.149. Şerit altın giyim parçası (Akişev, 1978, s. 93) <table border="1" data-bbox="751 528 1386 689"> <tr> <td colspan="2">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.150. Şerit altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 136) <table border="1" data-bbox="751 987 1386 1149"> <tr> <td colspan="2">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.151. Şerit altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 60) <table border="1" data-bbox="751 1451 1386 1608"> <tr> <td colspan="2">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.152. Altın giyimli adamın başlığının kazı sırasındaki tüm görünümü (Akişev, 1978, s. 15) <table border="1" data-bbox="751 1906 1386 2060"> <tr> <td colspan="2">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.153. Yırtıcı hayvan ile süslü altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 69)										
Esik	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="762 591 922 685"> </td> <td data-bbox="922 591 975 685">-8</td> <td data-bbox="975 591 1027 685">-7</td> <td data-bbox="1027 591 1080 685">-6</td> <td data-bbox="1080 591 1133 685">-5</td> <td data-bbox="1133 591 1185 685">-4</td> <td data-bbox="1185 591 1238 685">-3</td> <td data-bbox="1238 591 1291 685">-2</td> <td data-bbox="1291 591 1343 685">-1</td> <td data-bbox="1343 591 1385 685">0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.154. Tam bükülmüş kurt ile süslü altın giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 149)										
Esik	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="762 1048 922 1142"> </td> <td data-bbox="922 1048 975 1142">-8</td> <td data-bbox="975 1048 1027 1142">-7</td> <td data-bbox="1027 1048 1080 1142">-6</td> <td data-bbox="1080 1048 1133 1142">-5</td> <td data-bbox="1133 1048 1185 1142">-4</td> <td data-bbox="1185 1048 1238 1142">-3</td> <td data-bbox="1238 1048 1291 1142">-2</td> <td data-bbox="1291 1048 1343 1142">-1</td> <td data-bbox="1343 1048 1385 1142">0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.155. Pars başı ile süslü altın giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 149)										
Esik	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="762 1509 922 1603"> </td> <td data-bbox="922 1509 975 1603">-8</td> <td data-bbox="975 1509 1027 1603">-7</td> <td data-bbox="1027 1509 1080 1603">-6</td> <td data-bbox="1080 1509 1133 1603">-5</td> <td data-bbox="1133 1509 1185 1603">-4</td> <td data-bbox="1185 1509 1238 1603">-3</td> <td data-bbox="1238 1509 1291 1603">-2</td> <td data-bbox="1291 1509 1343 1603">-1</td> <td data-bbox="1343 1509 1385 1603">0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.156. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 116)										
Esik	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="762 1966 922 2060"> </td> <td data-bbox="922 1966 975 2060">-8</td> <td data-bbox="975 1966 1027 2060">-7</td> <td data-bbox="1027 1966 1080 2060">-6</td> <td data-bbox="1080 1966 1133 2060">-5</td> <td data-bbox="1133 1966 1185 2060">-4</td> <td data-bbox="1185 1966 1238 2060">-3</td> <td data-bbox="1238 1966 1291 2060">-2</td> <td data-bbox="1291 1966 1343 2060">-1</td> <td data-bbox="1343 1966 1385 2060">0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.157. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 116) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td colspan="4">Esik</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.158. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 116) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1146"> <tr> <td colspan="4">Esik</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.159. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 116) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td colspan="4">Esik</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.160. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 128-129) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2060"> <tr> <td colspan="4">Esik</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.161. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 134) <table border="1" data-bbox="751 526 1375 685"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.162. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 135) <table border="1" data-bbox="751 987 1375 1144"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.163. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 60) <table border="1" data-bbox="751 1447 1375 1603"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.164. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 139) <table border="1" data-bbox="751 1906 1375 2058"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											

	Resim 3.165. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 140-141) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td colspan="2">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.166. Altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 144-145) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1146"> <tr> <td colspan="2">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.167. Şerit altın giyim parçası (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 136) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td colspan="2">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.168. At ve geyikler ile süslü altın kemer parçası (Samaşev, 2013, s. 148) <table border="1" data-bbox="751 1904 1385 2060"> <tr> <td colspan="2">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.169. Altın kemer parçası (Jumabekova ve diğeri, 2011, s. 71) Esik <table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.170. Altın giyim parçası (Akişev, 1983, s. 156) Tömengi Kamenka <table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.171. Altın giyim parçası (Akişev, 1983, s. 157) Tömengi Kamenka <table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.172. Atı ile birlikte atlı ile süslü altın giyim parçası (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 158-159) Tenlik <table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.173. Şerit altın giyim parçası (Akişev, 1983, s. 152)										
Tenlik <table border="1" data-bbox="762 591 1386 685"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.174. Altın giyim parçası (Akişev, 1983, s. 153)										
Tenlik <table border="1" data-bbox="762 1048 1386 1142"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.175. Altın giyim parçaları (Akişev, 1983, s. 154)										
Tenlik <table border="1" data-bbox="762 1505 1386 1599"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.176. Altın giyim parçası (Akişev, 1983, s. 155)										
Tenlik <table border="1" data-bbox="762 1962 1386 2060"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.177. Dağ keçileri ile süslü altın giyim parçası (Samaşev, 2013, s. 171)									
	Resim 3.178. Dağ keçisi ile süslü altın giyim parçası (Elimbay, 2011, s. 238)									
	Resim 3.179. Altın giyim parçası (Elimbay, 2011, s. 238)									
	Resim 3.180. Altın giyim parçaları (Elimbay, 2011, s. 238)									
Karğalı <table border="1" data-bbox="922 600 1385 683"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
Karğalı <table border="1" data-bbox="922 1055 1385 1137"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
Karğalı <table border="1" data-bbox="922 1512 1385 1594"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
Karğalı <table border="1" data-bbox="922 1968 1385 2051"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.181. Altın ve değerli taşlar ile süslenmiş giyim parçası (Elimbay, 2011, s. 241) <table border="1" data-bbox="751 528 1386 689"> <tr> <td colspan="2">Kargalı</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kargalı											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kargalı																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.182. Altın ve değerli taşlar ile süslenmiş giyim parçası (Elimbay, 2011, s. 242) <table border="1" data-bbox="751 987 1386 1146"> <tr> <td colspan="2">Kargalı</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kargalı											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kargalı																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.183. Dağ koyunu ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018, s. 196) <table border="1" data-bbox="751 1447 1386 1603"> <tr> <td colspan="3">Şilikti</td> <td colspan="7">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti			Beygetöbe								-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti			Beygetöbe																		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.184. Dağ koyunu/keçisi, yırtıcı bir hayvan ve bir kuş ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018, s. 198) <table border="1" data-bbox="751 1906 1386 2058"> <tr> <td colspan="3">Şilikti</td> <td colspan="7">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti			Beygetöbe								-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti			Beygetöbe																		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.185. Yıldız ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018, s. 196)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 528 1070 589">Şilikti</td> <td colspan="9" data-bbox="1070 528 1385 589">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 589 922 689"> </td> <td data-bbox="922 589 975 689">-8</td> <td data-bbox="975 589 1027 689">-7</td> <td data-bbox="1027 589 1070 689">-6</td> <td data-bbox="1070 589 1123 689">-5</td> <td data-bbox="1123 589 1176 689">-4</td> <td data-bbox="1176 589 1228 689">-3</td> <td data-bbox="1228 589 1281 689">-2</td> <td data-bbox="1281 589 1334 689">-1</td> <td data-bbox="1334 589 1385 689">0</td> </tr> </table>	Şilikti	Beygetöbe										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Şilikti	Beygetöbe																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.186. Çift geyik ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018, s. 198)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 985 1070 1046">Şilikti</td> <td colspan="9" data-bbox="1070 985 1385 1046">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 1046 922 1146"> </td> <td data-bbox="922 1046 975 1146">-8</td> <td data-bbox="975 1046 1027 1146">-7</td> <td data-bbox="1027 1046 1070 1146">-6</td> <td data-bbox="1070 1046 1123 1146">-5</td> <td data-bbox="1123 1046 1176 1146">-4</td> <td data-bbox="1176 1046 1228 1146">-3</td> <td data-bbox="1228 1046 1281 1146">-2</td> <td data-bbox="1281 1046 1334 1146">-1</td> <td data-bbox="1334 1046 1385 1146">0</td> </tr> </table>	Şilikti	Beygetöbe										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Şilikti	Beygetöbe																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.187. Kartal ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018, s. 200)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 1442 1070 1503">Şilikti</td> <td colspan="9" data-bbox="1070 1442 1385 1503">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 1503 922 1603"> </td> <td data-bbox="922 1503 975 1603">-8</td> <td data-bbox="975 1503 1027 1603">-7</td> <td data-bbox="1027 1503 1070 1603">-6</td> <td data-bbox="1070 1503 1123 1603">-5</td> <td data-bbox="1123 1503 1176 1603">-4</td> <td data-bbox="1176 1503 1228 1603">-3</td> <td data-bbox="1228 1503 1281 1603">-2</td> <td data-bbox="1281 1503 1334 1603">-1</td> <td data-bbox="1334 1503 1385 1603">0</td> </tr> </table>	Şilikti	Beygetöbe										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Şilikti	Beygetöbe																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.188. Kurt veya ayı yavrusu ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018, s. 202)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 1899 1070 1960">Şilikti</td> <td colspan="9" data-bbox="1070 1899 1385 1960">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 1960 922 2060"> </td> <td data-bbox="922 1960 975 2060">-8</td> <td data-bbox="975 1960 1027 2060">-7</td> <td data-bbox="1027 1960 1070 2060">-6</td> <td data-bbox="1070 1960 1123 2060">-5</td> <td data-bbox="1123 1960 1176 2060">-4</td> <td data-bbox="1176 1960 1228 2060">-3</td> <td data-bbox="1228 1960 1281 2060">-2</td> <td data-bbox="1281 1960 1334 2060">-1</td> <td data-bbox="1334 1960 1385 2060">0</td> </tr> </table>	Şilikti	Beygetöbe										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Şilikti	Beygetöbe																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.189. Altın giyim parçaları (Töleubaev, 2018, s. 202) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 685"> <tr> <td colspan="3">Şilikti</td> <td colspan="7">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti			Beygetöbe								-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti			Beygetöbe																		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.190. Altın giyim parçaları (Töleubaev, 2018, s. 203) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1144"> <tr> <td colspan="3">Şilikti</td> <td colspan="7">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti			Beygetöbe								-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti			Beygetöbe																		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.191. Altın giyim parçaları (Töleubaev, 2018, s. 204) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td colspan="3">Şilikti</td> <td colspan="7">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti			Beygetöbe								-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti			Beygetöbe																		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.192. Altın giyim parçaları (Töleubaev, 2018, s. 204) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2063"> <tr> <td colspan="3">Şilikti</td> <td colspan="7">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti			Beygetöbe								-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti			Beygetöbe																		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.193. Altın giyim parçaları (Töleubaev, 2018, s. 206) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 685"> <tr> <td colspan="4">Şilikti</td> <td colspan="6">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				Beygetöbe							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti				Beygetöbe																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.194. Altın giyim parçaları (Töleubaev, 2018, s. 206) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1146"> <tr> <td colspan="4">Şilikti</td> <td colspan="6">Beygetöbe</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				Beygetöbe							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti				Beygetöbe																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.195. Çift geyik ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018a, s. 49) <table border="1" data-bbox="751 1444 1385 1608"> <tr> <td colspan="4">Şilikti</td> <td colspan="2">1</td> <td colspan="4">16</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				1		16					-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti				1		16															
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.196. Kartal ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018a, s. 53) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2069"> <tr> <td colspan="4">Şilikti</td> <td colspan="2">1</td> <td colspan="4">16</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				1		16					-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti				1		16															
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.197. Geyik ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018a, s. 55)																				
<table border="1"> <tr> <td>Şilikti</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				1			5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	Resim 3.198. Keçi/dağ koyunu ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018a, s. 55)
Şilikti				1			5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	<table border="1"> <tr> <td>Şilikti</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				1			5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti				1			5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.199. Kartal ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018a, s. 55)																				
<table border="1"> <tr> <td>Şilikti</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				1			5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	Resim 3.200. Kartal ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018a, s. 55)
Şilikti				1			5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	<table border="1"> <tr> <td>Şilikti</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şilikti				1			5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şilikti				1			5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.201. Balık? ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018a, s. 56)									
Şilikti	1 7									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.202. Balık? ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018a, s. 56)									
Şilikti	1 7									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.203. Ayı ile süslü altın giyim parçası (Töleubaev, 2018a, s. 56)									
Şilikti	1 7									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.204. Altın giyimli kadının kazı sırasındaki tüm görünümü (“Urdjarskaya printsessa”, 2015)									
Urjar	1									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.205. Dağ koyunu ile süslü düğmeler (Samaşev, 2011, s. 135) <table border="1" data-bbox="751 528 1386 689"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>10</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									10		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									10												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.206. Değerli taş ve altın giyim parçası (Samaşev, 2011, s. 136) <table border="1" data-bbox="751 987 1386 1146"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.207. Yırtıcı hayvanlar ile süslü altın giyim parçaları (Samaşev, 2013, s. 133) <table border="1" data-bbox="751 1447 1386 1603"> <tr> <td>Tasmola</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Tasmola											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tasmola																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.208. Kemere ait parçaların çizimi (Kussainova, 2017, s. 79) <table border="1" data-bbox="751 1906 1386 2058"> <tr> <td>Tasmola</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>2</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>3</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Tasmola				2					3		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tasmola				2					3												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.209. Altın giyim parçası (Beysenov, 2014, s. 149) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">1</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2			1				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2			1														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.210. Kartal ile süslü altın giyim parçaları (Beysenov, 2014, s. 136) <table border="1" data-bbox="751 992 1385 1153"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2			2				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2			2														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.211. Dağ koyunu/keçisi, yırtıcı bir hayvan ve bir kuş ile süslü altın giyim parçası (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 59) <table border="1" data-bbox="751 1451 1385 1617"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2			2				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2			2														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.212. Bükülmüş yırtıcı hayvan ile süslü altın giyim parçası (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 57) <table border="1" data-bbox="751 1910 1385 2058"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2			2				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2			2														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									

	Resim 3.213. Altın giyim parçaları (Beysenov, 2014, s. 149) <table border="1" data-bbox="751 528 1382 689"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2			2				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2			2														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.214. Pars ile süslü giyim parçaları (Beysenov, 2014, s. 111) <table border="1" data-bbox="751 992 1382 1153"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2			5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2			5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.215. Stilize edilmiş geyik başı ile süslenmiş altın giyim parçası (Beysenov, 2014, s. 136) <table border="1" data-bbox="751 1451 1382 1617"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2			5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2			5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.216. Altın giyim parçası (Beysenov, 2014, s. 110) <table border="1" data-bbox="751 1915 1382 2060"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2			5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2			5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									

	Resim 3.217. Dört yanı yırtıcı kediler ile süslü altın giyim parçaları (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 71) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="2">2</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2		5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2		5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0								
	Resim 3.218. Altın giyim parçaları (Beysenov, 2014, s. 140) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1153"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="2">2</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2		5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2		5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0								
	Resim 3.219. Altın giyim parçaları (Beysenov, 2014, s. 111) <table border="1" data-bbox="751 1451 1385 1617"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="2">2</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2		5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2		5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0								
	Resim 3.220. Altın giyim parçaları (Beysenov, 2014, s. 118) <table border="1" data-bbox="751 1915 1385 2080"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="2">2</td> <td colspan="3">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2		5				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2		5														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0								

	Resim 3.221. Altın giyim parçaları (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 74-75) <table border="1" data-bbox="751 528 1386 685"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="2">2</td> <td colspan="2">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2		5			-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2		5													
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0							
	Resim 3.222. Altın kemere ait kemer parçaları (Beysenov, 2014, s. 137) <table border="1" data-bbox="751 987 1386 1144"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="2">2</td> <td colspan="2">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2		5			-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2		5													
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0							
	Resim 3.223. Altın giyim parçaları (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 86-87) <table border="1" data-bbox="751 1447 1386 1603"> <tr> <td>Taldı</td> <td colspan="2">2</td> <td colspan="2">10</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taldı	2		10			-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taldı	2		10													
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0							
	Resim 3.224. Kemere ait parçaların çizimi (Kussainova, 2017, s. 79) <table border="1" data-bbox="751 1906 1386 2060"> <tr> <td>Nurmanbet</td> <td colspan="2">4</td> <td colspan="2">1</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Nurmanbet	4		1			-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Nurmanbet	4		1													
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0							

	Resim 3.225. Kemere ait parçaların çizimi (Kussainova, 2017, s. 79)
	Resim 3.226. Düğme (Elimbay, 2011, s. 430)
	Resim 3.227. Düğme (Elimbay, 2011, s. 430)
	Resim 3.228. Horoz ile süslü altın giyim parçası (Elimbay, 2011, s. 424)

Nurmanbet					4		3		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.229. Altın giyimli kadının başlığının ve diğer giyim parçalarının görünümü (Altınbekov, 2013, s. 10)								
Taksay	1	6							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	Resim 3.230. Başlığın altın kısmının görünümü (Ongar ve Pak, 2018, s. 285-286)								
Taksay	1	6							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	Resim 3.231. Dağ koyunu/dağ keçisi ile süslü altın başlığın ucu (Ongar ve Pak, 2018, s. 285-286)								
Taksay	1	6							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	Resim 3.232. Dağ koyunu ile süslü altın giyim parçası (Lukpanova, 2018, s. 147)								
Taksay	1	6							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.233. Dört yanı grifon ile süslü altın giyim parçası (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 175) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Taksay</td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">6</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taksay	1			6				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taksay	1			6														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.234. Deve ile süslü bronz giyim parçası (Ongar, 2018a, s. 122) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1146"> <tr> <td>Besoba</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">9</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba				9				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba				9														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.235. Yırtıcı kedi ile süslü altın giyim parçası (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 207) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td>Besoba</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba				11				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba				11														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.236. Altın giyim parçaları (Ongar, 2018a, s. 110) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2060"> <tr> <td>Kırıkoba</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kırıkoba	2							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kırıkoba	2																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									

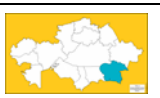
	Resim 3.237. Altın giyim parçaları (Samaşev, 2018, s. 161)																			
<table border="1" data-bbox="753 528 1385 685"> <tr> <td colspan="6">Araltöbe</td> <td colspan="3">2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Araltöbe						2				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Araltöbe						2														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.238. Altın giyim parçası (Samaşev, 2018, s. 161)																			
<table border="1" data-bbox="753 987 1385 1144"> <tr> <td colspan="6">Araltöbe</td> <td colspan="3">2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Araltöbe						2				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Araltöbe						2														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.239. Altın giyim parçası (Samaşev, 2018, s. 162)																			
<table border="1" data-bbox="753 1447 1385 1603"> <tr> <td colspan="6">Araltöbe</td> <td colspan="3">2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Araltöbe						2				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Araltöbe						2														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.240. Altın giyim parçası (Samaşev, 2018, s. 161)																			
<table border="1" data-bbox="753 1906 1385 2063"> <tr> <td colspan="6">Araltöbe</td> <td colspan="3">2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Araltöbe						2				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Araltöbe						2														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											

	Resim 3.241. Altın giyim parçası								
	(Samaşev, 2018, s. 161)								
	Araltöbe						2		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

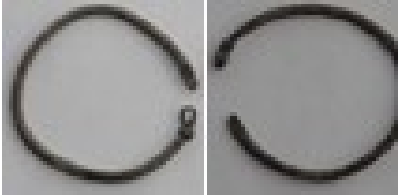

3.4. Süs Eşyaları

Çizelge 3.5. Süs eşyaları albümü

	Resim 3.242. Altın yüzük (Akişev, 1978, s. 110)									
Esik										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.243. İnsan başı ile süslü altın yüzük (Akişev, 1978, s. 110) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.244. Pars başı ile süslü altın yüzük (Samaşev, 2013, s. 146) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1146"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.245. Altın ve değerli taştan yapılmış küpe (Jumabekova ve diğerleri, 2011, s. 42) <table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1603"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.246. Bronz ayna (Ongar, 2018b, s. 225) <table border="1" data-bbox="751 1899 1385 2060"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.247. Altın küpeler (Elimbay, 2011, s. 187)
	Resim 3.248. Altın küpeler (Elimbay, 2011, s. 188)
	Resim 3.249. Gümüş küpeler (Elimbay, 2011, s. 189)
	Resim 3.250. Altın tacın genel görünümü (Samaşev, 2013, s. 169)

Tömengi Kamenka

-8

-7

-6

-5

-4

-3

-2

-1

0

Tömengi Kamenka

-8

-7

-6

-5

-4

-3

-2

-1

0

Tömengi Kamenka

-8

-7

-6

-5

-4

-3

-2

-1

0

Kargalı

-8

-7

-6

-5

-4

-3

-2

-1

0

	Resim 3.251. Altın tacın yakından görünümü (Samaşev, 2013, s. 170) Karğalı <table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0										
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.252. Deve ile süslü altın yüzük (Samaşev, 2013, s. 171) Karğalı <table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0										
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.253. Altın küpe (Samaşev, 2013, s. 171) Karğalı <table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0										
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.254. Çoğunluğu altın süs eşyası buluntular (Samaşev ve diğerleri, 2018) Eleke Sazı <table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>1</td> <td></td> <td>4</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>							1		4			-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
						1		4													
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.255. İskelet boynundaki boyunluk (Samaşev ve diğerleri, 2018) <table border="1" data-bbox="751 528 1386 689"> <tr> <td>Eleke Sazı</td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">4</td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Eleke Sazı	1			4							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Eleke Sazı	1			4																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.256. Altın ve değerli taştan yapılmış küpe (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 49) <table border="1" data-bbox="751 985 1386 1146"> <tr> <td>Mayemer</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Mayemer											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Mayemer																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.257. Bronz ayna (Samaşev, 2011, s. 136) <table border="1" data-bbox="751 1442 1386 1603"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">8</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel							8				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel							8														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.258. Altın küpeler (Samaşev, 2011, s. 136) <table border="1" data-bbox="751 1899 1386 2060"> <tr> <td>Berel</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">9</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel							9				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel							9														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.259. Deri kaplanmış bronz ayna (Samaşev, 2011, s. 105)																						
Berel	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>30</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>										30		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
									30														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0														
	Resim 3.260. Çeşitli süs eşyaları (Beysenov, 2014, s. 152)																						
Taldı	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>2</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table>										2	5		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
									2	5													
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0														
	Resim 3.261. Altın ve değerli taşlardan yapılmış küpe (Elimbay, 2011, s. 425)																						
Şirik-Rabat	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table>													-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0														
	Resim 3.262. Boncuklar (Elimbay, 2011, s. 432)																						
Şirik-Rabat	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table>													-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0														

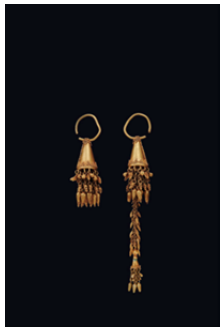

	Resim 3.263. Değerli taşlardan yapılmış kolye (Elimbay, 2011, s. 441)
	Resim 3.264. Değerli taşlardan yapılmış kolye (Elimbay, 2011, s. 442)
	Resim 3.265. Değerli taşlardan yapılmış kolye (Elimbay, 2011, s. 443)
	Resim 3.266. Gövdesine kompozisyon kazınmış tarak (Lukpanova, 2018, s. 142)

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Taksay	1	6							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.267. Altın ve bronzdan yapılmış ayna (Ongar ve Pak, 2018, s. 287) <table border="1" data-bbox="751 526 1385 689"> <tr> <td>Taksay</td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">6</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taksay	1			6				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taksay	1			6														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.268. Kurt azı dişi ile süslü kolye (Lukpanova, 2018, s. 151) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1146"> <tr> <td>Taksay</td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">6</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taksay	1			6				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taksay	1			6														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.269. Otçul bir hayvan ile süslü Altın bilezik (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 171) <table border="1" data-bbox="751 1444 1385 1603"> <tr> <td>Taksay</td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">6</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taksay	1			6				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taksay	1			6														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	Resim 3.270. Altın Küpe (Ongar ve Pak, 2018, s. 280-283) <table border="1" data-bbox="751 1904 1385 2060"> <tr> <td>Taksay</td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">6</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taksay	1			6				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taksay	1			6														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									

	Resim 3.271. Altın boyunluk (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 188-189) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Taksay</td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="6">6</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taksay	1			6							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taksay	1			6																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.272. Altın küpeler (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 204-205) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1146"> <tr> <td>Besoba</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="6">3</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba				3							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba				3																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.273. Altın boncuklar (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 202-203) <table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1603"> <tr> <td>Besoba</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="6">3</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba				3							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba				3																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.274. Altın küpeler (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 210-211) <table border="1" data-bbox="751 1899 1385 2060"> <tr> <td>Besoba</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="6">8</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba				8							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba				8																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

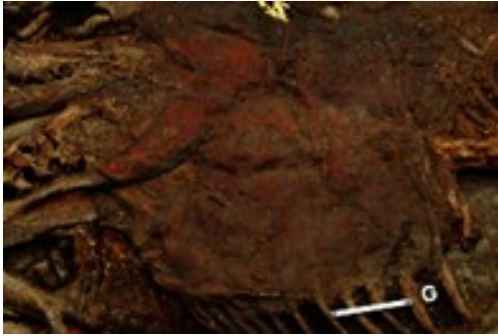

	Resim 3.275. Altın boncuktan yapılmış bileklik (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 208) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td colspan="2">Besoba</td> <td colspan="8"></td> <td>8</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba										8		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba										8												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0													
	Resim 3.276. Altın küpe (Ongar, 2018a, s. 124) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1146"> <tr> <td colspan="2">Besoba</td> <td colspan="8"></td> <td>9</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba										9		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba										9												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0													
	Resim 3.277. Altın boyunluk (Ongar, 2018a, s. 124) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td colspan="2">Besoba</td> <td colspan="8"></td> <td>9</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba										9		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba										9												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0													
	Resim 3.278. Çeşitli hayvanlar ile süslü bronz ayna (Ongar, 2018a, s. 114) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2060"> <tr> <td colspan="2">Esen Amantav</td> <td colspan="8"></td> <td>6</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esen Amantav										6		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esen Amantav										6												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0													

	Resim 3.279. Altın küpe								
	(Ongar, 2018a, s. 110)								
	Kırıkoba			2			1		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

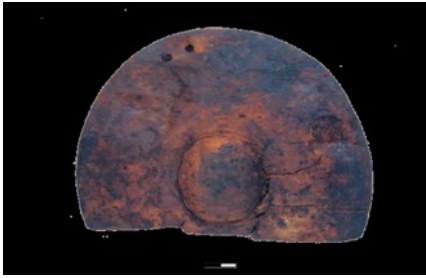

3.5. At Koşum Takımları ve Süsleri

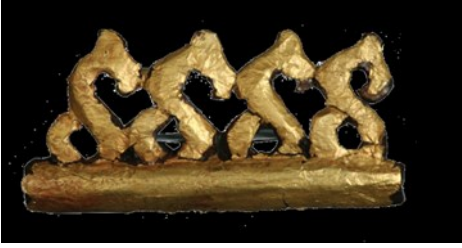

Çizelge 3.6. At koşum takımları ve süsleri albümü

		Resim 3.280. Eyerin genel görünümü								
		(Samaşev, 2011, s. 56)								
Berel								10		
		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

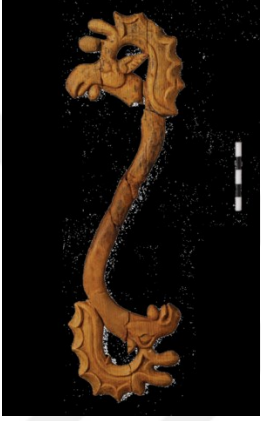

	Resim 3.281. Dağ keçisinin boynuzu şekilli at maskesi parçası (Samaşev, 2011, s. 59)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 528 1070 589">Berel</td> <td colspan="6"></td> <td colspan="3">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 589 922 689"> </td> <td data-bbox="922 589 975 689">-8</td> <td data-bbox="975 589 1027 689">-7</td> <td data-bbox="1027 589 1070 689">-6</td> <td data-bbox="1070 589 1123 689">-5</td> <td data-bbox="1123 589 1176 689">-4</td> <td data-bbox="1176 589 1228 689">-3</td> <td data-bbox="1228 589 1281 689">-2</td> <td data-bbox="1281 589 1334 689">-1</td> <td data-bbox="1334 589 1385 689">0</td> </tr> </table>	Berel							10				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel							10														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.282. Eyer süsü (Samaşev, 2011, s. 58)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 1146 1070 1207">Berel</td> <td colspan="6"></td> <td colspan="3">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 1207 922 1308"> </td> <td data-bbox="922 1207 975 1308">-8</td> <td data-bbox="975 1207 1027 1308">-7</td> <td data-bbox="1027 1207 1070 1308">-6</td> <td data-bbox="1070 1207 1123 1308">-5</td> <td data-bbox="1123 1207 1176 1308">-4</td> <td data-bbox="1176 1207 1228 1308">-3</td> <td data-bbox="1228 1207 1281 1308">-2</td> <td data-bbox="1281 1207 1334 1308">-1</td> <td data-bbox="1334 1207 1385 1308">0</td> </tr> </table>	Berel							10				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel							10														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.283. Eyer süsü (Samaşev, 2011, s. 58)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 1603 1070 1664">Berel</td> <td colspan="6"></td> <td colspan="3">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 1664 922 1765"> </td> <td data-bbox="922 1664 975 1765">-8</td> <td data-bbox="975 1664 1027 1765">-7</td> <td data-bbox="1027 1664 1070 1765">-6</td> <td data-bbox="1070 1664 1123 1765">-5</td> <td data-bbox="1123 1664 1176 1765">-4</td> <td data-bbox="1176 1664 1228 1765">-3</td> <td data-bbox="1228 1664 1281 1765">-2</td> <td data-bbox="1281 1664 1334 1765">-1</td> <td data-bbox="1334 1664 1385 1765">0</td> </tr> </table>	Berel							10				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel							10														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.284. At koşum takımı süsü (Samaşev, 2011, s. 59)																				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="751 2060 1070 2121">Berel</td> <td colspan="6"></td> <td colspan="3">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="751 2121 922 2222"> </td> <td data-bbox="922 2121 975 2222">-8</td> <td data-bbox="975 2121 1027 2222">-7</td> <td data-bbox="1027 2121 1070 2222">-6</td> <td data-bbox="1070 2121 1123 2222">-5</td> <td data-bbox="1123 2121 1176 2222">-4</td> <td data-bbox="1176 2121 1228 2222">-3</td> <td data-bbox="1228 2121 1281 2222">-2</td> <td data-bbox="1281 2121 1334 2222">-1</td> <td data-bbox="1334 2121 1385 2222">0</td> </tr> </table>	Berel							10				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
Berel							10														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.285. Bronz ağızlık (Samaşev, 2011, s. 120) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>10</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									10		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									10												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.286. Dağ koyunu ve başka figürler ile süslü at koşum takımı parçaları (Samaşev, 2011, s. 61) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1153"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>10</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									10		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									10												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.287. Kurt derisinden yapılmış eğer örtüsünün kalıntısı (Samaşev, 2011, s. 154) <table border="1" data-bbox="751 1451 1385 1617"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.288. Eyer (Samaşev, 2011, s. 154) <table border="1" data-bbox="751 1915 1385 2060"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.289. Eyer (Samaşev, 2011, s. 155) <table border="1" data-bbox="751 526 1386 689"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.290. Horoz ile süslü eğer örtüsü (Samaşev, 2011, s. 155) <table border="1" data-bbox="751 992 1386 1146"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.291. Kancasına kalkan bağlı eğer (Samaşev, 2011, s. 155) <table border="1" data-bbox="751 1449 1386 1603"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.292. At koşum takımının baş kısmı süsü (Samaşev, 2011, s. 146) <table border="1" data-bbox="751 1906 1386 2060"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.293. At koşum takımı süsü (Samaşev, 2011, s. 146) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.294. Çift geyik başı ile süslü at koşum takımı parçası (Samaşev, 2011, s. 146) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1146"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.295. Ağızlık parçası (Samaşev, 2011, s. 147) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.296. Kanatları açık samurık ile süslü at koşum takımı süsü (Samaşev, 2011, s. 145) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2065"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.297. İki tarafı samurık başı ile süslü ağızlık parçası (Samaşev, 2011, s. 144)									
Berel	11									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.298. Yırtıcı kedi başı ve belgisiz iki hayvan ile süslü at koşum takımı süsü (Samaşev, 2011, s. 147)									
Berel	11									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.299. Samurıkların başı ile süslü at koşum takımı süsü (Samaşev, 2011, s. 149)									
Berel	11									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.300. Samurık başı ile süslü ağızlık parçası (Samaşev, 2011, s. 148)									
Berel	11									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.301. Samurık başı ile süslü ağızlık parçası (Samaşev, 2011, s. 149)									
Berel	11									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.302. Geyik başları ile süslü ağızlık parçası (Samaşev, 2011, s. 150)									
Berel	11									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.303. Geyik başı ile süslü ağızlık parçası kalıntısı (Samaşev, 2011, s. 151)									
Berel	11									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.304. Dağ koyunu başı ile süslü ağızlık parçası (Samaşev, 2011, s. 152)									
Berel	11									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

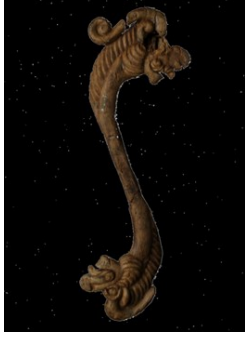

	Resim 3.305. Dağ koyunları ile süslü at koşum takımı parçaları (Samaşev, 2011, s. 152)
	Resim 3.306. Dağ koyunu başı ile süslü ağızlık parçası (Samaşev, 2011, s. 152)
	Resim 3.307. Pars başı ile süslü at koşum takımı süslerinin parçaları (Samaşev, 2011, s. 153)
	Resim 3.308. Pars ve üç samurık ile süslü at koşum takımı parçası (Samaşev, 2011, s. 153)

Berel									11
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

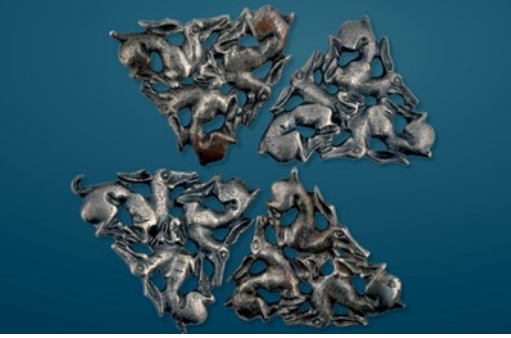

Berel									11
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

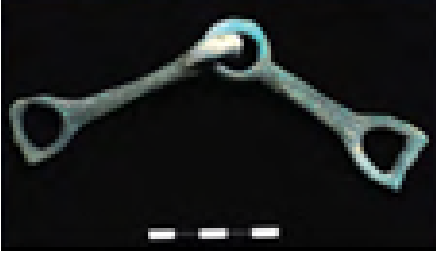

Berel									11
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Berel									11
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.309. Fantastik bir hayvan ile süslü at koşum takımı süsü									
	(Samaşev, 2011, s. 159)									
	Berel							11		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	Resim 3.310. Ağzıklar									
	(Kussainova, 2017, s. 66)									
	Tasmola			1				24		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	Resim 3.311. Ağzık									
	(Kussainova, 2017, s. 75)									
	Tasmola			6				2		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	Resim 3.312. Bronz at koşum takımı parçası									
	(Ongar, 2018a, s. 117)									
	Elekşar			2				1		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	

	Resim 3.313. Bir tarafı at başı, bir tarafı deve başı ile süslü gümüş ağızlık (Ongar, 2018a, s. 117) <table border="1" data-bbox="751 528 1386 689"> <tr> <td colspan="2">Elekşar</td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="3">1</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Elekşar		1			1						-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Elekşar		1			1																
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.314. Deve ile süslü bronz at koşum takımı parçası (Samaşev, 2013, s. 126) <table border="1" data-bbox="751 990 1386 1146"> <tr> <td colspan="2">Besoba</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.315. Yırtıcı hayvanlar ile süslü bronz at koşum takımı parçası (Samaşev, 2013, s. 119) <table border="1" data-bbox="751 1447 1386 1603"> <tr> <td colspan="2">Besoba</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.316. Bronz eğer parçası (Ongar ve Pak, 2018, s. 271-272) <table border="1" data-bbox="751 1908 1386 2060"> <tr> <td colspan="2">Kırıkoba</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kırıkoba		2			2						-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kırıkoba		2			2																
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.317. Bronz ağızlık parçası (Ongar ve Pak, 2018, s. 273-274) <table border="1" data-bbox="751 526 1385 685"> <tr> <td>Kırıkoba</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">12</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kırıkoba				2			12				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kırıkoba				2			12														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.318. Üç yırtıcı hayvanın bir otobur hayvanı parçalamasını anlatan bir kompozisyon ile süslü at koşum takımı parçası (Samaşev, 2013, s. 123) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1144"> <tr> <td>Kırıkoba</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kırıkoba											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kırıkoba																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.319. Balık süslü gümüş at koşum takımı parçası (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 220-221) <table border="1" data-bbox="751 1444 1385 1603"> <tr> <td>Kızılıyık</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kızılıyık											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kızılıyık																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.320. Üç ceylan süslü gümüş at koşum takımı (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 216-218) <table border="1" data-bbox="751 1904 1385 2063"> <tr> <td>Kızılıyık</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kızılıyık											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kızılıyık																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.321. Bronz ağızlık								
	(Samaşev ve diğeri, 2011, s. 25)								
	Kaynar								
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

3.6. Ev ve Yaşam Eşyaları

Çizelge 3.7. Ev ve yaşam eşyaları albümü

	Resim 3.322. İç kurulumdaki mutfak eşyalarının kazı sırasındaki görünümü (Ongar, 2018b, s. 217)								
	Esik								
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.323. Gümüş kaşık (Xasenova ve Mukataeva, 2016, s. 150-151) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.324. Ağaç kepçe (Ongar, 2018b, s. 224) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1146"> <tr> <td colspan="3">Esik</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Esik											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Esik																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.325. Üç ayaklı bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 117) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.326. Üç ayaklı bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 119) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2060"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.327. Üç ayaklı bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 119)										
Yedisu BS	<table border="1"> <tbody> <tr> <td data-bbox="762 593 922 683"> </td> <td data-bbox="922 593 973 683">-8</td> <td data-bbox="973 593 1024 683">-7</td> <td data-bbox="1024 593 1075 683">-6</td> <td data-bbox="1075 593 1126 683">-5</td> <td data-bbox="1126 593 1177 683">-4</td> <td data-bbox="1177 593 1228 683">-3</td> <td data-bbox="1228 593 1279 683">-2</td> <td data-bbox="1279 593 1331 683">-1</td> <td data-bbox="1331 593 1380 683">0</td> </tr> </tbody> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.328. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 120)										
Yedisu BS	<table border="1"> <tbody> <tr> <td data-bbox="762 1052 922 1142"> </td> <td data-bbox="922 1052 973 1142">-8</td> <td data-bbox="973 1052 1024 1142">-7</td> <td data-bbox="1024 1052 1075 1142">-6</td> <td data-bbox="1075 1052 1126 1142">-5</td> <td data-bbox="1126 1052 1177 1142">-4</td> <td data-bbox="1177 1052 1228 1142">-3</td> <td data-bbox="1228 1052 1279 1142">-2</td> <td data-bbox="1279 1052 1331 1142">-1</td> <td data-bbox="1331 1052 1380 1142">0</td> </tr> </tbody> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.329. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 121)										
Yedisu BS	<table border="1"> <tbody> <tr> <td data-bbox="762 1509 922 1599"> </td> <td data-bbox="922 1509 973 1599">-8</td> <td data-bbox="973 1509 1024 1599">-7</td> <td data-bbox="1024 1509 1075 1599">-6</td> <td data-bbox="1075 1509 1126 1599">-5</td> <td data-bbox="1126 1509 1177 1599">-4</td> <td data-bbox="1177 1509 1228 1599">-3</td> <td data-bbox="1228 1509 1279 1599">-2</td> <td data-bbox="1279 1509 1331 1599">-1</td> <td data-bbox="1331 1509 1380 1599">0</td> </tr> </tbody> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.330. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 122)										
Yedisu BS	<table border="1"> <tbody> <tr> <td data-bbox="762 1968 922 2058"> </td> <td data-bbox="922 1968 973 2058">-8</td> <td data-bbox="973 1968 1024 2058">-7</td> <td data-bbox="1024 1968 1075 2058">-6</td> <td data-bbox="1075 1968 1126 2058">-5</td> <td data-bbox="1126 1968 1177 2058">-4</td> <td data-bbox="1177 1968 1228 2058">-3</td> <td data-bbox="1228 1968 1279 2058">-2</td> <td data-bbox="1279 1968 1331 2058">-1</td> <td data-bbox="1331 1968 1380 2058">0</td> </tr> </tbody> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.331. Üç ayaklı bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 124) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.332. Üç ayaklı bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 125) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1146"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.333. Üç ayaklı kazan (Elimbay, 2011, s. 141) <table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1603"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.334. Üç ayaklı bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 142) <table border="1" data-bbox="751 1899 1385 2060"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.335. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 126) <table border="1" data-bbox="751 524 1385 685"> <tr> <td colspan="4">Yedisu BS</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.336. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 127) <table border="1" data-bbox="751 983 1385 1144"> <tr> <td colspan="4">Yedisu BS</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.337. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 128) <table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1603"> <tr> <td colspan="4">Yedisu BS</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.338. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 129) <table border="1" data-bbox="751 1901 1385 2063"> <tr> <td colspan="4">Yedisu BS</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.339. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 130) <table border="1" data-bbox="751 524 1385 685"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.340. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 131) <table border="1" data-bbox="751 983 1385 1144"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.341. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 132) <table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1603"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.342. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 133) <table border="1" data-bbox="751 1901 1385 2063"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.343. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 134) <table border="1" data-bbox="751 524 1385 685"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.344. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 135) <table border="1" data-bbox="751 983 1385 1144"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.345. Demir kazan (Elimbay, 2011, s. 136) <table border="1" data-bbox="751 1442 1385 1603"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.346. Demir kazan (Elimbay, 2011, s. 137) <table border="1" data-bbox="751 1899 1385 2063"> <tr> <td colspan="3">Yedisu BS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Yedisu BS											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Yedisu BS																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.347. Bakır kazan (Elimbay, 2011, s. 144)																		
	Resim 3.348. Bir dağ keçisi, iki kurt, iki karga ve çok sayıda parstan oluşan kompozisyon içeren bronz kandil (Elimbay, 2011, s. 146-147)																		
	Resim 3.349. Bir insan ve bir attan oluşan kompozisyon içeren bronz kandil (Elimbay, 2011, s. 148-149)																		
	Resim 3.350. Dört kanatlı parstan oluşan kompozisyon içeren bronz (Elimbay, 2011, s. 151-152)																		
Yedisu BS <table border="1" data-bbox="911 600 1385 680"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	Yedisu BS <table border="1" data-bbox="911 1055 1385 1135"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
Yedisu BS <table border="1" data-bbox="911 1514 1385 1594"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	Yedisu BS <table border="1" data-bbox="911 1973 1385 2054"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											

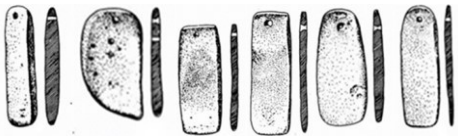

	Resim 3.351. Seramiklere ait genel görünüm (“Urdjarskaya ‘printsessa’: unikal’naya vistavka otkrilas’ v Astane”, y.y.)r*
	Resim 3.352. Boya yapmak için kap (Samaşev, 2011, s. 24)
	Resim 3.353. Noktalı kabartmalar ile süslü özel kullanım amaçlı bir kap (Samaşev, 2011, s. 138)
	Resim 3.354. Geniş karınlı bir kap (Samaşev, 2011, s. 137)

Urjar									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Berel									10
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Berel									10
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Berel									11
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.355. Geniş karınlı, boynu uzun bir kap (Samaşev, 2011, s. 137)																			
Berel	<table border="1"> <tr> <td colspan="6"></td> <td colspan="3">18</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>							18				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
						18														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.356. Boyun kısmında şerit kabartma ile süslü geniş karınlı bir kap (Samaşev, 2011, s. 137)																			
Berel	<table border="1"> <tr> <td colspan="6"></td> <td colspan="3">23</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>							23				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
						23														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.357. Boyun kısmında şerit kabartma ile süslü geniş karınlı bir kap (Samaşev, 2011, s. 137)																			
Berel	<table border="1"> <tr> <td colspan="6"></td> <td colspan="3">23</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>							23				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
						23														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.358. Tasmola Kültürü'ne ait bileği taşları (Kussainova, 2017, s. 56-82)																			
Tasmola Kültürü	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											

	Resim 3.359. Tasmola Kültürü'ne ait kurban taşları (Kussainova, 2017, s. 66-83) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td colspan="2">Tasmola Kültürü</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Tasmola Kültürü											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tasmola Kültürü																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.360. Geniş karınlı, kulplu bir testi (Elimbay, 2011, s. 4333) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1146"> <tr> <td colspan="2">Şirik-Rabat</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şirik-Rabat											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şirik-Rabat																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.361. Geniş karınlı bir matara (Elimbay, 2011, s. 434) <table border="1" data-bbox="751 1444 1385 1603"> <tr> <td colspan="2">Şirik-Rabat</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şirik-Rabat											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şirik-Rabat																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.362. Gövdesinde dairesel şeritler ve ip deliği bulunan geniş karınlı bir matara (Elimbay, 2011, s. 434) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2060"> <tr> <td colspan="2">Şirik-Rabat</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Şirik-Rabat											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Şirik-Rabat																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.363. Geniş ağızlı küçük bir kâse (Elimbay, 2011, s. 434)
	Resim 3.364. Bileği taşı (Elimbay, 2011, s. 439)
	Resim 3.365. Bileği taşı (Elimbay, 2011, s. 440)
	Resim 3.366. Ağırşak (Elimbay, 2011, s. 444)

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.367. Ağırşak (Elimbay, 2011, s. 444) Şirik-Rabat <table border="1" data-bbox="762 591 1385 689"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.368. Kemik muska (Elimbay, 2011, s. 445) Şirik-Rabat <table border="1" data-bbox="762 1048 1385 1146"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.369. Kandil (Elimbay, 2011, s. 439) Şirik-Rabat <table border="1" data-bbox="762 1505 1385 1603"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.370. Boyalı kap parçası (Lukpanova, 2018, s. 140) Taksay <table border="1" data-bbox="762 1966 1385 2060"> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.371. Bronz kazan (Lukpanova, 2018, s. 141) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td colspan="2">Taksay</td> <td colspan="2">1</td> <td colspan="6"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Taksay		1									-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Taksay		1																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.372. Kemik kaşık (Ongar, 2018a, s. 125) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1146"> <tr> <td colspan="2">Sintas</td> <td colspan="2">1</td> <td colspan="6"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Sintas		1									-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Sintas		1																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.373. Kurban taşı (Ongar, 2018a, s. 123) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td colspan="2">Besoba</td> <td colspan="2">4</td> <td colspan="6"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba		4									-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba		4																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.374. Kurban taşı (Ongar, 2018a, s. 123) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2060"> <tr> <td colspan="2">Besoba</td> <td colspan="2">3</td> <td colspan="6"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Besoba		3									-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Besoba		3																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.375. Bronz kazan (Ongar, 2018a, s. 109) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 685"> <tr> <td colspan="3">Kırıkoba</td> <td colspan="3">2</td> <td colspan="3">8</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kırıkoba			2			8				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kırıkoba			2			8														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.376. Kurban taşı (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 109) <table border="1" data-bbox="751 987 1385 1144"> <tr> <td colspan="3">Kızılıyık</td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kızılıyık										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kızılıyık																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.377. Kurban taşı (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 202) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td colspan="3">Beyte</td> <td colspan="3">3</td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Beyte			3							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Beyte			3																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.378. Kurban taşı (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 201) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2058"> <tr> <td colspan="3">Beyte</td> <td colspan="3">3</td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Beyte			3							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Beyte			3																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											

	Resim 3.379. Üzerlerinde yanık izleri bulunan üç geniş karınlı kap ve bir kâse (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 192)								
	Tübejik						1		
		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1

3.7. Saldırı, Savunma ve İş Aletleri

Çizelge 3.8. Saldırı, savunma ve iş aletleri albümü

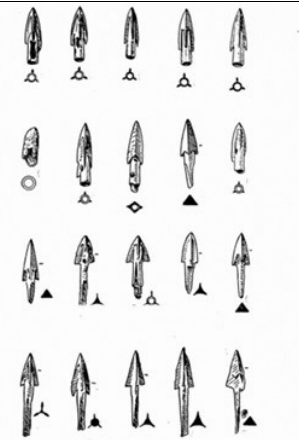

	Resim 3.380. Demir hançer (Ongar, 2018b, s. 222)								
	Esik								
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.381. Demir ve altından yapılmış kılıç kalıntısı (Ongar, 2018b, s. 222)
	Resim 3.382. Ok uçları (Antonov, y.y.)
	Resim 3.383. Ok uçları (Antonov, y.y.)
	Resim 3.384. Dallar ile yapılmış kalkan (Samaşev, 2011, s. 72)

Esik									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Eleke Sazı	1	7							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Eleke Sazı	1	7							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel		4							
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.385. Kemik ok uçları (Samaşev, 2011, s. 60)
Berel	10
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
	Resim 3.386. Dallar ile yapılmış kalkan (Samaşev, 2011, s. 64)
Berel	10
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
	Resim 3.387. Dallar ile yapılmış kalkan (Samaşev, 2011, s. 143)
Berel	10
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
	Resim 3.388. İnsanların beline tutturulmuş dallar ile yapılmış kalkanlar (Samaşev, 2011, s. 142)
Berel	10
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0

	Resim 3.389. Ağaç kürek parçası (Samaşev, 2011, s. 64) <table border="1" data-bbox="751 524 1386 685"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>10</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									10		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									10												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.390. Dallar ile yapılmış kalkan (Samaşev, 2011, s. 53) <table border="1" data-bbox="751 983 1386 1144"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.391. Ağaç kürek (Samaşev, 2011, s. 140) <table border="1" data-bbox="751 1442 1386 1603"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.392. Geyik boynuzu çekiç ve kazık (Samaşev, 2011, s. 141) <table border="1" data-bbox="751 1901 1386 2060"> <tr> <td>Berel</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Berel									11		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Berel									11												
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.393. Ağaç sap parçası ile çıkarılmış demir kazma ucu (Samaşev, 2011, s. 101)																			
Berel	<table border="1"> <tr> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">31</td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>				31							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
			31																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.394. Tasmola Kültürü kurganlarına ait ok uçlarının genel görünümü (Kussainova, 2017, s. 74)																			
Tasmola Kurgan Kültürü kurganları	<table border="1"> <tr> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.395. Bronz hançer (Ongar ve Pak, 2018, s. 264)																			
Nurmanbet	<table border="1"> <tr> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">4</td> <td colspan="3">1</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>				4			1				-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
			4			1														
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.396. Bronz ok ucu (Elimbay, 2011, s. 366)																			
Karamurın	<table border="1"> <tr> <td colspan="3"></td> <td colspan="3">5</td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>				5							-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
			5																	
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											

	Resim 3.397. Bronz ok ucu (Elimbay, 2011, s. 366)
	Resim 3.398. Kılıç kalıntısına ait görüntü (Elimbay, 2011, s. 436)
	Resim 3.399. Taş ok ucu (Elimbay, 2011, s. 437)
	Resim 3.400. Bronz ok ucu (Elimbay, 2011, s. 455)

Karamurun									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.401. Bronz ok ucu (Elimbay, 2011, s. 446)
	Resim 3.402. Bronz ok ucu (Elimbay, 2011, s. 446)
	Resim 3.403. Bronz ok ucu (Elimbay, 2011, s. 447)
	Resim 3.404. Demir ok ucu (Elimbay, 2011, s. 437)

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Şirik-Rabat									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.405. Sapı altın ile kaplanmış demir hançer (Ongar, 2018a, s. 120)
	Resim 3.406. Kemik ok ucu (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 110)
	Resim 3.407. Bronz ok ucu (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 110)
	Resim 3.408. Ok ucu (Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 111)

Besoba										4
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	

Kızılıyık									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Kızılıyık									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

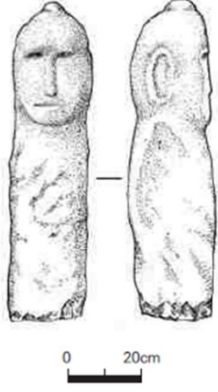

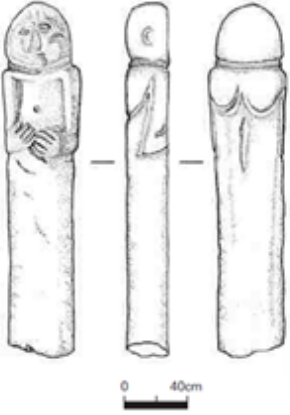

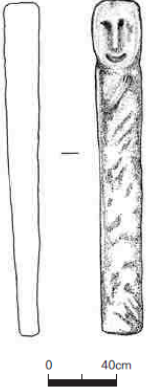

Kızılıyık									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

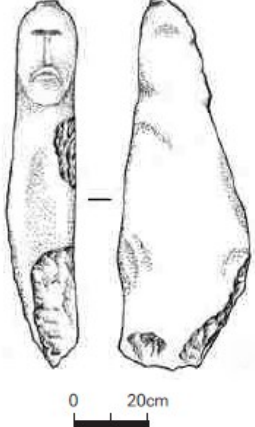

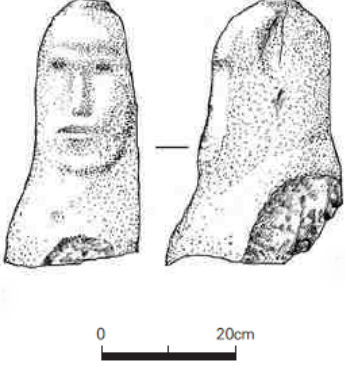

	Resim 3.409. Demir ok ucu									
	(Samaşev ve diğerleri, 2011, s. 111)									
	Kızılıyık									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	Resim 3.410. Demir kılıç									
	(Samaşev, 2018, s. 156)									
	Araltöbe						2			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
	Resim 3.411. Çoğunluğu kesici ve delici aletler olan buluntulara ait görünüm									
	("Sırlıtam Katakombası", 2012)									
	Sırlıtam									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	

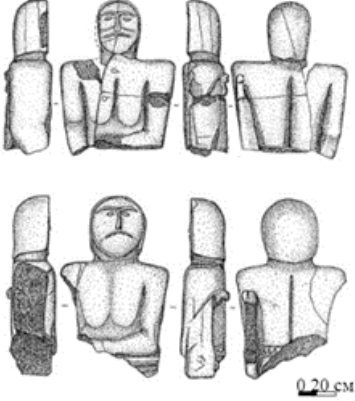

3.8. İnsan Biçimli Taş Heykeller

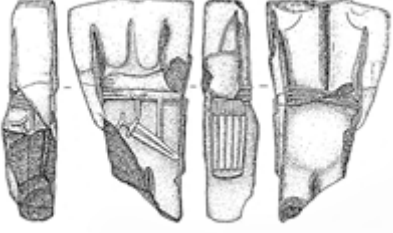

Çizelge 3.9. İnsan biçimli taş heykeller albümü

	Resim 3.412. İnsan biçimli taş heykel (Beysenov, 2018, s. 79)								
	Taldı			2			7		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.413. İnsan biçimli taş heykelin iki yandan çizimi (Beysenov, 2018, s. 79)
Taldı	2
	7
0 20cm	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
	Resim 3.414. İnsan biçimli taş heykelin üç yandan çizimi (Beysenov, 2018, s. 79)
Kosoba	2
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
0 40cm	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
	Resim 3.415. İnsan biçimli taş heykelin iki yandan çizimi (Beysenov, 2018, s. 79)
Beğazi	2
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
0 40cm	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
	Resim 3.416. İnsan biçimli taş heykel (Beysenov, 2014, s. 128)
Baydalı	1
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0

	Resim 3.417. İnsan biçimli taş heykelin iki yandan çizimi (Beysenov, 2018, s. 79)
Baydalı	1
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
	Resim 3.418. İnsan biçimli taş heykel parçasının çizimi (Beysenov, 2018, s. 79)
Jılandı	
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
	Resim 3.419. İnsan biçimli taş heykelin üç yandan çizimi (“Üstirttegi sarmat ğibatxanaları”, 2011)
Kızılıyık	
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0
	Resim 3.420. İnsan biçimli taş heykel (Astaf'ev, 2012a)
Meretsay	2
	-8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0

	Resim 3.421. İnsan biçimli taş heykel (“Üstirttegi sarmat ğibatxanaları”, 2011)									
Beyte	3									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.422. İnsan biçimli taş heykel (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 109)									
Tübejik	2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.423. İnsan biçimli taş heykellerin dört yandan çizimi (“Üstirttegi sarmat ğibatxanaları”, 2011)									
Teren	2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.424. İnsan biçimli taş heykel (Samaşev ve diğerleri, 2007, s. 223)									
Kaynar	2									
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.425. İnsan biçimli taş heykelin dört yandan çizimi (“Üstirttegi sarmat ğibadatxanaları”, 2011)										
Konai İnanç Yapısı	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0			
	Resim 3.426. İnsan biçimli taş heykelin farklı yanlardan görünümü (“Mangıstau Önirinin Keskin-Kelbeti”, 2012)										
Konai İnanç Yapısı	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0			
	Resim 3.427. İnsan biçimli taş heykel (Samaşev, 2013, s. 176)										
Mangıstav BS	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0			
	Resim 3.428. İnsan biçimli taş heykelin dört yandan görünümü (Samaşev, 2013, s. 174)										
Mangıstav BS	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0			

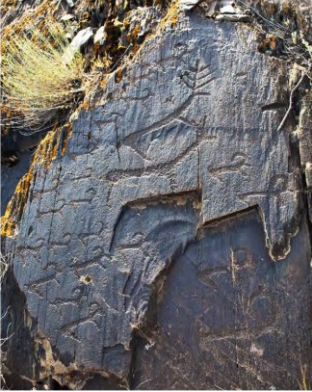

	Resim 3.429. İnsan biçimli taş heykel (Samaşev, 2013, s. 174)									
Mangıstav BS										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.430. İnsan biçimli taş heykelin üç yandan görünümü (Samaşev, 2013, s. 173)									
Mangıstav BS										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.431. İnsan biçimli taş heykelin iki yandan görünümü (Samaşev, 2013, s. 175)									
Mangıstav BS										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.432. İnsan biçimli taş heykellere ait baş parçaları (Samaşev, 2013, s. 177)									
Mangıstav BS										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.433. İnsan biçimli taş heykelin baş parçasının iki yandan görünümü (Samaşev, 2013, s. 177)										
Mangıstav BS	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0			
	Resim 3.434. İnsan biçimli taş heykelin gövde parçası (Samaşev, 2013, s. 175)										
Mangıstav BS	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0			
	Resim 3.435. İnsan biçimli taş heykelin gövde parçası (Samaşev, 2013, s. 171)										
Mangıstav BS	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0			

3.9. Kayaresimleri

Çizelge 3.10. Kayaresimleri albümü

	Resim 3.436. Oturur pozisyonda üç geyik (UNESCO, 2003, s. 114)								
	Tangalı			5					
		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1

	Resim 3.437. Keçiler (UNESCO, 2003, s. 95) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Tamgalı</td> <td colspan="2">2</td> <td colspan="7"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Tamgalı	2										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tamgalı	2																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.438. At, geyik ve keçi (UNESCO, 2003, s. 114) <table border="1" data-bbox="751 992 1385 1153"> <tr> <td>Tamgalı</td> <td colspan="2">5</td> <td colspan="7"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Tamgalı	5										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tamgalı	5																				
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.439. Geyikler ve dağ keçileri (Mar'yaşev ve Jeleznyakov, 2013, s. 130) <table border="1" data-bbox="751 1451 1385 1617"> <tr> <td>Kuljabası</td> <td colspan="2"></td> <td colspan="7"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kuljabası											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kuljabası																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.440. Bir at ve ayna biçimli nesnenin bulunduğu resimler grubu (Mar'yaşev ve Jeleznyakov, 2013, s. 113) <table border="1" data-bbox="751 1910 1385 2065"> <tr> <td>Kuljabası</td> <td colspan="2"></td> <td colspan="7"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Kuljabası											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Kuljabası																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.441. Ellerinde saldırı/iş aleti olan iki adam									
(Mar'yaşev ve Jeleznyakov, 2013, s. 116)										
Kuljabası										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.442. Av sahnesi									
(Mar'yaşev ve Jeleznyakov, 2013, s. 116)										
Kuljabası										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.443. Farklı dönemlere tarihlenen resimler içindeki yaban domuzu resmi									
(Samaşev, 2012, s. 44)										
Bayanjürek										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.444. Yaban domuzu resminin yakından görünümü									
(Samaşev, 2012, s. 110)										
Bayanjürek										
	<table border="1"> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.445. Atlı avcı ve köpeğinin hayvanları avlama sahnesi (Samaşev, 2012, s. 74)
	Resim 3.446. Keçi resmi (Beysenov ve Mar'yaşev, 2014, s. 32-34)
	Resim 3.447. Dağ keçileri (Beysenov ve Mar'yaşev, 2014, s. 32-34)
	Resim 3.448. Geyik, keçi ve dağ koyunları (Beysenov ve Mar'yaşev, 2014, s. 32-34)

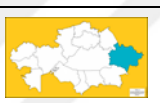
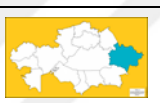
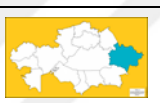

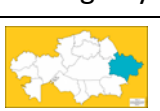
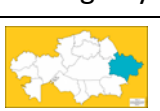
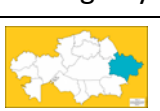
Bayanjürek									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Eşkiölmес									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Eşkiölmес									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

Eşkiölmес									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.449. üç kartal ve bir dağ keçisi kompozisyonu (Samaşev, 2013, s. 179) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td colspan="2">Eşkiölmės</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Eşkiölmės											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Eşkiölmės																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.450. Birçok kayaresim motifinden oluşan kompozisyon (Samaşev, 2013, s. 180) <table border="1" data-bbox="751 985 1385 1146"> <tr> <td colspan="2">Eşkiölmės</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Eşkiölmės											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Eşkiölmės																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.451. Kartallar ve dağ koyunu (Samaşev, 2013, s. 179) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1603"> <tr> <td colspan="2">Eşkiölmės</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Eşkiölmės											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Eşkiölmės																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.452. Dağ keçileri (“Tarbağatay petroglifleri”, 2011) <table border="1" data-bbox="751 1906 1385 2058"> <tr> <td colspan="3">Tarbagatay</td> <td colspan="3">Moldajar</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Tarbagatay			Moldajar								-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tarbagatay			Moldajar																		
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.453. Geyik resmi (“Tarbağatay petroglifleri”, 2011)																			
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="762 524 1070 584">Tarbağatay</td> <td colspan="3" data-bbox="1070 524 1222 584">Moldajar</td> <td colspan="6" data-bbox="1222 524 1375 584"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="762 584 922 685"> </td> <td data-bbox="922 584 975 685">-8</td> <td data-bbox="975 584 1027 685">-7</td> <td data-bbox="1027 584 1070 685">-6</td> <td data-bbox="1070 584 1123 685">-5</td> <td data-bbox="1123 584 1176 685">-4</td> <td data-bbox="1176 584 1228 685">-3</td> <td data-bbox="1228 584 1281 685">-2</td> <td data-bbox="1281 584 1334 685">-1</td> <td data-bbox="1334 584 1375 685">0</td> </tr> </table>	Tarbağatay	Moldajar										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tarbağatay	Moldajar																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.454. Geyik resmi (Samaşev, 2013, s. 180)																			
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="762 978 1070 1039">Tarbağatay</td> <td colspan="3" data-bbox="1070 978 1222 1039">Şımaylı</td> <td colspan="6" data-bbox="1222 978 1375 1039"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="762 1039 922 1140"> </td> <td data-bbox="922 1039 975 1140">-8</td> <td data-bbox="975 1039 1027 1140">-7</td> <td data-bbox="1027 1039 1070 1140">-6</td> <td data-bbox="1070 1039 1123 1140">-5</td> <td data-bbox="1123 1039 1176 1140">-4</td> <td data-bbox="1176 1039 1228 1140">-3</td> <td data-bbox="1228 1039 1281 1140">-2</td> <td data-bbox="1281 1039 1334 1140">-1</td> <td data-bbox="1334 1039 1375 1140">0</td> </tr> </table>	Tarbağatay	Şımaylı										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tarbağatay	Şımaylı																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.455. Kurt resmi (Samaşev, 2013, s. 182)																			
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="762 1433 1070 1494">Tarbağatay</td> <td colspan="3" data-bbox="1070 1433 1222 1494">Şımaylı</td> <td colspan="6" data-bbox="1222 1433 1375 1494"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="762 1494 922 1594"> </td> <td data-bbox="922 1494 975 1594">-8</td> <td data-bbox="975 1494 1027 1594">-7</td> <td data-bbox="1027 1494 1070 1594">-6</td> <td data-bbox="1070 1494 1123 1594">-5</td> <td data-bbox="1123 1494 1176 1594">-4</td> <td data-bbox="1176 1494 1228 1594">-3</td> <td data-bbox="1228 1494 1281 1594">-2</td> <td data-bbox="1281 1494 1334 1594">-1</td> <td data-bbox="1334 1494 1375 1594">0</td> </tr> </table>	Tarbağatay	Şımaylı										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tarbağatay	Şımaylı																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											
	Resim 3.456. Kurt resmi (Samaşev, 2013, s. 182)																			
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="762 1888 1070 1948">Tarbağatay</td> <td colspan="3" data-bbox="1070 1888 1222 1948">Şımaylı</td> <td colspan="6" data-bbox="1222 1888 1375 1948"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="762 1948 922 2058"> </td> <td data-bbox="922 1948 975 2058">-8</td> <td data-bbox="975 1948 1027 2058">-7</td> <td data-bbox="1027 1948 1070 2058">-6</td> <td data-bbox="1070 1948 1123 2058">-5</td> <td data-bbox="1123 1948 1176 2058">-4</td> <td data-bbox="1176 1948 1228 2058">-3</td> <td data-bbox="1228 1948 1281 2058">-2</td> <td data-bbox="1281 1948 1334 2058">-1</td> <td data-bbox="1334 1948 1375 2058">0</td> </tr> </table>	Tarbağatay	Şımaylı										-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tarbağatay	Şımaylı																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0											

	Resim 3.457. Geyik resmi (Samaşev, 2013, s. 183)
	Resim 3.458. Geyik resmi (Samaşev, 2013, s. 184)
	Resim 3.459. Çeşitli dönemlere tarihlenen resimler arasında Erken Demir Çağı geyiklerinin görünümü (“Karatau petroglifteri”, 2011)
	Resim 3.460. Çeşitli dönemlere tarihlenen resimler arasında Erken Demir Çağı geyiğinin görünümü (“Karatau petroglifteri”, 2011)

Tarbagatay	Şımaylı								
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Tarbagatay	Oralbay								
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Arpaözen									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Arpaözen									
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

	Resim 3.461. Yabani domuz (“Karatau petroglifleri”, 2011) <table border="1" data-bbox="751 528 1385 689"> <tr> <td>Arpaözen</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Arpaözen											-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Arpaözen																					
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.462. Çift hörgüçlü deve (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 37) <table border="1" data-bbox="751 992 1385 1153"> <tr> <td>Saviskandık</td> <td></td> <td>1</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Saviskandık		1									-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Saviskandık		1																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.463. Farklı dönemlere tarihlenen kayaresimleri arasında Erken Demir Çağı at resmi (Samaşev ve diğerleri, 2014, s.87) <table border="1" data-bbox="751 1447 1385 1617"> <tr> <td>Saviskandık</td> <td></td> <td>3</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Saviskandık		3									-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Saviskandık		3																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												
	Resim 3.464. Dağ keçisi resmi (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 89) <table border="1" data-bbox="751 1910 1385 2080"> <tr> <td>Saviskandık</td> <td></td> <td>3</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </table>	Saviskandık		3									-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
Saviskandık		3																			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0												

	Resim 3.465. At resmi (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 94)									
Saviskandık	3									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.466. At ile birlikte insan resmi (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 110)									
Saviskandık	4									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.467. Çift hörgüçlü deve resmi (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 173)									
Saviskandık	4									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		
	Resim 3.468. At resmi (Samaşev ve diğerleri, 2014, s. 115)									
Saviskandık	4									
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>-8</td> <td>-7</td> <td>-6</td> <td>-5</td> <td>-4</td> <td>-3</td> <td>-2</td> <td>-1</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0		

	Resim 3.469. Yırtıcı hayvanlar ve iki geyiğin görünümü (Samaşev, 2013, s. 178)								
	Saviskandık								
		-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1

4. BÖLÜM

BULUNTU SAHALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmanın dördüncü bölümünün adı *Buluntu Sahalarının Değerlendirilmesi*'dir. Bu bölümün amacı buluntu sahalarını oluşturan etkenleri de tanıtarak, buluntu sahaları tabanında coğrafi durum, buluntu ortamlarının durumu ve tarihi yapının durumunu bir sütunda dizerek aralarındaki ilişkiyi çıkarmaktır.

Bu amaç çerçevesinde birinci kısımda buluntu sahalarını oluşturan sebepler ve bazı özel etkenler belirlenmiştir. İkinci kısımda her bir buluntu sahasının coğrafi durumu, buluntu ortamlarının durumu ve tarihi yapının durumu aktarılmış ve bir potaya sokulmaya çalışılmıştır. Üçüncü kısımda buluntu sahalarının ortak özellikleri saptanmış, dördüncü kısımda Kazakistan'ın Erken Demir Çağı'nın Bozkır Uygarlığı ile ilişkisinden bahsedilmiş ve bu uygarlığın bir bölüğü olduğuna yönelik bir fikir ortaya koyulmuştur.

4.1. Buluntu Sahalarının Oluşumu

4.1.1. Buluntu Sahalarının Oluşumunda Etkili Sebepler

Buluntu sahalarının oluşma sebeplerine yönelik ortaya farklı seçenekler çıkmaktadır. Birinci seçenek, buluntu sahalarının farklı devlet ve/veya siyasi gruplara göre ayrıldığına yöneliktir. İkinci seçenek, buluntu sahalarının tasnifine yönelik durumda Erken Demir Çağı'ndan bir önceki çağ olan Bronz Çağ'dan miras kalan maddi kaynak özelliklerinin etken olduğuna yöneliktir. Üçüncü seçenek, buluntu sahalarının sahip oldukları iklim, toprak yapısı, yer şekilleri, bölgede yetişen bitki türleri ile hayvan çeşitleri gibi etkenler ile alakalı olduğuna yöneliktir. Dördüncü seçenek, buluntu sahalarının bulunduğu coğrafyadaki komşu siyasi grup veya kültürler ile olan kültürel alışverişler ile alakalı olabileceğine yöneliktir. Beşinci seçenek, sahaların belli coğrafi çerçevelerin içinde sıkışan grupların benzer özellikler taşıya geldiklerine yöneliktir. Araştırmanın bu seçeneklere yönelik seçimi, bu seçeneklerden her birinin buluntu sahalarının oluşumunda etkili olabileceğine yöneliktir.

4.1.2. Buluntu Sahalarının Belirlenmesinde Etkili Özel Etkenler

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı maddi buluntularının bazı özellikleri buluntu sahalarının oluşabilmesi açısından ipuçları sunmaktadır. Bu özellikler buluntuların veya buluntu ortamlarının dış kurulumlarının yapısının türü veya boyutları, bir buluntu türünün veya ortamının sadece bir sahada olması ya da yoğun olarak görülüyor olması, bir buluntu özelliğinin sadece bir sahada görülüyor olması, sahanın tamamının veya bir bölümünün bir kültürün parçası olması gibi özelliklerdir.

4.2. Buluntu Sahaları

4.2.1. Yedisu Buluntu Sahası

Coğrafi Durum: Yedisu Buluntu Sahası genel olarak Almatı Oblısı ve Jambıl Oblısı oblıslarının arazisi üzerinde bulunmaktadır.

Coğrafi sınırlar olarak kuzeyde Balkaş ile Alaköl; güneyde Tanrı Dağları; doğuda Yedisu Alatavı; batıda Şu-ile Dağları coğrafi yapılarının arasında konumlanmaktadır. Yedisu Buluntu Sahası'nı besleyen nehirler İle, Karatal, Aksu, Lepsi, Ayagöz, Bakanas; göller Balkaş ile Alaköl, Sasikköl, Ebinur, Istıkköl; dağlar Tanrı Dağları coğrafi etkenleridir. Saha doğu-batı geçiş noktasında bulunması açısından stratejik olarak etkili bir konumdadır.

Buluntu Ortamlarının Durumu: Araştırmada Yedisu Buluntu Sahası açısından Jalavlı Gömüsü, Besşatır Kurgan Bölgesi, Esik Kurgan Bölgesi, Tömengi Kamenka Kurgan Bölgesi, Tenlik Kurgan Bölgesi, Karğalı Mezarı, Tamgalı Kayaresim Bölgesi, Kuljabası Kayaresim Bölgesi, Bayanjürek Kayaresim Bölgesi, Eşkiölmes Kayaresim Bölgesi buluntu ortamları kullanılmıştır. Bu sahada en yoğun kullanılan buluntu tipi kurgan ve kayaresim buluntu tipleridir.

Söz konusu buluntu sahasında karşılaşılan kurgan tipi buluntulara Doğu Türkistan ve Kırgızistan coğrafyalarında da rastlanmaktadır.

BESŞATIR									
ESİK									
TÖMENĞİ KAMENKA									
TENLİK									
KARĞALI									
TAMGALI									
KULJABASI									
BAYANJÜREK									
EŞKİÖLMES									

4.2.2. Tarbagatay Buluntu Sahası

Coğrafi Durum: Tarbagatay Buluntu Sahası genel olarak Şiğis Kazakistan Oblısı'nın güney arazisi üzerinde bulunmaktadır. Coğrafi sınırlar olarak kuzeyde Ertis, Zaysan; güneyde Balkaş ile Alaköl; doğuda Savr; batıda Sariarka coğrafi yapılarının arasında konumlanmaktadır. Tarbagatay Buluntu Sahası'nı besleyen nehirler Ayagöz, Ürjar; göller Balkaş ile Alaköl; dağlar Savr, Tarbagatay coğrafi etkenleridir. Sahada bulunan Şilikti Ovası

sahayı bir doğal askeri savunma alanı olması açısından stratejik olarak etkilemektedir. Ayrıca saha doğu-batı geçiş noktasında bulunması açısından stratejik olarak etkili bir konumdadır.

Buluntu Ortamlarının Durumu: Araştırmada Tarbagatay Buluntu Sahası açısından Şilikti Kurgan Bölgesi, Eleke Sazı Kurgan Bölgesi, Urjar Kurganı, Tarbagatay Kayaresim Bölgesi buluntu ortamları kullanılmıştır. Bu sahada en yoğun kullanılan buluntu tipi kurgan buluntu tipidir. Tarbagatay buluntu sahasında yükseklikleri oldukça fazla olan yönetici kurganlarına rastlanmaktadır. Söz konusu kurgan buluntuları Kazakistan coğrafyasında en yoğun olarak bu sahada görülmektedir. Bu durum Tarbagatay Buluntu Sahası'nın oluşturulabilmesi için etkindir. Tarbagatay buluntu sahasında klasik hayvan üslubunun en belirgin örneklerine rastlanmaktadır. Bu durum Tarbagatay Buluntu Sahası'nın oluşturulabilmesi için önemli bir etkindir. Tarbagatay Buluntu Sahası'nda kuyumculuk sanatının en belirgin örneklerine rastlanmaktadır. Bu durum da Tarbagatay buluntu sahasının oluşturulabilmesi için dikkate alınması gereken bir etkindir.

Tarihi Yapının Durumu: Tarbagatay Buluntu Sahası'nın incelenmesi buluntuların tarihlenmesine paralel olarak ve sahanın siyasi durumundan dolayı MÖ 8 ile MÖ 1 yüzyılları arasına sınırlanmıştır. MÖ 8. ile MÖ 2. yüzyıllar arasında Tarbagatay Buluntu Sahası'nda Sakalar devleti bulunmuştur. MÖ 2. yüzyıl itibari ile Wu-Sunlar buluntu sahasında hakim olmuşlardır.

4.2.3. Altay Buluntu Sahası

Coğrafi Durum: Altay Buluntu Sahası genel olarak Şıgıs Kazakistan Oblısı'nın kuzey arazisi üzerinde bulunmaktadır. Coğrafi sınırlar olarak kuzeyde Altay; güneyde Ertis ve Zaysan; doğuda Altay; batıda Sariarka coğrafi yapılarının arasında konumlanmaktadır. Altay Buluntu Sahası'nı besleyen nehirler Ertis, Buktırma, Ülbi, Übi, Şar, Kızılsu, Kürşim; göller Zaysan, Markaköl; dağlar Kalba, İvanov, Narın, Altay coğrafi etkenleridir. Sahada bulunan Katonkarağay Vadisi sahayı bir doğal askeri savunma alanı olması açısından stratejik olarak etkilemektedir.

Buluntu Ortamlarının Durumu: Araştırmada Altay Buluntu Sahası açısından Mayemer Kurgan Kültürü, Berel Kurgan Bölgesi, Kulajorğa Kurgan Kültürü buluntu ortamları kullanılmıştır. Bu sahada en yoğun kullanılan buluntu tipi kurgan buluntu tipidir. Söz konusu buluntu sahasında karşılaşılan buluntulara Altay Dağları boyunca da rastlanmaktadır. Bu durumun en açık göstergesi Berel Kurgan Bölgesi ile Pazırık Kurgan Kültürü arasındaki bağıdır. Altay Buluntu Sahası'nda kültür haline dönüşmüş kurgan ortamlarına rastlanmaktadır. Bu durum Altay buluntu sahasının oluşturulabilmesi için etkindir. Berel Kurgan Bölgesi'nde karşılaşılan bazı durumlar bir iç çerçeve oluşturmada oldukça etkilidir. Söz konusu durumların başında grifon tipine ait örneklerin en önemlilerinin bu bölgede bulunması, bölgede ağaç oymacılığının en değerli örneklerinin verilmesi, atların mezarlara sistematik bir şekilde yerleştirilmiş olması ve bu atlara ait koşum takımlarındaki yüksek sanat seviyesi, kurganların mezar kısmının korunabilmesi açısından mezar çukurunun derin kazılması gibi durumlar gelmektedir.

Tarihi Yapının Durumu: Altay Buluntu Sahası'nın incelenmesi buluntuların tarihlenmesine paralel olarak ve sahanın siyasi durumundan dolayı MÖ 8 ile MÖ 1 yüzyılları arasına sınırlanmıştır.

MÖ 8 ile MÖ 2. yüzyıllar arasında Altay Buluntu Sahası'nda Sakalar devleti bulunmuştur. Söz konusu dönemde Sakalar devletine ait altın Küzetvşi Grifter ve Arimasplar grupları bu sahada etkili olmuştur.

Genel kaniya bakıldığında MÖ 2. yüzyıl itibari ile Wu-Sunlar buluntu sahasında hâkim olmuşlardır. Altay Buluntu Sahası'nda söz konusu dönemde bulunan siyasi yapılar hakkında farklı yorumlar mevcuttur. Bu yorumlara göre Ting-ling, Wu-Sunlar ve Yüeh-Chihler siyasi grupları çeşitli dönemlerde söz konusu sahada hakim olma olasılığı olan gruplardır.

Çizelge 4.3. Altay Buluntu Sahası tablosu

ALTAY BULUNTU SAHASI															
	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER								
	SAKA - ARIMASPI	SAKA - ARIMASPI	SAKA - ARIMASPI	SAKA - ARIMASPI	SAKA - ARIMASPI	SAKA - ARIMASPI	SAKA - ARIMASPI								
	TİNG-LİNG	TİNG-LİNG													
				YÜEH-CHIH	YÜEH-CHIH	YÜEH-CHIH									
						WU-SUN?	WU-SUN	WU-SUN	WU-SUN						
							HSIUNG-NU	HSIUNG-NU	HSIUNG-NU						

	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0
MAYEMER									
BEREL									
KULAJORĞA									

4.2.4. Sarıarka Buluntu Sahası

Coğrafi Durum: Sarıarka Buluntu Sahası genel olarak Pavlodar Oblısı, Karağandı Oblısı, Kostanay Oblısı, Akmola Oblısı ve Soltüstik Kazakistan Oblısı oblıslarının arazisi üzerinde bulunmaktadır. Coğrafi sınırlar olarak kuzeyde Batıs Sibir Ovası; doğuda Altay, Şıngıstav; batıda Oral Dağı, Torğay Platosu coğrafi yapılarının arasında konumlanmaktadır. Sarıarka buluntu sahasını besleyen nehirler Ertis, Esil, Tobıl; göller Teniz, Korğalın, Burabay; dağlar Sarıarka coğrafi etkenleridir.

Buluntu Ortamlarının Durumu: Araştırmada Sarıarka Buluntu Sahası açısından Tasmola Kurgan Bölgesi, Taldı Kurgan Bölgesi, Nurken Kurgan Bölgesi, Ak-Bulak Kurgan Bölgesi, Botakara Kurgan Bölgesi, Nurmanbet Kurgan Bölgesi, Birlik Kurgan Bölgesi, Karamurın Kurgan Bölgesi, Ulıbay-Tasmola Kurgan Alt Kültürü, Bobrov–Tasmola Kurgan Alt Kültürü, Sarıarka insan biçimli taş heykelleri, Baykonır Kayaresim Bölgesi, Terekti-Avlie Kayaresim Bölgesi buluntu ortamları kullanılmıştır. Bu sahada en yoğun kullanılan buluntu tipi kurgan buluntu tipidir. Söz konusu buluntu sahasında karşılaşılan kurgan tipi buluntulara Kazakistan'ın kuzeyinde kalan Rusya sınırları boyunca da rastlanmaktadır.

Sarıarka Buluntu Sahası'nda insan biçimli taş heykellere rastlanmaktadır. Söz konusu insan biçimli taş heykel buluntularının özellikleri sadece bu sahada görülmektedir. Bu durum Sarıarka Buluntu Sahası'nın oluşturulabilmesi için etkindir. Sarıarka Buluntu Sahası'nda bıyıklı kurgan adı verilen kurgan kurulum tipine rastlanmaktadır. Söz konusu kurulum tipi

AK-BULAK									
BOTAKARA									
NURMANBET									
BİRLİK									
KARAMURIN									
ULIBAY-TASMOLA									
BOBROV-TASMOLA									
SARIARKA İNSAN BİÇİMLİ TAŞ HEYKELLERİ									
BAYKONIR									
TEREKTI-AVLIE									

4.2.5. Aral ve Sırderya Buluntu Sahası

Coğrafi Durum: Aral Ve Sırderya Buluntu Sahası genel olarak Kızılderya Oblası ve Türkistan Oblası obllarının arazisi üzerinde bulunmaktadır. Coğrafi sınırlar olarak kuzeyde Sariarka(Ulitav); güneyde Kızılkum, Tanrı Dağları; doğuda Karatav; batıda Aral Gölü coğrafi

yapılarının arasında konumlanmaktadır. Aral Ve Sirderya Buluntu Sahası'nı besleyen nehirler Sirderya, Arıs; göller Aral coğrafi etkenleridir. Sahada bulunan Sirderya, sahayı güneyindeki yerleşik kültürler ile Kazakistan coğrafyası arasında bir doğal, psikolojik sınır olması açısından stratejik olarak etkilemektedir.

Buluntu Ortamlarının Durumu: Araştırmada Aral Ve Sirderya Buluntu Sahası açısından Ontüstik Tügissen Kurgan Alanı, Üğarak Kurgan Bölgesi, Şirik-Rabat Yerleşimi Balandı 1 Yerleşim Alanı, Bebiş Molda Yerleşimi, Arpaözen Kayaresim Bölgesi, Savıskandık Kayaresim Bölgesi buluntu ortamları kullanılmıştır. Bu sahada en yoğun kullanılan buluntu tipi yerleşim ve kurgan buluntu tipidir. Söz konusu buluntu sahasında karşılaşılan yerleşim tipi buluntulara Kazakistan'ın güney bölgesinde de rastlanmaktadır. Aral Ve Sirderya Buluntu Sahası'nda bir yerleşim kültürüne rastlanmaktadır. Söz konusu yerleşim kültürünün Kazakistan parçası sadece bu sahada görülmektedir. Bu durum Aral Ve Sirderya Buluntu Sahası'nın oluşturulabilmesi için önemli bir etkidir.

Tarihi Yapının Durumu: Aral Ve Sirderya Buluntu Sahası'nın incelenmesi buluntuların tarihlenmesine paralel olarak ve sahanın siyasi durumundan dolayı MÖ 8 ile MÖ 1 yüzyılları arasında sınırlanmıştır. MÖ 8. ile MÖ 2. yüzyıllar arasında Aral Ve Sirderya Buluntu Sahası'nda Sakalar devleti bulunmuştur. Söz konusu dönemde Sakalar devletine ait Massaget grubu bu sahada etkili olmuştur. MÖ 2. yüzyıl itibari ile Kanglılar buluntu sahasında hâkim olmuşlardır.

SAVISKANDIK									

4.2.6. Yayık ve Muğaljar Buluntu Sahası İle Mangıstav Buluntu Sahası

4.2.6.1. Yayık ve Muğaljar Buluntu Sahası

Coğrafi Durum: Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası genel olarak Batıs kazakistan Oblısı ve Aktöbe Oblısı oblıslarının arazisi üzerinde bulunmaktadır. Coğrafi sınırlar olarak kuzeyde Edil, Oral; güneyde Hazar; doğuda Torğay Platosu; batıda Edil coğrafi yapılarının arasında konumlanmaktadır. Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası'nı besleyen nehirler Edil, Yayık, Jem, Oyıl; göller Hazar, İnder, Şalkar, Aralsor; dağlar Muğaljar, Jalpı Sırt Kıratı coğrafi etkenleridir. Sahada bulunan Edil Irmağı, sahayı Kazakistan coğrafyasını söz konusu ırmağın batısında kalan coğrafyadan ayıran bir doğal, psikolojik sınır olması açısından stratejik olarak etkilemektedir.

Buluntu Ortamlarının Durumu: Araştırmada Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası açısından Taksay Kurgan Bölgesi, Elekşar Kurgan Bölgesi, Sintas Kurgan Bölgesi, Besoba Kurgan Bölgesi, Esen Amantav Kurgan Bölgesi, Kırıkoba Kurgan Bölgesi, Oblavka Kurgan Bölgesi buluntu ortamları kullanılmıştır. Bu sahada en yoğun kullanılan buluntu tipi kurgan buluntu tipidir. Söz konusu buluntu sahasında karşılaşılan kurgan tipi buluntulara Hazar Gölü'nün kuzey ve batı kısım coğrafyalarında da rastlanmaktadır.

Tarihi Yapının Durumu: Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası'nın incelenmesi buluntuların tarihlenmesine paralel olarak ve sahanın siyasi durumundan dolayı MÖ 8 ile MS 2 yüzyılları arasına sınırlanmıştır. MÖ 8 ile MS 4. yüzyıllar arasında Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası'nda Savromat-Sarmatlar devleti bulunmuştur.

4.2.6.2. Mangıstav Buluntu Sahası

Coğrafi Durum: Mangıstav Buluntu Sahası genel olarak Mangıstav Oblısı, Atırav Oblısı ve Aktöbe Oblısı oblıslarının arazisi üzerinde bulunmaktadır. Coğrafi sınırlar olarak kuzeyde Muğaljar; güneyde Sarıkamıs Gölü, Karabuğaz Gölü; doğuda Aral; batıda Hazar coğrafi yapılarının arasında konumlanmaktadır. Mangıstav Buluntu Sahası'nı besleyen göller Hazar, Aral; dağlar Mangıstav, Üstirt kıratı coğrafi etkenleridir.

Buluntu Ortamlarının Durumu: Araştırmada Mangıstav Buluntu Sahası açısından Araltöbe Kurgan Bölgesi, Dikiltas Kurgan Bölgesi, Kızılıyık İnanç Yapısı, Beittöbe Kurganı, Şağatay Kurganı, Sırlıtam Kurganı, Tübejik İnanç Yapısı Bölgesi, Beyte İnanç Yapısı Bölgesi, Teren İnanç Yapısı, Kaynar Kurgan Bölgesi, Meretsay Kurgan Bölgesi, Mangıstav insan biçimli taş heykelleri buluntu ortamları kullanılmıştır. Bu sahada en yoğun kullanılan buluntu tipi inanç yapısı ve kurgan buluntu tipidir. Mangıstav Buluntu Sahası'nda insan biçimli taş heykellere rastlanmaktadır. Söz konusu insan biçimli taş heykel buluntularının özellikleri sadece bu sahada görülmektedir. Bu durum Mangıstav Buluntu Sahası'nın oluşturulabilmesi için etkindir. Mangıstav Buluntu Sahası'nda inanç yapısı komplekslerine rastlanmaktadır. Söz konusu inanç yapısı kompleksleri Kazakistan coğrafyasında en yoğun olarak bu sahada görülmektedir. Bu durum Mangıstav Buluntu Sahası'nın oluşturulabilmesi için etkindir.

Tarihi Yapının Durumu: Mangıstav Buluntu Sahası'nın incelenmesi buluntuların tarihlenmesine paralel olarak ve sahanın siyasi durumundan dolayı MÖ 8. ile MÖ 2. yüzyıllar arasına sınırlanmıştır. MÖ 8 ile MS 2. yüzyıllar arasında Mangıstav Buluntu Sahası'nda Savromat-Sarmatlar devleti bulunmuştur. Mangıstav Buluntu Sahası'nda söz konusu dönemde bulunan siyasi yapılar hakkında farklı yorumlar mevcuttur. Bu yorumlara göre Saka Massaget ve Saka Dax siyasi grupları söz konusu sahada hakim olma olasılığı olan gruplardır.

BEYTE									
TÜBEJİK									
ŞAĞATAY									
ARALTÖBE									
TEREN									
SIRLITAM									
KAYNAR									
MANGISTAV İNSAN BIÇIMLI TAŞ HEYKELLERİ									

4.3. Buluntu Sahalarının Ortak Özellikleri

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntu sahalarının aynı veya birbirine yakın siyasi grupların kapsamında olması durumu için yazılı kaynaklar çeşitli bilgiler vermektedir. Buna ek olarak buluntu sahalarının bazı ortak özellikleri de bu konuda bilgiler sunmaktadır. Bu özelliklerin başında buluntu ortamlarının yapılarındaki ortaklıklar, hayvan üslubunun coğrafyanın tamamında görülüyor olması, altın giyim adamların tüm coğrafyaya yayılmış olması, at ve at koşum takımlarının kurgan kurulumlarında kullanılıyor olması, demir ile altının ustaca kullanılıyor olması gibi özellikler gelmektedir.

4.3.1. Buluntu Ortamlarının Yapısı

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntu ortamlarının başında kurgan buluntu ortamları gelmektedir. Bu buluntu ortamı türü bütün sahalarda benzer formlarda görülmektedir. Kurgan buluntu ortamı türünden sonra kayaresim buluntuları gelmektedir. Bu buluntu ortamı türü de buluntu sahalarında genel olarak ortak görülen buluntu ortamıdır.

4.3.2. Hayvan Üslubu

Erken Demir Çağı maddi kaynaklarının en belirgin ortak yanlarından birisi de hayvan üslubu ile oluşturulmuş buluntuların varlığıdır. Söz konusu üslup tüm sahalarda görülüyor olması ile birlikte yerel etkenlerden dolayı yoğunluğu sahalara göre değişiklik göstermektedir.

4.3.3. Altın Giyimli Adamlar

Altın giyimli adamlar Kazakistan'ın Erken Demir Çağı maddi kaynaklarının ortak yanlarına örnektir. Bu buluntuların MÖ 8. ile MÖ 2/1. arasında çeşitli yüzyıllara tarihleniyor olması, buluntu sahalarının çoğunda görülüyor olması ve coğrafyadaki farklı siyasi gruplara da mensubiyetlendiriliyor olması bu açıdan oldukça önemlidir.

4.3.4. At ve At Koşum Takımlarının Kullanımı

At ve at koşum takımlarının buluntu yapılarında kullanımı da Kazakistan'ın Erken Demir Çağı maddi kaynaklarının ortak özelliklerindedir. At kemiklerinin genel olarak buluntu yapılarında kurban hayvanı olarak değerlendirildiği görülmektedir. Buna ek olarak bu hayvanların buluntu yapılarının temel bir ögesi olarak da görüldüğü durumlar söz konusudur. At koşum takımları ise bu coğrafyanın büyük kısmında buluntu yapılarında kullanılmıştır.

4.3.5. Demir ve Altın Kullanımı

Demir madeninin buluntularda yoğun ve uzman yöntemlerle kullanılması, söz konusu dönemin demir madeninin kullanılabilmesi çerçevesinde şekillenmesi gibi durumlar da bu

açından oldukça önemlidir. Altın madeninin Kazakistan'ın Erken Demir Çağı'nda oldukça yoğun ve profesyonel olarak kullanıldığı görülmektedir.

4.4. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı ve Bozkır Uygarlığı

Kazakistan coğrafyasının çeşitli üst siyasi yapılara bölünmüş olduğu yazılı kaynaklarda yazılmış durumdadır ve bazı maddi kaynak özellikleri ile saptanmaktadır. Buluntu sahalarındaki bu ortak yapı ve bu delile ek olarak söz konusu coğrafyanın havzasındaki yerlerde de bu ortaklıkların varlığı gerçeği düşünüldüğünde Kazakistan'ın Erken Demir Çağı siyasi gruplarının tek bir uygarlık çerçevesinde olduğu sonucuna varılabilmektedir. Pratik olarak düşünüldüğünde bu uygarlık neticesinde Türk milletini oluşturacak olan Bozkır Uygarlığı olarak ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı boyunca MÖ 8 ile MÖ 2 yüzyılları arasında Kazakistan coğrafyasının Hazar Gölü boyunca Savromat-Sarmatlar, bu coğrafya dışında kalan kısımlarda Sakalar hakim olmuştur. MÖ 2. yüzyılın ortalarından sonra Yüeh-Chihler Kazakistan coğrafyasına girerek Sakalar'ı bu coğrafyadan çıkartmıştır. Bu olaydan kısa bir süre sonra Yüeh-Chihler de Wu-Sunlar tarafından Kazakistan coğrafyasından çıkartılmış ve Sakalar'dan kalan bu bölgede Wu-Sunlar, Kanglılar, Hsiung-Nular etkili olmaya başlamışlardır. Savromat-Sarmatlar ise buldukları coğrafyada varlıklarını MS 4/5. yüzyıla kadar sürdürmüştür. Bu araştırma MÖ 8 ile MÖ 2/1. yüzyıllar aralığına odaklanmıştır.

Kazakistan'ın Maddi Kaynaklar Çerçevesinde Sosyokültürel Tarihi -Erken Demir Çağı- adlı bu araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı'nı maddi kaynaklar çerçevesinde açıklamayı amaçlamıştır. Maddi kaynaklar, yazılı kaynaklar ile beraber Kazakistan'ın Erken Demir Çağı tarihini anlamada önemlidir. Söz konusu dönem ile ilgili yazılı kaynaklar oldukça önemli ve dönem tarihini açıklayabilmede başat kaynaklardır. Bu kaynaklar doğrudan ve siyasi bilgiler vermektedir. Yazılı kaynakların sınırlılıkları Kazakistan'da ömür süren siyasi gruplar tarafından değil, bu grupların çağdaşı farklı siyasi gruplar tarafından ve bu coğrafyanın dışında coğrafyalarda oluşturulmuş olmaları, Öykücü Tarih Anlayışı ile kısmen Faydacı Tarih Anlayışı ile oluşturulmuş olmaları ve öznel anlatımlar içerebilmeleridir. Maddi kaynaklar coğrafyada yaşayan grupların yaşamlarının bir parçası niteliğindedir ve sosyokültürel durumlarına yönelik önemli bilgiler vermektedir. Bu kaynaklar siyasiden çok kültürel amaçlar taşıdığı için yanlıcılık dereceleri azdır. Maddi kaynaklar da çeşitli sınırlılıklar barındırmaktadır. Bu sınırlılıkların başında tarihlendirme, mensubiyetlendirme, araştırmaların dolaylı çıkarımlara ulaşabilme serbestliği, kaynaklara ulaşım gibi problemler gelmektedir. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı yazılı kaynakları önemli ve doğrudan bilgiler vermekle beraber bilgi yoğunluğu derecelerinin az, yanlıcılık derecelerinin fazla olduğu ve verdikleri bilgilerin siyasi durumlara yönelik olduğu görülmektedir. Maddi kaynakların ise yazılı kaynaklarda verilen bilgileri destekleyerek bilgi yoğunluğunu arttırdığı, yanlıcı olmadığı ve sosyokültürel duruma yönelik bilgiler sunduğu görülmektedir. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmalarında tümel bir yaklaşım amaçlanıyorsa maddi kaynakların da yazılı kaynaklar ile aynı derecede kullanılması gerekmektedir.

Araştırma süreci boyunca araştırma konusu ile alakalı bazı problemlere rastlanmıştır. Bu problemler araştırma sürecinde karşılaşılan sınırlılıkları anlayabilmek açısından oldukça önemlidir.

Kronoloji Problemi buluntu ortamlarının veya buluntuların tarihlendirmesi ile alakalı olan bir problemdir. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntularının tarihlendirilmesinde kesin tarihlendirme yöntemi çeşitli sınırlılıklar sebebi ile yoğun olarak kullanılamamaktadır. Buluntuların çoğunlukla göreceli tarihlendirme yöntemi ile tarihlendiriliyor olması, tarihlendirmelerde yanlış riskini arttırmaktadır. Bu açıdan bir başka problem de tarihi coğrafya problemi ve buluntuları siyasi gruplara dağıtma problemidir. Maddi kaynakların tarihlendirmesi doğru yapılırsa dahi, siyasi grupların Kazakistan coğrafyasında yüzyıllara göre konumlandırması tam yapılamadığı için bu kaynakların hangi siyasi gruba mensup olduğunu saptamak bir problem oluşturmaktadır. Bu problemler buluntuların yanlış dönemler veya siyasi gruplar ile ilişkilendirilmesi gibi net hatalara yol açmaktadır. Bu açıdan maddi kaynak araştırmalarının en kritik aşaması eleştiri aşaması olarak göze çarpmaktadır. Bu sebeple Kazakistan'ın Erken Demir Çağı maddi kaynak araştırmalarına özel metod çalışmalarının yapılması, kesin tarihlendirme tekniklerinin araştırmalarda kullanımının arttırılması, göreceli tarihlendirmelerin uzun ve sistematik çalışmalar sonucu yapılması gibi unsurlara dikkat edilmesi gerekmektedir.

Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırma kazıları günümüzde hızla devam etmektedir. Kaynakların her kazı döneminde yenileniyor olması durumu araştırmaları oldukça olumlu etkilemektedir. Ancak bu durum beraberinde bir problem de getirmektedir. Bu problem kaynakların güncellenebilirlik özelliğini göz ardı eden araştırmacıların güncel olmayan maddi kaynak grupları üzerinden sonuçlara varmaları problemidir. Bu durumu çözebilmek için araştırmaların yakından takip edilmesi ve -olması durumunda- yeni araştırmaların kullanılması gerekmektedir.

Kaynaklar hakkında farklı yorumların fazlalığı problemi başka bir problemdir. Bu problem iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Birinci şekil maddi kaynakların tarihlendirilmesi yapılırken göreceli tarihlendirme yöntemi sebebi ile ortaya çok farklı yorumların çıkması problemidir. İkinci şekil ise -özellikle yeni ortaya çıkan buluntu ortamları hakkındaki- popüler

araştırmaların hızlı ve yanlış yorumlarıdır. Bu durumları çözebilmek için araştırmaların yazarlarının da eleştirel bir yaklaşımla incelenmesi ve alanında uzman kişilerin araştırmaların kullanılması gerekmektedir.

Anakronizm problemi araştırmaların Kazakistan idari sınırları içerisinde ele alınması ile alakalı bir problemdir. Bu sınırların Erken Demir Çağı'nda olmaması araştırmaların bu çağ ile bağını kurmasında problemlere yol açmaktadır. Bu sebeple araştırma coğrafi etkenler ve sınırlar üzerinden bir anlatım izlemiştir.

Kaynaklara ulaşımdaki problemler de araştırmaları oldukça etkilemektedir. Var olan ve araştırılmayı bekleyen maddi kaynakların fazlalığı; arkeolojik çalışma anında yaşanan eserlerin kaybolması, kırılması, raporlanmaması gibi problemler; maddi kaynakların oluşturulduğu çağda ve günümüzde yaşanan definecilik faaliyetleri; arkeolojik çalışmaların Kazakistan coğrafyasının çeşitli bölgelerinde yoğunlaşmış olması ve arkeolojik çalışmaların raporlanmasındaki imkânların araştırmaların çeşitli dönemlerinde yetersiz olması gibi problemler araştırmacıların bazı kaynaklara ulaşamamasına veya eksik bir şekilde ulaşmasına sebep olmaktadır. Bu durum da araştırmaları oldukça olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Kazakistan'ın maddi kaynakları bu araştırmada çeşitli buluntu sahaları çerçevesine sokularak incelenmiştir. Bu sahalar belirlenirken coğrafi etkenler, buluntu ile buluntu ortamlarının özellikleri, siyasi grupların durumu gibi tarihi etkenler ve araştırmayı çeşitli iç çerçevelere ayırma gerekliliği gibi kısmen yapay bir etken göz önünde bulundurulmuştur. Bu sahalar yukarıdaki etkenler çerçevesinde yazılı kaynaklar vasıtası ile söz konusu dönemde Kazakistan coğrafyasında var olduğu bilinen siyasi gruplar ile tarih şeridi tabanında bir sütunda dizilerek ilişkilendirilmiştir. Söz konusu buluntu sahaları Yedisu Buluntu Sahası, Tarbagatay Buluntu Sahası, Altay Buluntu Sahası, Sariarka Buluntu Sahası, Aral Ve Sırderya Buluntu Sahası, Yayık ve Muğaljar Buluntu Sahası ve Mangıstav Buluntu Sahası olarak adlandırılmıştır. Araştırmanın konusu olan buluntu ortamları ve buluntular bu buluntu sahalarının içinde gruplara ayrılarak tanıtılmış ve değerlendirilmiştir.

Araştırmada kullanılan buluntu ortamları, içinde buldukları buluntu sahalarına göre şu Şekilde sıralanabilir:

Yedisu Buluntu Sahası: Jalavlı Gömüsü, Besşatır Kurgan Bölgesi, Esik Kurgan Bölgesi, Tömengi Kamenka Kurgan Bölgesi, Tenlik Kurgan Bölgesi, Karđalı Mezarı, Tamgalı Kayaresim Bölgesi, Kuljabası Kayaresim Bölgesi, Bayanjürek Kayaresim Bölgesi, Eşkiölmes Kayaresim Bölgesi

Tarbagatay Buluntu Sahası: şilikti Kurgan Bölgesi, Eleke Sazı Kurgan Bölgesi, Urjar Kurganı, Tarbagatay Kayaresim Bölgesi

Altay Buluntu Sahası: Mayemer Kurgan Kültürü, Berel Kurgan Bölgesi, Kulajorđa Kurgan Kültürü

Sarıarka Buluntu Sahası: Tasmola Kurgan Bölgesi, Taldı Kurgan Bölgesi, Nurken Kurgan Bölgesi, Ak-Bulak Kurgan Bölgesi, Botakara Kurgan Bölgesi, Nurmanbet Kurgan Bölgesi, Birlik Kurgan Bölgesi, Karamurun Kurgan Bölgesi, Ulıbay-Tasmola Kurgan Alt Kültürü, Bobrov–Tasmola Kurgan Alt Kültürü, Sarıarka insan biçimli taş heykelleri, Baykonır Kayaresim Bölgesi, Terekti–Avlie Kayaresim Bölgesi

Aral Ve Sırderya Buluntu Sahası: Ontüstik Tgısken Kurgan Alanı, yđarak Kurgan Bölgesi, şirik-Rabat Yerleşimi Balandı 1 Yerleşim Alanı, Bebiş Molda Yerleşimi, Arpaözen Kayaresim Bölgesi, Savıskandık Kayaresim Bölgesi

Yayık Ve Muğaljar Buluntu Sahası: Taksay Kurgan Bölgesi, Elekşar Kurgan Bölgesi, Sintas Kurgan Bölgesi, Besoba Kurgan Bölgesi, Esen Amantav Kurgan Bölgesi, Kırıkoba Kurgan Bölgesi, Oblavka Kurgan Bölgesi

Mangıstav Buluntu Sahası: Araltöbe Kurgan Bölgesi, Dikiltas Kurgan Bölgesi, Kızılıyık İnanç Yapısı, Beittöbe Kurganı, şağatay Kurganı, Sırlıtam Kurganı, Tübejik İnanç Yapısı Bölgesi, Beyte İnanç Yapısı Bölgesi, Teren İnanç Yapısı, Kaynar Kurgan Bölgesi, Meretsay Kurgan Bölgesi, Mangıstav insan biçimli taş heykelleri

Esik Kurgan Bölgesi, Karğalı Mezarı, Şilikti Kurgan Bölgesi, Eleke Sazı Kurgan Bölgesi, Urjar Kurganı, Berel Kurgan Bölgesi, Taldı Kurgan Bölgesi, Şirik-Rabat Yerleşimi, Taksay Kurgan Bölgesi, Kızılıyük İnanç Yapısı, Araltöbe Kurgan Bölgesi buluntu ortamları Kazakistan'ın Erken Demir Çağı açısından özel buluntu ortamları olarak göze çarpmaktadır. Esik Kurgan Bölgesi içerisindeki kurganın iç kurulumunun soyguna uğramamış olması, buluntuların tam ve net olarak araştırılabilir olması, içerisinde altın elbiseli adam buluntusunun olması ve Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntuları arasındaki ilk yazılı metin buluntusunu barındırıyor olması açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Karğalı Mezarı buluntuları arasında estetik açıdan oldukça yüksek özellikler taşıyan bir taş barındırıyor olması açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Şilikti Kurgan Bölgesi içerisinde altın elbiseli adam buluntusunun olması, kurgan dış kurulumlarının yüksekliği, kuyumculuk sanatının en önemli örneklerini sunuyor olması gibi özellikleri açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Eleke Sazı Kurgan Bölgesi içerisinde altın elbiseli adam buluntusunun olması açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Urjar Kurganı içerisinde altın elbiseli kadın buluntusunun olması açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Berel Kurgan Bölgesi grifon tipli buluntular içeriyor olması, ağaç ve kemik oymacılığının en önemli örneklerini sunuyor olması, Altay buluntu ortamları ile olan buluntu özelliklerinin benzerliği gibi durumlar açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Taldı Kurgan Bölgesi içerisinde altın elbiseli kadın buluntusunun olması açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Şirik-Rabat Yerleşimi bir şehir kompleksi olması açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Taksay Kurgan Bölgesi içerisinde altın elbiseli adam buluntusunun olması açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Kızılıyük İnanç Yapısı geniş çaplı bir inanç yapısı özelliği barındırıyor olması açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır. Araltöbe Kurgan Bölgesi içerisinde altın elbiseli adam buluntusunun olması açısından özel buluntu ortamları içerisinde yer almaktadır.

Araştırmada Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntuları *Buluntu Yapılarının Dış Kurulumu, Buluntu Yapılarının İç Kurulumu, Giyim Parçaları, Süs Eşyaları, At Koşum Takımları ve Süsleri, Ev Ve Yaşam Eşyaları, Saldırı, Savunma ve İş Aletleri, İnsan Biçimli Taş Heykeller, Kayaresimleri* adlı kategorilere ayrılarak tanımlanmıştır. Buluntular bu kategoriler çerçevesinde resimleri, resimlerinin açıklaması, hangi buluntu bölgesinde bulunduğu, Kazakistan'ın hangi bölgesinde yer aldığı ve hangi yüzyıllar aralığına tarihlendiği verilerek

tanıtılmıştır. Bu tanıtım Kazakistan'ın Erken Demir Çağı sosyokültürel tarihinin durumunu göstermiştir.

Araştırmanın Kazakistan'ın Erken Demir Çağı sosyokültürel tarihinin durumunu ortaya çıkarttıktan ve buluntu sahalarını oluşturduktan sonraki aşaması buluntu sahalarının ayrılmasındaki sebepler ve buluntu sahalarının ortak özelliklerini belirlemek olmuştur. Bu durumların belirlenmesi ile beraber buluntu sahalarının coğrafi durumu, buluntu ortamlarının durumu ve tarihi yapısının durumu da açıklanarak Kazakistan coğrafyasındaki siyasi gruplar ve Bozkır Uygarlığı ile olan ilişkisi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Buluntu sahalarının ayrılmasındaki etkili olabilecek sebepler buluntu sahalarının mensup olduğu siyasi grupların aynılığı, buluntu sahalarına Bronz Çağ'dan kalmış olan miras buluntu özellikleri, buluntu sahalarına doğanın etkisi, buluntu sahalarının buluntu özelliklerine komşu siyasi grupların etkisi, belli coğrafi sahalara sıkışmış grupların aynı buluntu özelliklerini oluşturması gibi durumlar olarak belirlenmiştir. Buluntu sahalarını birleştiren özellikler buluntu ortamlarının yapılarındaki ortaklıklar, hayvan üslubunun coğrafyanın tamamında görülüyor olması, altın giyimli adamların tüm coğrafyaya yayılmış olması, at ve at koşum takımlarının kurgan kurulumlarında yoğun olarak kullanılıyor olması, demir ile altının ustaca kullanılıyor olması gibi özelliklerdir. Bu durum söz konusu buluntu sahalarının aynı kültürün etkisinde oluştuğunu göstermektedir. Bu özelliklerin Bozkır Uygarlığı'na ait coğrafyaların da özellikleri olarak görülüyor olması Kazakistan coğrafyasını Bozkır Uygarlığı'nın önemli bir parçası olarak ön plana çıkartmaktadır. Buluntu sahalarındaki ayırım ise buluntu sahalarının aynı kültürün etkisinde oluşmakla beraber bölgesel veya grupsal farklılıklar gösterdiğini ortaya çıkartmaktadır.

Kazakistan'ın Maddi Kaynaklar Çerçevesinde Sosyokültürel Tarihi -Erken Demir Çağı- adlı bu araştırma Kazakistan coğrafyasında bulunan tüm önemli Erken Demir Çağı buluntu sahalarını tanıtmıştır. Araştırmada maddi kaynak araştırmalarının önemli bir sorunu olan buluntuların resim ile gösterilmemesi sorunu göz önünde bulundurularak söz konusu buluntu sahalarındaki buluntular belli bir sistem çerçevesinde resim ile gösterilmiştir. Araştırmacı, araştırma sürecinin önemli bir bölümünü araştırma sahası olan Kazakistan coğrafyasında geçirmiştir. Buluntu ortamlarının bazılarında alan araştırmaları ve arkeolojik

çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu araştırma Kazakistan'ın Erken Demir Çağı buluntu ortamlarının tümel bir yaklaşımla tanıtımı, buluntuların resimlerini ve açıklamalarını sunma, buluntu sahalarının siyasi gruplar ve Bozkır Uygarlığı ile olan ilişkisindeki özgün çıkarımlar gibi meselelerde bu alandaki diğer Türkçe araştırma eserlerden ayrılmaktadır.

Araştırmacı buluntu bölgelerini bilimsel derecesine paralel olarak genel açıdan ve buluntu sahaları çerçevesinde değerlendirmiştir. Ancak buluntu sahalarının sonraki dönemde sırasıyla buluntu bölgelerine, buluntu alanlarına, buluntu yerlerine ve buluntulara özel olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Araştırma çeşitli sınırlılıklar ve eksikler barındırmaktadır. Araştırmadan sonraki süreçte bu sınırlılık ve eksikliklerin tamamlanmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Kazakistan'da son yıllarda kazı dönemlerinde yoğun kazı ve araştırmalar gerçekleştirilmektedir. Bu sebeple bu araştırmadan sonra gerçekleşecek olan kazıların yakından takip edilmesi ve araştırmaya ek olarak işlenmesi gerekmektedir.

Kazakistan, Kazakistan'ın Erken Demir Çağı araştırmalarının merkezi durumundadır. Bu sebeple Türkiye'de, Kazakistan'daki var olan değerli araştırmaların kullanılması, araştırmacılarından yararlanılması gerekmektedir. Bu doğrultuda Kazakistan ile Türkiye arasında ortak enstitü, anabilim veya bilim dalları, staj programları oluşturulmalıdır. Kazak araştırmacıların araştırma eserleri Türkçeye çevrilerek var olan kaynak Türkçeye aktarılmalıdır. Bu konuda araştırma yapan lisansüstü öğrencilere araştırma destekleri sunulmalıdır. Türkiye'de bu konuda araştırma gerçekleştiren lisansüstü araştırmacıların Kazak araştırmacılarından danışmanlık almaları gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akişev, K. A. (1978). *Kurgan İssık. İskusstvo Sakov Kazaxstana*. Moskova: İskusstvo.
- Akişev, K. A. (1983). *Kazakstannın Köne Altını*. Almatı: Öner.
- Altınbekov, K. (2013). *Vozrojdennaya İz Pepla. Rekonsruktsiya Po Materialam Pogrebeniya Jritsi İz Kompleksa Taksay I* (1. bs.). Almatı: Ostrov Krim .
- Altınbekov, K. (2014). *Vozrojdennie sokrovişça Kazaxstana: Opıt Nauçnoy Restavratsii* (1. bs.). Almatı: Ostrov Krim.
- Amonjolov, A. (2001). Esik Jazba Eskertkişi. “Kazakstan”. *Uttık Entsiklopediya-Cilt-III*. Kazak Entsiklopediyası.
- Arık, M. (2008). *Esik Kurganı, Buluntuları Ve Kültür Tarihi Açısından Değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi.
- Asta’ev, A. (2012a). Meretsay-2 Ğurıptık-Jerleu Keşeni. *Kazakstan Respublikasının Tarixi-Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Manğıstau Oblısı*. Ast Praym.
- Asta’ev, A. (2012b). Şağatay Katakombası. *Kazakstan Respublikasının Tarixi-Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Manğıstau Oblısı*. Ast Praym.
- Bayanjürek petroglifleri. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-2*. Seimar Social Fund.
- Baykuzu, T. D. (2012). *Asya Hun İmparatorluğu* (1. bs.). Konya: Kömen Yayınları.
- Baypakov, K. (2007a). *Kazakstannın Ejelgi Kalaları* (2. bs.). Almatı: Aruna Ltd.
- Baypakov, K. (2007b). Eskiçağda Kazakistan. Kazakistan İlimler Akademisi (Ed.), *Eski Devirlerden Günümüze Kazakistan Ve Kazaklar* içinde . İstanbul: Selenge Yayınları.
- Baypakov, K. (2012). *Kazakhstan Section of the Great Silk Road in the Serial World Heritage Nomination* (1. bs.). Almatı: Archaeological Expertise.
- Baypakov, K. ve Savel’eva, T. (2004). *Almatı Men Jetisudın Köne Kazınaları*. Almatı: CREDO.
- Baypakov, K. ve Taymağambetov, J. (2009). *Kazakstan Arxeologiyası* (1. bs.). Almatı:
- Baypakov, K., Akişev, K. A., İsmāğulov, O. ve Kömekov, B. (1996). *Kazakstan Tarixi Köne Zamannan Büginge Deyin(Tört Tomdık)-Cilt I* (1. bs.). Almatı: Atamura.
- Baypakov, K., Mar’yaşev, A. N., Potapov, S. A. ve Goryaçev, A. A. (2005). *Petroglifi V Gorax Eşkiol’mes*. Almatı: İstitut Arxeologii İm. A.X. Margulana.
- Bazarbaeva, Ğ. (2018). Kazakistan Saktarının Öneri. Akan Ongarılı ve Pak Tenam (Ed.), *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* içinde (1. bs., ss. 494–536). Korey Respublikasının Uttık Medeni Mura Ğılımı–Zertteu İstituti ve Kazakistan Respublikası Uttık muzeyi.

- Bedel'baeva, M. V., Novojenov, V. A. ve Novojenova, N. V. (2015). *İzobrazitel'nie Pamyatniki Kazaxskogo Melkosopoçnika*. Karağandı: Saryarkinskiy Arxeologičeskiy İstitut.
- Berel Korımı. (2011). *Altaydan Kaspiye Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-1*. Seimar Social Fund.
- Besşatır Korımı. (2011). *Altaydan Kaspiye Deyin kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-2*. Seimar Social Fund.
- Beysenov, A ve Bedelbaş, M. (2007). Üyğarak. *“Kazakstan”*. *Uttık Entsiklopediya-Cilt-IX*. Kazak Entsiklopediyası.
- Beysenov, A ve Mar'yaşev, A. (2014). *Petroglifi Rannego Jeleznogo Veka Jetisu*. Almatı: İstitut Arxeologii İm. A.X. Margulana.
- Beysenov, A ve Minasyan, R. (2015). Zerkalo İz Tasmolinskogo Mogil'nika Birlik. *Vestnik Dagestanskogo Nauçnogo Tsentra*, (58), 58–62.
- Beysenov, A ve Samaşev, 3. (2001). Dikiltas. *“Kazakstan”*. *Uttık Entsiklopediya-Cilt-III*. Kazak Entsiklopediyası.
- Beysenov, A. (1998). Altın Adam. *“Kazakstan”*. *Uttık Entsiklopediya-Cilt-I*. Kazak Entsiklopediyası.
- Beysenov, A. (1999a). Besşatır. *“Kazakstan”*. *Uttık Entsiklopediya-Cilt-II*. Kazak Entsiklopediyası.
- Beysenov, A. (1999b). Berel Kezeni. *“Kazakstan”*. *Uttık Entsiklopediya-Cilt-II*. Kazak Entsiklopediyası.
- Beysenov, A. (2005). Nürmanbet. *“Kazakstan”*. *Uttık Entsiklopediya-Cilt-VII*. Kazak Entsiklopediyası.
- Beysenov, A. (2006). Tasmola Medenieti. *“Kazakstan”*. *Uttık Entsiklopediya-Cilt-VIII*. Kazak Entsiklopediyası.
- Beysenov, A. (2007). Ülibay-Tasmola Medenieti. *“Kazakstan”*. *Uttık entsiklopediya-Cilt-IX*. Kazak Entsiklopediyası.
- Beysenov, A. (2014). *Sarıarkanın Köne Jedigerleri* (1. bs.). Almatı: E. X. Marğulan At. Arxeologiya İstitutı; “Beğazı-Tasmola”.
- Beysenov, A. (2018). Ortalık Kazakstandağı Tasmola Medenietinin Elitalık Obaları. Akan Ongarılı ve Pak Tenam (Ed.), *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* içinde (1. bs., ss. 68–100). Korey Respublikasının Uttık Medeni Mura Ğılımı–Zertteu İstitutı Ve Kazakstan Respublikası Uttık Muzeyi.

- Beysenov, A., Tairov, A., Zaykov, V. V. ve Blinov, İ. A. (2011). Sostav Zolotıx İzdelyı İz Mogi'nika Taldı-2 (Tsentral'nıy Kazaxstan). *Sakskaya Kul'tura Sariarki V Kontekste İzuçeniya Ethnosotsiokul'turnıx Protsestov Stepnoy Evrazii* içinde. Karagandı: «Begazı-Tasmola».
- Çoruhlu, Y. (2013). Hun Sanatı'nın Bir Şaheseri: Kargalı Diademi. *Türk Dünyasından Halil Açıkğöz'e Armağan* içinde (ss. 163–176). İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Çoruhlu, Y. (2016). *Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar*. İstanbul: Ötüken.
- Diyarbakirli, N. (1973). Kazakistan'da Bulunan Esik Kurganı. *Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan* içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Durmuş, İ. (2009). Bozkır Kültür Çevresi Türk Tarihi Araştırmaları ve Kronoloji. *Gazi Türkiyat*, 5, 129–141.
- Ejigali, S. (1999). Bebiş Molda. “Kazakistan”. *Uttık Entsiklopediya-Cilt-II*. Kazak Entsiklopediyası.
- Elimbay, N. (2009). *Kazakstannın Ejelgi Köşpeliler Medenieti: Arxeologiyalık Kolleksiya*. Almatı: Kazakistan Respublikası Memlekettik Muzeyi.
- Elimbay, N. (2011). *Kazakistan Respublikası Memlekettik Ortalık Muzeyinin Arxeologiyalık Kolleksiyasındağı Saktar Men Üysinder Medenieti*. (Kazakistan Respublikası Memlekettik Ortalık Muzeyi, Ed.), (1. bs.). Almatı: Öner.
- Eptic. (2005). *Kazakistan. İkşam Entsiklopediyalık Sözdik*. Kazak Entsiklopediyası.
- Esik korğanı. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-2*. Seimar Social Fund.
- Esin, E. (1978). *İslâmiyetten Önceki Türk Kültür Târîhi Ve İslâma Giriş*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası.
- Esnazarova, U. (1997). *Kazakstannın fizikalık geografiyası*. Almatı: Sanat.
- Eşkiölmes keşeni. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-2*. Seimar Social Fund.
- Gürsoy, M. (2012a). *Doğu Kazakistan Demir Çağı Kurganları*. Gazi Üniversitesi.
- Gürsoy, M. (2012b). Doğu Kazakistan Tarbagatay Yamacındaki Şilikti Baygetöbe Kurganı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, Sayı 1(3), 40–54.
- Gürsoy, M. (2016). *Sarmat Topluluklarının Ölü Gömme Gelenekleri*. Gazi Üniversitesi.
- Hidayet Ekrem, N. (1999). *Çin Elçisi Chang Ch'ienin Seyahatnamesine Göre Orta Asya'daki Etnik Gruplar*. Hacettepe Üniversitesi.

- İnternet: Anaş, D. (2013, 19 Haziran). Urjar Xanşayımı-. *Egemen Qazaqstan Gazetesi*, s. 5. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://pdf.egemen.kz/pdfs/2013/06/19062013-web.pdf> adresinden erişildi.
- İnternet: Antonov, S. (y.y.). Taynı Kurganov Tarbagataya. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://informburo.kz/stati/tayny-kurganov-tarbagataya.html> adresinden erişildi.
- İnternet: Birlik (Kurganı). (y.y.). *Kazaxstanskaya Entsiklopedii*. 21 Mayıs 2019 tarihinde [http://ru.encyclopedia.kz/index.php/Birlik_\(kurganı\)](http://ru.encyclopedia.kz/index.php/Birlik_(kurganı)) adresinden erişildi.
- İnternet: Birlik. (2012). *el.kz*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://el.kz/kz/news/archive/content-4032> adresinden erişildi.
- İnternet: Erden, O. (y.y.). «Eleke Sazı» — Panteon Drevnix Vlastiteley Tarbagataya. 21 Mayıs 2019 tarihinde <http://expertise.kz/2017/04/05/eleke-sazi-panteon-drevnix-vlastit/> adresinden erişildi.
- İnternet: Kazakstanda Kazınalı Sak Korğanı Tabıldı. (2018). *Turkic Weekly*. 21 Mayıs 2019 tarihinde http://twesco.org/upload/TW_116_kaz.pdf adresinden erişildi.
- İnternet: Mañıstau oblısı ekimdiginin 2010 jılǵı 28 şildedegi № 279 “Jergilikti manızı bar Tarix jene medeniet eskertkişterinin memlekettik tizimin bekitu turalı” kaulısına özgeris engizu turalı. (2010). *Mañıstau oblısı ekimdigi*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/V18M0003528> adresinden erişildi.
- İnternet: Micklin, P. P. ve Kuzin, P. (y.y.). Volga River. *Encyclopedia Britannica*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://www.britannica.com/place/Volga-River> adresinden erişildi.
- İnternet: Onat, A. (1991). Han Döneminde Bazı Türkistan Devletleri Hakkında Bir İnceleme. *Bulleten*, (212), 71–77. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://drive.google.com/file/d/0B7liBn5XLsAfSIVCb1NrT2dmOE0/view> adresinden erişildi.
- İnternet: Petroglyphs of Arpa-Uzen. (y.y.). *Unesco*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://whc.unesco.org/en/tentativelists/1135/> adresinden erişildi.
- İnternet: Petroglyphs within the Archaeological Landscape of Tamgaly. (y.y.-a). *Unesco*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://whc.unesco.org/en/list/1145/> adresinden erişildi.
- İnternet: Petroglyphs within the Archaeological Landscape of Tamgaly. (y.y.-b). *Unesco*. 21 Mayıs 2019 tarihinde https://whc.unesco.org/en/list/1145/multiple=1&unique_number=1326 adresinden erişildi.
- İnternet: Qazaqstan Tarıhy Portalı. (2013). Urjar Xanşayımı. <https://e-history.kz/kz/contents/view/336>.
- İnternet: Samaşev, Z. (2018). Zeynolla Samaşev: Kezinde Altın adam bolğan. *Egemen Qazaqstan Gazetesi*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://egemen.kz/article/171985-zeynolla-samashev-kezinde-altyn-adam-bolghan> adresinden erişildi.

- İnternet: Tamgaly (Kazakhstan). (2004). *ICOMOS*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://whc.unesco.org/document/151865> adresinden erişildi.
- İnternet: Tarbağataydın Eleke Sazı «Patşalar Jazığındağı» Korımında Kazba Jumıstarı Ayaktaldı. (2016). *Kazakstan Respublikası Ulttık Muzeyinin «Xalık Kazınası» Ğılımi-Zertteu İnstitutı İnternet Adresi*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <http://www.archeo-astana.kz/kaz/zha-aly-tar/406-tarba-atajdy-eleke-sazy-patshalar-zhazy-ynda-y-orymynda-azba-zh-mystary-aya-taldy.html> adresinden erişildi.
- İnternet: Urdjarskaya “Printsessa”: Unikal’naya Vıstavka Otkrılas’ V Astane. (y.y.). *Tengrinews*. 21 Mayıs 2019 tarihinde https://tengrinews.kz/kazakhstan_news/urdjarskaya-printsessa-unikalnaya-vyistavka-otkryilas-astane-363209/?fbclid=IwAR3H2ZQpNDJNLGwevDGm0LAV7g6I4fiTJcWqqyFa3IZxCPwDgAYh0k5xssk adresinden erişildi.
- İnternet: Urdjarskaya Printsessa. (2015). *Novosti Gornogo Altaya*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://www.gorno-altaisk.info/news/38525> adresinden erişildi.
- Jayık. (2005). *Kazakstan. İkşam Entsiklopediyalık Sözdik*. Kazak Entsiklopediyası.
- Jetisu kömbeleri. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-2*. Seimar Social Fund.
- Jumabekova, G., Bazarbaeva, Ğ ve Ongar, A. (2011). *Esik* (1. bs.). Almatı: Taymas.
- Kadırbayev, M. K., Margulan, A. X., Akişev, K. A. ve Orazbaev, A. M. (1966). *Drevnyaya Kul’tura Tsentral’nogo Kazaxstana* (1. bs.). Almatı: Nauka.
- Kan, İ. (2018). Saktardın Altın Medenietinin Taralı Jene Ulı Jibek Jolının Kalıptası. Akan Ongarılı ve Pak Tenam (Ed.), *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* içinde (1. bs., ss. 376–420). Korey Respublikasının Ulttık Medeni Mura Ğılımi–Zertteu İnstitutı Ve Kazakstan Respublikası Ulttık Muzeyi.
- Karatau petroglifteri. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-2*. Seimar Social Fund.
- Kırıkoba II Oba Keşeni. (2011). *Kazakstan Respublikasının Tarixi Jene Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Batıs Kazakstan Oblısı*. Aruna.
- Kırıkoba korımı. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-3*. Seimar Social Fund.
- Kızgut, R. (2009). *Eskiçağ Uygarlıklarında Tarih Düşme Yöntemleri*. Selçuk Üniversitesi.
- Kitov, E. P. ve Mamedov, A. M. (2014). *Erte Temir Deuirindeki Batıs Kazakstannın Köşpeli Turğındarı* (1. bs.). Astana: İzdatel’skaya Gruppa FİA İm. A.X. Margulana V G.
- Konca, K. A. (2012). *Kazakistan Ülke Raporu*. Ankara.

- Köşerbaev, K., Samaşev, Z., Astaf'ev, A. ve Ebu, A. (2012). *Manğıstau Muraları. Kazakstan Respublikasının Tarixi-Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Manğıstau Oblısı. Ast Praym.*
- Kuljabası Petroglifleri. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-2. Seimar Social Fund.*
- Kussainova, D. (2017). *Orta Kazakistan'daki Tasmola Kültürü Kurganları. Atatürk Üniversitesi.*
- Lebedevka II Oba Keşeni. (2011). *Kazakstan Respublikasının Tarixi Jene Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Batıs Kazakstan Oblısı. Aruna.*
- Lebedyovka korımı. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin Kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-3. Seimar Social Fund.*
- Lukpanova, Ya. (2018). Mengi Altın Şuğılalı Eyel. Akan Ongarulu ve Pak Tenam (Ed.), *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını içinde* (1. bs., ss. 132–156). Korey Respublikasının Ulttıq Medeni Mura Ğılımi–Zertteu İnstitutı ve Kazakstan Respublikası Ulttıq Muzeyi.
- Manğıstau Önirinin Keskin-Kelbeti. (2012). *Kazakstan Respublikasının Tarixi-Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Manğıstau Oblısı. Ast Praym.*
- Mar'yaşev, A. N. ve Jeleznyakov, B. A. (2013). *Drevnosti Kuljabası* (1. bs.). Almatı: İnstitut Arxeologii İm. A.X. Margulana.
- Mızrak, E. Ç. (2014). Yüeh-Chih'lerin Kökenleri Ve Göç Süreçleri. *Tarih Okulu Dergisi*, (19), 371–404.
- Oblavka Oba Keşeni. (2011). *Kazakstan Respublikasının Tarixi Jene Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Batıs Kazakstan Oblısı. Aruna.*
- Omarov, Ğ. (2010). *Altay-Tarbağatay Aralığındağı Erte Temir Deuirinin Arxeologiyalık Eskertkişteri (Kezendelui, Merzimdelui Jene Medeni Atributsiyası)*. E.X. Marğulan Atındağı Arxeologiya İnstitutı.
- Omarov, Ğ. (2015). *Şığıs Kazakstannın Erte Temir Daurı*. Almatı: Kazak universiteti.
- Omarov, Ğ. ve Sagındıkova, S. (2015). Soltüstik Kazakstannın Erte Temir Deuirinin Zerttelu Tarixi. «Kazakstan Arxeologiyası Men Etnologiyası: Ötkeni, Bügini Jene Bolaşağı» Attı «VII Orazbaev Okuları» Xalıkaralık Ğılımi-Tejiribelik Konferentsiya Materialdarı içinde (ss. 75–78). Almatı: Kazak universiteti.
- Ongar, A. (2004). Külajorğa. “Kazakstan”. *Ulttıq Entsiklopediya-Cilt-VI. Kazak Entsiklopediyası.*
- Ongar, A. (2018a). Batıs Kazakstannın Dala Emirşileri (J.S.D. VI Ğasır Ayağı–IV Ğasırı). Akan Ongarulu ve Pak Tenam (Ed.), *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını içinde* (1. bs., ss. 100–132). Korey Respublikasının Ulttıq medeni mura Ğılımi–zertteu institutı ve Kazakstan Respublikası Ulttıq muzeyi.

- Ongar, A. (2018b). Jetisudağı Sak Xanzadasının Obası. Akan Ongarılı ve Pak Tenam (Ed.), *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* içinde (1. bs., ss. 212–234). Korey Respublikasının Ulttik medeni mura ğılımi–zertteu institutu ve Kazakistan Respublikası Ulttik muzeyi.
- Ongar, A. ve Tenam, P. (Ed.). (2018). Jedigerler Toptamalarının Sipattaması. *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* içinde (1. bs., ss. 234–376). Korey Respublikasının Ulttik medeni mura ğılımi–zertteu institutu ve Kazakistan Respublikası Ulttik muzeyi.
- Ögel, B. (1957). Eski Ortaasya Kabileleri Hakkında Araştırmalar I. Yüe-Çi'ler. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 15(1–3), 247–278.
- Ögel, B. (1984). *İslâmiyetten önce Türk Kültür Tarihi: Orta Asya Kaynak Ve Buluntularına Göre* (2. bs.). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Petroglyphs of Eshkiolmes. (y.y.). *Unesco*. 21 Mayıs 2019 tarihinde <https://whc.unesco.org/en/tentativelists/1134/> adresinden erişildi.
- Rogozhinskiy, A. (2011). Rock Art Sites in Kazakhstan. Jean Clottes (Ed.), *Rock Art In Central Asia: A Thematic Study* içinde (1. bs., ss. 09–43). Paris: ICOMOS.
- Sala, R. ve Deom, J. M. (2016). Spatial Analysis Of The Kuljabasy Archaeological Complex. A. Saduakasulı, B.A. Baytanaev ve B.A. Jeleznyakov (Ed.), *Drevnosti Jetisu. Pamyatniki arxeologii Jambılskogo rayona* içinde (ss. 73–88). Almatı: Zapovednik-muzey «Tanbalı».
- Samaşev, Z., Kuşerbaev, K., Astaf'ev, A. ve Amanşaeve, E. (2007). *Sokrovişça Ustyurta İ Mankıstau* (1. bs.). Almatı: TOO «Arxeologiya».
- Samaşev, Z. (1999a). Bayanjürek Suretteri. *“Kazakistan”*. *Ulttik Entsiklopediya-Cilt-II*. Kazak Entsiklopediyası.
- Samaşev, Z. (1999b). Berel Korımı. *“Kazakistan”*. *Ulttik Entsiklopediya-Cilt-II*. Kazak Entsiklopediyası.
- Samaşev, Z. (1999c). Beite Fibadatxanası. *“Kazakistan”*. *Ulttik Entsiklopediya-Cilt-II*. Kazak Entsiklopediyası.
- Samaşev, Z. (2011). *Berel* (1. bs.). Almatı: Taymas.
- Samaşev, Z. (2012). *Jetisu Jartas Suretteri. Bayanjürek* (1. bs.). Astana: E.X. Marğulan Atındağı Arxeologiya İnstitutının Astana Kalasındağı Filialının Baspa Tobı.
- Samaşev, Z. (2013). *Kazakistan Beyneleu Onerinin Tarixi-Ejelgi Jene Orta Gasırlar Kezenderi* (1. bs.). Almatı: Elnur.
- Samaşev, Z. (2018). Araltöbe. Akan Ongarılı ve Pak Tenam (Ed.), *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* içinde (1. bs., ss. 156–170). Korey Respublikasının Ulttik Medeni Mura ğılımi–Zertteu İnstitutu ve Kazakistan Respublikası Ulttik Muzeyi.

- Samaşev, Z. ve Ongar, A. (2012a). Dikiltas Resimdik-Jerleu Orni Keşeni. *Kazakistan Respublikasının Tarixi-Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Manğıstau Oblısı. Ast Praym.*
- Samaşev, Z. ve Ongar, A. (2012b). Beyti(Beyte) Ğibatxanası. *Kazakistan Respublikasının Tarixi-Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Manğıstau Oblısı. Ast Praym.*
- Samaşev, Z., Baytileu, D. ve Kurmankulov, J. (2013). *Terekti Eulie Petroglifleri* (1. bs.). Astana: E.X. Marğulan Atındağı Arxeologiya İnstitutının Astana Kalasındağı Filialının Baspa Tobı.
- Samaşev, Z., Ermolaeva, A. ve Kuşç, G. (2007). *Kazak Altayının Köne Kazınaları* (1. bs.). Almatı: Öner.
- Samaşev, Z., Murgabaev, S. ve Eleuov, M. (2014). *Sauskandık Petroglifleri* (1. bs.). Astana: E. X. Marğulan Atındağı Arxeologiya İnstitutının Astana Kalasındağı Filialı.
- Samaşev, Z., Ongar, A., Çotbaev, A., Nuskabay, A., Kairmagambetov, A., Kiyasbek, G. ve Kızırhanov, M. (2018). Kul'tura Rannix Sakov Tarbagataya. D. Axmetov (Ed.), *Altay – Türki Eleminin Altın Besigi* içinde (ss. 8–14). Öskemen: ŞKO ekimdiği.
- Samaşev, Z., Ongar, A., Oralbay, E. ve Kiyasbek, Ğ. (2011). *Kızılıyık Ğibatxanası* (1. bs.). Astana: JŞS Baspa Tobı.
- Samaşev, Z., Töleubaev, E. ve Jumabekova, G. (2004). *Dala Kösemderinin Kazınası* (1. bs.). Almatı: Berel.
- Saray, M., Söylemez, O., Ramazanoğlu, G. ve Küçük, C. (y.y.). Kazakistan. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.*
- Sırdariya. (2005). *Kazakistan. İkşam Entsiklopediyalık Sözdik.* Kazak Entsiklopediyası.
- Sırlıtam Katakombası. (2012). *Kazakistan Respublikasının Tarixi-Medeni Eskertkişterinin Jinağı. Manğıstau Oblısı. Ast Praym.*
- Sızdıkov, B. (2012). *Kazakistan ve Çevresindeki İskit ve Sarmat Silahları.* Gazi Üniversitesi.
- Sızdıkov, B. (2016). *Batı Kazakistan'daki Sarmat Topluluklarına Ait Silahlar.* Gazi Üniversitesi.
- Şirik-rabat kalaşığı. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin kazakstannın Tabiğı, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-2.* Seimar Social Fund.
- Şu. (2005). *Kazakistan. İkşam Entsiklopediyalık Sözdik.* Kazak Entsiklopediyası.
- Talas. (2005). *Kazakistan. İkşam Entsiklopediyalık Sözdik.* Kazak Entsiklopediyası.
- Tanbalı keşeni. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin kazakstannın Tabiğı, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-2.* Seimar Social Fund.

- Tarbağatay petroglifleri. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-1*. Seimar Social Fund.
- Tasmola Medenietinin Korımdarı. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-1*. Seimar Social Fund.
- Tokmabaev, A. (1999). Balandı Kümbezi. “Kazakstan”. *Ulttik Entsiklopediya-Cilt-II*. Kazak Entsiklopediyası.
- Toraman, A. (2018). *Arkeolojik Veriler Işığında Altaylarda At Koşumları Ve Savaş Aletleri (İlk Zamanlardan IX. Yüzyıla Kadar)*. Erciyes Üniversitesi.
- Töleubaev, E. (2018a). *Rannesakskaya Şiliktinskaya Kul'tura*. Almatı: İP «Sadvakasov A.K.».
- Töleubaev, E. (2018b). Şiliktidegi Beygetöbe Altın Obası. Akan Ongarullı ve Pak Tenam (Ed.), *Kazak Dalası Emirşilerinin Altını* içinde (1. bs., ss. 192–212). Korey Respublikasının Ulttik Medeni Mura Ğılımi–Zertteu İnstitutı ve Kazakstan Respublikası Ulttik Muzeyi.
- Töleubaev, E., Sadıkov, T., Xalidullin, Ğ. ve Sersekeev, B. (2011). *Ejelgi Kazakstan Tarixi: Jalpı Bilim Beretin Mekteptin 6-Sınıbına Arnalğan Okulık* (2. bs.). Almatı: Atamura.
- UNESCO. (2003). *Petroglyphs Within The Archaeological Landscape Of Tamgaly*.
- Utubaev, J. (2018). *Osedlo-Zemledel'çeskaya Kul'tura Vostoçnogo Priaral'ya (Vtoraya Polovina İ Tıs. Do N. E.)*. Kemerovskiy gosudarstvenniy universitet.
- Üstirttegi Sarmat Ğibatatxanaları. (2011). *Altaydan Kaspiyge Deyin kazakstannın Tabiği, Tarixi Jene Medeni Eskertkişteri Men Körnekti Orındarının Atlası-Cilt-3*. Seimar Social Fund.
- Yatsenko, S. A. (2017). Zolotaya Plastina İz Usun'skogo Pogrebeniya V Grote Uşçel'ya Kargalı. *İstoriya i Arxeologiya*, (5), 143–155.
- Yıldırım, K. (2015). *Çin Kaynaklarına Göre Hunlar Ve Gök-Türkler Döneminde Türkistan'ın Tarihî Coğrafyası*. İstanbul Üniversitesi.
- Xasenova, B. ve Mukataeva, Ş. (2016). *Ğasırlar Altını* (1. bs.). Astana: REGİS-ST Poligraf.

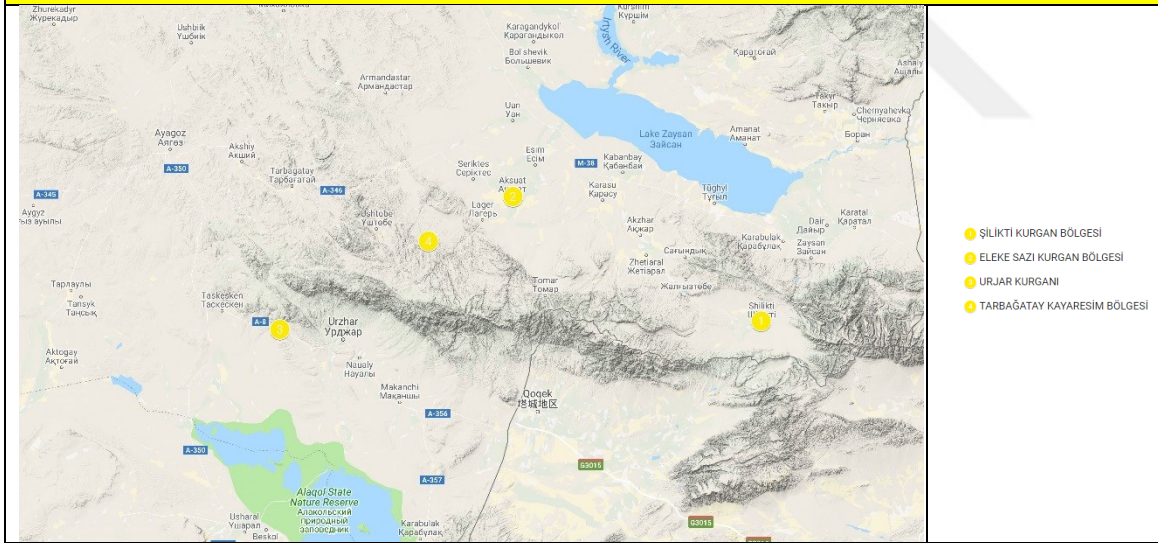

EKLER

KARĞALI									
TAMGALI									
KULJABASI									
BAYANJÜREK									
EŞKİÖLMES									

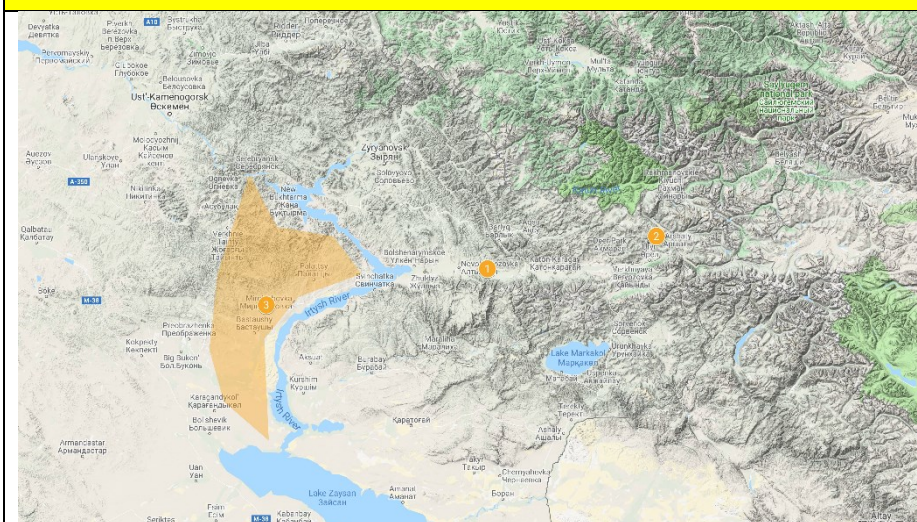
TARBAGATAY BULUNTU SAHASI

							HSIUNG-NU		
	SAKA	SAKA	SAKA	SAKA	SAKA	SAKA	WU-SUN	WU-SUN	WU-SUN
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0

ŞİLİKTİ									
ELEKE SAZI									
URJAR									
TARBAGATAY									

ALTAY BULUNTU SAHASI

- MAYMER KURGAN BÖLGESİ
- BEREL KURGAN BÖLGESİ
- KULAJORĞA KURGAN BÖLGESİ
- KULAJORĞA KURGAN KÜLTÜRÜ

SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER	SAKA-ALTIN KÜZETVŞİ GRIFTER		
SAKA ARIMASPI	SAKA ARIMASPI	SAKA ARIMASPI	SAKA ARIMASPI	SAKA ARIMASPI	SAKA ARIMASPI	SAKA ARIMASPI		
TİNG-LİNG	TİNG-LİNG							
				YÜEH-CHİH	YÜEH-CHİH	YÜEH-CHİH		

SAVISKANDIK											
YAYIK VE MUĞALJAR BULUNTU SAHASI											
								1 TAKŞAY KURGAN BÖLGESİ 2 ELEKŞAR KURGAN BÖLGESİ 3 SINTAS KURGAN BÖLGESİ 4 BESOBA KURGAN BÖLGESİ 5 ESEN AMANTAV KURGAN BÖLGESİ 6 KIRIKOBA KURGAN BÖLGESİ 7 OBLAVKA KURGAN BÖLGESİ			
SAVROMAT-SARMAT		SAVROMAT-SARMAT		SAVROMAT-SARMAT		SAVROMAT-SARMAT		SAVROMAT-SARMAT		SAVROMAT-SARMAT	
-8		-7		-6		-5		-4		-3	
TAKŞAY											
ELEKŞAR											
SINTAS											
BESOBA											
ESEN AMANTAV											
KIRIKOBA											

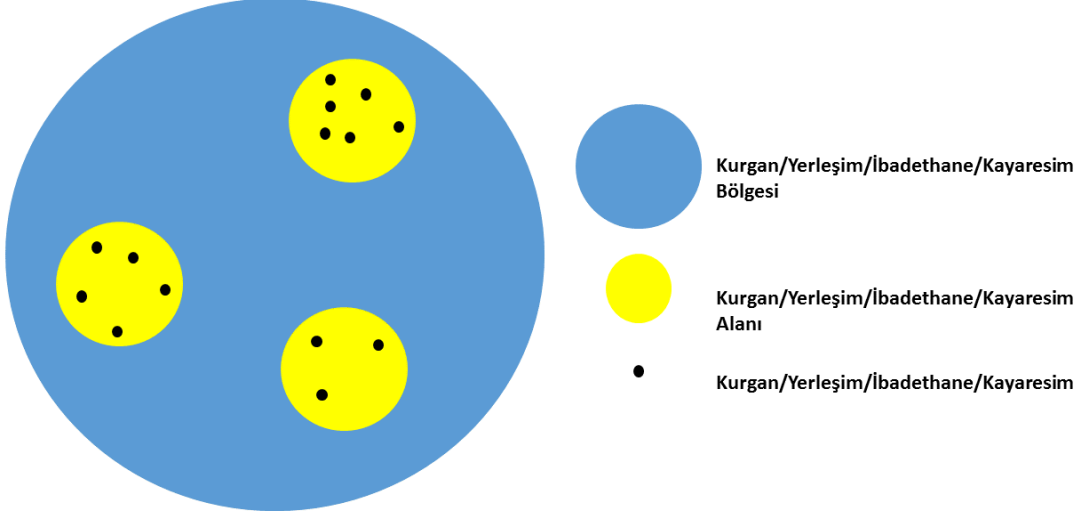

OBLAVKA										
MANGISTAV BULUNTU SAHASI										
									1 KIZILUYIK İBADETHANESİ 2 BEİTTÖBE KURGANI 3 DİKİLTAS KURGAN BÖLGESİ 4 MERETSAY KURGAN BÖLGESİ 5 BÄYTE İBADETHANE BÖLGESİ 6 TÜBEJİK İBADETHANE BÖLGESİ 7 ŞAĞATAY KURGANI 8 ARALTÖBE KURGAN BÖLGESİ 9 TEREŇ İBADETHANESİ 10 SİRLİTAM KURGANI 11 QAYNAR KURGAN BÖLGESİ	
	SAVROMAT-SARMAT	SAVROMAT-SARMAT	SAVROMAT-SARMAT	SAVROMAT-SARMAT	SAVROMAT-SARMAT	SAVROMAT-SARMAT	SAVROMAT-SARMAT	SAVROMAT-SARMAT	SAVROMAT-SARMAT	SAVROMAT-SARMAT
	SAKA-MASSAGET	SAKA-MASSAGET	SAKA-MASSAGET	SAKA-MASSAGET	SAKA-MASSAGET	SAKA-MASSAGET	SAKA-MASSAGET			
	SAKA-DAX	SAKA-DAX	SAKA-DAX	SAKA-DAX	SAKA-DAX	SAKA-DAX	SAKA-DAX			
	-8	-7	-6	-5	-4	-3	-2	-1	0	
KIZILUYIK										
BEİTTÖBE										
DİKİLTAS										

EK-2. Kazakistan'ın Erken Demir Çağı Maddi Kaynaklar ve Buluntu Sahaları Haritası

EK-3. Araştırmaya Ait Bazı Tanım, Terim Ve Kavramları Okuma Kılavuzu

Buluntu	Kurgan, inanç yapısı, yerleşim, kayaresim bölgelerindeki her türlü yapı, yapı malzemesi, eşya, alet, resim, heykel ve benzeri kaynaklardır.	
Buluntu Ortamı	Kurgan/Yerleşim/İnanç yapısı/Kayaresim ortamlarını ifade eden kavramdır. Bu ortamlar alan, bölge veya kültür olarak da görülmektedir.	
Kurgan	Resim kaynağı: (Töleubaev, 2018, s. 193)	İnsan iskeleti ile beraber hayvan iskeletleri ve insana ait eşya ile aletlerin de gömüldüğü, yükseklikleri yüzeye yakın olabileceği gibi 60-70 metrelere kadar ulaşabilen genelde toprak yığma olmakla beraber taş yapılar da olan mezar yapılarıdır.
Yerleşim	Resim Kaynağı: (Töleubaev ve diğerleri, 2011, s. 80)	Büyük bir köy niteliği taşıyan, içerisinde yerleşik yaşama yönelik imalathane, ibadethane, mezarlık ve benzeri öğelerin bulunduğu kopmlekslerdir.
İnanç Yapısı	Resim kaynağı: (Samaşev, Ongar, Oralbay ve Kiyasbek, 2011)	İçersinde tapınak, ocak, hendek, kurban alanı, dikilitaş, taş heykel, gömü gibi unsurlar bulunduran, özelde ibadet amacı ile oluşturulmuş komplekslerdir.
İnsan Biçimli Taş Heykel	Resim kaynağı: (Samaşev, 2013, s. 173)	İnsan şekli verilerek giyim, takı eşyaları ve çeşitli kesici aletler ile süslenmiş taş heykellerdir.
Kayaresim	Resim kaynağı: (Mar'yaşev ve Jeleznyakov, 2013, s. 116)	Özellikle Orta Çağ öncesi toplulukların kaya, mağara, duvar ve benzeri yüzeylere kazıma, yontma, oyma, çizme, boyama gibi tekniklerle yapılan resimlerdir.

Kurgan/Yerleşim/İnanç Yapısı/Kayaresim Bölgesi	Aynı coğrafi alanda grup olarak bulunan, birbiri ile ilişkili kurgan/yerleşim/inanç yapısı/kayaresim buluntu ortamlarını ifade eden kavramdır.
Kurgan/Yerleşim/İnanç Yapısı/Kayaresim Alanı	Kurgan/Yerleşim/İnanç Yapısı/Kayaresim bölgeleri bazı durumlarda alanlara bölünerek incelenmiştir. Bu durumu anlatabilmek için bu kavram kullanılmıştır.
Kurgan/Yerleşim/İnanç Yapısı/Kayaresim Kültürü	Geniş bir coğrafi alanda birbiri ile ilişkili kurgan/yerleşim/inanç yapısı/kayaresim buluntu ortamlarını ifade eden kavramdır.
Grifon	Resim kaynağı: (Samaşev, 2011, s. 128)
Hayvan Üslubu	Resim kaynağı: (Töleubaev, 2018, s. 198)

Vücudunun farklı parçalarına farklı canlılar iliştilmiş fantastik şekillerdir. Bu şekiller genelde başı ayrı, gövdesi ayrı şekilde olmaktadır. Kullanılan canlılar kuş, insan, yırtıcı hayvanlar ve benzeri canlılardır.

Buluntuların süslemesinde kullanılan hayvan süslemelerini ifade eden terimdir.

Bozkır uygarlığı	Avrasya bölgesinde, bozkır iklimi coğrafyasında ve bu coğrafyanın havzasında oluşmuş, Erken Demir Çağı'nda şekillenmesini tamamlamış, çok sayıda buluntu ortamı ve sahası, buluntu kültürü ve siyasi grubun sosyokültürel açıdan benzer özellikleri taşıması sonucu ortaya çıkan uygarlıktır.

EK-4. Tablo Okuma Kılavuzu

Tarih şeridini gösteren renk
Buluntu sahalarının adını gösteren renk
Siyasi grupların, yüzyıllara göre, buluntu sahalarında konumlanmasını gösteren renk
Kurgan buluntu türünü gösteren renk
Yerleşim buluntu türünü gösteren renk
İnanç yapısı buluntu türünü gösteren renk
İnsan biçimli taş heykel buluntu türünü gösteren renk
Kayaresim buluntu türünü gösteren renk
Buluntu ortamının hangi yüzyıllara tarihlendiğini gösteren renk
Buluntu ortamının hangi yüzyıllara tarihlendiğini gösteren renk (daha düşük olasılıklı durumlar için)

EK-5. Alfabe Çevirim Tablosu

KAZAKİSTAN KİRİL ALFABESİ	TÜRKİYE LATİN ALFABESİ
а	a
б	b
с	ç
д	d
е	e ye
э	e
ә	e
ф	f
г	g
ғ	ğ
х	x
һ	h
ы	ı
і	i
и	ıy iy i
ж	j
к	k
қ	k қ
л	l
м	m
н	n
ң	n
о	o
ө	ö
п	p
р	r
с	s
ш	ş
щ	şç
т	t
ц	ts
ұ	u
ү	ü
в	v
у	uv üv v u
й	y
я	ya
ё	yo
ю	yu
з	z
ъ	'
ь	'

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Sevinç, Emre
Uyruğu : Türk
Doğum tarihi ve yeri : 1992/Ankara
Medeni hali : Bekar
Telefon : 05515509963
e-mail : emre.06.1992@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi/Genel Türk Tarihi	Devam Ediyor
Lisans	Atatürk Üniversitesi/Tarih Öğretmenliği	2016
Lise	Altındag Gazi Anadolu Lisesi	2011

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2018	Kazakistan-Şığıs Kazakistan Oblısı Şilikti-Tarbagatay Arkeolojik Ekspeditsiyası	Genel Türk Tarihçisi

Yabancı Dil

Kazakça
İngilizce-61,250

Yayınlar

- Sevinç, E. (2018). Kaynakların Ankara Savaşı. «Qazaq Tarixına Jana Közqaras» Attı Xalıqaralıq Ğilimi-Teoriyalıq Konfyeryensiyanın Materialdar Jinağı (s. 120-129). Almatı: Qazaq Universiteti.
- Sevinç, E. (2018). Güdül Kayaresim Ve Kurgan Bölgesi. D. Axmetov (Düz.), «Altai – Türki Eleminin Altın Besigi», (s. 57-65). Öskemen.

3. Sevinç, E. (2019). Türkiyadağı Qazaqstannın Erte Temir Deuviri Arxeologiyası Taqırbındağı Zerttyev Jumıstarı. M. Aqınjanovtın Tuvğanına 80 Jıl Toluvına Arnai «Arxeologiya: Ötkeni, Bugini, Bolaşağı» Birinşi Xalıqaralıq Jas Ğalımdardın Ğılımi-Edistemelik Konfyeryensiya Materialdarı (s. 61-66). Almatı: Qazaq Universiteti.

Hobiler

-

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

